

Jaarstukken

2013

Colofon

Uitgave:

Gemeente Noordoostpolder

Harmen Visserplein 1

8302 BW Emmeloord

Tel: 0527-633911

E-mail: info@noordoostpolder.nl

Internet: www.noordoostpolder.nl

© Juni 2014

INHOUDSOPGAVE

	blz.
Jaarstukken 2013	
A. Aanbiedingsbrief jaarstukken 2013	5
Jaarverslag 2013	
B. Jaarverslag 2013	15
- Programma 1 Fysieke leefomgeving	17
- Programma 2 Sociale leefbaarheid	47
- Programma 3 Economische ontwikkeling	75
- Programma 4 Dienstverlening en besturen	89
- Programma 5 Financiën	99
C. Algemene dekkingsmiddelen	109
- Algemene dekkingsmiddelen	111
- Lokale heffingen	111
- Algemene uitkering	111
- Dividend	112
- Saldo financieringsfunctie	112
- Overige algemene dekkingsmiddelen	112
- Stelposten	113
- Onvoorzien	113
D. Paragrafen	115
- Lokale heffingen	117
- Weerstandsvermogen	123
- Onderhoud kapitaalgoederen	141
- Financiering	149
- Bedrijfsvoering	159
- Verbonden partijen	163
- Grondbeleid	177
- Handhaving	189
Jaarrekening 2013	
E. Balans per 31 december 2013	197
F. Programmarekening 2013	201

G. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	205
H. Toelichting op de balans per 31 december 2013	211
I. Toelichting op de programmarekening 2013	239
- Programma 1 Fysieke leefomgeving	241
- Programma 2 Sociale leefbaarheid	247
- Programma 3 Economische ontwikkeling	253
- Programma 4 Dienstverlening en besturen	255
- Programma 5 Financiën	257
J. Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 2013	261
K. Wet Normering topinkomens	267
L. Controleverklaring	271
M. Bijlage 1: Investeringsoverzicht 2013	275
N. Bijlage 2: Gewaarborgde geldleningen 2013	279
O. Bijlage 3: Kasstromenoverzicht 2013	283
P. Bijlage 4: Sisa bijlage 2013	287

Aanbiedingsbrief jaarstukken 2013

Geachte gemeenteraad,

Het college van burgemeester en wethouders biedt u hierbij de jaarstukken 2013 aan, in de veronderstelling dat u de jaarstukken 2013 vaststelt en decharge verleent aan het college. Decharge strekt tot het verlenen van ontslag van interne aansprakelijkheid, de aansprakelijkheid van het college tegenover de gemeente, voor informatie verkregen uit de jaarrekening.

Een jaarverslag geeft een beschrijving van de gang van zaken in een boekjaar en er wordt verantwoord over de wijze waarop het college van burgemeester en wethouders zich van haar taak heeft gekweten.

De jaarrekening is het financiële gedeelte, met de balans, de winst- en verliesrekening met een toelichting en een controleverklaring (voorheen accountantsverklaring). De jaarrekening geeft volgens normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd, een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd omtrent het vermogen en het resultaat, alsmede omtrent de solvabiliteit en liquiditeit van de gemeente.

Schema voorgeschreven indeling begroting en jaarstukken

begroting		jaarstukken	
beleidsbegroting	1. programmaplan	jaarverslag	1. programmaverantwoording
	2. paragrafen		2. paragrafen
financiële begroting	3. overzicht van baten en lasten	jaarrekening	3. programmarekening
	4. 'uiteenzetting van de financiële positie'		4. balans

A. Jaarverslag

In 2013 is het gelukt om 200 van de 226 geformuleerde programmadoelstellingen te realiseren of binnen de gestelde termijn te zullen realiseren. De gerealiseerde cijfers in de jaarstukken zijn kwantificeringen van voorgevallen en gerealiseerde fenomenen en gebeurtenissen. De cijfers laten zien dat er naast de doelstellingen uit de reguliere exploitatie veel doelstellingen zijn gerealiseerd en opgepakt met een investerings- of projectkarakter.

In 2013 was het door in- en externe omstandigheden niet mogelijk alle investeringsdoelen te realiseren, waardoor er in delen voor een totaalbedrag van ongeveer 13 miljoen euro is overgebracht naar de begroting van 2014. Hierover is in de najaars- en decemberrapportage gerapporteerd en besloten. Indien wordt gekeken naar de grote(re) projecten vallen Masterplan sport, De Wellerwaard en Het nieuwe werken en de digitalisering op. De voortgang en realisatie van deze projecten verliep voorspoedig en één van de effecten hiervan is een afname van het eigen vermogen en een toename van het vreemd vermogen.

Het jaar 2013 was ook het jaar waar in grote stappen zijn gezet in de voorbereiding van de drie decentralisaties.

Heel 2013 hebben de te realiseren bezuinigingen en nieuwe bezuinigingsopgaven een prominente rol gespeeld. Doordat de bezuinigingen totnogtoe zodanig ingevuld is dat het bestaande voorzieningenniveau in stand wordt gehouden, is de druk op mens en middelen toegenomen.

De ingezette koers van het beheersen/managen van risico's en sterke aandacht voor de interne beheersing van de gemeentelijke processen, heeft er in geresulteerd dat onaangename verrassingen uitbleven. Mede door het behoudende beleid dat Noordoostpolder de afgelopen jaren heeft gevoerd op haar grondexploitaties, was het ondanks de aanhoudende economische crisis niet nodig extra voorzieningen te treffen of verliezen te nemen.

Door een steeds verdere optimalisering van het beleid en de beleidsuitvoering op het sociale domein heeft de Koepelreserve Sociaal Domein per ultimo 2013 het maximum niveau van € 6 miljoen overstegen, waardoor vrijval in de exploitatie ten gunste van het rekeningresultaat kon plaatsvinden. Bij de resultaatbestemming wordt voorgesteld de koepelreserve weer aan te vullen, conform het raadsbesluit van januari 2014 op het voorstel Risico-inventarisatie Sociaal Domein in combinatie met het raadsvoorstel Investeringsplan 2014 Krachtig Noordoostpolder. De motivatie voor een Koepelreserve met een maximumniveau is adequaat (kunnen) anticiperen op de risico's van de drie decentralisaties.

In het programmaplan is bij de verschillende programma's onder de pijlers en subpijlars met behulp van lijsten aangegeven of de programmadoelstelling in 2013 is gerealiseerd (krul), in uitvoering is genomen en binnen de gestelde termijn wordt gerealiseerd (vinkje), in uitvoering is maar niet wordt gerealiseerd binnen de gestelde termijn (plus), nog niet in uitvoering is genomen maar wel wordt gerealiseerd binnen de gestelde termijn (vierkant met blokje er in) of (nog) niet is opgepakt en niet wordt gerealiseerd binnen de gestelde termijn (kruisje). In deze inleiding hebben wij een aantal relevante programmadoelstellingrealisaties opgenomen.

Programma 1: 94 begrote doelstellingen.

- 50 doelstellingen gerealiseerd (krul).
 - Groen Doen: het onderhoud in De Zuidert en Revelsant worden onder begeleiding van Concern voor Werk uitgevoerd door WWB-gerechtigden.
 - Maaien van gazons wordt conform groenbeleidsplan 2010-2014 onderhouden. Deze maaiwerkzaamheden worden volledig door Concern voor Werk uitgevoerd.
 - Onderhoud van jonge bomen (snoeien) wordt door wijkbeheer uitgevoerd. Voor het snoeien van de overige bomen wordt een bestek opgesteld.
 - Beheer van gemeentelijke waterpartijen uitvoeren conform het Beeldkwaliteitsplan Stedelijk Water en de maatwerkovereenkomst met het waterschap.
 - Uitvoering geven aan het herziene investeringsprogramma Begraafplaatsen 2012-2015, inclusief omvorming en herinrichting.
 - Risico gestuurd toezicht op naleving van brandveiligheidseisen uit het Bouwbesluit 2012. Verantwoordelijkheid is zoveel mogelijk bij gebouwegenaren neergelegd via een hercontrolekaart en zelfcontroles.
 - Opstellen van een Structuurvisie.
 - Uitvoeren nieuwe Woonvisie, een overkoepelende integrale visie, waarin de koers tot 2020 wordt uitgezet voor het wonen en aanverwante zaken in de Noordoostpolder.
 - Heldere communicatielijnen met dorpsbelangen en wijkplatforms conform het in 2012 afgesloten convenant.
- 34 doelstellingen in uitvoering genomen en worden binnen de gestelde termijn gerealiseerd (vinkje).
 - Duurzaamheidsplan 2012-2015 toepassen en uitvoeren.
 - Groenbeleidsplan 2010-2014 toepassen en uitvoeren, inclusief de beleidsregels en het uitvoeren van de omvorming van plantsoenen (BP 1006).
 - Visie Openbare Ruimte toepassen bij het opstellen van beleids- en beheerplannen voor de openbare ruimte.
 - Uitvoeren van het beleid in het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP).

- Visie Openbare Ruimte toepassen bij het opstellen van beleids- en beheerplannen voor de openbare ruimte.
- Maken van dorpsvisies als instrument voor keuzes binnen en tussen dorpen.
- 7 doelstellingen zijn in uitvoering genomen maar worden niet binnen de gestelde termijn gerealiseerd (plus).
 - In 2013 wordt de laanbeplanting langs de Westermeerweg verder aangepakt.
 - Invulling geven aan het uitvoeringsplan dat voortvloeit uit het in 2012 vastgestelde Verkeer en Vervoerplan.
 - Vastgesteld toetsingsbeleid voor bouwactiviteiten in een Bouwbeleidsplan met daarin de keuzes en prioriteiten ten aanzien van de toetsing bij het verlenen van omgevingsvergunningen uitvoeren
- 1 doelstelling in nog niet in uitvoering genomen maar wordt wel gerealiseerd binnen de gestelde termijn (Vierkant met blokje er in).
 - E. Opstellen van een meerjarig monitoringsprogramma voor verkeerstromen, naar aanleiding van de resultaten uit het GVVP.
- 2 doelstellingen (nog) niet opgepakt (kruisje).
 - H. Toepassen en uitvoeren van het Landschapsontwikkelingsplan 2012-2016.

Programma 2: 64 begrote doelstellingen.

- 40 doelstellingen gerealiseerd (krul).
 - Zowel kinderopvang als de peuterspeelzalen doen mee aan de ontwikkeling kindcentra.
 - Uitvoeren groot onderhoud en renovaties op sportvelden en binnensportaccommodaties.
 - Bieden van een breed en gevarieerd aanbod van cursussen en workshops ('vrijtijdsaanbod') op het Muzisch Centrum en het vraaggericht inspringen op wensen van inwoners. Dit in goede wisselwerking tussen gemeente, gesubsidieerde instellingen en particuliere aanbieders.
 - Conform de Wet op het specifiek Cultuurbeleid een basisbibliotheek in stand houden via structurele subsidie op basis van een uitvoeringsovereenkomst die aansluit bij de bezuinigingstaakstelling.
 - Mensen laten begeleiden naar zelfstandig functioneren door het faciliteren van instellingen bij de organisatie van preventieve en nazorgactiviteiten.
- 20 doelstellingen in uitvoering genomen en worden gerealiseerd binnen de gestelde termijn (vinkje).
 - Voortijdige schoolverlaters oproepen en hulp aanbieden.
 - Uitvoeren Masterplan Sport.
 - Toezicht op naleving van de nieuwe drank- en horecawet invoeren.
 - Intensieve werkgeversbenadering door samenwerking tussen gemeente, Concern voor Werk, re-integratiebedrijven en het UWV.
- 3 doelstellingen zijn in uitvoering genomen maar worden niet binnen de gestelde termijn gerealiseerd (plus).
 - Cultuurparticipatie van de inactieve jeugd stimuleren door het verbreden en blijvend aanbieden van *Nop-Art* activiteiten in samenwerking met Carrefour en De Klos.
- 0 doelstellingen nog niet in uitvoering genomen maar wordt wel gerealiseerd binnen de gestelde termijn (Vierkant met blokje er in).
- 1 doelstellingen (nog) niet opgepakt (kruisje).
 - De Adviescommissie beeldende kunst is operationeel.

Programma 3: 32 begrote doelstellingen.

- 28 doelstellingen zijn gerealiseerd (krul).
 - Opzetten van een Centrum voor Jong Ondernemerschap.
 - Aanbieden van accountmanagement op een hoog niveau.
 - Het faciliteren van het bestaande bedrijfsleven in alle facetten. Om het accountmanagement op een zo hoog mogelijk niveau te houden en te kijken waar, mede ten opzichte van andere gemeenten, verbeterpunten zitten, wordt er een benchmark ondernemersklimaat georganiseerd.
 - Signalen oppikken bij het bestaand bedrijfsleven (bedrijfsbezoeken uitbreiden)
 - Actieve deelname aan de activiteiten van Toerisme Flevoland.
 - Participatie in het evenement Uit-je-Tent.
- 3 doelstellingen in uitvoering genomen en worden binnen de gestelde termijn gerealiseerd (vinkje).
 - Versterken en uitbreiden van het composietcluster bij het NLR in samenwerking met de provincie en OMFL. Daarnaast wordt er een Centrum voor Jong Ondernemerschap opgezet.
- 0 doelstellingen zijn in uitvoering genomen maar worden niet binnen de gestelde termijn gerealiseerd (plus).
- 0 doelstellingen nog niet in uitvoering genomen maar wordt wel gerealiseerd binnen de gestelde termijn (Vierkant met blokje er in).
- 1 doelstelling (nog) niet opgepakt (kruisje).
 - Faciliteren van het concept "Een leven lang leren".

Programma 4: 22 begrote doelstellingen.

- 4 doelstellingen gerealiseerd (krul).
 - Inzetten Medewerkersportaal voor registratie klantcontacten.
 - Advisering door een onafhankelijke adviescommissie op ontvangen bezwaarschriften. De ambtelijke secretaris maakt deel uit van de adviescommissie.
- 16 doelstellingen in uitvoering genomen worden binnen de gestelde termijn gerealiseerd (vinkje).
 - Periodieke rapportage en publicatie servicenormen.
 - Doorgaan met het aanbieden van mogelijkheden om input te leveren op het gemeentelijk beleid via het burgerpanel.
 - In een zo vroeg mogelijk stadium burgers, bedrijven, instellingen en/of andere overheden bij het beleid te betrekken via het huidige participatiebeleid en de daarbij behorende toolkit met middelen.
 - Gemeente is trekker van het 'NoordoostpolderLab'. Dit Lab zet zich actief in voor gebiedspromotie.
 - Communiceren over de realisatie van Stadshart Emmeloord, woon- en recreatiegebieden als Wellerwaard en Emmelhage.
- 2 doelstellingen zijn in uitvoering genomen maar worden niet binnen de gestelde termijn gerealiseerd (plus).
 - C. Producten naar KCC brengen.
- 0 doelstellingen nog niet in uitvoering genomen maar wordt wel gerealiseerd binnen de gestelde termijn (vierkant met blokje er in).

- 0 doelstellingen (nog) niet opgepakt (kruisje).
 - De Adviescommissie beeldende kunst is operationeel.

Programma 5: 14 begrote doelstellingen.

- Alle doelstellingen zijn gerealiseerd.
 - H. Het voorzieningenniveau voor onze inwoners wordt zoveel mogelijk op peil gehouden.
 - Het college en de gemeenteraad bereiden zich voor op de te verwachten bezuinigingen door bespaarmogelijkheden te inventariseren; hieruit wordt het definitieve pakket aan bezuinigingen gedestilleerd, mocht er daadwerkelijk bezuinigd moeten worden.
 - Het nieuwe beleid dat wordt gepresenteerd in de circulaire van het ministerie van BZK wordt onderzocht op relatie met de algemene uitkering.
 - Zorgen voor een goede weerstandscapaciteit, bestaand uit het budget Onvoorzien en een weerstandsvermogen dat solide is geborgd door diverse (bestemming)-reserves.

B. Jaarrekening

Het boekjaar 2013 is gesloten met een positief rekeningresultaat van € 2.235.534. Op een totale omzet van € 112.902.841 1,98%. De jaarrekening heeft een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid van de accountant.

Het rekeningresultaat is conform vastgesteld beleid verhoogd door vrijval van uit de Koepelreserve Sociaal Domein, vanwege het overschrijden van de maximumgrens met hetzelfde bedrag. Ultimo 2012 is de stand van de algemene reserve € 10 miljoen. Bij vaststelling van de nota's Reserves & Voorzieningen en Weerstandsvermogen & Risicomanagement is bepaald dat de risicoreserve minimaal € 15 miljoen moet bedragen. Dit niveau is in tact gebleven doordat naast de € 10 miljoen van de algemene reserve tevens de omvang van de koepellegalisatiereserve Sociaal Domein (per ultimo 2013 € 6,0 miljoen) wordt aangemerkt als algemene risicoreserve.

De bestemming van het rekeningssaldo van € 2.235.534 ná resultaatbestemming, vindt gelijktijdig plaats met het vaststellen van de jaarrekening 2013.

Het positieve rekeningresultaat 2013 wordt conform vastgesteld beleid als volgt bestemd:

Het voorstel is dit als volgt te bestemmen:

- toevoeging aan reserve grondexploitaties:	€ 600.000*
- toevoeging aan reserve Sociaal Domein:	€ 741.470**
- reserve beleidsplan:	€ 894.064***

*) Bij het opstellen van de jaarstukken is berekend dat voor een voldoende weerstandsvermogen voor de grondexploitaties een toevoeging van € 600.000 plaats moet vinden aan de reserve grondexploitaties tot een niveau van € 4.313.985.

**) In het kader van het vastgestelde plafond Koepelreserve Sociaal Domein vond afroaming plaats tot met maximumniveau. In de resultaatbestemming 2013 wordt dit weer toegevoegd aan de Koepelreserve Sociaal Domein (raadsbesluit 20-1-2014).

***) Bij raadsbesluit van februari 2014 is bij het agendapunt Vervanging Marknesserbrug besloten om van uit gedeeltelijk ontoormerken van gereserveerde dekking binnen de reserve beleidsplan, als gevolg een lager benodigd budget voor renovatie van de Marknesserbrug in plaats van vervanging, een bedrag van € 832.500 toe te voegen aan de reserve vervanging bruggen. Hierdoor kan nu het resterende bedrag van het resultaat

na toevoeging aan de reserve grondexploitaties en aan de reserve Koepelreserve Sociaal Domein, het restant worden toegevoegd aan de reserve beleidsplan.

Een top 10 van aandeel in het positieve rekeningresultaat ziet er als volgt uit:

1. Milieu: € 112.530.
Dit is met name veroorzaakt door overdracht van milieutaken op gebied van omgevingsvergunningen, toezicht en handhaving. Hier was sprake van lagere toerekening van het aantal bestede uren maal tarief.
2. Bouwen en Wonen: € 115.117.
Door de economische waren er minder bouwaanvragen met lagere lasten tot gevolg. Overigens: omdat de leges niet kostendekkend zijn, is er op het product geen sprake van een positief resultaat.
3. Bestemmingsplannen: € 386.471.
Door economische recessie was er minder externe advisering nodig voor bestemmingsplannen.
4. Leefbaarheid/IGW: € 157.327.
Leefbaarheid met betrekking tot wijken en dorpen wordt veelal in het reguliere werk opgepakt. Hierdoor is de urentoerekening is op dit onderdeel lager dan was begroot.
5. Sporthallen: € 139.632.
Door buitengebruikstelling PWA-hal (sloop) in combinatie met de voorbereiding van de nieuwe Bosbadhal waren er minder sporthalbeheerders en lagere exploitatielasten.
6. Volksgezondheid: € 133.493.
In 2013 is er (veel) meer aandacht gericht op de voorbereiding van de decentralisaties. De bestede uren zijn daar ook verantwoord. Dit dient in combinatie worden gezien met onder andere de decentralisatieopgave.
7. Jeugdbeleid: € 92.114.
Verschuiving van prioriteiten binnen het geheel van het sociaal domein (Wmo, decentralisaties) heeft geleid tot een lagere kostentoe rekening.
8. Minderhedenbeleid: € 95.619.
De uitgaven met betrekking tot inburgering waren lager ten opzichte van de ontvangen bijdrage COA als vergoeding voor maatschappelijke begeleiding van asielzoekers
9. Algemene uitgaven/ontvangsten: € 255.725.
Opheffen OVO onderlinge verzekering, aandeel gemeente € 49.188. Milieusamenwerking Flevoland naar RUD € 58.553, en vrijval balanspost ten gunste van het resultaat
10. Vrijval reserve Sociaal Domein: € 741.470.
In het kader van het vastgestelde plafond Koepelreserve Sociaal Domein vond afroming plaats tot met maximumniveau. In de resultaatbestemming 2013 wordt dit weer toegevoegd aan de Koepelreserve Sociaal Domein (raadsbesluit 20-1-2014).

De opvallendste ontwikkeling op de balans is afname van het eigen vermogen en toename van het vreemd vermogen. De oorzaken hiervan zijn voornamelijk, het aanwenden van reserves voor het realiseren van éénmalige doelen, kleinere jaarrekeningresultaten over de afgelopen jaren en achterblijvende grondverkopen. Positief in 2013 was dat er geen aanvullende voorzieningen hoefden te worden getroffen voor de grondexploitaties. Door dat in 2013 veel doelstellingen zijn gerealiseerd die uit bestemmingsreserves werden gedekt, is het eigen vermogen net als in 2012 afgenomen. Het totaal aan reserves bedroeg ultimo 2012 75 miljoen en per eind 2013 is dat nog € 71,5 miljoen. De totale omvang van de balans is toegenomen van € 110 miljoen naar € 116 miljoen en dat impliceert dat het aandeel vreemd vermogen op de balans relatief nog sterker is gestegen. Het goede wat te constateren valt, is dat tegen over de toename van het vreemd vermogen een toename van de vaste activa staat. Twee investeringen die daar aan hebben

bijgedragen in 2013 zijn de verbouw van het gemeentehuis en de realisatie van de nieuwe Bosbadhal.

Kengetallen en ratio's

Met behulp van de onderstaande ratio's en kengetallen kan meer expliciet uit de balans worden opgemaakt wat de financiële positie/conditie is van gemeente Noordoostpolder per 31 december 2013 ten opzichte van 31 december 2012 en 31 december 2011.

Omschrijving	Ultimo 2011	Ultimo 2012	Ultimo 2013
1. Current ratio:	2,9	2,2	2,0
2. Quick ratio:	0,56	0,50	0,49
3. Netto werkkapitaal	€ 36.163.599	€ 25.849.679	€ 26.379.954
4. Kasstromenoverzicht	€ 3.428.079 -/-	€ 6.844.939 -/-	€ 8.584.776 -/-
5. Solvabiliteit:	0,75	0,68	0,62
6. Gouden balansregel:	0,70	0,81	0,80

Ad1 tot en met 4.

Met de ratio's 1 tot en met 3 wordt de mate van liquiditeit aangegeven. Anders gezegd: in hoeverre gemeente Noordoostpolder in staat is aan haar kortlopende verplichtingen te voldoen. Het verschil tussen current en quick ratio zit in het wel (current) en niet (quick) meetellen van voorraden. Gemeente Noordoostpolder heeft relatief veel woningbouwgrond- en bedrijventerreinvoorraden die op korte termijn moeilijk of niet zijn om te zetten in liquide middelen en daarom heeft het hoge getal van de current ratio relatief weinig waarde.

De quick ratio is belangrijk. Voor een gezonde private onderneming hoort deze minimaal 1 te zijn, maar voor gemeenten moet er verder worden gekeken. De waarde van 0,49 lijkt aan te geven dat Noordoostpolder niet in staat is om met eigen middelen aan haar betalingsverplichtingen op korte termijn te voldoen. Echter, gemeente Noordoostpolder is prima in staat aan haar betalingsverplichtingen te voldoen. De verklaring is te vinden in de debetstand bij de bank (roodstand) en de mogelijkheid deze debetstand verder te laten oplopen. Voor gemeenten is dat heel normaal en hier is specifieke wetgeving voor vastgesteld.

Het (netto) werkkapitaal geeft het verschil aan tussen de vlottende activa en het kort vreemd vermogen. De uitkomst dient groter te zijn dan 0. Voor Noordoostpolder is dat ruimschoots het geval. Indien de voorraden uit de vlottende activa worden gehaald, daalt het (netto) werkkapitaal naar negatief € 11.430.379, hetgeen in belangrijke mate wordt verklaard door de debetstand bij de bank (€ 8.880.925).

Het treasurybeleid van Noordoostpolder heeft een prominente plaats in de financial planning & control. Zoals het beleid nu is vastgesteld, zit Noordoostpolder in een periode waarin de balans kan doorslaan naar verdergaande investeringen en aanwenden van bestemmingsreserves, meer dan er vrije kasstroom is, of het beleid voor het doen van investeringen en het aanwenden van bestemmingsreserves wordt zodanig vorm gegeven dat gericht wordt gekoerst op een maximum leningenportefeuille en solvabiliteit. Hierin speelt ook de kwaliteit van de balans een belangrijke rol. De gemeenteraad heeft eerder uitgesproken belang te hechten aan bezittingen op de balans (vast activa) wanneer de schuldbestand toeneemt.

De huidige bestemmingsreserves kennen doelstellingen tot circa € 55 miljoen.

Eén op één uitvoeren van deze plannen betekent, indien alle andere omstandigheden gelijk blijven, dat Noordoostpolder ter grootte van hetzelfde bedrag langlopende geldleningen moet aantrekken.

De praktijk is dat uitvoering van de gestelde doelen gefaseerd zijn en daardoor wordt een toename van het leningenbestand met € 55 miljoen geen werkelijkheid met het nu vast-

gestelde beleid. De invoering van de wet HOF geeft hier eveneens een dempend effect, omdat de wet HOF het investeringsvolume beperkt.

In algemene zin kan gesteld worden dat beleid ten aanzien van liquiditeiten voor Noord-oostpolder, net als voor alle andere gemeenten, een essentieel taakonderdeel is en dat liquiditeit een factor van belang is bij het vaststellen van beleid in het algemeen.

Ad 5 en 6.

Een solvabiliteitsratio geeft aan in hoeverre een organisatie in staat is om op lange termijn aan haar betalingsverplichtingen te voldoen. In de private sector is de minimumratio zeer sterk afhankelijk van het type bedrijf en de kwaliteit en transformatiegraad van de vaste activa. In de praktijk varieert het minimum van dit ratio tussen 0,25 en 1. Het is lastig om voor gemeenten te bepalen wat een nog aanvaardbaar minimum solvabiliteitsratio is. De verklaring is te vinden in de mogelijkheid dat gemeenten hun verliezen te allen tijden kunnen, en of zullen moeten, (bij artikel 12 status) afwentelen op hun burgers, bedrijven en medegemeenten. Toch is de situatie voor gemeenten niet veel anders dan voor bedrijven. De financiële conditie moet goed zijn en de rijksoverheid heeft, mede onder druk van Brussel, steeds meer oog en ook wetgeving, om gemeenten hiervan te doordringen. Hierbij valt te denken aan auditing van het EMU-saldo en invoering van de wet Houdbare Overheidsfinanciën (wet HOF).

Gouden balansregel

De gouden balansregel geeft weer in welke mate de vaste activa zijn gefinancierd met eigen vermogen en lang vreemd vermogen. Uit oogpunt van robuustheid geldt een minimumnorm, waarbij het lang vreemd vermogen niet boven het niveau van de vaste activa mag uitkomen, omdat in die situatie lopende uitgaven kennelijk worden gedekt met langlopende geldleningen en dat heet ook wel verliesfinanciering. De ratio van Noordoostpolder gaat van 0,81 naar 0,80 en daarmee blijft de investeringsruimte ongeveer gelijk. Het gelijk blijven van dit ratio betekent niet dat er niets is gewijzigd. De eigen vermogenspositie is afgenomen en de omvang van het vreemd vermogen is groter geworden. Echter, doordat er relatief veel geïnvesteerd is in vast activa (gebouwen) staat er tegenover het eigen en lang vreemd vermogen bezit dat in het economisch verkeer geld waard is (lees: in het economisch verkeer is er markt voor). Noordoostpolder had van oudsher een goede financiële positie met een relatief groot aandeel bestemmingsreserves. Inherent aan het aanwenden van bestemmingsreserves is afname van de liquiditeit en solvabiliteit. De omvang van de algemene reserve plus de bestemmingsreserves geeft het weerstandsvermogen aan, dat met ruim € 71 miljoen goed te noemen is. Voor nadere toelichting op het weerstandsvermogen wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen. Overigens wordt er op gewezen dat de term weerstandsvermogen formeel inhoudt dat het om onbeklemd reserves moet gaan. Voor Noordoostpolder geldt dat de meeste reserves beklemd zijn. De gemeenteraad kan echter voor een aanzienlijk deel de bestemming van (deel) reserves wijzigen, zij het soms met grote gevolgen.

Samengevat kan worden gesteld dat de solvabiliteitsratio's laten zien dat gemeente Noordoostpolder voor nu goed in staat is om aan haar lange termijn verplichtingen te voldoen en dat het weerstandsvermogen robuust is. De organisatie is in control. Zo zijn voor bijna alle disciplines beleids- en beheer- en uitvoeringsplannen vastgesteld. Voor het weerstandsvermogen geldt dat de risicoparagraaf per ultimo 2013 ongeveer op hetzelfde niveau is gebleven als per ultimo 2012 en kan worden omschreven als behoudend en solide.

Adequate monitoring van de solvabiliteitspositie blijft geboden, gezien de risico's van reeds ingang gezette ontwikkelingen, de eerder vastgestelde te realiseren doelstellingen ten laste van de bestemmingsreserves en nieuwe ontwikkelingen, zoals de decentralisaties en verdere bezuinigingen.

Realisatie begroting 2013

Het ingezette beleid van actieve en vroegtijdige informatievoorziening aan de gemeenteraad over vorderingen van de realisatie van de vigerende programmabegroting leidt er toe dat de gemeenteraad ook om besluitvorming wordt gevraagd indien de verantwoording door het college daartoe noopt. Het gevolg van deze strakke verantwoording door het college en continue actualisering van de kaderstelling door de gemeenteraad is dat de begroting voor haar doelstellingen en de bijbehorende financiële middelen door het jaar heen een realistisch beeld geeft. Mede om die reden valt het vooraf te verwachten dat de jaarrekening geen grote hoeveelheid grote afwijkingen te zien geeft. Gemiddeld genomen is de programmabegroting na wijziging uitgevoerd conform de kaderstelling van de gemeenteraad.

De jaarrekening laat bij de doelstellingen en bijbehorende budgetten de realisatie zien. Bij de verschillende vergelijkingen die worden gepresenteerd van begroting na wijzigingen versus werkelijke lasten dient er rekening mee te worden gehouden dat vooraf prognosticeerde incidentele baten en lasten die bij de jaarrekening afwijken van de begroting, geen invloed hebben op het rekeningresultaat, omdat de verwerking van deze incidentele baten en lasten, plaatsvindt door toevoeging en onttrekking aan bestemmingsreserves. In de toelichting worden de afwijkingen van incidentele budgetten, op zowel de lasten als de baten, wel toegelicht.

Afwijking op realisatie investeringen

Voor investeringen die gepland waren om uitgevoerd te worden in 2013 en om geactiveerd te worden op de balans geldt eveneens dat achterblijvende realisatie in lasten geen effect heeft op het rekeningresultaat 2013. De reden is dat de investeringen rechtstreeks worden doorgeboekt van de exploitatie naar de balans. Ten aanzien van de begrote investeringen van € 9.856.622 is € 9.163.751 gerealiseerd. De investeringen zijn nagenoeg conform begroting na wijzigingen gerealiseerd. De afwijking wordt voor het grootste deel verklaard door een restantkrediet voor de bouw van de Bosbadhal (€ 317.665). Afronding en verantwoording hierover vindt plaats in 2014.

Jaarverslag

2013

Programma 1

Fysieke leefomgeving

Per programmadoelstelling en geplande investering wordt de status in de realisatie in 2013 aangegeven:

betekent: de doelstelling/investering is gerealiseerd.

betekent: de doelstelling/investering is in uitvoering en wordt gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is in uitvoering maar wordt niet gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is nog niet in uitvoering maar wordt wel gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is nog niet in uitvoering en wordt niet gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

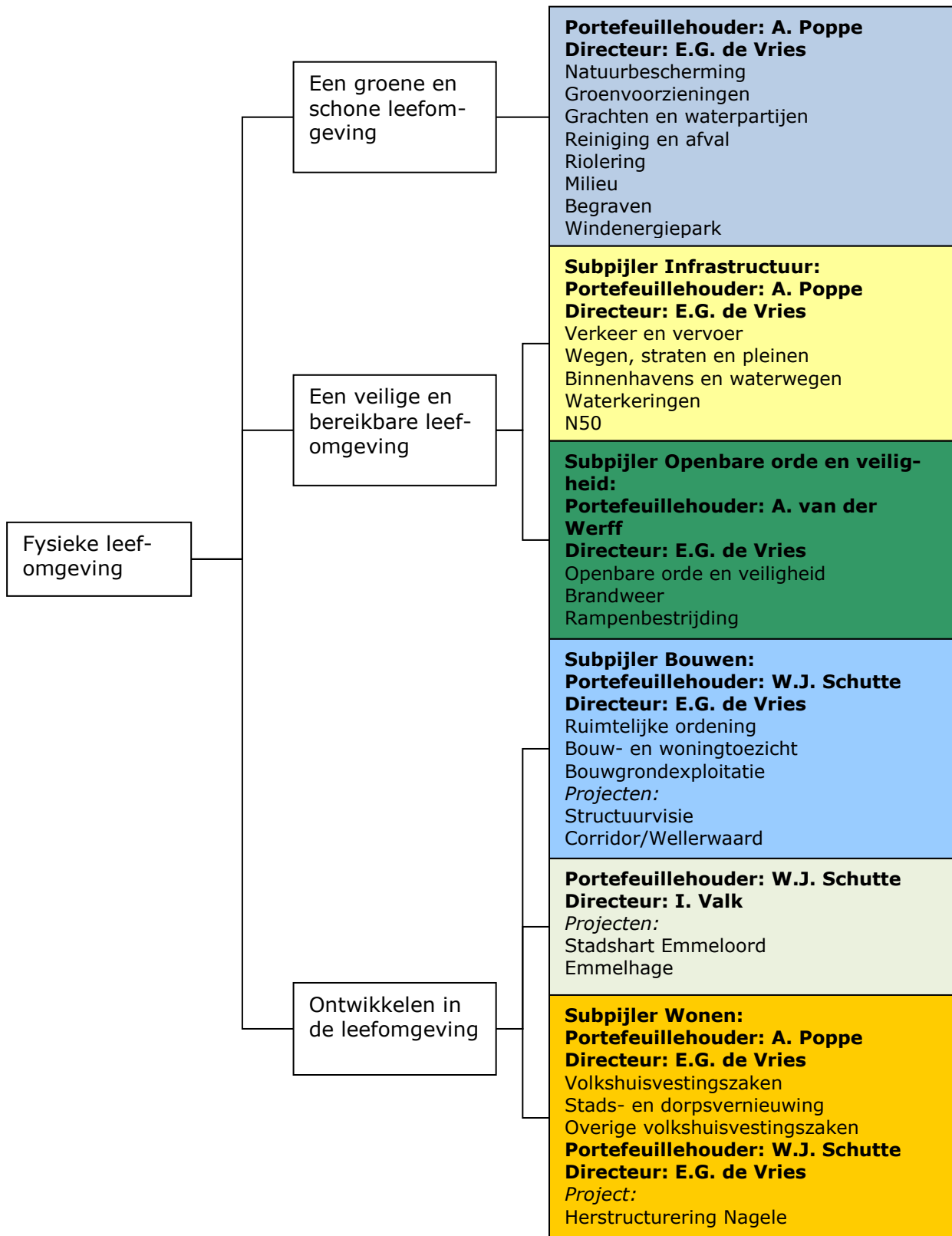
Programma 1 Fysieke leefomgeving

Raadscommissie : Woonomgeving

Programma

Pijler

Subpijler/productgroep/projecten

Programmadoel

Doelstelling van het programma Fysieke leefomgeving is het hebben en houden van een groene, schone en veilige fysieke leefomgeving, met aandacht voor het behoud van waardevolle kenmerken en ruimte voor nieuwe ontwikkelingen.

Pijler 1:

We streven naar een groene en schone leefomgeving.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Onkruidbestrijding (BP 2010-2013, nr. 1006)
- Millenniumgemeente (v/h Abreshia) (BP 2010-2013, nr. 907)
- Fair Trade (BP 2013-2016, nr. 1301)
- Uitvoeren monitoring en onderzoek om te voldoen aan de verplichtingen uit de Flora- en Faunawet (BP 2012-2015, nr. 1214)
- Uitbreiding begraafplaats Emmeloord (BP 2012-2015, nr. 1201)
- Actief optreden tegen illegale afvaldump (BP 2012-2015, nr. 1204)
- Uitvoering van Duurzaam en efficiënt afvalbeheer, anticiperend op ontwikkelingen
- Beheersing ontwikkeling begraafleges

Programmadoelstellingen uit pijler 1:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. Een schone en nette leefomgeving	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren straatreinigingsactiviteiten (leggen straatvuilbakken, verwijderen zwerfafval, verwijderen afvaldumpingen etc.). - Actief optreden tegen illegale afvaldumpingen (BP 1204). - Actualiseren regels voor honden. 	
Toelichting: <ul style="list-style-type: none"> - De straatreinigingsactiviteiten zijn volgens het vingerende beleid uitgevoerd. - Het actief optreden tegen illegale afvaldumpingen betreft een doorlopende activiteit van het cluster Handhaving. - Het actualiseren van regels voor honden wordt opgenomen in het beleidsplan openbare ruimte, waarna nadere uitwerking plaatsvindt. 		
2. Samen met de inwoners, bedrijven en (overheids)instanties, al het nodige doen wat binnen de mogelijkheden ligt om te werken aan een duurzame Noordoostpolder	<ul style="list-style-type: none"> - Duurzaamheidsplan 2012-2015 toepassen en uitvoeren. - Duurzaamheidsprogramma 2013 uitvoeren. - Aangevraagde omgevingsvergunningen met activiteit 'milieu' binnen de wettelijke kaders afhandelen. 	

	<ul style="list-style-type: none"> - Reeds verleende omgevingsvergunningen met activiteit 'milieu' actualiseren volgens het vastgestelde programma. - Risicogestuurd toezicht op naleving van milieuvoorschriften door Omgevingsdienst Flevoland Gooien Vechtstreek. Verantwoordelijkheid meer bij ondernemers via hercontrolekaarten en zelfcontroles. 	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het in mei 2012 vastgestelde duurzaamheidsplan bevat de ambities en doelstellingen van Noordoostpolder op gebied van duurzaamheid. Hier is in 2013 uitvoering aan gegeven. - Het jaarlijks op te stellen duurzaamheidsprogramma beschrijft actiepunten om deze ambities en doelstellingen te bereiken. Aan het programma 2013 is gedurende het jaar 2013 uitvoering gegeven. - Het aanvragen van omgevingsvergunningen met activiteit milieu wordt uitgevoerd door de OFGV. - De reeds verleende omgevingsvergunningen met activiteit 'milieu' actualiseren volgens het vastgesteld programma wordt uitgevoerd door OFGV. - De OFGV voert deze taak uit met in acht name van het gemeentelijk handhavingsbeleidplan. 		
<p>3. Inrichting en beheer van gemeentelijke groenvoorzieningen conform de ambities uit het Groenbeleidsplan 2010-2014.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Groenbeleidsplan 2010-2014 toepassen en uitvoeren, inclusief de beleidsregels en het uitvoeren van de omvorming van plantsoenen (BP 1006). - Groen Doen: het onderhoud in De Zuidert en Revelsant worden onder begeleiding van Concern voor Werk uitgevoerd door WWB-gerechtigden. - De uitvoering van het groenonderhoud in de dorpen en de industrieterreinen in Emmeloord worden met maximale inzet van medewerkers van Concern voor Werk uitgevoerd. - Het winterwerk (snoeien van heesters, rozen en singelbeplantingen) wordt door CvW gedaan. - Maaien van gazons wordt conform groenbeleidsplan 2010-2014 onderhouden. Deze maaiwerkzaamheden worden volledig door CvW uitgevoerd. - Onderhoud van jonge bomen (snoeien) wordt door wijkbeheer uitgevoerd. Voor het snoeien van de overige bomen wordt een bestek opgesteld. - De bossen worden op een duurzame wijze onderhouden gericht 	

	<p>op een grote variatie in soorten en in leeftijd. De werkzaamheden worden in samenspraak met burgers en dorpsbelangen uitgevoerd.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De sloten worden conform het beeldkwaliteitsplan, de maatwerkovereenkomst en de keur van het waterschap onderhouden. <p>Kruispunten en zichthoeken worden drie keer per jaar gemaaid in verband met de verkeersveiligheid.</p> <p>Om de soortenrijkdom te vergroten, worden de bermen die ecologisch worden onderhouden 2 keer per jaar gemaaid en het gras wordt afgevoerd.</p>	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het groenbeleidsplan gaat met ingang van 2014 op in het beleidsplan openbare ruimte. In 2013 is begonnen met de omvorming van alle dorpen. De dorpsbelangen zijn meegenomen in de communicatie. Hier is totaal 45.300 m² omgevormd naar gazon. Totaal in de Noordoostpolder is nu 93.922 m² omgevormd en 6.344 m² wordt door de bewoners zelf onderhouden. Begin 2014 wordt gestart met de communicatie met alle wijkplatforms en als deze er niet zijn, met de bewoners. Voor 2014 staat ongeveer 20.000 m² omvorming op de planning. - Het project Groen Doen is in 2013 voor het derde jaar succesvol uitgevoerd met twee ploegen. Onderzocht wordt of er nog meer mogelijkheden zijn om WWB'ers in te zetten. Bijvoorbeeld voor schoonmaakwerkzaamheden in de buitenruimte of door in samenwerking met een aannemer een hoger ambitieniveau te behalen. - De werkzaamheden aan de bossen zijn inmiddels afgerond. - Het bestek voor maaiwerk aan sloten en watergangen is in 2013 afgelopen en wordt in januari 2014 voor de komende jaren openbaar aanbesteed. 		
<p>4. Landschappelijke beplantingen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - In 2013 wordt de laanbepanting langs de Westermeerweg verder aangepakt. - In de jaren 2013 en 2014 wordt de laanbepanting langs de Monnikenweg gekapt en herbeplant. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - De populieren langs de Westermeerweg zijn gekapt en worden in 2014 vervangen door nieuwe cultivars. In 2013 is de Zuidermiddenweg gekapt en vervangen door nieuwe cultivars in verband met de vitaliteit van de bomen aan deze weg. - Voor de Monnikenweg, Klutenweg, Tollebekerweg en Schapenpad wordt in 2014 een bestek opgesteld. 		
<p>5. Een technisch goed functionerende inzameling van afvalwater, waarbij stedelijk afvalwater en</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren van het beleid in het verbreed gemeentelijk rioleringsplan (vGRP). 	

<p>regenwater zoveel mogelijk worden gescheiden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - In samenwerking met het waterschap Zuiderzeeland wordt uitvoering gegeven aan overeengekomen afspraken zoals in 2009 bestuurlijk ondertekend in het Afvalwaterakkoord Noordelijk Flevoland. De uit te voeren maatregelen vinden plaats in de periode 2009 t/m 2015. - Uitvoeringsplan 2012-2013 realiseren, zoals opgenomen in de bijlage van het vGRP. - Het incidentenplan is een aanvulling op het vigerend calamiteitenplan van de gemeente Noord-oostpolder. Het IPR is erop gericht om snel en adequaat te kunnen reageren, als zich incidenten voordoen die van invloed zijn op de riolering. Voorgesteld wordt het Incidentenplan voor rioleringen (IPR) formeel als aanvulling bij het calamiteitenplan in gebruik te nemen. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - De onderzoeken met betrekking tot de wateroverlast op straat bij hevige regenbuien in woonwijk De Zuidert zijn afgerond. Uit het onderzoek kwam naar voren dat het regenwater het beste van het gemengde rioleringstelsel kan worden afgekoppeld. De locaties waar het water de meeste overlast veroorzaakt wordt het regenwater van het gemengde rioleringsstelsel afgekoppeld. Op basis van de resultaten uit de voornoemde onderzoeken wordt er nu een begin gemaakt met de voorbereidingen van het bestek. Dit gebeurt uiteraard op een context gedreven wijze met de betrokken bewoners. De uitvoering gaat plaatsvinden in 2014. - De vervangingsopgave voor de elektrotechnische en werktuigbouwkundige renovatie van 6 rioolgemaal en 2 bergbezinkbassins zijn in 2013 afgerond. - In 2013 zijn 25 stuks (45%) van de in totaal 56 riooloverstorten van meetapparatuur voorzien. In totaal zijn op dit moment 52 riooloverstorten voorzien van meetapparatuur. In 2014 zal bij de overige 4 riooloverstorten de meetapparatuur worden aangebracht. Deze meetapparatuur zal de eventuele overstortfrequenties met de daarbij behorende hoeveelheden digitaal gaan registreren. 		
<p>6. Het stedelijk water conform het Beeldkwaliteitsplan Stedelijk Water onderhouden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Beheer van gemeentelijke waterpartijen uitvoeren conform het Beeldkwaliteitsplan Stedelijk Water en de maatwerkovereenkomst met het waterschap. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Met betrekking tot artikel 4.7 uit de maatwerkovereenkomst Stedelijk Water is er nu met het waterschap een overeenstemming bereikt. Dit artikel betreft situaties waar werken die door particulieren zijn neergezet normaal beheer en onderhoud in de weg staan. De gemeente zal in deze gevallen de bewoners aanschrijven, met het verzoek de obstakels te verwijderen of een financiële bedrage te leveren in het oplossen van het probleem. 		

Schanskorven:

In 2013 heeft het waterschap Zuiderzeeland een kostenraming gemaakt met betrekking tot het verwijderen van de schanskorven. Deze kostenraming was bedoeld als afkoopsom, zodat de gemeente zelf de schanskorven niet hoeft te verwijderen. Dit voornoemde voorstel staat in de Maatwerkovereenkomst Stedelijk water. De gemeente Noordoostpolder vindt echter de aangedragen afkoopsom van het waterschap te hoog, waardoor er nu wordt afgeweken van de maatwerkovereenkomst Stedelijk Water. De gemeente gaat nu de schanskorven zelf verwijderen. Dat zal in 2014 moeten plaatsvinden.

Wateroverlast gedeelte Ens:

De drainage onder het speelveldje aan de Vuurplaat te Ens is doorgespoten. Het is echter de vraag of dit wel afdoende is. De drainage is destijds niet volledig in het zand gelegd, waardoor het waarschijnlijk niet optimaal gaat functioneren. De tijd zal uitwijzen in hoeverre het doorspuiten heeft geholpen. Met enige regelmatig wordt er nu naar het speelveldje gekeken met betrekking tot de nattigheid.

Het trapveldje achter de E.P.Seidelstraat te Ens is volledig opnieuw gedraineerd. Tevens is de grondstructuur aangepast waardoor het veldje nu al een stuk droger is.

7. Uitvoering van doelstellingen uit het Afvalbeleidsplan.

- Afvalbeleidsplan toepassen en uitvoeren.
- Uitvoeren van het besluit omtrent de rol voor maatschappelijke organisaties bij het oud papier inzamelen, in overleg met deze organisaties.
- Op basis van de evaluatie van de inzamelproef "droog en herbruikbaar in de Erven, Emmelhage en het Waterland" een besluit nemen over het al dan niet gemeentebreed uitrollen van deze inzamelproef of een alternatieve mogelijkheid.
- Het vervangen van bovengrondse afvalcontainers voor ondergrondse containers bij hoogbouw voortzetten.
- Vormgeven van het besluit over de dienstverlening, zoals deze tot nu toe door Het Goed werd uitgevoerd.
- Komen tot een nieuwe overeenkomst voor de verwerking van groente-, fruit- en tuinafval vanaf begin 2014.

Toelichting:

- Medio 2012 is HVC gestart met de inzamelproef "droog en herbruikbaar" in de wijken de Erven, Emmelhage en Het Waterland. Deze proef is geëvalueerd. HVC heeft na deze evaluatie het besluit genomen om de proefinzameling stop te zetten. Het college heeft eind 2012 besloten om de afvalinzamelproef op een andere manier voort te zetten middels het omgekeerd inzamelen. In maart 2013 is een tweetal informatieavonden georganiseerd in de proefwijken. Tij-

<p>dens deze avonden bleek weerstand tegen deze nieuw voorgestelde wijze van inzamelen. Besloten is de nieuwe methode vooralsnog niet door te voeren.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het college heeft besloten een extern onderzoek op te starten. Het onderzoek zou in beeld moeten brengen welke strategische (on)mogelijkheden en consequenties er zijn op het gebied van afvalinzameling en -verwerking. Het onderzoek is in volle gang. - Uit de drie proefwijken en Tollebeek en Nagele is een werk/klankbordgroep met bewoners geformeerd om samen met de gemeente en HVC mee te denken over de toekomst van de afvalinzameling. De mogelijkheid bestaat dat er wensen zijn op het gebied van afvalinzamelen die kostenverhogend zijn. De gesprekken met de werk/klankbordgroep zitten in de laatste fase. Eind eerste, begin twee de kwartaal 2014 zal het voorstel, ter besluitvorming, aan het college worden aangeboden. - In juni 2013 heeft HVC aangegeven dat zij geen ruimte in hun budgetten heeft om de proefinzameling nog langer te bekostigen. De komende periode zullen gesprekken plaatsvinden om te komen tot een financiële afwikkeling van de proefinzameling. Samen met de klankbord/werkgroep is de conclusie getrokken dat, tijdelijk terug gaan naar de oorspronkelijke situatie in de proefwijk, het beste was. - Alle Flevolandse gemeenten laten hun gft-afval nu verwerken bij Orgaworld in Lelystad. In juni 2014 loopt deze overeenkomst af. Eind augustus heeft het college van Noordoostpolder besloten om, samen met alle flevolandse gemeenten, het gft-afval Europees aan te besteden. De afgelopen periode is gezamenlijk een bestek opgesteld. Eind januari zal de Europese aanbesteding in gang worden gezet. - De overeenkomst voor het inzamelen van klein chemisch afval, kringloopgoederen en afgedankte elektrische apparaten met Het Goed was in september 2013 afgelopen. Op verzoek van de gemeente zijn Het Goed en Concern voor Werk anderhalf jaar geleden in gesprek gegaan om te komen tot een samenwerking en een nieuwe overeenkomst in de vorm van een joint venture. Aan het eind van de onderhandelingen is gebleken dat een gezamenlijke Joint Venture niet mogelijk is. Eind december heeft het college het besluit genomen om de onderhandelingen stop te zetten en de overeenkomst met Het Goed te beëindigen. Bovendien is het besluit genomen om het alleenrecht te vestigen voor Concern voor Werk voor het inzamelen van een aantal afvalstromen. - Alle bovengrondse afvalcontainers voor restafval bij hoogbouw zijn vervangen door ondergrondse containers. - De hoeveelheid ingezameld oud papier in Noordoostpolder is de afgelopen tijd sterk afgenomen. Bovendien blijft de opbrengst van oud papier, door de economische malaise, laag. De begrote inkomsten voor oud papier zijn niet gehaald. 		
<p>8. Behoud en ontwikkeling van het landschap conform het Landschapsontwikkelingsplan 2012-2016.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen en uitvoeren van het Landschapsontwikkelingsplan 2012-2016. - Herstel gemeentelijke landschappelijke beplantingen. - Actief toezien op naleving van bomenverordening en omgevingsvergunning met betrekking tot herbeplantingsplicht van erf-singels. 	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het landschapsontwikkelingsplan is niet vastgesteld en komt er ook niet meer voor de periode 2012-2016. Dit heeft te maken met de samenloop met de Structuurvisie. Wel wordt geprobeerd om met externe financiering een begin te 		

- maken met het herstellen van de gemeentelijke wegbepantingen.
- Het toezicht op erfsingels is een speerpunt uit het handhavingsuitvoeringsprogramma 2013. Er is ook een specifiek communicatietraject gestart.

9. Begraffenissen vinden plaats tegen zo laag mogelijke kosten op een gemeentelijke begraafplaats.

- Uitvoering geven aan het herziene investeringsprogramma Begraafplaatsen 2012-2015, inclusief omvorming en herinrichting.
- Implementeren van het beleidsplan 2013-2022 en het beheersplan voor begraafplaatsen.

Toelichting:

- Het investeringsprogramma is in uitvoering. Het onderdeel renovatie onderkoms is gereed. De uitbreiding van de begraafplaats in Emmeloord is ten aanzien van de ophoging, drainage en de singelbeplanting gereed.
- Het beheerplan voor begraafplaatsen wordt in 2014 vastgesteld.

Hoe meten we dat?

Indicator	Raming 2013	Werkelijk 2013
- Aantal m ² omgevormd plantsoen	56.462	45.300
- % huishoudelijk afval dat gescheiden is ingezameld (ten opzichte van de totale hoeveelheid ingezameld huishoudelijk afval)	60%	59%
- % inrichtingen dat na een hercontrole voldoet aan de milieuvorschriften	85%	85%

Wat zijn de kaders?

- Beeldkwaliteitplan Stedelijk water
- Maatwerk overeenkomst stedelijk water met waterschap
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2012-2016
- Groenbeleidsplan 2010-2014
- Bestuurlijk Afvalwaterakkoord OAS Noordelijk Flevoland Gemeente Noordoostpolder
- Duurzaamheidsplan 2011-2014
- Afvalbeleidsplan 2011-2021
- Integraal handhavingsbeleidsplan 2011
- Handhavingsuitvoeringsprogramma 2013
- Nota "Investeringsprogramma begraafplaatsen in relatie tot tariefontwikkeling"

Subpijler 2A Infrastructuur:

We streven naar een verkeersveilige en bereikbare leefomgeving.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Lobby voor verbetering openbaar vervoer; focus op Kampen-Hanzestation, Lelystad-Zuid en het Noorden (CP 2010-2014, nr. 10)
- Monitoren verkeersstromen (BP 2012-2015, nr. 1205)
- Het opstellen van een GVVP (BP 2012-2015, nr. 1206)
- Het opstellen van een parkeerbeleidsplan (BP 2012-2015, nr. 1206)
- Onderhoud parkeervoorzieningen (BP 2012-2015, nr. 1207)
- Verstrekken van verkeersborden in het kader van modder op de weg tijdens de oogsten (BP 2013-2016, nr. 1304)
- Aanpak van verkeersonveilige situaties rondom scholen (BP 2013-2016, nr. 1305)
- Het aanleggen van ontbrekende schakels in het recreatief fietsnetwerk (BP 2013-2016, nr. 1306)
- Ontwikkelen integrale visie voor onderhoud en beheer openbare ruimte (CP 2010-2014, nr. 7)
- Aanleg extra parkeerplaatsen in oudere woonwijken (BP 2011-2014, nr. 1109)
- Uitvoering Verlichtingsplan 2008-2012 (bestaand beleid) (BP 2012-2015, nr. 1208)
- Vervangen beweegbare brug Marknesserweg/Lemstervaart (BP 2012-2015, nr. 1209)
- Beheer van de natuur- en recreatieplas Wellerwaard (BP 2013-2016, nr. 1307)
- Onderhouden en vervangen bruggen (BP 2013-2016, nr. 1308)
- Realiseren fietsparkeervoorziening o.b.v. allonge (BP 2013-2016, nr. 1309)
- Effectief vastgoedbeheer (BP 2013-2016, nr. 1310)

Programmadoelstellingen uit pijler 2A:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. Doelmatig en planmatig beheer en onderhoud van elementen in de openbare ruimte.	- Visie Openbare Ruimte toepassen bij het opstellen van beleids- en beheerplannen voor de openbare ruimte.	
<p>- In 2013 is de keuzenota met de raad besproken, waarin keuzes over diverse onderdelen van de openbare ruimte zijn gemaakt. De taakstellende bezuinigingen op de onderhoudsbudgetten van de buitenruimte vormen tevens een grens voor de kwaliteitsambities. De door de raad gemaakte keuzes zijn verwerkt in het beleidsplan openbare ruimte dat eind 2013 als ontwerp ter visie heeft gelegen.</p> <p>De gestelde ambities passen binnen gestelde bezuinigingen t/m fase 3.</p> <p>- De onderhouds- en vervangingsactiviteiten voortkomend uit het beleidsplan Civiele kunstwerken zijn in voorbereiding en/of in uitvoering. De brugleuningen van de hoge verkeersbruggen in het buitengebied zijn in verband met de verkeersveiligheid vervangen. Noodzakelijk onderhoud aan 65 bruggen is gecombineerd aanbesteed en uitgevoerd.</p> <p>- De verkeersbruggen in het buitengebied blijven een belangrijk punt van aandacht. Na het verrichte groot onderhoud in de periode 2008-2011 is opnieuw in de komende periode bij een aantal bruggen herstelwerk in verband met vergaande betonaantasting.</p>		

<p>2. De infrastructuur is doelmatig en bevordert de verkeersveiligheid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Invulling geven aan het uitvoeringsplan dat voortvloeit uit het in 2012 vastgestelde Verkeer en Vervoerplan. - Opstellen van een meerjarig monitoringsprogramma voor verkeersstromen, naar aanleiding van de resultaten uit het GVVP. - Oplossen infrastructurale problemen, waaronder de hoge parkeerdruk in woonwijken (BP 908). - Uitvoeren van 'Prioriteit 1-maatregelen' uit de rapportage Verkeersveiligheid rondom scholen. Raadsbesluit 2009 punten meenemen met groot onderhoud. - Bevorderen van de aanleg van de voorkeursoplossing voor het traject N50 tussen Emmeloord en Ens. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het GVVP is in mei 2013 vastgesteld. Structurele budgetten ten behoeve van duurzaam veilig, voetgangers, schoolomgevingen, educatie e.d. worden vanaf 2014 ingezet. <ul style="list-style-type: none"> • Het ontwikkelen van het fietsbeleidsplan is in november gestart. • Het onderzoek verkeersveiligheid van de Lemsterweg is medio januari gestart. • Ten aanzien van het parkeerbeleidsplan wordt voorbereidend werk gedaan ten behoeve van de offerteuitvraag. • Ten aanzien van het onderzoek Hoogwaardig Ov is er nog geen planning opgesteld. - Het GVVP is een plan voor de middellange termijn. Mede hierdoor en vanwege de beperkte capaciteit kan en wordt uitvoering volgtijdelijk opgepakt in overleg met de portefeuillehouder. Als projecten naar voren gehaald moeten worden, is extra inzet nodig. Voorstel is om in overleg met de portefeuillehouder een programma op te stellen, waarin staat wanneer welk project uit het GVVP afgerond moet zijn. - Verkeersmonitoring is een jaarlijks terugkerend programma. - Infrastructurale problemen worden naar aanleiding van meldingen en de dorpen wijkshouwen bekeken en waar mogelijk nodig opgelost. In 2013 zijn onder andere problemen in de Bouwerskamp, Randstraat, Rijnstraat en de Geulstraat opgelost. - 'Prioriteit 1-maatregelen' worden waar mogelijk uitgevoerd en anders worden deze meegenomen met groot onderhoud aan de weg en/of riolering conform het raadsbesluit. Deze maatregelen worden gelinkt aan het verkeersveiligheidslabel. In 2013 zijn er geen labels uitgereikt. - In 2013 zijn de werkzaamheden ten behoeve van het Ontwerp Tracébesluit afgerond. De uitwerking komt overeen met de voorkeursoplossing uit de verkenningsfase van het project. Het Rijk heeft het Ontwerp Tracébesluit op 10 december 2013 vastgesteld. De planning is erop gericht om eind 2014 te starten met de uitvoering van de werkzaamheden. De afronding van het project staat eind 2015/ begin 2016 gepland. 		

Wat zijn de kaders?

- Programma voor besteding van de 'Transitiegelden Zuiderzeelijn' (2011).
- Visie Openbare Ruimte (vaststelling 2012).
- Wegenbeleidsplan Noordoostpolder 2008 – 2011/2014.
- Uitvoeringsplan wegwerken achterstallig onderhoud (2008).
- Gemeentelijk Verkeer- en vervoersplan 2012-2022 (vaststelling in 2013).
- Verlichtingsplan 2008 – 2012/2014.
- Beleidsplan openbare ruimte.

Subpijler 2B Openbare orde en veiligheid:

We streven naar een veilige leefomgeving.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Gevoel van veiligheid bevorderen en verloedering tegengaan door het naleefgedrag van voorschriften uit APV die betrekking hebben op kleine ergernissen te verbeteren door middel van het inzetten van minimaal twee buitengewoon opsporingsambtenaren (CP 2010-2014, nr. 15)
- Aansluiten bij de regiogemeenten met betrekking tot inzet burgernet (BP 2012-2015, nr. 1210)
- Zorgen dat de gemeente aan alle noodzakelijke veiligheidsvoorwaarden voldoet om in aanmerking te komen voor C2000 (BP 2013-2016, nr. 1312)
- Voldoen aan de wettelijke taak met betrekking tot gevonden voorwerpen (BP 2013-2016, nr. 1313)
- Het uitvoeren van het BIBOB-beleid (BP 2013-2016, nr. 1314)
- Gewijzigd beleid vaststellen met betrekking tot de veiligheidsregio en brandweer waarbij bezuinigingen niet meer worden nagestreefd (BP 2013-2016, nr. 1315)

Programmadoelstellingen uit pijler 2B:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. Vergroting sociale en fysieke veiligheid, terugdringing van overlast en criminaliteit.	<ul style="list-style-type: none">- In aansluiting op de bijgestelde nota integrale veiligheidszorg Noordoostpolder, uitvoering geven aan het actieplan voor 2013 waarbij de prioriteiten verkeersveiligheid, overlast (kleine ergernissen), inbraakpreventie, veilig uitgaan en vandalisme prominente aandacht krijgen.- Implementatie van BIBOB in samenwerking met het RIEC en de gemeente Dronten.- Deelname aan het project Bestuurlijke informatievoorziening ex-zedendelinquenten en zware ge-	

	<p>welddelinquenten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Deelname aan het regionaal college en het bestuurlijk overleg van de Veiligheidsregio. - Implementatie van het nieuwe evenementenbeleid. - Risicogestuurd toezicht op naleving van brandveiligheidseisen uit het Bouwbesluit 2012. Verantwoordelijkheid zoveel mogelijk bij gebouweigenaren neerleggen via hercontrolekaart en zelfcontroles. 	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het actieplan zelf is uiteindelijk niet gerealiseerd, echter de speerpunten van vandalisme, inbraakpreventie, overlast kleine ergernissen en verkeersveiligheid wel. Veilig Uitgaan is niet opgepakt omdat het KVV (kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan) destijds is opgeheven. Er zal getracht worden dat hiervoor een Horeca-overleg voor in de plaats komt. - Het beleidsplan Bibob (wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) is eerder vastgesteld en ook het convenant met het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise centrum) is gerealiseerd. - Het project Bestuurlijke informatievoorziening ex-zeden-delinquenten en zware geweldsdelinquenten is geen project meer maar een proces. Dat betekent dat aan de burgemeester de op handen zijnde vrijlating wordt gemeld van deze categorie gedetineerden, waardoor tijds maatregelen op grond van openbare orde en veiligheid te nemen zijn. - Vier keer per jaar vindt een overleg plaats van het Districtelijk Veiligheidscollege en eveneens vier keer per jaar een vergadering van het Bestuur van de Veiligheidsregio. Na ambtelijke voorbereiding woont de burgemeester deze vergaderingen bij. - In 2013 is de nota Evenementenbeleid vastgesteld en geïmplementeerd. - Het risicogestuurd toezicht op naleving van brandveiligheidseisen is opgepakt via het handavingsuitvoeringsprogramma 2013 en het vastgestelde toezichtsprotocol. 		
<p>2. Vergroting van het veiligheidsgevoel en tevredenheid over de leefbaarheid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aanpak van kleine ergernissen door gemeentelijke BOA's en eerste bevindingen over het gebruik van de bestuurlijke strafbeschikking rapporteren/evalueren. - Inzetten preventieteam Emmeloord, dat met gebruikmaking van "gele kaarten" naleving bevordert. 	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2013 is de formatie voor BOA's op 2,8 fte gekomen. Conform het handavingsuitvoeringsprogramma zijn deze mede ingezet op de aanpak van kleine ergernissen. - Het preventieteam is ingezet via Concern voor Werk. 		

<p>3. Snel herstel van de orde in geval van ramp of crisis, met zo min mogelijk slachtoffers.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Deelname in regionaal verband aan de versterking van een gemeentelijk onderdeel van de Veiligheidsregio door samenwerking met andere gemeenten/regio. Meewerken aan een plan voor intergemeentelijke poulevorming voor een aantal gemeentelijke processen in de rampenbestrijding. - Mede opstellen van een plan voor de lokale aanpak van de nafase (projectorganisatie). - Up-to-date houden van lokale gegevens en functies in draaiboeken. - Bewaken van waarborgen voor autonomie bij de overgang van lokaal naar regionaal georganiseerde rampenbestrijding. 	
---	---	---

Toelichting:

- Door deelname aan het zogenaamde AVO (ambtelijk vooroverleg) en samenwerking met andere gemeenten waaronder Urk (OvD piket) wordt hieraan invulling gegeven. Het organisatieplan Bevolkingszorg is inmiddels vastgesteld en op grond hiervan worden processen ingericht en bemand.
- Er is 'meegeschreven' aan het organisatieplan Bevolkingszorg waarin de lokale procesorganisatie is beschreven.
- Hoewel deze actie is afgerond in 2013 is dit een doorlopend proces.
- Deze waarborgen zijn in de wetgeving (onder andere Wvr en Wgr) verankerd. Ook in het proces Bevolkingszorg is hier rekening mee gehouden.

Hoe meten we dat?

Indicator	Raming 2013	Werkelijk 2013
- Algemene veiligheidsbeleving inwoners (rapportcijfer veiligheidsmonitor Noordoostpolder 2011)	7,3	7,3
- Aantal registraties van misdrijven (bron CBA 2011)	2.080	1.764
- Aantal misdrijven per 1.000 inwoners (bron CBA 2011)	40	38,1
- Aantal Bestuurlijke Strafbeschikkingen/mini-pv's met betrekking tot overlastfeiten	625	819 (per 1 dec)

Wat zijn de kaders?

- Kadernota Integrale Veiligheidszorg Noordoostpolder.
- Actieplan veiligheid 2013.
- Integraal horecabeleid 2011.
- Regionale handreiking evenementenbeleid 2011.
- Regionaal Beleidsplan veiligheidsregio Flevoland (sept. 2011).
- Organisatieplan Oranje kolom (herziene versie eind 2011).
- Handhavingsuitvoeringsprogramma 2013.

Subpijler 3A Bouwen:

We streven naar een goede ruimtelijke ordening met ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en een woningvoorraad die kwalitatief op orde is.

Speerpunten uit het collegeprogramma 2010-2014 (CP) en de beleidsplanning 2012-2015 (BP) en specifieke aandachtspunten:

- Opstellen van een structuurvisie en bestemmingsplan landelijk gebied (BP 2012-2015, nr. 1212)
- De lijn in de structuurvisie over het Rood voor Rood-principe continueren (CP 2010-2014, nr. 2)
- Het concept Grenzeloos Wonen in recreatiegebied Wellerwaard mogelijk maken (CP 2010-2014, nr. 3)
- Het opstellen van een visie op de ontwikkeling van bedrijventerreinen (CP 2010-2014, nr. 31)
- Onderhoud workflowsysteem (BP 2012-2015, nr. 1213)
- Het toetsen van bouwplannen aan de hand van het bouwbeleidsplan (BP 2013-2016, nr. 1.317)
- Het laten maken van luchtfoto's incl. mutatiesignalering en cyclorama's (BP 2010-2013, nr. 1014)
- Brede ontwikkeling van de Corridor Emmeloord – Kuinderbos (BP 2010-2013, nr. 18)
- Bevorderen van de bouw en oplevering van laatste fase van Stadshart Emmeloord (CP 2010-2014, nr. 9)

Programmadoelstellingen uit pijler 3A:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. Goede ruimtelijke ordening.	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen van een Structuurvisie. - Zichtbaar maken van keuzes bij de agendering van ruimtelijke planvorming, gebaseerd op een prioritering (Ruimtelijke Agenda 2013). 	
Toelichting: <ul style="list-style-type: none"> - De Structuurvisie is in december unaniem door de raad vastgesteld. - De ruimtelijke agenda is ook het afgelopen jaar weer gevolgd. 		
2. Effectief ruimtegebruik van het water	<ul style="list-style-type: none"> - Samenhangend beleid ontwikkelen voor het faciliteren van functies op het water (wonen, recreëren, natuurontwikkeling etc.). 	
Toelichting: <ul style="list-style-type: none"> - De beleidsrichting voor dit beleid is vastgelegd in het Beleidsplan Openbare Ruimte. Uitwerking hiervan volgt. 		

3. Revitalisering van de glastuinbouw Luttelgeest	- Opstellen van een Masterplan revitalisering Glastuinbouwgebied Luttelgeest Noordoost als input voor structuurvisie en op te stellen bestemmingsplan.	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Er zijn workshops met direct belanghebbenden gehouden die als input hebben gediend voor een concept Masterplan. De input is gebruikt voor de structuurvisie. De nadere uitwerking van het Masterplan vindt plaats bij het opstellen van het bestemmingsplan. 		
4. Voldoen aan de wettelijke verplichtingen op het gebied van 'Geoinformatie'. Benutten van de mogelijkheden van nieuwe technieken en toepassingen.	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren van de benodigde acties voor implementatie van de 2^e fase van de WKPB. - Uitbreiding van de dienstverlening WION, met name met betrekking tot de huisaansluitingen riolering. - Processen voor de bijhouding van de BAG en koppelingen voor de verplichte afname van gegevens vanuit de BAG optimaliseren. - Afstemming van de gegevens BAG en WOZ. Tevens het verwerken van de verbeterde oppervlaktegegevens van niet-woningen in de BAG. - De transitie van GBKN naar BGT realiseren. Het omzetten van een lijnenkaart naar een objectenkaart. Koppelingen verzorgen tussen de beheersystemen en de geometrie in de BGT-Noordoostpolder. Samenwerking met de overige bronhouders in de provincie Flevoland verder uitwerken en benutten. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - De BAG (basisadministratie adressen en gebouwen) is op orde; in april 2014 is er een controle door de inspectie VROM. - De afstemming van de gegevens BAG en WOZ is een voortdurend proces. - De werkzaamheden van dit omvangrijke project lopen op schema. Momenteel vindt er noodzakelijke afstemming plaats met andere bronhouders als Waterschap, Provincie, Rijk e.d. over de grenzen. De BGT (basisregistratie grootschalige topografie) moet per 1 januari 2016 gereed zijn. 		
5. Efficiënte dienstverlening aan burgers en bedrijven met betrekking tot vergunningverlening en toezicht & handhaving.	- Toezicht op vergunningplichtige bouwactiviteiten op basis van een protocol waarin constructieve veiligheid en	

	<p>brandveiligheid de hoogste prioriteit hebben.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toezien op naleving van bouwtechnische eisen met betrekking tot binnenklimaat in scholen en kindercentra. - In overleg met andere betrokken overheden tot een structurele samenwerking komen over de uitvoering van de "Package deal" inzake Regionale uitvoeringsdiensten. - Aanvragen om een omgevingsvergunning binnen de wettelijke kaders afhandelen. - Het vergunningenproces verder optimaliseren door digitale indiening en digitale afhandeling verder door te ontwikkelen. - Efficiënt samen te werken met en opdrachtgever te zijn van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek voor wat betreft de taken die aan deze instantie zijn overgedragen. - Vastgesteld toetsingsbeleid voor bouwactiviteiten in een Bouwbeleidsplan met daarin de keuzes en prioriteiten ten aanzien van de toetsing bij het verlenen van omgevingsvergunningen uitvoeren. - Geactualiseerde Monumentenverordening implementeren en uitvoeren. - Het doen van onderzoek naar de 'klanttevredenheid' op het gebied van vergunningen. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Toezicht wordt uitgevoerd op basis van het door het college van B&W vastgestelde toezichtsprotocol. - Het toezicht op de naleving van bouwtechnische eisen met betrekking tot binnenklimaat in scholen en kindercentra is onderdeel van het Handhavingsuitvoeringsprogramma 2013 (HUP). - De samenwerking heeft geresulteerd in de oprichting van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) op basis van een gemeenschappelijke regeling. - Het aanvragen om een omgevingsvergunning binnen de wettelijke kaders afhandelen is onderdeel van werkproces. - Sinds november 2012 worden aanvragen om omgevingsvergunning digitaal 		

afgehandeld. Deze ontwikkeling is in 2013 verder doorontwikkeld naar het gemeentelijk DMS.

- Er is een gestructureerd overleg van de opdrachtgevers via het Algemeen Bestuur en Dagelijks bestuur (bestuurlijk) en ambtelijk via het zgn. "opdrachtgeversoverleg".
- Het bouwbeleidsplan is inhoudelijk vastgesteld door het college van B&W. De digitale implementatie van het beleid ten behoeve van de uitvoering heeft vertraging opgelopen en zal in 2014 verder worden opgepakt.
- De monumentenverordening implementeren en uitvoeren is gebeurd. De subsidieverordening zal nog geactualiseerd moeten worden.
- In 2013 is het "bewijs van goede dienst" verkregen van het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING).

Wat zijn de kaders?

- 10 stellingen (2009)
- Ambitiedocument (2009)
- Nota van Uitgangspunten (2012)
- Nota Reikwijdte en Detailniveau (2012)
- Bestemmingsplannen
- Nota welstandsbeleid (2010)
- Bouwbeleidsplan (2012)
- Monumentenverordening (2012)
- Erfgoednota (2013)

Toelichting projecten:

Glastuinbouw Luttelgeest

Er zijn workshops met direct belanghebbenden gehouden die als input hebben gediend voor een concept Masterplan. De input is gebruikt voor de structuurvisie. De nadere uitwerking van het Masterplan vindt plaats bij het opstellen van het bestemmingsplan.

Project MSB

De Structuurvisie Noordoostpolder 2025 is vastgesteld in december 2013.

Het bestemmingsplan Landelijk gebied is ernstig vertraagd door de stikstofproblematiek. Zo lang er geen duidelijkheid is over de gebruiksruimte kan geen start worden gemaakt met inventarisatie, milieueffectrapportage en bestemmingsplan.

De werkzaamheden die wel kunnen plaatsvinden worden opgepakt.

Er wordt met de provincie overleg gevoerd over die aspecten in de structuurvisie die afwijken van het provinciaal beleid. Er wordt een proefinventarisatie gehouden om voorbereid te zijn op de uiteindelijke inventarisatie.

Het onderwerp Rood voor Rood is meegenomen in de structuurvisie. Het is één van de onderwerpen, waaromtrent nader overleg met de provincie nodig is om tot verwezenlijking te komen van het gemeentelijke beleid.

Wellerwaard

In 2013 is het project Wellerwaard fysiek zichtbaar geworden. Eind 2012 ging al de eerste schop in de grond en in 2013 is de natuur-en recreatieplas gegraven. Het graven van de plassen en het profileren van het terrein is in 2013 afgerond. Het grootste deel van het zand en de bovengrond is afgevoerd of verwerkt. De cunetten voor de paden en parkeerplaatsen zijn zichtbaar geworden. Langs de oevers is riet geplant en er is gras gezaaid in het hele terrein.

Verder zijn in 2013 de voorbereidingen gestart voor de inrichting van het gebied. Het bestek voor de civiele inrichting is opgesteld en aanbesteed. Hierin zitten onder andere de fiets- en voetpaden, de parkeerplaatsen, de recreatieve verbinding langs het Friese pad en de aanleg van het persriool. Voor de twee bruggen is een UAVgc-contract opgesteld. Dit contract was eind 2013 klaar voor ondertekening. Tevens is er een architect geselecteerd voor het ontwerp van de toiletgebouwen. Het DO was eind 2013 gereed. Ook zijn het voorlopig ontwerp van de speelvoorzieningen en het ontwerp voor de groeninrichting in 2013 gereed gekomen. Aanbesteding en uitvoering van alle drie de ontwerpen vindt plaats in 2014. Voor de inrichting met straatmeubilair is overleg opgestart met Recreatie Gemeenschap Veluwe (RGV). RGV heeft veel ervaring met het beheer van recreatieplassen en adviseert over het plaatsen van vuilnisbakken, banken, veiligheidsvoorzieningen, hekken, voorschriften etc.

Wat betreft de woningen in de Wellerwaard heeft het bureau Site-UD in coproductie met de gemeente een gebiedsconcept en een ontwikkelingsstrategie opgesteld. In december is de Raadscommissie Woonomgeving hierover geïnformeerd. De ontwikkelingsstrategie gaat er van uit dat Wellerwaard vooral een recreatiegebied is. Woningbouw helpt om de grex sluitend te maken. Het voorstel is om in het natuurplangebied beperkt woningbouw toe te staan (max. ca. 15 woningen). De naastgelegen akkerbouwkavel kan verkocht worden en in stand blijven als landbouwgrond. Ten noorden van de Burchttocht is er ruimte voor circa 4 landgoederen. Besluitvorming over het concept/de strategie vindt in 2014 plaats.

Stadshart (inclusief Poldertoren)

Het mag duidelijk zijn dat alles in 2013 heeft gewacht op de definitieve uitspraak van RvS inzake het coördinatiebesluit (bestemmingsplan en omgevingsvergunningen). Tot die tijd vonden er nauwelijks of géén activiteiten plaats op en in het kader van De Deel e.o. De uitspraak was vanwege het predicaat Crisis en Herstelwet reeds medio 2012 verwacht, maar leidde door een tussenuitspraak (met het nodige huiswerk) pas tot een definitieve uitspraak in september 2013.

Na de positieve uitspraak is conform de nadere allonge getracht om te komen tot een taakstellende planning tussen Provast en gemeente. Aan het eind van 2013 bleek dat deze niet mogelijk was omdat er een impasse was ontstaan tussen Provast en belegger Altera. In januari 2014 is het contract tussen beide partijen door de rechter ontbonden.

Wat betreft de Poldertoren heeft de gemeenteraad op 28 juni 2012 ingestemd met het doorexploiteren van de Poldertoren mits aan de in het raadsbesluit gestelde en later genoemde randvoorwaarden wordt voldaan. Begin 2013 bleek dat deze randvoorwaarden niet realiseerbaar zijn. De gemeenteraad heeft middels een amendement besloten de exploitatie stop te zetten en geen grote bouwkundige ingrepen te doen (zoals inpandige sloop). Verder heeft de raad via het amendement aan het college opdracht gegeven de ontwikkelaar aansprakelijk te stellen voor direct en indirect geleden schade.

Emmelhage

Er lijkt langzaam aan een einde te komen aan de recessie op de woningmarkt. Vooral in het laatste kwartaal van 2013 is er een flink aantal kavels, vooral rij en 2¹ kap, gepasseerd bij de notaris. Hierdoor is 2013 afgesloten met een positief resultaat. In 2013 heeft ook een slag plaats gevonden rond het woonrijpmaken. Bij bijna alle gereed gemelde woningen hebben afrondingswerkzaamheden plaats gevonden. Voor 2014 lijken de vooruitzichten positief. Vooral de interesse in maatwerk 2¹ kapkavels is groot. Dit is ook nodig om financiële ruimte op te bouwen voor een volgende woonrijpmaak fase in 2015.

Subpijler 3B Wonen:

We streven naar een gevarieerd woningaanbod in een aantrekkelijke leefomgeving.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- In beeld brengen en prioriteren waar herstructurering nodig is (te starten bij Emmeloord-Oost) (CP 2010-2014, nr. 5)
- Volkshuisvestingsplan (CP 2010-2014, nr. 111)
- Het maken van dorpsvisies voor alle dorpen in Noordoostpolder (BP 2013-2016, nr. 1318)
- Voor IGW ligt de nadruk op geprioriteerde wijken en dorpen; de regierol wordt bij de gemeentelijke organisatie belegd (CP 2010-2014, nr. 14)
- Het opstarten van processen/projecten door het dorp met relevante partijen (BP 2013-2016, nr. 1319)
- Subsidie voor uitvoering activiteiten in het kader van jubilea of lustrum van dorp of wijk (BP 2013-2016, nr. 1338)
- De haalbaarheid en risico's in kaart brengen van het instellen van een Duurzaamheidsregeling en afhankelijk van de uitkomsten wordt een duurzaamheidslening ingesteld (BP 2013-2016, nr. 1320)

Programmadoelstellingen uit pijler 3B:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. Het hebben van een helder afwegingskader voor woongerelateerde ontwikkelingen.	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren nieuwe Woonvisie, een overkoepelende integrale visie, waarin de koers tot 2020 wordt uitgezet voor het wonen en aanverwante zaken in de Noordoostpolder. - Monitoren van ontwikkelingen op de woningmarkt. - Maken van dorpsvisies als instrument voor keuzes binnen en tussen dorpen. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het eerst te starten onderzoek is het maken van een woningmarktmonitor samen met Mercatus welke jaarlijks zal plaatsvinden. - De dorpsvisies van Nagele, Kraggenburg, Rutten en Creil zijn afgerond. Espel heeft zelfstandig een visie gemaakt. De visies van Luttelgeest, Ens, Tollebeek zijn in de maak. 		
2. Mogelijkheden starters vergroten om woning te kopen.	<ul style="list-style-type: none"> - De verordening voor startersleningen (2011) geldt ook in 2013. Vanaf 2013 vloeit er geld terug in het revolverend fonds. Zodra er voldoende geld beschikbaar is, kan er weer een starterslening worden verstrekt. 	

<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - In juni 2013 is besloten de starterslening alleen nog in te zetten voor de aankoop van bestaande woningen door starters. Dit om de doorstroom op de woningmarkt te stimuleren. 		
<p>3. Goede leefbaarheid in de dorpen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Maken van dorpsvisies en uitvoeringsplannen (zie 1), beschrijven kernwaarden en kernkwaliteiten per dorp. Prioritering en keuzes maken met oog op de toekomst. - Uitvoering geven aan het project Nagele. - Gebruik van gezinswoningen als pension voor werknemers in strijd met bestemmingsplan tegengaan via actief handhavingsbeleid. - Tegengaan van permanente bewoning van recreatiewoningen via actief handhavingsbeleid. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - De dorpsvisies van Nagele, Kraggenburg, Rutten en Creil zijn klaar. Er is commitment over de uitvoering, welke door bewoners zelf in gang wordt gezet, met ondersteuning vanuit de gemeente. De visie van Luttelgeest, Ens en Tollebeek zijn bijna afgerond. De dorpsvisies geven op basis van de identiteit en kernkwaliteiten aan waar het dorp voor gaat en staat en welke activiteiten daarbij horen. Belangrijk uitgangspunt is de leefbaarheid te waarborgen ook op termijn, het maken van keuzes door te profileren en elkaar als dorpen aan te vullen. - Het toezicht en de handhaving van het gebruik van gezinswoningen als pension voor werknemers betreft een continu aandachtspunt. - Het toezicht en de handhaving van het tegengaan van permanente bewoning van recreatiewoningen betreft een continu aandachtspunt. 		
<p>4. De leefomgeving van Nagele is verbeterd met behoud van cultuurhistorische waarden</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aanpak particuliere woningbezitters in geval van renovatie bij versnipperd bezit. - Ontwikkeling kerngebied Nagele met toevoeging woningbouw. - Aanstellen supervisor om initiatieven binnen het gedachtegoed te laten ontwikkelen. - Streven naar herstel van de groenstructuur vanuit het gedachtegoed van Mien Ruys. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2013 zijn er verfdagen georganiseerd om de uniformiteit van de blokken Rietveldwoningen in de Klaverhof en Vlashof in Nagele enigszins terug te brengen. Ook in de Lucernehof is er een dag georganiseerd. - In 2012 zijn zowel het programma van eisen voor de ontwikkeling als ook de 		

<p>ontwikkelingsrichting van het kerngebied in Nagele vastgesteld. Deze visiedocumenten vormen het gemeentelijke vertrekpunt voor de herontwikkeling van de locaties Schokkererf en Noorderwinkels.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Met de eigenaren van de Zuiderwinkels is in 2013 gesproken om te komen tot een integraal ontwikkelingsplan en uitvoering van de restauratie (van de bestaande panden) van de Zuiderwinkels. In 2014 wordt dit gecontinueerd en begonnen met de uitvoering. - Het groenstructuurplan voor Nagele is in 2013 vastgesteld en komt in 2014 in uitvoering in overleg met het dorp, dorpsbelang en de groenbrigade en andere belanghebbenden. 		
<p>5. Er is voldoende woningaanbod – afgestemd op de vraag – in een leefbare omgeving.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Verstrekken van Startersleningen. - Onderzoek naar instellen duurzaamheidslening in 2013. - Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. - Toepassen van maatwerk in de dorpen, concrete woningvraag, kleinschalig bedienen van initiatieven. - Prestatieafspraken met Mercatus op basis van strategische uitgangspunten. - Bijstellen woningbouwprogramma conform Woonvisie. - Realiseren van woningbouw in kleine fasen, zodat voorinvesteringen en risico's per fase meer beperkt blijven. - Flexibilisering van bestemmingsplannen zodat beter op de marktsituatie van het moment kan worden ingespeeld. - Monitoren van ontwikkelingen op de woningmarkt. 	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vanaf de start van de starterslening tot eind 2013 zijn er in totaal 15 startersleningen verleent en er lopen nog aanvragen om startersleningen. Vanaf 2013 vloeit geld terug in het fonds voor de startersleningen, zodra er voldoende geld beschikbaar is zal er opnieuw een starterslening worden verleend. - Met ingang van 1 november 2013 is de Verordening Duurzaamheidslening gemeente Noordoostpolder 2013 in werking getreden. - CPO is een middel om "maatwerkprojecten" te realiseren. Daar waar mensen zich mobiliseren met een vergelijkbare woonwens is het onder voorwaarden ook mogelijk een CPO project te realiseren, net als destijds in Emmelhage. In de dorpsvisies wordt aandacht geschonken aan het mobiliseren en ondersteunen van maatwerkinitiatieven, waaronder CPO. - Doorlopend wordt ingespeeld op de marktomstandigheden door in kleinere fasen te realiseren. Mogelijkheden worden, rekening houdend met de matige markt, zoveel mogelijk benut. 		

6. Het verbeteren van de leefbaarheid met behulp van betrokken burgers in hun straat, buurt, wijk of dorp.

- Heldere communicatielijnen met dorpsbelangen en wijkplatforms conform het in 2012 afgesloten convenant.
- Taakafbakening door te prioriteren in bepaalde wijken en dorpen.
- Integrale samenwerking met de IGW-partners en de diverse afdelingen binnen het gemeentehuis.

Toelichting:

- De regierol IGW is bij de gemeentelijke organisatie belegd, waarbij de gebiedsregisseurs de gebiedsteams aansturen.
- Middels de jaarplannen zijn de activiteiten gemonitord door de stuurgroep IGW. In 2013 zijn de dorpen Nagele en Kraggenburg en de wijken Espelervaart en Centrum-Oost geprioriteerd.
- Zowel de dorpsbelangen, wijkplatforms als de diverse afdelingen binnen het gemeentehuis zijn positief over de samenwerking met IGW.

Hoe meten we dat?

Indicator	Raming 2013	Werkelijk 2013
- Aantal nieuwe woningen Emmeloord	66	51
- Aantal nieuwe woningen overige kernen	22	63*

*Van de gereedgemelde woningen in de dorpen zijn er 55 gerealiseerd in het AZC in Luttelgeest.

Wat zijn de kaders?

- 10 stellingen (2009).
- Ambitiedocument (2009).
- Nota van Uitgangspunten (2012).
- Nota Reikwijdte en Detailniveau (2012).
- Woonvisie 2012.
- Bestemmingsplannen.
- DNA voor de dorpen.
- DNA Emmeloord.
- Woonvisie "vernieuwing van binnenuit".
- Prestatieafspraken gemeente en Mercatus 2013 t/m 2020.
- Uitgangspuntennotitie stedelijke vernieuwing.
- Projectplan Uitvoeringslab Nagele en ontwikkelperspectief Nagele (2013-2015).
- Het maken van ontwikkelperspectieven voor de dorpen te starten met Ens en Bant.

Wat heeft het gekost?

Lasten

(in €)

Product- groep	Programma Fysieke leefomgeving	Rekening 2012	Primitieve begroting 2013	Begroting ná wijziging 2013	Rekening 2013
PIJLER 1: EEN GROENE EN SCHONE LEEFOMGEVING					
B5501	Natuurbescherming	43.509	69.152	68.639	34.651
B5602	Groenvoorzieningen	3.369.952	3.221.416	3.256.099	3.170.089
B5603	Grachten en waterpartijen	102.287	236.046	225.658	178.715
B7211	Reiniging	4.670.312	4.779.159	4.974.768	4.619.451
B7221	Riolering	2.619.411	2.377.845	2.623.476	2.600.718
B7231	Milieu	1.664.311	1.491.320	1.431.285	1.371.891
B7241	Begraven	578.162	635.679	613.229	626.504
B7232	Windenergiepark	18.749	0	43.692	41.322
		13.066.693	12.810.617	13.236.846	12.643.341
PIJLER 2: EEN VEILIGE EN BEREIKBARE LEEFOMGEVING					
SUBPIJLER 2A: INFRASTRUCTUUR					
B2101	Wegen, straten en pleinen	10.119.437	7.922.384	7.847.449	7.962.569
B2111	Verkeersmaatregelen	282.641	374.553	414.107	319.854
B2211	Binnenhavens/waterwegen	647	1.154	1.154	169
B2401	Waterkeringen	288.524	482.907	387.501	447.064
		10.691.249	8.780.998	8.650.211	8.729.656
SUBPIJLER 2B: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID					
B1201	Brandweer	362.905	336.882	330.625	340.902
B1202	Rampenbestrijding	1.839.921	1.894.901	1.896.622	1.827.336
B1401	Openbare orde en veiligheid	707.454	849.710	937.673	988.927
		2.910.280	3.081.493	3.164.920	3.157.165
PIJLER 3: ONTWIKKELEN IN DE LEEFOMGEVING					
SUBPIJLER 3A: BOUWEN					
B8101	Ruimtelijke Ordening	5.321.063	2.099.383	2.858.520	2.382.096
B8223	Bouw- en woningtoezicht	2.245.878	2.169.692	2.134.928	1.984.278
B8301	Bouwgrondexploitatie	13.619.349	14.146.518	2.303.462	4.550.360
B8302	Projecten stadshart E'loord	2.266.246	669.178	4.689.091	1.232.942
		23.452.536	19.084.771	11.986.001	10.149.676
SUBPIJLER 3B: WONEN					
B8201	Volkshuisvestingzaken	323.378	784.491	275.831	297.108
B8211	Stads- en dorpsvernieuwing	149.695	123.029	330.825	366.659
B8221	Overige volkshuisvestingszaken	50.652	140.801	52.624	56.509
B5802	Overige leefbaarheid	487.518	78.105	659.763	502.436
		1.011.243	1.126.426	1.319.043	1.222.712
Totale lasten		51.132.001	44.884.305	38.357.021	35.902.550

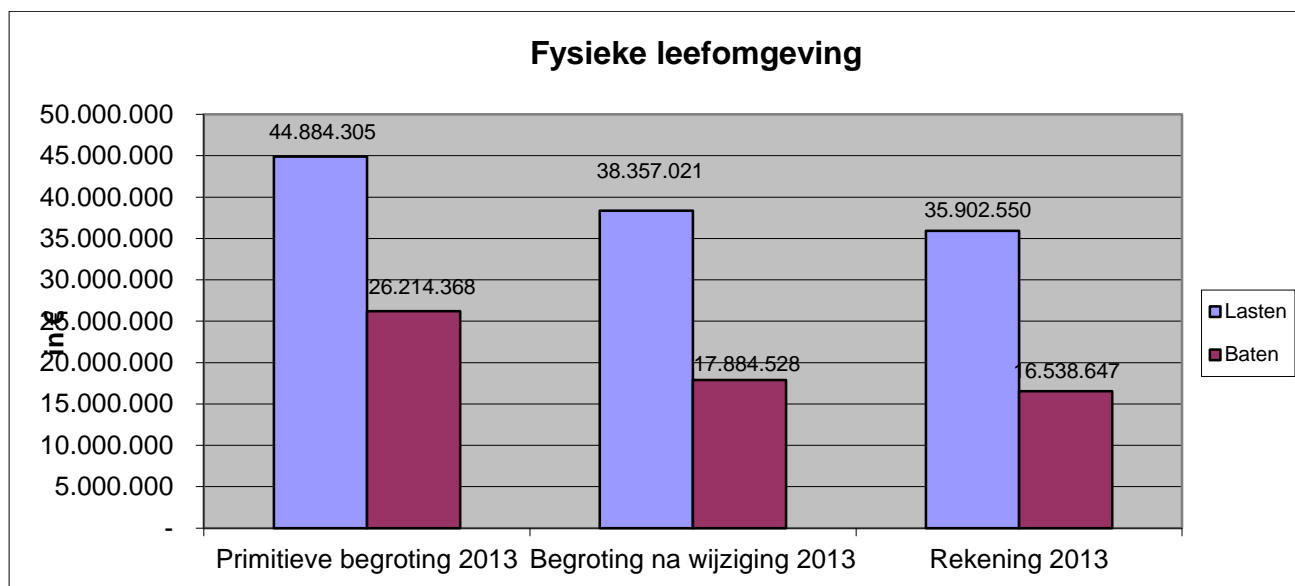
Wat heeft het gekost?

Baten

(in €)

Product- groep	Programma Fysieke leefomgeving	Rekening 2012	Primitieve begroting 2013	Begroting ná wijziging 2013	Rekening 2013
PIJLER 1: EEN GROENE EN SCHONE LEEFOMGEVING					
B5501	Natuurbescherming	-	-	-	-
B5602	Groenvoorzieningen	21.521	9.149	9.149	9.828
B5603	Grachten en waterpartijen	-	-	-	-
B7211	Reiniging	5.076.954	5.177.455	5.115.955	5.018.278
B7221	Riolering	3.332.236	3.340.002	3.350.002	3.351.885
B7231	Milieu	22.454	2.640	2.640	-28.634
B7241	Begraven	638.480	685.644	650.685	638.336
B7232	Windenergiepark	-	-	-	-
		9.091.645	9.214.890	9.128.431	8.989.693
PIJLER 2: EEN VEILIGE EN BEREIKBARE LEEFOMGEVING					
SUBPIJLER 2A: INFRASTRUCTUUR					
B2101	Wegen, straten en pleinen	565.017	256.439	572.630	875.182
B2111	Verkeersmaatregelen	18.524	35.537	40.280	46.125
B2211	Binnenhavens/waterwegen	-	-	-	-
B2401	Waterkeringen	-	-	-	-
		583.541	291.976	612.910	921.307
SUBPIJLER 2B: OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID					
B1201	Brandweer	-	-	-	-
B1202	Rampenbestrijding	731	-	-	-
B1401	Openbare orde en veiligheid	28.445	25.000	225.716	121.586
		29.176	25.000	225.716	121.586
PIJLER 3: ONTWIKKELEN IN DE LEEFOMGEVING					
SUBPIJLER 3A: BOUWEN					
B8101	Ruimtelijke Ordening	262.094	369.413	264.864	316.337
B8223	Bouw- en woningtoezicht	1.528.488	1.713.841	855.281	807.346
B8301	Bouwgrondexploitatie	7.169.482	14.146.518	2.247.608	3.599.042
B8302	Projecten stadshart E'loord	2.165.156	403.506	4.500.494	1.750.258
		11.125.220	16.633.278	7.868.247	6.472.983
SUBPIJLER 3B: WONEN					
B8201	Volkshuisvestingzaken	-	-	-	-
B8211	Stads- en dorpsvernieuwing	-	-	-	-
B8221	Overige volkshuisvestingszaken	32.152	49.224	49.224	33.078
B5802	Overige leefbaarheid	-	-	-	-
		32.152	49.224	49.224	33.078
Totale baten		20.861.734	26.214.368	17.884.528	16.538.647

Grafische weergave lasten en baten programma 1:

Gerelateerde toevoegingen aan reserves

(in €)

Omschrijving	Geraamde toevoeging 2013	Gerealiseerde toevoeging 2013
Pijler 1: Een groene en schone leefomgeving		
Begraafplaatsen (E247)	49.962	11.832
Omgevingsdienst OFGV (E001)	6.715	6.715
<i>Nog uit te voeren werkzaamheden 2013:</i>		
- Duurzaamheidsprogramma (E274)	12.403	12.403
Pijler 2: Een veilige en bereikbare leefomgeving		
Subpijler 2A: Infrastructuur		
Verkeer (fietsparkeervoorziening) (E001)	250.000	250.000
Onderhoud wegen N50 (E269)	420.424	420.424
Subpijler 2B: Openbare orde en veiligheid		
<i>Nog uit te voeren werkzaamheden 2013:</i>		
- Openbare orde en veiligheid (E274)	28.821	28.821
Pijler 3: ontwikkelen in de leefomgeving		
Subpijler 3A: Bouwen		
Onttrekking reserve grondexploitatie niet plangebonden complexen (E301)	-	40.648
Fondsbijdrage vanuit complex Emmelhage (E022)	-	89.018

Poldertoren (E290)	159.235	159.235
Subpijler 3B: Wonen		
<i>Nog uit te voeren werkzaamheden 2013:</i>		
- Leefbaarheid wijken en dorpen (E274)	35.000	35.000
Totaal	962.560	1.054.096

Gerelateerde onttrekkingen aan reserves

	(in €)	
Omschrijving	Geraamde onttrekking 2013	Gerealiseerde onttrekking 2013
Pijler 1: Een groene en schone leefomgeving		
Windenergie (E001)	19.251	3.294
Omvormen plantsoenen (E001)	223.626	223.626
Milieuprogramma 2008 (E001)	1.450	1.450
Milieuprogramma 2011 (E264)	4.674	3.082
Aanleg IBA systemen (E001)	190.000	190.000
Duurzaamheidsprogramma (E268)	21.981	21.981
Afvalstoffenheffing (E239)	198.951	100.071
Korting Afvalstoffenheffing (E239)	496.368	468.687
Onderzoek afvalinzameling (E239)	200.000	5.686
Speelplaatsen (E240)	8.400	-
Riolering (E242)	133.790	70.371
vGRP OAS (E244)	30.477	30.477
Pijler 2: Een veilige en bereikbare leefomgeving		
Subpijler 2A: Infrastructuur		
Achterstallig onderhoud openbare ruimte (E001)	56.570	43.176
Vervanging bruggen 2009-2012 (E026)	391.318	391.318
Lokale bewegwijzering (E001)	14.371	14.371
Infrastructuur sportvoorzieningen (E001)	38.393	38.393
Reconstructie busstation Marknesse (E001)	105.000	-
actualisatie GVVP (E001)	5.720	840
GVVP 2013-2020 (E022)	5.000	3.927
Parkeerproblematiek woonwijken (E001)	87.710	75.336
Reconstructie De Zuidert (E001)	496	496
Transitiegelden Zuiderzeelijn (E245)	177.291	177.291
Subpijler 2B: Openbare orde en veiligheid		
Openbare orde en veiligheid (E001)	36.150	36.150

Pijler 3: ontwikkelen in de leefomgeving		
Subpijler 3A: Bouwen		
Afwaardering Poldertoren (E001)	398.066	398.066
Exploitatie Poldertoren (E290)	141.138	9.025
Amendement Poldertoren (E261)	278.883	278.883
Toekomst Poldertoren (E261)	81.934	80.249
NOP DROP bestemmingsplannen (E001)	71.518	9.557
Project MSB (E001)	165.534	158.798
Luchtfoto's (E001)	36.500	36.500
Implementatie WABO (E001)	4.436	3.000
DNA Emmeloord (E001)	9.931	8.743
Ontwikkeling GBKN (E001)	51.840	17.118
Wellerwaard (E029)	-	441.785
Onttrekking reserve grondexploitatie schoollocaties (E301)	-	19.894
Subpijler 3B: Wonen		
Herstr. openbare ruimte E'oord Oost (E001)	65.017	65.017
Leefbaarheid wijken en dorpen (E001)	116.021	82.087
Leefbaarheid wijken en dorpen (E268)	30.000	30.000
Werkbudget Nagele (E001)	102.101	95.104
Beleid arbeidsmigranten (E001)	1.369	1.006
Woonvisie Noordoostpolder (E001)	61.123	59.440
Totaal	4.062.398	3.694.295

Programma 2

Sociale leefbaarheid

Per programmadoelstelling en geplande investering wordt de status in de realisatie in 2013 aangegeven:

betekent: de doelstelling/investering is gerealiseerd.

betekent: de doelstelling/investering is in uitvoering en wordt gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is in uitvoering maar wordt niet gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

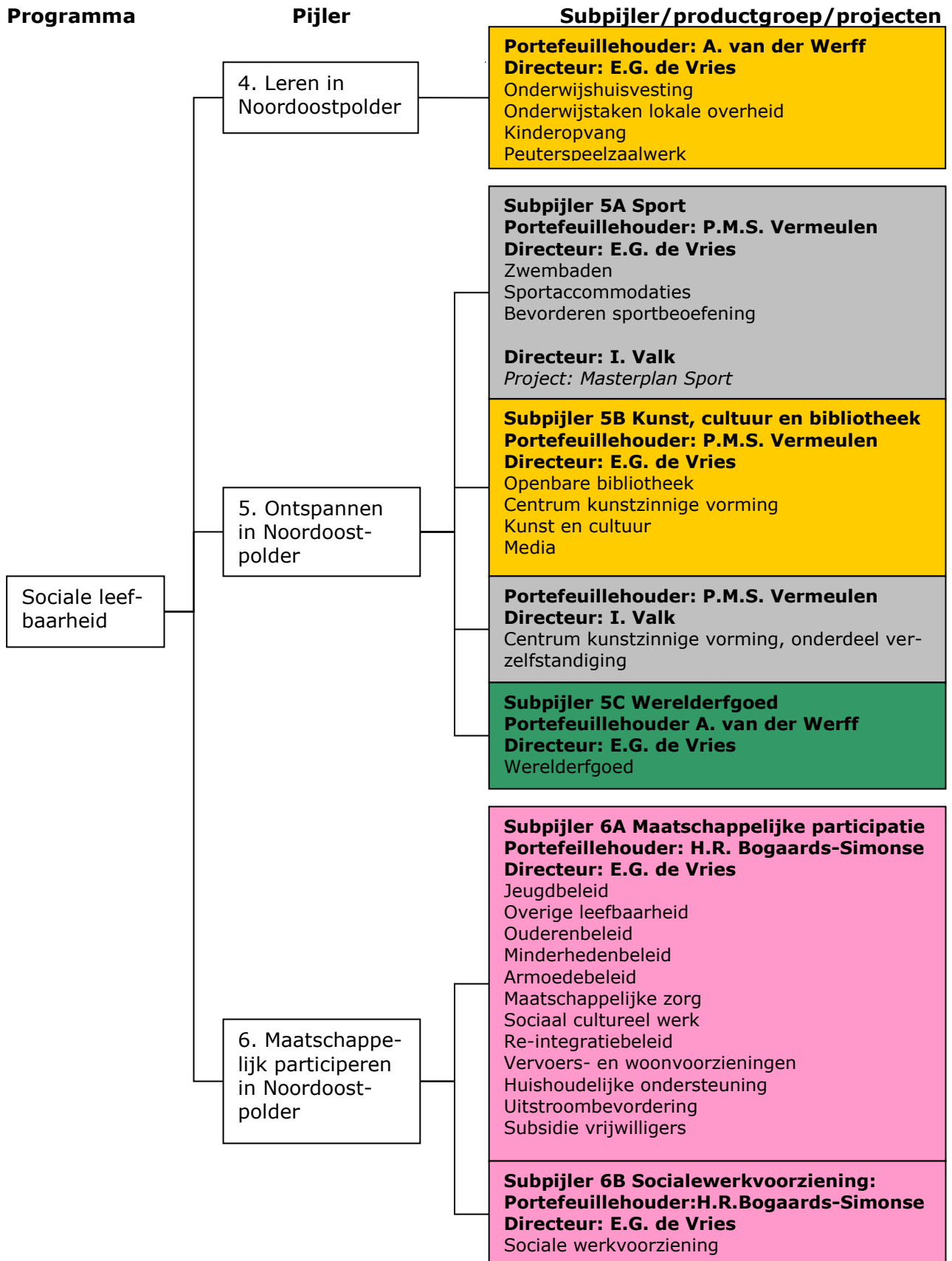
betekent: de doelstelling/investering is nog niet in uitvoering maar wordt wel gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is nog niet in uitvoering en wordt niet gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

Programma 2 Sociale leefbaarheid

Raadscommissie : Samenleving (SML); Bestuur, Financiën en Economie (BFE)

Programmadoel

Het doel van het programma Sociale leefbaarheid is het in stand houden van de sociale leefbaarheid in een buurt, wijk, dorp of stad en richt zich op alle leefgebieden: leren, meedoen, activering, ontspanning, gezondheid en bewegen, ondersteuning bij psychische en lichamelijke beperkingen, mantelzorg, vrijwilligerswerk, cultuurparticipatie en informatievoorziening. Hierbij wordt gestreefd naar maatschappelijke participatie van alle inwoners.

Pijler 4 Leren in Noordoostpolder:

We creëren goede randvoorwaarden, zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin, om inwoners optimale ontwikkelingskansen te bieden.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Uitvoeren peuterspeelzaalwerk (BP 2013-2016, nr. 1321)
- Voorkomen van achterstanden bij risico kinderen (BP 2013-2016, nr. 1322)
- Toezicht en handhaving peuterspeelzalen en kinderopvang (BP 2013-2016, nr. 1323)
- Opstellen visie en beleidsplan en uitbesteden gebouwenplan voor bepaling vereiste ingrepen (BP 2013-2016, nr. 1324)
- Uitvoering geven aan nota Kindcentra door beoogde participanten bij elkaar te brengen en tot overeenkomsten brengen voor inhoudelijke en organisatorische samenwerking/-woning (BP 2013-2016, nr. 1325)
- Het aanpassen/investeren in het leegstaande onderwijsgebouw Ring 1 te Nagele ten behoeve van ingebruikgeving/verhuur (BP 2013-2016, nr. 1326)
- Uitbreiding en aanpassing van bestaande huisvesting van het Voortgezet onderwijs in het kader van het Centrum voor Beroepsonderwijs en mogelijke landelijke ontwikkelingen (BP 2013-2016, nr. 1327)

Programmadoelstellingen uit pijler 4A:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
Onderwijshuisvesting en taken lokale overheid		
1. Passend Onderwijs: Samen werken aan ontwikkelingskansen voor kinderen in het basisonderwijs door middel van expertisebundeling.	<ul style="list-style-type: none"> - Afstemming CJG en onderwijszorgloket voor de onderwijszorgarrangementen. - Stimuleren inhoudelijke discussie passend onderwijs-thema's tijdens LEA en andere onderwijsoverlegstructuren. 	
<u>Toelichting:</u>		
<ul style="list-style-type: none"> - Passend Onderwijs wordt per 1 augustus 2014 een feit. Over het concept van het ondersteuningsplan hebben de samenwerkingsverbanden op overeenstemming gericht overleg (OOGO) met de gemeente(n) gevoerd, omdat elkaars beleid over en weer gevolgen kan hebben. De procedure over dit OOGO is vastge 		

<p>legd in een overeenkomst tussen de samenwerkingsverbanden (SWV) en de gemeente. Het gaat om het SWV Passend Onderwijs Noordoostpolder – Urk (basisonderwijs); SWV Berséba (Eben Haëzer) en SWV Aandacht+ (voortgezet onderwijs). De overeenkomsten zijn getekend op 16 december 2013. Op de zelfde datum zijn de ondersteuningsplannen vastgesteld in het OOGO.</p> <p>- Er is afstemming tussen het CJG en onderwijszorgloket.</p>		
<p>2. Ontwikkeling Kindcentra inclusief Brede Kansen School (BKS) Emmeloord Centrum.</p>	<p>- Stimuleren ontwikkeling van een kindcentrum in Rutten, Kraggenburg en Espelersvaart en BKS Emmeloordcentrum.</p>	
<p>Toelichting:</p> <p>- In 2013 is voortvarend gewerkt aan de ontwikkeling van de 4 kindcentra. Alle 4 de kindcentra hebben een samenwerkingsdocument ondertekend. In 2013 lag de focus op de interne samenwerking vanaf 2014 wordt onderzocht welke externe mogelijkheden er zijn, zoals samenwerking met onder andere het CJG, bibliotheek, Muzisch Centrum en Carrefour.</p>		
<p>3. Op 1 augustus 2015 verlaten alle jongeren het onderwijs met een startkwalificatie: een havo-, vwo- of een mbo-diploma (niveau 2).</p>	<p>- Voortijdige schoolverlaters oproepen en hulp aanbieden.</p> <p>- Onderwijsloopbanen zijn bij leerplicht in beeld.</p> <p>- Sluitende overdracht peuterspeelzaal – basisonderwijs; basisonderwijs – voortgezet onderwijs; voortgezet onderwijs – middelbaar beroepsonderwijs.</p> <p>- Onderzoeken of er knelpunten ontstaan door de sluiting van de VO school op het AZC wat betreft vervoer en inzet leerplicht.</p>	
<p>Toelichting:</p> <p>- Er wordt actief ingezet op het aanbieden van hulp aan de voortijdig schoolverlaters.</p> <p>- Onderwijsloopbanen zijn in beeld. In het najaar van 2013 is overgestapt naar het webbased leerling administratiesysteem Key2jongerenmonitor.</p> <p>- Er zijn afspraken gemaakt over de sluitende overdracht tussen de peuterspeelzaalbasisonderwijs; basisonderwijs-voortgezet onderwijs; voortgezet onderwijs – middelbaar beroepsonderwijs.</p> <p>- Er zijn geen knelpunten meer aanwezig. De leerlingen van het AZC gaan naar het Zuyderzee College, locatie Nagelerweg.</p>		
<p><u>Aanvullende ontwikkelingen</u></p> <p><i>Onderwijsgebouw Ring 1 te Nagele</i></p> <p>De ontwikkeling van het terrein bij Ring 17 naar aanleiding van de reactie van de "erven van Aldo van Eyck" op de bouwvergunningaanvraag van AVES hebben geleid tot een pas op de plaats.</p> <p>Inmiddels is opnieuw een start gemaakt met de voorbereiding van ingebruikname door maatschappelijke voorzieningen. Er is nu eerst een bouwhistorisch onderzoek uitgevoerd. Hierin is specifiek naar historische, architectonische en</p>		

erfgoed-cultuur gekeken.

Aanpassing VO in kader van CvBO

Er wordt actief ingezet op vorming en start van vmbo onderwijs als onderdeel van CvBO. In de nabijheid van ROC FP.

Belangstelling wordt gestimuleerd door middel van aantrekkelijke promotie (in 2013 onder andere Greet & Meet A. Kuipers met leerlingen groep 8 en lezing voor ouders door A. Kuipers).

Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

1. Het voorzieningenniveau beter afstemmen op wensen/behoefte van ouders en kinderen.

- Zowel kinderopvang als de peuterspeelzalen doen mee aan de ontwikkeling kindcentra.
- Resultaten bestandsopname Inspectie 2012 worden verwerkt in 2013.
- Onderzoek VVE en peuterspeelzaalwerk na 1-1-2015.

Toelichting:

- Deelname is geregeld in zowel de stuurgroep als in de 4 werkgroepen.
- Op basis van de resultaten van de bestandsopname is een verbeterplan opgesteld. Het verbeterplan is vastgesteld door het college. De betrokken partners werken aan de implementatie van het verbeterplan.
- Het onderzoek heeft geleid tot een interne notitie modernisering van de zorgen opvangfunctie 0 – 12 jarigen in Noordoostpolder. Het college heeft ingestemd met de notitie. De notitie gaat over de procesaanpak om te komen tot een integraal aanbod aan activiteiten en zorg (waaronder VVE) voor kinderen van 0 – 12 jaar. In de loop van 2013 ontstonden er problemen bij de peuterspeelzalen waardoor het uitwerken van de plannen, met alle betrokkenen, is uitgesteld tot het voorjaar 2014.

Hoe meten we dat?

Indicator	Raming 2013	Werkelijk 2013
- Aantal te verminderen voortijdige schoolverlaters	74	81
- Aantal startkwalificaties	1.650	1.362
- Aantal peuters met VVE-programma	128	157
- Aantal gerealiseerde kindcentra	0	4
- Aantal leerlingen die buiten Noordoostpolder naar school gaan	1.600	1.331
- Aantal leerlingen die naar het regulier onderwijs gaan	10.030	9.885
- Aantal leerlingen die naar het speciaal onderwijs gaan	370	281
- Aantal kinderen die naar een medisch kinderdagverblijf gaan	21	9

Wat zijn de kaders?

Algemeen

- Sociale structuurvisie.

Onderwijstaken lokale overheid

- Nota Jeugdbeleid Noordoostpolder 2011 – 2014.
- Verordening leerlingenvervoer 2008.
- Expertisebundeling Noordoostpolder 2010 – 2014.
- LEA 2011 – 2014.
- Nota Kindcentra 2011.
- Financieel Kader Huisvesting onderwijs 2014-2032.
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente 2013.
- Visie op maatschappelijke accommodaties.

Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk

- Nota voorschoolse periode Noordoostpolder 2011-2014.

Subpijler 5A Sport:

We streven naar een bewegende en sportende bevolking en een adequaat aanbod van binnen- en buitensportaccommodaties.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Inventariseren van de staat van onderhoud buitensportaccommodaties dorpen (CP 2010-2014, nr. 20)
- Goed onderhouden openbaar gebied rond de Corridor (BP 2012-2015, nr. 1216)
- Zorgen voor evenwicht in baten en lasten na realisatie Masterplan Sport (BP 2013-2016, nr. 1328)
- Financiële bijdrage in renoveren sport gerelateerde opstallen (BP 2013-2016, nr. 1329)

Programmadoelstellingen uit pijler 5A:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. 80% van de inwoners van de gemeente voldoet aan de zogenoemde RSO-norm* (twaalf x sporten per jaar of vaker).	<ul style="list-style-type: none">- Uitvoering geven aan de rijksregeling Impuls brede scholen, sport en cultuur (combinatiefuncties).- Verstrekken van subsidies ten behoeve van (het stimuleren van) deelname aan sportactiviteiten.	
<u>Toelichting:</u> <ul style="list-style-type: none">- Het stimuleren van jeugd vindt plaats door activiteiten georganiseerd door combinatiefunctionarissen. Zij hebben sportoriëntatielessen, sportieve naschoolse opvang, brede clinics voor jonge kinderen, sportieve vakantieactivitei-		

<p>ten georganiseerd. De combinatiefunctionarissen bieden ondersteuning bij het organiseren van schooltoernooien, zijn voorwaardenscheppend bezig zodat andere instellingen activiteiten kunnen organiseren die aansluiten bij het doel meer kinderen aan het sporten te krijgen. De combinatiefunctionarissen ondersteunen de sportverenigingen bij het opstellen van beleidsplannen voor bijvoorbeeld jeugd en sponsoring en ondersteunen trainers.</p> <p>- Aan drie sportevenementen is incidenteel subsidie verstrekt om deelname aan sportactiviteiten te bevorderen, dit betreft AV, Batavierenrace en Stichting Fish Potato Run/Stichting Omloop van Schokland. Daarnaast wordt de Stichting Balansruiters gesubsidieerd voor hun activiteiten.</p>		
<p>2. Laagdrempelige en multifunctionele sportvoorzieningen voor alle bewoners.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen van toekomstvisie over de (kwaliteit van) sportaccommodaties in de dorpen in relatie met het accommodatiebeleid. - Uitvoeren groot onderhoud en renovaties op sportvelden en binnensportaccommodaties. - Op niveau houden van binnensportaccommodaties door middel van nieuwbouw/verbouw/ sloop, conform de normen van NOC-NSF. - Realisatie van een voetbalveld en evenemententerrein op het huidige B-veld in Luttelgeest. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het opstellen van een toekomstvisie op sportaccommodaties in de dorpen is onlosmakelijk gekoppeld aan de uitvoering van de bezuinigingstaakstelling sport. Om nu eerst nieuwe beleidskaders voor de dorpen vast er stellen en vervolgens een invulling te zoeken voor de noodzakelijke bezuinigingen of vice versa is niet logisch. En kan zelfs een nadelig effect hebben op de uiteindelijke keuzes. Er is dan ook de keuze gemaakt dat in 2014 waarin met verenigingen wordt gesproken over de bezuinigingen hierbij ook wordt betrokken het opstellen van eventueel nieuwe uitgangspunten voor sport in de dorpen. - De renovatie van sportvelden heeft conform het renovatieschema plaatsgevonden. - Met de nieuw- en verbouw van de Bosbadhallen (zie punt 3) in Emmeloord voldoen de sporthallen aan alle eisen. Waar mogelijk is voldaan aan de NOC-NSF normen, anders zijn de normen van de verschillende sportbonden aangehouden. - Zowel het voetbalveld als het evenemententerrein zijn reeds in 2012 gerealiseerd. 		
<p>3. Een kwalitatieve en kwantitatieve inhaalslag voor de sportaccommodaties in Emmeloord.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren Masterplan Sport. - Start nieuw- en verbouw Bosbadhal. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Met de oplevering van de Bosbadhal(len) is het Masterplan Sport grotendeels afgerond. Er staat nog een aantal kleinere zaken ter afronding open. Het onderdeel buitensport is afgerond en daar wordt een fiscale afwikkeling van gemaakt. De infrastructurele aanpassingen zijn zo goed als gereed. Medio 2014 wordt het gehele project afgerond. 		

- Op 26 augustus 2013 is de nieuw- en verbouwde Bosbadhal in gebruik genomen. Door het strakke tijdschema en opgelopen vertragingen door onwerkbaar weer in de winterperiode moest er tijdens de ingebruikname nog wel door gewerkt worden. Half november 2013 is de Bosbadhal officieel in gebruikgenomen.

4. In stand houden van een zwembad-
ziening voor de inwoners van de
Noordoostpolder.

- Samen met de directie en het bestuur van het Bosbad bekijken hoe dit binnen het Masterplan Sport kan worden ingevuld.
- Opstellen van een nieuw convenant met Bosbad B.V. over het beheer van het zwembad. Het huidige convenant loopt op 31 december 2012 af.

Toelichting:

- Met Bosbad B.V. zijn nieuwe afspraken gemaakt over het beschikbaar stellen van budgetten voor groot onderhoud. Deze budgetten zijn niet langer onderdeel van de subsidie maar wordt via een separate bijdrage uitgekeerd op basis van het MeerjarenOnderhoudsPlan (MOP). Hierdoor kunnen fluctuaties in de uitgaven voor groot onderhoud opgevangen worden. Het laatste onderdeel van het Masterplan Sport is het verbouwen van de voormalige kantine van het sportcomplex tot kantoren voor het zwembad. Daar is eind 2013 mee gestart.
- Begin 2014 wordt een nieuwe, langdurige samenwerkingsovereenkomst met het zwembad aangegaan.

Wat zijn de kaders?

- Sociale structuurvisie, sociaal en vitaal op eigen kracht, 2012.
- Sportnota 2008 – 2015; Bewegen naar een sportieve samenleving.
- Masterplan Sportaccommodaties Emmeloord, maart 2009.
- Uitvoering Masterplan Sportaccommodaties, januari 2010.
- Nieuw- en verbouw Bosbadhal, januari 2012
- Verantwoording Masterplan Sport onderdeel buitensport, september 2012
- Convenant gemeente – zwembad Bosbad 2009 – 2012, plus verlening 2013.
- Uitvoeringsplan combinatiefuncties, juli 2011.

Subpijlars 5B Kunst, cultuur en bibliotheek en 5C Werelderfgoed:

We streven naar een brede cultuurparticipatie van onze inwoners en het vergroten van de bewustwording en betrokkenheid bij het Werelderfgoed.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen (BP 2013-2016, nr. 1330)
- Steunfunctie onderwijs (BP 2013-2016, nr. 1331)
- Kunstcollectiebeheer gemeentelijk kunstbezit (BP 2013-2016, nr. 1332)
- Verzelfstandiging en samenwerking op gebied van kunst en cultuur (BP 2013-2016, nr. 1333)
- Onderzoek naar verdere vormgeving Cultuurbedrijf Noordoostpolder (verzelfstandiging CuZa plus fusie met theater 't Voorhuys)
- Beoordelen wat de consequenties zijn van het verkregen siteholderschap voor

Schokland in 2010 en hoe de gemeente hiermee verder wil (CP 2010-2014, nr. 25)

- Inzetten op Nagele als tweede werelderfgoed binnen Noordoostpolder inclusief bevorderen van de komst van het Maison d'Artiste (CP 2010-2014, nr. 35)
- Het opstellen en vastleggen van Erfgoedbeleid om te sturen op het eenduidig uitdragen van 'het verhaal van de polder' en het stimuleren van initiatieven die bijdragen tot het behoud van ons cultureel erfgoed (BP 2011-2014, nr. 1115)
- Bij de toeristische promotie gebruik maken van de bijzondere waarde van werelderfgoed Schokland en wederopbouwgebied Noordoostpolder (BP 2010-2013, nr. 23)
- Technische nulmeting, plaatsen veldapparatuur en inmeten van rijksmonument Middelbuurt op Werelderfgoed Schokland, herstelwerkzaamheden en afschermen Werelderfgoed van negatieve weersinvloeden en bezoekers (BP 2013-2016, nr. 1334)

Programmadoelstellingen uit pijler 5B:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	
Subpijler 5B Kunst, cultuur en bibliotheek		
<p>1. Zoveel mogelijk inwoners zijn 'cultureel actief'.</p> <p><u>Nota bene:</u> Toewerken naar een organisatiestructuur en subsidiemodel dat past bij het nieuwe 'Cultuurbedrijf', als uitwerking van de Businesscase Verzelfstandiging CuZa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bieden van een breed en gevarieerd aanbod van cursussen en workshops ('vrijtijdsaanbod') op het Muzisch Centrum en het vraaggericht inspringen op wensen van inwoners. Dit in goede samenwerking tussen gemeente, gesubsidieerde instellingen en particuliere aanbieders. - Cultuurparticipatie van de inactieve jeugd stimuleren door het verbreden en blijvend aanbieden van <i>Nop-Art</i> activiteiten in samenwerking met Carrefour en De Klos. - Ondersteunen van amateurverenigingen in de culturele sector en stimuleren van podiumactiviteiten door amateurs. - Een representatief en gevarieerd theateraanbod mogelijk maken in 't Voorhuys via het verstrekken van subsidie op basis van de uitvoeringsovereenkomst, gebaseerd op de bezuinigings-taakstelling. 	

Toelichting:

- Gerealiseerd tegen verhoogde tarieven. Dit om de taakstellende bezuiniging (deels) mee op te vangen.
Er is een terugloop van het aantal cursisten. Dat heeft met name te maken met daling deelname van cursisten van buiten de gemeente (Urk). Daarnaast zijn alleen cursussen beeldend, dans en drama doorgegaan als deze kostendekkend konden worden aangeboden (voldoende inschrijvingen).
Tenslotte wordt alleen nog maar klassieke dans aangeboden, omdat particuliere dansscholen al in moderne dansvormen voorziet.
Halverwege 2013 heeft de portefeuillehouder Cultuur het project Nop-Art tijdelijk stopgezet, vanwege een te lage output ten opzichte van de verleende subsidie. Er is gesproken over een mogelijke doorstart. Begin 2014 zal hier een besluit over worden genomen. De middelen blijven in ieder geval beschikbaar binnen de doelstellingen van de Regeling Combinatiefunctie.
- In 2013 is aan verschillende activiteiten door amateurverenigingen subsidie verleend in het kader van ondersteuning amateurkunst (Fonds Podiumkunsten)
- Theater 't Voorhuys heeft in 2013 subsidie ontvangen conform Subsidie-uitvoeringsovereenkomst 2013. Daarbij is ook de 1^e fasering van de taakstellende bezuiniging ingeboekt. Gevolg is dat hierdoor het theater moeizaam kan voldoen aan haar plicht het gebouw te onderhouden.

2. Vrijtijdsaanbod en versterking van kunsteducatie binnen het gehele reguliere onderwijs in de gemeente ter stimulering van een culturele basis bij kinderen.

- Het jaarlijks, in samenwerking met de provincie en andere instellingen voor kunsteducatie in Flevoland, verstrekken van een breed lespakket Kunsteducatie aan een groot deel van de basisscholen.
N.B.: In september 2012 is de provincie gestopt met het subsidiëren van de steunfunctie Onderwijs. In de Businesscase Verzelfstandiging is (deels) rekening gehouden met financieren van een lokaal steunpunt, maar voor de tussenliggende periode zullen er binnen de begroting van CuZa oplossingen gevonden moeten worden. Deze zullen ten koste gaan van andere producten of diensten van CuZa.
- Besluitvorming over financiering van de steunfunctie Onderwijs die tot op heden gefinancierd is door de provincie.
- Kunsteducatie voor het voortgezet onderwijs versterken door de vraag beter inzichtelijk te maken en aanbod te ontwikkelen, mede door het inzetten van de combinatiefunctionarissen onderwijs/cultuur.

<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Lokaal steunfunctie is gerealiseerd conform doelstellingen, maar nu zonder provincie en andere instellingen. Voor de scholen op Urk geldt een kostendekkend tarief. Deze zijn hierdoor nauwelijks nog afnemer. De taken en rollen zijn afgestemd met het door de provincie gefinancierde Flevolands Steunpunt Cultuureducatie en Kunsteducatie (FleCK). Dat betekent dat deskundigheidbevordering onderwijsleerkrachten geen lokale taak meer is. - Het bleek niet nodig om hiervoor transitie-middelen aan CuZa beschikbaar te stellen. De financiering is meegenomen in de totale opdracht aan het Cultuurbedrijf en in de tussenfase kan CuZa de steunfunctie bekostigen uit eigen begroting, ten koste van onderdelen van het Vrijetijdsaanbod. Het versterken van kunsteducatie voor het voortgezet onderwijs is gerealiseerd binnen de reguliere formatie van de coördinator VO, die ook combinatiefunctionaris is. 		
<p>3. Het vergroten van de bewustwording en beleving op het terrein van de beeldende kunsten en cultureel erfgoed.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Organiseren van tentoonstellingen, exposities en projecten Erfgoededucatie. - Het vaststellen van nieuw beleid ten aanzien van Beeldende Kunst in Openbare Ruimte en de wijze van financieren. - Uitbreiden en in stand houden van het aantal objecten van beeldende kunst in de openbare ruimte. - De Adviescommissie beeldende kunst is operationeel. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Reguliere exposities (vast en wisselend) op Museum Schokland en aanvullende activiteiten. En aanbod erfgoededucatie binnen de Lokale Steunfunctie Cultuureducatie. - De beleidsnotitie 'Beeldbepalend' is geamendeerd vastgesteld, waarbij het budget is afgeroomd. - Het entreekunstwerk langs de N50 bij Ramspol is gerealiseerd; de voorbereidingen voor realisering 7^e landschapskunstwerk zijn getroffen en er zijn verschillende beelden in de openbare ruimte verplaatst. Alle kunstobjecten in de openbare ruimte zijn schoongemaakt en aan diverse kunstwerken is onderhoud gepleegd. Bij een aantal kunstwerken is sprake van achterstallig onderhoud. Alle bronzen kunstwerken zijn door een gespecialiseerd bedrijf voorzien van een verankering om diefstal te bemoeilijken. Desondanks is het bronzen beeld in Tollebeek ontvreemd. - De Adviescommissie is niet geïnstalleerd omdat er voorlopig geen nieuwe aankopen kunnen worden gedaan wegens bezuiniging op het budget kunst in de openbare ruimte. In 2014 wordt deze wel geïnstalleerd in verband met alle op handen zijnde verplaatsingen. 		
<p>4. Burgers beschikken over een lokale omroep.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Conform de Mediawet 2008 subsidiëren van de lokale omroep Radio Noordoostpolder. De subsidie- en huurrelatie met de OZO is afgebouwd. 	

Toelichting:

- Wegens het afsplitsen van een aantal medewerkers van Radio Noordoostpolder in Stichting Mediaplatform Noordoostpolder is intensief gestuurd op samenwerking, mede gelet op twee aanvragen voor een zendmachtiging. Vooral wegens politieke druk zijn beide partijen tot samenwerkingsafspraken gekomen en heeft Stichting Mediaplatform Noordoostpolder de aanvraag ingetrokken en werken beide partijen met ingang van 2014 samen onder één stichting.

5. Laagdrempelige toegang tot digitale en fysieke informatie, leesbevordering en stimuleren van mediawijsheid.

- Conform de Wet op het specifiek Cultuurbeleid een basisbibliotheek in stand houden via structurele subsidie op basis van een uitvoeringsovereenkomst die aansluit bij de bezuinigingstaakstelling.
- Strakke regie houden op de wijze waarop de bibliotheek haar bezuinigingstaakstelling invult en of de door hen ingediende Businesscase hierin voldoende voorziet.

Toelichting:

- De FlevoMeer bibliotheek heeft subsidie gehad conform Subsidieuitvoeringsovereenkomst en heeft de taakstellende bezuiniging met succes weten op te vangen door verbouw van haar accommodatie, waarbij een deel van de accommodatie wordt verhuurd aan Triade en tevens het landelijke bibliotheek-retailconcept is uitgerold. Dit betekent ook een behoorlijke innovatieslag. De investeringen leiden wel tot een hogere exploitatielast welke binnen de begroting van de bibliotheek tot uitdrukking komt.

Subijer 5C: Werelderfgoed

1. Toegankelijk maken van de archeologische en geologische collectie op Schokland, de middeleeuwse bouwresten en het uitdragen van de historie van Schokland en de aanleg en specifieke identiteit.

- Het organiseren in museum Schokland van diverse vaste en wisseltentoonstellingen en audiovisuele presentaties met specifiek aandacht voor de 'bewoningsgeschiedenis' van het voormalig eiland.
- De positie van het Nieuw Land Erfgoed Centrum in de Poldertoren heroverwegen in relatie tot de exploitatie van poldertoren.
- Het verstrekken van pakketten erfgoededucatie aan Basis Onderwijs en Voortgezet Onderwijs.
- Het aanbieden van erfgoedactiviteiten voor inwoners, toeristen en recreanten van Noordoostpolder.

Toelichting:

- De expositie beeldende kunst heeft samen met de vaste collectie landelijke media-aandacht gekregen en daarmee extra publiek aangetrokken.
- In 2014 worden nadere afspraken met NLE gemaakt.

<ul style="list-style-type: none"> - Jaarlijks worden de verstrekte pakketten op basis van de vraag en nieuwe didactische technieken (zoals inzet multimedia) aangepast. - Onder andere in samenwerking met de partners uit het PubliekParticipatie-Plan heeft het museum 19 publieksevenementen georganiseerd. 		
2. Een toename van het bezoekersaantal met 10% ten opzichte van 2006 (30.301).	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassen van het zogenoemde PubliekParticipatie-Plan deel 2. - Doorontwikkeling publieksactiviteiten vanuit Museum Schokland. 	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In maart 2013 is het project rondom PPP2 van start gegaan. Hiervoor is tevens geld beschikbaar gesteld vanuit de Visie Erfgoed en Ruimte (VER-gelden). Doel van het VER-project is een visie en uitvoeringsprogramma samen te stellen voor toerisme en recreatie. De visie is oktober 2013 vastgesteld en heet Schokland: tijdloos mysterie. Inmiddels is gestart met de samenstelling van een uitvoeringsprogramma tot en met 2017. Dit programma zal eind maart 2014 gereed zijn en daarna in werking treden. - Het bezoekersaantal schommelt jaarlijks tussen de 33.000 en 38.000 bezoekers (in 2013: 33.144). Het aantal buitenlandse bezoekers loopt licht te rug conform landelijke tendensen. Met (nieuwe) publieksactiviteiten als ten toonstellingen beeldende kunst, fairs (Scandinaviëmarkt) en events (Uit je Tent, Werelderfgoedweekend etc.) blijft het bezoekersaantal binnen deze marges stabiel. 		

Hoe meten we dat?

Indicator	Raming 2013	Werkelijk 2013
Aantal cursisten Muzisch centrum:	* -/-10%	**
- muziek	973	983
- beeldend	333	230
- dans	166	112
- drama	30	30
Totaal	* 1.502	1.355
* <i>i.v.m. tariefsverhoging verwachte terugval</i>		
** <i>stabilisatie terugval op basis van landelijke ervaringen</i>		
Verstrekte lespakketten kunsteducatie aan:		
- basisonderwijs	*** 97%	*** 97%
- voortgezet Onderwijs	40%	40%
*** <i>onder voorbehoud, afhankelijk van voortzetting steunfunctie ná 01-09-2013</i>		
Aantal bereikte leerlingen Primair Onderwijs	8.530	8.528
Aantal bereikte leerlingen Voortgezet Onderwijs	1.650	2.725
Aantal gesubsidieerde amateurverenigingen	25	25
Aantal subsidies podiumfonds	5	5
Aantal bezoekers theater 't Voorhuys	42.000	38.212
Aantal leden FlevoMeer Bibliotheek NOP	13.500	14.194
Aantal uitleningen Bibliotheek	515.000	516.409
Aantal bezoekers Schokland (2012: 34.356)	35.000	33.144

Wat zijn de kaders?

- Cultuurnota 'Vijftig meter boven NOP', cultuurbeleid gemeente Noordoostpolder 2010 – 2014.
- Businesscase Verzelfstandiging Culturele Zaken 'Cultuurbedrijf Noordoostpolder'.
- Ontwikkelingsplan Publieksparticipatie 2007 – 2014.
- Beleidsnotitie "Beeldbepalend", beeldende kunst in de openbare ruimte.
- Regeling Kunstopdrachten in de openbare ruimte.
- Regeling Adviescommissie Beeldende Kunst gemeente Noordoostpolder 'A.D. van Eck'.
- Mediawet 2008.
- Werelderfgoed site Schokland en zijn omgeving Managementplan 2014-2019.
- Erfgoednota 2013.

Subpijler 6A Maatschappelijk participatie in Noordoostpolder:

We streven naar een gezond leefmilieu in Noordoostpolder, waarin economische en maatschappelijke zelfredzaamheid voorop staan.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Opstellen van een beleidsplan sociale structuurvisie (CP 2010-2014, nr. 12)
- Ondersteunen van het vrouwencentrum (CP 2010-2014, nr. 18)
- Stimuleren van samenwerking tussen de twee binnen de gemeente gevestigde (dependances) ziekenhuizen (CP 2010-2014, nr. 22)
- Transitie jeugdzorg (BP 2012-2015, nr. 1218)
- Wijkgerichte benadering en ondersteuning van kwetsbare groepen (BP 2012-2015, nr. 1219)
- Opstellen lokaal plan huiselijk geweld (BP 2012-2015, nr. 1220)
- Coördinatie nazorg ex-gedetineerden (BP 2012-2015, nr. 1221)
- Makelaarsfunctie ten behoeve van vrijwilligerswerk in brede zin en maatschappelijke stage verder inregelen (BP 2012-2015, nr. 1222)
- Het realiseren van mantelzorgbeleid (BP 2010-2013, nr. 924)
- Het ondersteunen van buurtbemiddeling (BP 2010-2013, nr. 1035)
- Ondersteuning van wijkplatforms (BP 2010-2013, nr. 1036)
- Bevorderen behoud (dependance) Werkplein Emmeloord (CP 2010-2014, nr. 30)
- Samenwerking binnen de keten sociale zekerheid (BP 2010-2013, nr. 821)
- Nota WMO/gezondheidszorg (BP 2012-2015, nr. 1217)
- Toezicht en handhaving nieuwe drank- en horecawet. Opstellen verordening para-commerciële horecabedrijven (BP 2013-2016, nr. 1335)
- Effectieve schuldhulpverlening, conform Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (BP 2013-2016, nr. 1336)

Programmadoelstellingen uit pijler 6A:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
<p>1. Gezonde en vitale wijken en dorpen door integrale aanpak vanuit beleid Wmo en Volksgezondheid met als doelen:</p> <p>a) geen verdere toename overgewicht onder de volwassen bevolking; b) voorkomen alcoholgebruik onder de 12 tot 15 jarigen en vermindering van het alcoholgebruik onder 16 plussers.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Een Pilot starten op wijk-/dorpsniveau in Emmeloord centrum en in Nagele. - Doel: wijk en dorp in beweging krijgen waarbij sport en bewegen het instrument zijn voor ontmoeting en binding om zodoende een vitalere buurt/wijk te krijgen. - Aanpak: aansluiten op IGW en bestaande voorzieningen waaronder inzet breedtesportfuncties binnen het welzijnswerk. Daarnaast gemeentebrede preventieve inzet verslavingsbeleid. - Toezicht op naleving van de nieuwe drank- en horecawet invoeren. - Verordening paracommerciële horecabedrijven opstellen. 	

Toelichting:

- De speerpunten van het thema Gezonde leefstijl zijn:
 - Voorkomen en verminderen van alcoholgebruik onder jongeren en Bevordering van een actieve en gezonde leefstijl voor volwassenen. De activiteiten gericht op het eerste speerpunt worden vanaf medio 2013 polderbreed opgepakt en richten zich primair op de omgevingsfactoren van jongeren.
 - De activiteiten gericht op het tweede speerpunt zijn in het najaar van 2013 gestart vanuit wijk Emmeloord Centrum/oost en richten zich op het bevorderen van een gezonde leefstijl onder volwassenen waarbij de focus is gericht op het tegengaan van overgewicht. Belangrijk hierbij is het creëren van draagvlak bij de samenwerkingspartners in de wijk en in het bijzonder het bereiken van een duurzame verbinding tussen welzijn en (1^e lijns) gezondheidszorg.

Carrefour is als penvoerder de primair verantwoordelijke organisatie voor de uitvoering van beide projecten waarvoor breedte-sportfuncties worden ingezet. De projecten lopen tot en met 2015.
- In 2013 is gestart met de voorbereidingen voor het handhavingsbeleid dat op grond van de Drank- en Horecawet uiterlijk op 1 juli 2014 door de raad vastgesteld moet zijn. In dit beleid wordt ook de verbinding met preventieve activiteiten vanuit het (huidige) verslavingsbeleid gemaakt. De concept verordening Para-commercie wordt met de belanghebbenden besproken. De verordening Para-commercie en het Handhavingsbeleid worden naar verwachting gelijktijdig ter vaststelling aan de raad aangeboden.

<p>2. Een adequate organisatie van spoedeisende hulp en bewaking van de 45 minutengrens vanaf de eerste oproep ambulance tot de presentatie bij een ziekenhuis.</p>	<p>- Bewaking van de keten acute zorg in periodieke contacten met Antonius en MC Groep en de hiervoor (financieel) verantwoordelijk verzekeraar Achmea Zorg.</p>	
<p>Toelichting:</p> <p>- Dit najaar zijn afspraken gemaakt tussen GGD Flevoland en de RAV Fryslân over het ambulancevervoer richting Antonius Sneek en het waarborgen van (voldoende) beschikbaarheid van ambulances voor Flevoland ingeval van spoedritten buiten Flevoland. Over deze afspraken zijn de huisartsen in Noord-oostpolder door de GGD Flevoland geïnformeerd. De afspraken zijn gebaseerd op het bereiken van een betere respons voor opvolgende hulpvragen wanneer de eigen paraatheid reeds is ingezet.</p>		
<p>3. Afstemming met zorgverzekeraar Achmea over gezamenlijke inzet op het gebied van Wmo en gezondheids-thema's.</p>	<p>- Overleg aangaan met zorgverzekeraar Achmea.</p>	
<p>Toelichting:</p> <p>- Met Achmea zijn op diverse niveaus contacten: over de ziekenhuizen, de huisartsenzorg en met betrekking tot de (AWBZ/Jeugzorg) decentralisaties in het sociaal domein. Wegens de onderlinge verwevenheid van, en de raakvlakken tussen de genoemde domeinen, maar ook uit efficiëncyoverwegingen wordt momenteel verkend of Achmea bereid is te volstaan met aanwijzing van één contact persoon voor de (regio)gemeente(n).</p>		
<p>4. Sociale samenhang en leefbaarheid in wijken en dorpen vergroten.</p>	<p>- Conditie bieden voor contact en ontmoeting in wijk en dorp en om thuis of in de buurt gebruik te kunnen maken van welzijns- en zorgactiviteiten. Basis hiervoor zijn de dorps- en wijkplannen die door de dorpen en wijken zelf ontwikkeld worden.</p>	
<p>Toelichting:</p> <p>- Dorpsontwikkelingsplan Creil, Nagele, Rutten, Espel en Kraggenburg zijn gereed en in uitvoeringsfase gebracht. Elk dorpsontwikkelingsplan kent zijn eigen zwaartepunten en prioriteiten. Implementatie en uitvoering van de plannen is verantwoordelijkheid van dorpsraden. Dorpsontwikkelingsplan Luttelgeest, Ens en Tollebeek zijn gestart in 2013 en liggen op schema.</p>		
<p>5. Informatie, advies en cliëntondersteuning in wijken en dorpen vergroten.</p>	<p>- Herbezinning praktische invulling Wmo/WWB-loket gelet op de (mogelijke) decentralisaties en de Kanteeling.</p> <p>- Doorontwikkelen digitale sociale kaart.</p> <p>- Kennisuitwisseling tussen professionals bevorderen.</p>	

<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Klantbenadering is één van de thema's die is uitgewerkt in de nota Lokale ondersteuning. Uitgangspunten voor een krachtige uitvoeringsorganisatie in het sociaal domein. In oktober 2013 is gestart met het eerste sociale team in de wijken Emmeloord Centrum en De Zuidert. De invulling van de loketten wordt in 2014 verder vormgegeven. - Bij de ontwikkeling van de digitale sociale kaart is gekoppeld aan de nota Lokale ondersteuning. Er wordt met name ingezet op digitale informatievoorziening voor inwoners en professionals en de digitale sociale kaart is hiervan een onderdeel. - Professionele organisaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning en gezondheid organiseren zelf bijeenkomsten voor kennismaking en afstemming. De gemeente wordt hierbij betrokken. 		
6. Veilige en gezonde jongerenketen.	- Ontwikkelen van informatiemateriaal en eenmalige vraaggerichte inzet in de jongerenketen in de dorpen.	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Aan Plattelandsjongeren.nl is opdracht gegeven om de methodiek Keetkeur toe te passen in Noordoostpolder en hiermee bij te dragen aan een veilig gebruik van en een gezonde leefstijl in jongerenketen. Dorpsbelangen, IGW, Welzijns-groep Carrefour, politie en belanghebbende partijen zijn betrokken bij de activiteiten die in 2013 zijn gestart en die doorlopen in 2014. In 2014 wordt de methodiek overgedragen aan Welzijns-groep Carrefour, zodat de betrokkenheid bij jongerenketen ook in de toekomst geborgd is. 		
7. Sluitende ketenaanpak bij huiselijk geweld	- Het ontwikkelen van een lokale aanpak met relevante maatschappelijke organisaties.	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Met de gemeenten en organisaties in Flevoland wordt gewerkt aan de samenvoeging van het Steunpunt Huiselijk Geweld en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling tot een Advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK). Om het regionaal AMHK en een regionale crisisdienst goed vorm te geven, is een extern bureau ingeschakeld. Lokaal wordt een interventieteam ontwikkeld met de GGD, Steunpunt huiselijk geweld/AMW en BJJ dat aansluit op het regionaal AMHK en de regionale crisisdienst. In 2014 moet zo wel regionaal als lokaal een besluit over de invulling zijn genomen en moet de implementatie klaar zijn. 		
8. Passende hulpverlening voor dak- en thuislozen, mensen met geestelijke gezondheidsproblemen en verslaafden.	- Mensen laten begeleiden naar zelfstandig functioneren door het faciliteren van instellingen bij de organisatie van preventieve en nazorgactiviteiten.	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - De maatschappelijke opvangketen is vormgegeven. Er zijn preventieve activiteiten bijvoorbeeld in het Servicepunt Emmeloord, er is een noodopvangvoorziening en er zijn nazorgactiviteiten. 		
9. Zelfredzaamheid en participatie van inwoners met problematische schulden.	- Dienstverlening gericht op bevordering financiële zelfredzaamheid van mensen	

	met schulden door vroegtijdige ondersteuning op gebied van thuisadministratie en financieel beheer.	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het gemeentelijk beleid met betrekking tot schuldhelpverlening is door de Raad in december 2013 vastgesteld. Verdere implementatie volgt in 2014. - De meedoenregelingen in het kader van het minimabeleid zullen moeten worden herzien in verband met afschaffing van categoriale bijzondere bijstand. Daarnaast is er aanleiding om met name het gebruik van de meedoenregeling voor jongeren efficiënter en effectiever te maken. Er is sprake van onderuitputting van het budget voor deze regeling. 		
10. Beter taalgebruik van allochtonen en daardoor betere integratie.	- Organiseren van taalmaatjes voor allochtone vrouwen.	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regelmatig worden taalmaatjes gekoppeld aan allochtone vrouwen. Dit betreft nu een reguliere activiteit van het vrouwen centrum, waarvoor zij subsidie ontvangen. 		
11. Zelfredzaamheid en participatie van inwoners met beperkingen.	- Dienstverlening gericht op bevorderen zelfredzaamheid en participatie, waarbij oplossingen voor de beperking van de inwoner worden gezocht in eigen kracht en mogelijkheden, daarna oplossingen binnen het sociale netwerk, gebruik van algemene voorzieningen en als laatste de verstrekking van een individuele voorziening.	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vanaf 2013 werkt de uitvoering op een "gekantelde wijze" en met een "gekanteld" voorzieningenpakket. Er is uitvoering gegeven aan Notitie Krachtig participeren, waardoor extra is ingezet op het versterken van het netwerk rondom een cliënt en het (door)ontwikkeling van algemene voorzieningen. Hierbij is ook aandacht voor communicatie naar de inwoners over de veranderingen in het sociaal domein. 		
12. Stimuleren vrijwillige inzet en nieuwe allianties.	- Inwoners actief stimuleren zich vrijwillig in te zetten voor de samenleving en/of de omgeving op een manier die bij hen past. Vraagstukken en knelpunten meer gezamenlijk oppakken door nieuwe allianties tussen vrijwilligers en professionele organisaties en het bedrijfsleven te stimuleren.	

<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Carrefour heeft conform het jaarlijkse Uitvoeringsplan gewerkt. In 2013 is onder andere de website SameninNOP van start gegaan en is de Digibeurs gelanceerd. SameninNOP stimuleert inwoners van Noordoostpolder om er te zijn voor een ander. De Digibeurs biedt het hele jaar een plaats waar verenigingen, vrijwilligersorganisaties en bedrijfsleven diensten, materialen en kennis met gesloten beurs kunnen verhandelen. - De maatschappelijke stage is vanaf schooljaar 2015/2016 niet meer verplicht voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. Derhalve is in 2013 gestart met een verkenning ter continuering van de maatschappelijke stage. 		
13. Ondersteunen van mantelzorgers.	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgen dat mantelzorgers eenvoudig de weg naar de meest passende ondersteuning, waaronder (vrijwillige) respijtzorg, vinden. Ondersteuners stimuleren in samenwerking met elkaar mantelzorgers proactief te informeren en te verwijzen. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Carrefour heeft conform het jaarlijkse Uitvoeringsplan gewerkt. In 2013 hebben onder andere 'Vrijwillige wegwijzers' mantelzorgers eenvoudig de weg gewezen naar ondersteuning, zoals respijtzorg. Ook heeft Carrefour haar spilfunctie prominenter vervuld. Er is contact gelegd met de huisartsen met als doel huisartsen en praktijkondersteuners meer bewust te maken van de problemen van mantelzorgers en hen te wijzen op het aanbod van ondersteuning bij Carrefour. Het autismecafé is in 2013 opgestart in samenwerking met Kwintes, MEE en De Optimist. Het NAH café is in 2013 opgestart in samenwerking met ZONL en Interakt Contour. Het Steunpunt Mantelzorg blijft in 2014 (in overleg met betrokken partners) actief inspelen op nieuwe vragen rondom het opzetten van lotgenotengroepen. 		
14. Het WWB bestand ontwikkelt zich gelijk aan of beter dan het landelijke gemiddelde.	<ul style="list-style-type: none"> - Handhaving aan de poort. - Doelgroepgerichte benadering in de uitvoering. - Intensieve werkgeversbenadering door samenwerking tussen gemeente, Concern voor Werk, re-integratiebedrijven en het UWV. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - De preventiequote ligt in 2013 op 22%. De benadering van Poort en Support doelgroepen is in 2013 voortgezet. Het totale bestand laat een stijging zien van 5,7%. Landelijke cijfers over ontwikkelingen van het bijstandsvolume zijn nog niet beschikbaar. Tot 1 juli 2013 was de stijging gelijk aan de landelijke stijging. - Zie voor een toelichting met betrekking tot de werkgeversbenadering programma 3, subpijler 7A, punt 2.1. De werkgeversbenadering zal straks onderdeel gaan uitmaken van de werkcorporatie. In 2013 zijn hiervoor de eerste stappen genomen, waaronder diverse gesprekken met het onderwijs en bedrijfsleven. Op projectmatige wijze wordt de werkcorporatie verder ontwikkeld. Een concept dienstverleningsconcept is gereed en er wordt gewerkt aan het bedrijfsplan. 		

Hoe meten we dat?

Indicatoren / kengetallen	Raming 2013	Werkelijk 2013
- Aantal klanten Mee[r]doenregelingen	540	420
- Aantal gebruikers Mee[r]doenregelingen	650	516
- Aantal jongeren zonder opvoed- en opgroei problemen		
- Aantal jongeren met enkelvoudige problematiek		
- Aantal jongeren met meervoudige problematiek waarvan levensbedreigende problematiek		
Aantal WWB/IOAW/IOAZ gerechtigden op 31-12	665	703
Aantal WIJ gerechtigden op 31-12	n.v.t.	n.v.t.
Ervaren gezondheid 65+, doel = stabilisatie percentage 2008 = 67%	67%	65%
Ervaren gezondheid volwassenen, doel = stabilisatie percentage 2009 = 87%	87%	79%
Ervaren gezondheid jongeren, doel = stabilisatie percentage 2010 = 78%	78%	78%
Gemiddelde score sociale kwaliteit leefomgeving, doel = toename score 2009 = 6,5	6,7	6,6
Gemiddeld rapportcijfer leefbaarheid woonbuurt, doel = stabilisatie score 2009 = 7,4	7,4	7,4
Informatie en advies: cliënttevredenheid over Wmo-loket, doel = voldoende tevredenheid inwoners, onderzoek vindt in 2012 plaats	7,0	7,8
Ondersteuning mantelzorg: cliënttevredenheid over ondersteuning mantelzorg, doel = voldoende rapportcijfer, onderzoek vindt in 2014 plaats	7,0	6,9
Ervaren belasting mantelzorg 65+, doel = stabilisatie percentage 2008 = 23%, volgende onderzoek in 2012	23%	14%
Ervaren belasting mantelzorg overig, doel = stabilisatie percentage 2009 = 13%, volgende onderzoek in 2013	13%	11%
Vrijwillige inzet: cliënttevredenheid over ondersteuning vrijwilligers, doel = voldoende rapportcijfer, onderzoek vindt in 2014 plaats	7,0%	7,0%
Compenseren: cliënttevredenheid over Wmo-voorzieningen, doel = stabilisatie rapportcijfers		
- Hulp bij huishouden 2010 = 7,8	7,8%	nbn
- Hulpmiddelen Wmo 2010 = 7,3	7,3%	nbn
- Collectief vervoer 2010 = 6,9	6,9%	nbn
- Aanvraagprocedure 2010 = 6,8	6,8%	nbn
Onderzoek vindt in 2015 plaats		
Inwoners met meervoudige problematiek: cliënttevredenheid ondersteuning inwoners met meervoudige problematiek, doel = voldoende rapportcijfer, onderzoek vindt in 2013 plaats	7,0%	7,0%
Aantal meldingen huiselijk geweld, doel = afname aantal, 2010 = 27,4 per 10.000	27,2	35,0

Aantal geregistreerde verslaafden, doel = afname aantal, 2009 = 3,1 per 1.000	2,9	4,7
Aantal geregistreerde dak- en thuislozen, doel = afname aantal, 2009 = 3,7 per 1.000	3,5	2,3
Aantal slachtoffers huiselijk geweld, doel = afname aantal, 2009 = 2,6 per 1.000	2,4	5,0

nbn = nog niet bekend

Wat zijn de kaders?

- Sociale structuurvisie, sociaal en vitaal op eigen kracht, 2012.
- Participatievisie Noordoostpolder 2011, mei 2011.
- Gemeenschappelijk kader, krachtig Noordoostpolder, 2012.
- Beleidsplan Wmo en Volksgezondheid Noordoostpolder 2012-2015
- Nota Minimabeleid 2012 -2014.
- Nota schuldhulpverlening, december 2013
- Verordening voorzieningen Wmo 2014.
- Investeren in bezuinigen 2012.
- Beleidsplan participatie maximaal meedoen naar eigen vermogen 2010-2012.
- Beleidsplan WWB/Wsw 2013-2017.
- Uitvoeringsplan WWB 2013.
- Lokale ondersteuning, Uitgangspunten voor een krachtige uitvoeringsorganisatie in het sociaal domein, augustus 2013.
- Regionaal Transitiearrangement "Zorg voor Jeugd" Flevoland (2013).
- Lokaal transitieplan Jeugdzorg Krachtig Noordoostpolder voor de jeugd (2013).

Subpijler 6B Sociale werkvoorziening:

We streven naar optimale arbeidsparticipatie.

Voor deze subpijler zijn geen specifieke speerpunten uit eerder vastgestelde documenten en/of de beleidsplanning 2013-2016 opgenomen.

Programmadoelstellingen voor pijler 6B:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. Mensen met een Sw indicatie een passende werkplek bieden bij een reguliere werkgever of bij het Sw bedrijf.	- Uitvoeringsovereenkomst met Concern voor Werk afsluiten.	
<u>Toelichting:</u>		
- De uitvoeringsovereenkomst met Concern voor Werk is afgesloten en conform de afspraken uitgevoerd.		
2. Een sluitende begroting van de GR IJsselmeergroep.	- Afspraken maken over de uitvoering van de sociale werkvoorziening. Waar mogelijk gelet op prijs en kwaliteit gemeentelijk werk onderbrengen bij Concern voor Werk.	

Toelichting:

- Met Concern voor Werk zijn besprekingen gevoerd om naast het groenonderhoud ook voor de schoonmaak en catering gemeentelijk werk uit te voeren. De uitvoering hiervan start in 2014. De rekening van de GR IJsselmeergroep laat in 2013 een negatief resultaat zien dat gedekt wordt uit het eigen weerstandsvermogen.

Hoe meten we dat?

Indicatoren / kengetallen	Raming 2013	Werkelijk 2013
- Aantal geplaatste, geïndiceerde WSW-ers	220	208

Wat zijn de kaders?

- Verordeningen WWB/WSW.
- Beleidskader WWB/Wsw 2013-2017.

Wat heeft het gekost?

Lasten (in €)

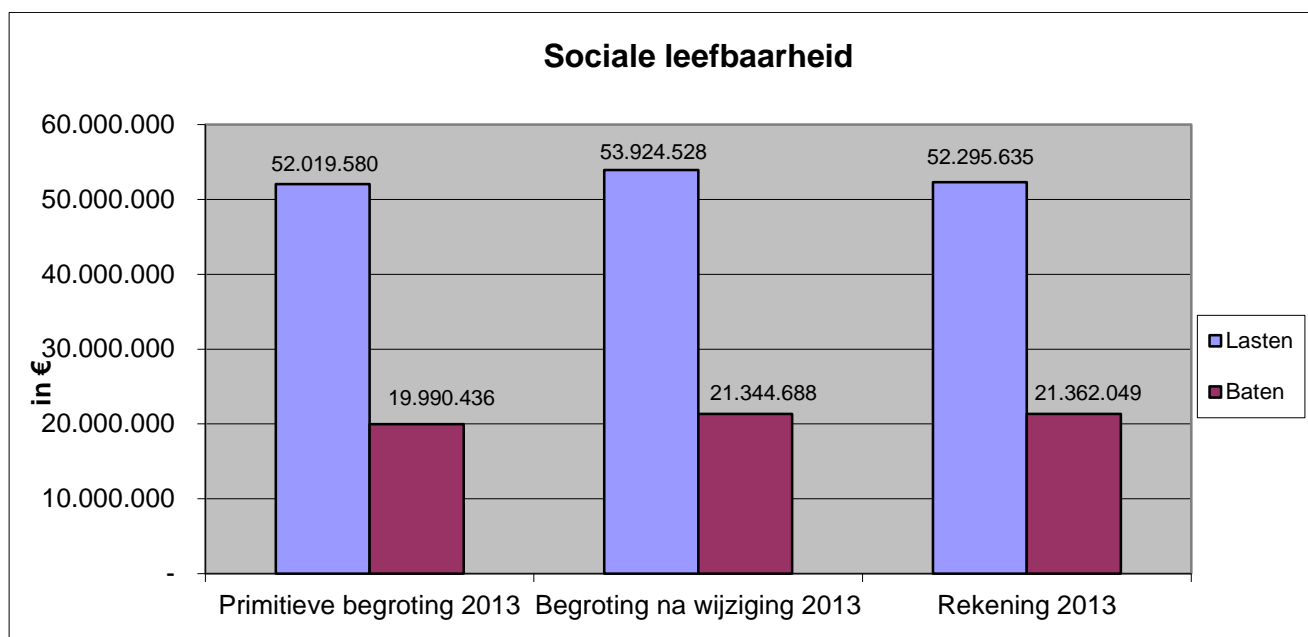
Product- groep	Programma Sociale leefbaarheid	Rekening 2012	Primitieve begroting 2013	Begroting ná wijziging 2013	Rekening 2013
PIJLER 4: LEREN IN NOORDOOSTPOLDER					
B4001	Onderwijshuisvesting	4.532.862	3.340.802	3.651.856	3.551.932
B4801	Onderwijstaken lokale overheid	2.756.714	2.555.220	2.655.606	2.775.964
B6501	Kinderopvang	234.777	311.017	260.776	225.034
B6502	Peuterspeelzaalwerk	235.274	267.311	360.986	379.472
		7.759.627	6.474.350	6.929.224	6.932.402
PIJLER 5: ONTSPANNEN IN NOORDOOSTPOLDER					
SUBPIJLER 5A: SPORT					
B5301	Zwembaden	775.639	749.466	810.741	800.339
B5302	Sportaccommodaties	5.918.937	4.767.072	4.870.873	4.328.393
B5303	Bevordering sportbeoefening	399.070	284.821	281.307	312.462
		7.093.646	5.801.359	5.962.921	5.441.194
SUBPIJLER 5B: KUNST, CULTUUR EN BIBLIOTHEEK					
B5101	Openbare Bibliotheek	1.141.056	1.116.670	1.112.635	1.110.931
B5113	Centrum kunstzinnige vorming	2.746.814	2.885.197	2.725.460	2.615.532
B5401	Kunst en cultuur	894.043	728.896	959.690	923.779
B5801	Media	20.927	31.504	22.761	21.976
		4.802.840	4.762.267	4.820.546	4.672.218
SUBPIJLER 5C: WERELDERFGOED					
B5411	Werelderfgoed	842.098	863.288	907.943	923.000
		842.098	863.288	907.943	923.000
PIJLER 6: MAATSCHAPPELIJK PARICIPEREN IN NOORDOOSTPOLDER					
SUBPIJLER 6A: MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE					
B4821	Volwasseneneducatie	255.282	142.785	152.287	137.396
B6101	Bijstandsverlening	11.998.546	12.340.261	12.700.132	12.843.092
B6112	Uitstroombevordering	1.699.908	2.286.349	2.019.168	1.649.110
B6121	Inkomensvoorziening	390.311	412.943	473.125	484.226
B6131	Armoedebeleid	1.434.862	1.389.233	1.340.839	1.405.224
B6201	Vervoers- en woonvoorzieningen	2.239.994	2.396.315	2.220.982	2.158.450
B6202	Maatschappelijke zorg	1.553.502	1.183.608	2.070.300	1.881.720
B6203	Ouderenbeleid	473.041	503.480	478.768	490.394
B6204	Minderhedenbeleid	318.906	302.803	209.523	123.904
B6221	Huishoudelijke ondersteuning	4.086.516	4.229.156	4.040.519	3.746.447
B6301	Sociaal cultureel werk	962.909	1.037.511	1.199.040	1.041.540
B6600	Subsidie vrijwilligers	227.648	241.671	231.648	219.773
B7101	Volksgesondheid	1.888.011	2.046.662	2.124.051	1.990.558
		27.529.436	28.512.777	29.260.381	28.171.834
SUBPIJLER 6B: SOCIALE WERKVOORZIENING					
B6111	Sociale werkvoorziening	6.061.099	5.605.539	6.043.513	6.154.987
		6.061.099	5.605.539	6.043.513	6.154.987
Totale lasten		54.088.746	52.019.580	53.924.528	52.295.635

Wat heeft het gekost?

Baten (in €)

Product- groep	Programma Sociale leefbaarheid	Rekening 2012	Primitieve begroting 2013	Begroting ná wijziging 2013	Rekening 2013
PIJLER 4: LEREN IN NOORDOOSTPOLDER					
B4001	Onderwijshuisvesting	31.585	32.000	32.000	23.535
B4801	Onderwijstaken lokale overheid	1.044.054	952.257	982.519	1.210.244
B6501	Kinderopvang	18.024	17.341	17.341	20.107
B6502	Peuterspeelzaalwerk	-	-	-	-
		1.093.663	1.001.598	1.031.860	1.253.886
PIJLER 5: ONTSPANNEN IN NOORDOOSTPOLDER					
SUBPIJLER 5A: SPORT					
B5301	Zwembaden	11.552	12.799	12.799	11.817
B5302	Sportaccommodaties	585.840	437.059	437.084	387.852
B5303	Bevordering sportbeoefening	-	-	-	-
		597.392	449.858	449.883	399.669
SUBPIJLER 5B: KUNST, CULTUUR EN BIBLIOTHEEK					
B5101	Openbare Bibliotheek	-	-	-	-
B5113	Centrum kunstzinnige vorming	566.314	481.173	421.394	361.166
B5401	Kunst en cultuur	214.162	66.349	65.879	58.476
B5801	Media	-	-	-	-
		780.476	547.522	487.273	419.642
SUBPIJLER 5C: WERELDERFGOED					
B5411	Werelderfgoed	198.809	212.304	332.171	309.785
		198.809	212.304	332.171	309.785
PIJLER 6: MAATSCHAPPELIJK PARTICIPEREN IN NOORDOOSTPOLDER					
SUBPIJLER 6A: MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE					
B4821	Volwasseneneducatie	-	-	-	-
B6101	Bijstandsverlening	10.004.378	10.222.474	11.083.136	10.695.418
B6112	Uitstroombevordering	1.856.794	1.628.691	1.479.241	1.471.286
B6121	Inkomensvoorziening	3.751	1.000	1.508	-219
B6131	Armoedebeleid	3.181	-	-	-
B6201	Vervoers- en woonvoorzieningen	25.907	1.555	1.555	74.501
B6202	Maatschappelijke zorg	21.517	17.600	44.180	44.180
B6203	Ouderenbeleid	-	-	-	-
B6204	Minderhedenbeleid	-	-	-	10.000
B6221	Huishoudelijke ondersteuning	759.864	650.000	650.000	778.215
B6301	Sociaal cultureel werk	76.294	5.078	69.267	48.142
B6600	Subsidie vrijwilligers	-	-	-	-
B7101	Volksgezondheid	-	-	-	-
		12.751.686	12.526.398	13.328.887	13.121.523
SUBPIJLER 6B: SOCIALE WERKVOORZIENING					
B6111	Sociale werkvoorziening	5.746.592	5.252.756	5.714.614	5.857.544
		5.746.592	5.252.756	5.714.614	5.857.544
Totale baten		21.168.618	19.990.436	21.344.688	21.362.049

Grafische weergave lasten en baten programma 2:

Gerelateerde toevoegingen aan reserves

(in €)

Omschrijving	Geraamde toevoeging 2013	Gerealiseerde toevoeging 2013
Pijler 4: Leren in Noordoostpolder		
Onderhoud onderwijsgebouwen (E071)	1.365.006	1.234.765
Onderhoud MFC Tollebeek/Nagele (E072)	12.000	12.000
<i>Nog uit te voeren werkzaamheden 2013:</i>		
- Peuterspeelzaalwerk (E274)	37.800	37.800
Pijler 5: Ontspannen in Noordoostpolder		
Subpijler 5A: Sport		
<i>Nog uit te voeren werkzaamheden 2013:</i>		
- Masterplan Sport (E274)	25.000	25.000
Subpijler 5C: Werelderfgoed		
PublieksParticipatiePlan (E309)	40.000	40.000
<i>Nog uit te voeren werkzaamheden 2013:</i>		
- Werelderfgoed Schokland (E274)	54.000	54.000
- PublieksParticipatiePlan (E274)	5.727	5.727
Subpijler 6A: Maatschappelijke participatie		
Wmo: exploitatieoverschot (E310)	591.532	1.113.698
WWB: exploitatieoverschot Wet BUIG 2012 (E310)	395.958	342.897
<i>Nog uit te voeren werkzaamheden 2013:</i>		
- Jeugdbeleid (E274)	190.622	190.622
- Volksgezondheid (274)	212.753	212.753
- Investeringsplan decentralisaties (E274)	97.496	97.496
Totaal	3.027.894	3.366.758

Gerelateerde onttrekking aan reserves

(in €)

Omschrijving	Geraamde onttrekking 2013	Gerealiseerde Onttrekking 2013
Pijler 4: Leren in Noordoostpolder		
Onderwijshuisvesting: exploitatie (E070)	884.801	619.891
Onderwijshuisvesting: onderhoud (E071)	444.907	439.440
Verzuimbepierking (E205)	15.937	8.664
Lokaal Onderwijsbeleid (E001)	3.155	3.055
Pijler 5: Ontspannen in Noordoostpolder		
Subpijler 5A: Sport		
Bijdrage in exploitatie golfbaan (E001)	24.000	24.000
Projectleider Masterplan Sport (E001)	75.000	75.000
Evenemententerrein Luttelgeest (E001)	13.500	11.756
Nutsvoorzieningen Bosbadhal II (E001)	1.069	-
Parkeerplaats Bosbadhal II (E001)	400.064	400.064
Kantoorruimte zwembad (E001)	140.000	23.468
Project Dubbel Doel velden (E043)	10.633	10.236
Proef de smaak van Flevoland (E043)	3.746	3.746
MFC De Akkers (E043)	188.000	188.000
Evenemententerrein Luttelgeest (E043)	67.689	67.689
<i>Nog uit te voeren werkzaamheden 2012:</i>		
- Sportstimulering (E268)	49.860	49.860
- Parkeerplaats Bosbadhal II (E268)	96.000	96.000
Subpijler 5B: Kunst, cultuur en bibliotheek		
Cultuurplein (E001)	71.667	56.133
Culturele visitekaartjes (E308)	29.830	29.800
Verankeren kunstwerken (E308)	30.525	30.525
Friciekosten kunstuitleen (E308)	7.026	7.026
Verlichting museum Nagele (E308)	66.500	66.500
Subpijler 5C: Werelderfgoed		
Museum Schokland (E001)	14.940	14.940
Werelderfgoed Schokland (E001)	14.000	14.000
PublieksParticipatiePlan (E001)	40.000	40.000
<i>Nog uit te voeren werkzaamheden 2012:</i>		
- Oudheidkunde E268)	39.205	35.888
Pijler 6: Maatschappelijk participeren in Noordoostpolder		
Subpijler 6A: Maatschappelijke participatie		
Beleidsplan sociale structuurvisie (E001)	30.865	25.865
Ketenproblematiek (E001)	22.000	22.000
Jeugdactiviteiten (E001)	25.000	25.000
Vrijval reserve Sociaal Domein (E310)	1.314.587	1.991.470

<i>Nog uit te voeren werkzaamheden 2011:</i>		
- Jeugdbeleid (E264)	200.000	200.000
<i>Nog uit te voeren werkzaamheden 2012:</i>		
- Elektronisch Kind Dossier (EKD) vrijval (E268)	50.000	50.000
- Volksgezondheid (E268)	108.999	108.999
- Jeugdbeleid (E268)	21.366	21.366
Decentralisaties (Krachtig Noordoostpolder E310)	266.597	252.510
Maatschappelijke zorg (E310)	42.647	-
Volksgezondheid (E310)	35.000	21.381
Armoedebeleid (tekort) (E310)	-	89.401
Werkgeversbenadering (E310)	20.000	8.675
Wmo Info- en adviesfunctie (E310)	7.770	7.770
Minderhedenbeleid (subsidie Vrouwencentrum) (E310)	25.000	23.000
Totaal	4.901.885	5.163.118

Programma 3

Economische Ontwikkeling

Per programmadoelstelling en geplande investering wordt de status in de realisatie in 2013 aangegeven:

betekent: de doelstelling/investering is gerealiseerd.

betekent: de doelstelling/investering is in uitvoering en wordt gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is in uitvoering maar wordt niet gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is nog niet in uitvoering maar wordt wel gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is nog niet in uitvoering en wordt niet gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

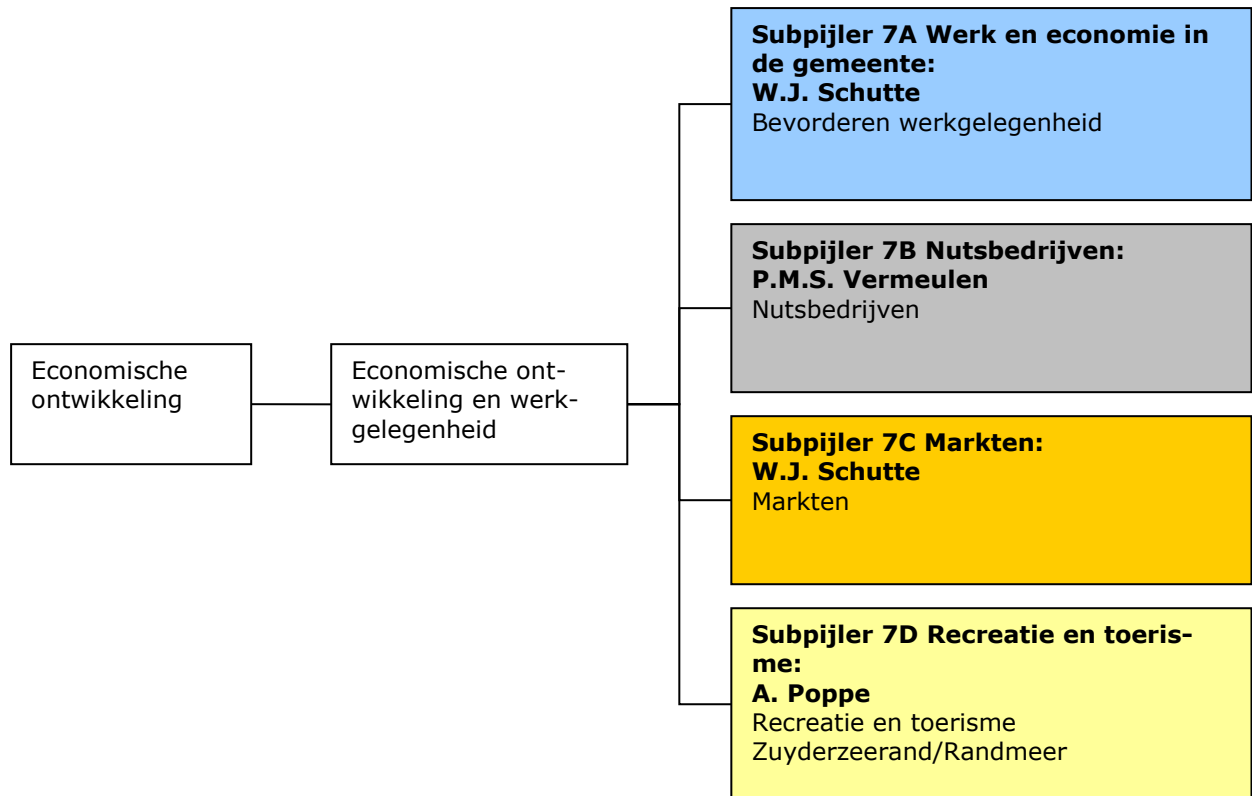
Programma 3 Economische Ontwikkeling

Raadscommissie : Bestuur, Financiën en Economische zaken (BFE)

Programma

Pijler

Subpijler/productgroep/projecten

Programmadoel

We willen een lokale economie realiseren, waarin het voor de bevolking en voor ondernemers mogelijk is om op een duurzame en maatschappelijk verantwoorde wijze te voorzien in hun behoeften, nu en in de toekomst. Daarvoor willen wij de economische ontwikkeling op de juiste manier stimuleren en zoeken naar alternatieve werkgelegenheid waaronder uitbreiding van de toeristisch-recreatieve sector.

Subpijler 7A Werk en economie in de gemeente:

We stimuleren economische ontwikkeling en bieden een kader voor een duurzaam economisch klimaat en arbeidsmarkt.

Speerpunten uit het collegeprogramma 2010-2014 (CP), de beleidsplanning 2012-2015 (BP) en specifieke aandachtspunten:

- Stimuleren van een goede invulling van het thans onbenutte deel van het voormalige Dokter Jansenziekenhuis met name vanuit de economische acquisitie-inspanningen (CP 2010-2014, nr. 23)
- Voortzetten van de economische acquisitieactiviteiten en accountmanagement voor het zittende bedrijfsleven inclusief het stimuleren van vestiging van werknemers in Noordoostpolder (CP 2010-2014, nr. 28 + BP 2011-2014, nr. 1117)
- Een Poldertoren als landmark voor Noordoostpolder (BP 2012-2015, nr. 1225)

Programmadoelstellingen uit pijler 7A:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. Een betere samenwerking realiseren tussen onderwijs en bedrijfsleven waardoor het onderwijs aansluit bij de vraag van werkgevers.	<ul style="list-style-type: none"> - Faciliteren van het concept "Een leven lang leren". - Opzetten van een Centrum voor Jong Ondernemerschap - Organiseren van een bijeenkomst voor het bedrijfsleven, overheid en onderwijs in Noordoostpolder. 	

Toelichting:

- Het faciliteren van het concept een leven lang leren is nog niet gerealiseerd. De insteek is om dit in 2014 op te gaan pakken. De gemeente heeft hierin een stimulerende rol om onderwijsinstellingen in samenwerking met het bedrijfsleven een onderwijsprogramma te laten ontwikkelen waarin het concept 'een leven lang leren' past. Hiervoor wordt een convenant met het onderwijs afgesloten waarin de afspraken verder worden uitgewerkt.
- Het Centrum voor Jong Ondernemerschap is gerealiseerd en op 31 december 2013 waren er 12 ondernemers actief.
- In november 2013 is de Week van de Techniek voor de eerste maal in Emmeloord georganiseerd, in samenwerking met het Technocentrum, ROC Friese Poort en het bedrijfsleven. De avond voorafgaand aan de Week van de Techniek is er een avond georganiseerd met betrekking tot de aansluiting onderwijs arbeidsmarkt, waarbij ouders van basisschoolleerlingen zijn uitgenodigd om het belang van de technieksector, welke sterk is vertegenwoordigd in Noordoostpolder, onder de aandacht te brengen.

<p>2. Iedereen naar vermogen aan het werk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Uitwerking en implementatie van een nieuwe visie op werkgeversbenadering - Uitwerken van Social return on investment. 	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is een uitvoeringsnotitie werkgeversbenadering 2013-2015 vastgesteld en in uitvoering gebracht. Concrete resultaten zijn onder andere het werkgeversteam waarin zowel gemeente als Concern voor Werk is vertegenwoordigd en de campagne '150 Buitengewone werkgevers'. Het werkgeversteam legt contacten met werkgevers en probeert 150 Buitengewone Werkgevers te werven. Eind 2013 waren er 75 Buitengewone Werkgevers. Dit zijn werkgevers die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ook daadwerkelijk een kans hebben gegeven (vorm kan verschillen: werkervaring, stage, etc.). - Het UWV is aanwezig bij overleggen van het werkgeversteam, re-integratie- en uitzendbureaus volgen in de volgende fases. Vooruitlopend hierop is eind 2013 wel een tijdelijk project gestart in samenwerking met Randstad, UWV en gemeente Dronten om gezamenlijk WWB'ers weer uit te laten stromen naar werk. Hierdoor zijn bijna 20 WWB'ers uitgestroomd. De acties van de uitvoeringsnotitie werkgeversbenadering voor 2013 zijn uitgevoerd. - SROI wordt ingezet. Concreet voorbeeld in 2013 is het project van Nota Straatenmakers waarbij vijf mensen werkervaring en opleiding hebben gekregen. Het instrument SROI kan nog verder worden doorontwikkeld. 		
<p>3. Stimuleren van de lokale economie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Communicatie richting het bedrijfsleven in de Noord-oostpolder over de mogelijkheden van de Zuiderzeelijngelden en de procesgelden. 	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op de jaarvergadering van ondernemersvereniging Bedrijven Actief Noordoostpolder is ambtelijk een presentatie gehouden over de mogelijkheden van de Zuiderzeelijngelden. Daarnaast is ook een presentatie gegeven aan het Toeristisch Recreatief Platform en is er aandacht geweest in het gemeentelijke blad "Ondernemers Centraal". 		
<p>4. Een goed vestigingsklimaat voor ondernemers.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aanbieden van accountmanagement op een hoog niveau. - Binnenhalen van nieuwe ondernemingen door meer focus te leggen op "warme leads". - Focus op sterke sectoren zoals de agribusiness en de maaksector. 	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ook in 2013 hebben de accountmanagers zich geprofileerd via de Ondernemer Centraal, het bezoeken van netwerkbijeenkomsten (bijvoorbeeld BAN, BNI en DNO), inzet van Twitter en is op alle uitingen aangegeven dat zij rechtstreeks bereikbaar zijn, zonder tussenkomst van een algemeen telefoonnummer of algemeen e-mailadres. - Omdat bedrijven in deze economische tijd steeds minder "verhuizen" wordt voor het binnenhalen van nieuwe bedrijven steeds meer gebruik gemaakt van het bestaande bedrijfsleven in de polder. Vooral in de agrarische sector is dit 		

<p>een redelijk succesvolle strategie. In 2013 heeft Yellow Chips zich gevestigd in de gemeente en zijn er met diverse aardappelgerelateerde bedrijven gesprekken gaande over vestiging in 2014. Daarnaast zijn er door tussenkomst van de accountmanagers diverse leegstaande huurpanden in 2013 gevuld met nieuwe ondernemingen.</p>		
<p>- In 2013 heeft de gemeente de totstandkoming van een agro-foodcluster gefaciliteerd waar bedrijven, onderwijs en kennisinstellingen in participeren. Insteek is om goed personeel op te leiden, innovaties mogelijk te maken en Emmeloord nog meer op de kaart te zetten als World Potato City. Besluitvorming over de Zuiderzeelijngelden en de start van het cluster vindt plaats in 2014.</p>		
<p>5. Verbreding, verdieping en uitbreiding van de werkgelegenheid voor functies op MBO-4 niveau en hoger.</p>	<p>- Versterken en uitbreiden van het composietcluster bij het NLR in samenwerking met de provincie en OMFL. Daarnaast wordt er een Centrum voor Jong Ondernemerschap opgezet.</p>	
<p><u>Toelichting:</u></p> <p>- Vanuit de Zuiderzeelijngelden is het Masterplan Compoworld opgezet. Inmiddels is men gestart met een minor composiet op MBO-niveau. Deze lesstof wordt ook afgenomen door vele andere scholen in het land.</p> <p>- Er zijn in 2013 opnieuw 3 innovatievouchers verstrekt aan bedrijven, waarvan 1 uit Noordoostpolder en op twee locaties is gestart met een incubatorfunctie waar startende ondernemers op het gebied van composiet terecht kunnen.</p> <p>- Het Centrum voor Jong Ondernemerschap is gerealiseerd.</p>		
<p>6. Versterken van bedrijven binnen dezelfde branche/keten.</p>	<p>- Signalen oppikken bij het bestaand bedrijfsleven (bedrijfsbezoeken uitbreiden)</p> <p>- Thematische benadering (Composiet, Logistiek, Agribusiness) van prospects.</p> <p>- Bedrijven met elkaar verbinden, bijvoorbeeld door het organiseren van het ondernemersontbijt.</p> <p>- Faciliteren van Potato 2013.</p>	
<p><u>Toelichting:</u></p> <p>- Via bedrijfsbezoeken en structureel overleg met de Kamer van Koophandel, Ondernemers Vereniging Groendorpen en Bedrijven Actief Noordoostpolder zijn er signalen opgepikt bij het bestaand bedrijfsleven.</p> <p>- Middels na-belacties, bedrijfsbezoeken en samenwerking met het programmabureau van Compoworld zijn prospects benaderd.</p> <p>- Het ondernemersontbijt is in september 2013 georganiseerd. Er waren 150 ondernemers (vraag was nog groter) die hebben geluisterd naar het verhaal van Joseph Oubelkas.</p> <p>- In september was gemeente Noordoostpolder gastheer van Potato Europe 2013. De organisatoren van het evenement hebben de samenwerking met de gemeente als uitermate positief ervaren. Middels een beursstand, advertenties en reclameborden hebben we onze positie als Emmeloord World Potato City bevestigd.</p>		

7. Klantgerichte en effectieve dienstverlening aan bedrijven.

- Het faciliteren van het bestaande bedrijfsleven in alle facetten. Om het accountmanagement op een zo hoog mogelijk niveau te houden en te kijken waar, mede ten opzichte van andere gemeenten, verbeterpunten zitten, wordt er een benchmark ondernemersklimaat georganiseerd.

Toelichting:

- Middels de interne nieuwsbrieven is het afgelopen jaar geschetst en toegelicht hoe het team Bedrijven het bestaande bedrijfsleven heeft gefaciliteerd. Het benchmark ondernemingsklimaat is uitgevoerd maar heeft geen verbeterpunten voor accountmanagement ten opzichte van andere gemeenten opgeleverd. Om toch feedback te krijgen op het handelen van de accountmanagers worden in 2014 steekproefsgewijs accounts benaderd om naar hun ervaringen te vragen.

Hoe meten we dat?

Indicator	Raming 2013	Werkelijk 2013
Werkgelegenheid in fte	24.000	nbn
Werkloosheidspercentage	6%	nbn
Arbeidsparticipatie	72%	nbn
Startende ondernemers	270	nbn
Uitgifte nieuwe bedrijventerreinen	3	0

Wat zijn de kaders?

- Sociaal economische visie 2012-2016.
- Gemeentelijke visie vestigingsbeleid 2013-2017.
- Provinciale Visie Werklocaties Flevoland 2030 +.
- Evaluatie acquisitie en accountmanagement 2010.

Subpijler 7B Nutsbedrijven:

We streven naar goed functionerende nutsbedrijven die gericht zijn op gemeentelijke belangen, en streven daarbij naar een goed rendement.

Voor deze subpijler zijn geen specifieke speerpunten uit eerder vastgestelde documenten en/of de beleidsplanning 2013-2016 opgenomen.

Programmadoelstellingen uit pijler 7B:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. Het als aandeelhouder verantwoord behartigen van de gemeentelijke belangen in nutsbedrijven.	- Kritisch volgen van het door de nutsbedrijven gevoerde beleid.	
<u>Toelichting:</u>		
- Er zijn in 2013 geen noemenswaardige ontwikkelingen geweest die van belang waren voor de gemeente Noordoostpolder.		

Subpijler 7C Markten:

We streven naar aanbod en groei van bestedingen.

Voor deze subpijler zijn geen specifieke speerpunten uit eerder vastgestelde documenten en/of de beleidsplanning 2013-2016 opgenomen.

Programmadoelstellingen uit pijler 7C:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. Het organiseren van een weekmarkt.	- Ondersteunen en reguleren van de weekmarkt door onder meer het toezicht houden op naleving van de Marktverordening.	
<u>Toelichting:</u>		
- Sinds de verplaatsing in april 2012 zijn we, samen met de kooplieden en de marktcommissie, bezig om de weekmarkt te optimaliseren qua inrichting. Belangrijke factor hierin zijn de permanente faciliteiten op het gebied van elektra. Nu duidelijk is dat de locatie en inrichting definitief is, kan er gezocht worden naar aanpassingen hiervoor die een permanent karakter hebben.		

Wat zijn de kaders?

- Marktverordening 2008

Subpijler 7D Recreatie en toerisme:

We streven naar een toeristisch en recreatief aanbod dat kwalitatief hoogwaardig is. Dit draagt bij aan de werkgelegenheid, het voorzieningenniveau en de recreatiemogelijkheden in de Noordoostpolder.

Speerpunten uit het collegeprogramma 2010-2014 (CP), de beleidsplanning 2012-2015 (BP) en specifieke aandachtspunten:

- Bestemming en inrichting evenemententerrein aan de Marknesserweg/Kamperweg (BP 2012-2015, nr. 1226)
- Uitvoering geven aan het actieplan behorende bij de Recreatievisie (BP 2012-2015, nr. 1227)
- Komen tot kaders en randvoorwaarden waaronder Noordoostpolder wil meewerken aan het project gebiedsontwikkeling Zuyderzeerland (CP 2010-2014, nr. 4)

Programmadoelstellingen uit pijler 7D:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. Stimuleren toeristisch ondernemerschap.	- Participeren in het project NORT Flevoland.	
<u>Toelichting:</u>		
<ul style="list-style-type: none"> - NORT heeft in de projectperiode 2011-2013 ingezet op professionalisering ondernemerschap, visieontwikkeling, netwerkvorming en duurzaamheid. Gemeente was participant (financieel en kennis). Concrete resultaten: onder andere mvo scans, stimulering green key, inspiratiesessies, opzet toeristisch platform, ondersteuning Recreatielaan Kraggenburg, PMPC erfoed, Workshop marketingfederatie Noordoostpolder en stimuleren ondernemersinitiatieven (ook in het kader van ZZL). - Deelname aan NORT activiteiten door ondernemers in Noordoostpolder was hoog. Vanaf 1 januari 2014 zal NORT niet meer als programma bestaan. Bepaalde NORT-activiteiten zijn opgenomen in de plannen van Toerisme Flevoland voor 2014. 		
2. Verbetering van het imago van het toeristisch-recreatief product.	<ul style="list-style-type: none"> - Productie en distributie Recreatiekaart - Ondernemers stimuleren nieuwe projecten op te zetten middels format ondernemersprojecten - Actieve deelname aan de activiteiten van Toerisme Flevoland. - Promotie toeristisch product Nagele-Urk-Schokland. - Promotie toeristisch product Oostrand. 	

	<ul style="list-style-type: none"> - Koppeling blijven maken met de gebiedspromotie - Ontsluiting toeristisch-recreatieve informatie via relevante websites - Participatie in het evenement Uit-je-Tent. 	
<p><u>Toelichting:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - De Recreatiekaart is in samenwerking met VVV en Uit-je Tent ontwikkeld (check door ondernemers), en in maart huis aan huis bezorgd in Noordoostpolder en Lemmer en in augustus bij recreatiebedrijven in Steenwijkerland. Daarnaast beschikbaar bij VVV, verschillende toeristische ondernemers in Noord oostpolder en verspreid tijdens evenementen. - Het format ondernemersprojecten is tijdens het toeristisch platform in maart onder de aandacht gebracht bij 45 aanwezige ondernemers. In het kader van dorpsplan Kraggenburg, speerpunt recreatie, is een project uitgewerkt en beschikt: Recreatielaan Kraggenburg. - Toerisme Flevoland heeft de branding en PR van Flevoland, digitale promotie middelen, PMPC erfoegd en campagnes uitgevoerd. Extra aandacht voor Noordoostpolder was er op de Waterkaart "Randmeren en meer" en de "Maand van de geschiedenis". Gemeente voorziet Toerisme Flevoland van relevante informatie die in promotie uitingen gebruikt wordt. Tevens heeft Toerisme Flevoland een marketing- en promotieplan uitgewerkt voor de toeristische gebiedspromotie Noordoostpolder 2014. Daarin focus op specifieke doelgroepen. - Met gemeente Urk en partijen op en rondom Schokland is overleg gevoerd over de verbinding tussen de gebieden en de wijze van promoten. In dat kader is door Toerisme Flevoland een PMPC erfoegd opgezet in samenwerking met beide gemeenten, NLE en NORT. Extra promotieactiviteiten hebben plaatsge vonden tijdens de maand van de geschiedenis. - De Oostrand is o.a. gepromoot door in buurgemeente Steenwijkerland de toerisme- en recreatiekaart te verspreiden bij de toeristische bedrijven en extra advertentie inkoop in de lokale media. - Projecten die in het kader van de Recreatievisie uitgevoerd zijn en waarbij een koppeling is gemaakt met de gebiedspromotie: recreatiekaart, ontsluiting in informatie via websites, participatie Toerisme Flevoland, doorontwikkeling VVV en Uit-je Tent. Daarnaast is in mei het Vliegerfestival georganiseerd en is gewerkt aan het stimuleren van samenwerking tussen partijen (onder andere SteP, Uit-je Tent, VVV) die zich met name bezig houden met toeristische gebiedspromotie. - De vernieuwde VVV-website Noordoostpolder is gelanceerd. En er is gewerkt aan een doorontwikkeling van de basisopzet van deze website: toevoeging van onder andere arrangementen, fiets- en wandelroutes, kunst en cultuur, erfoegd en monumenten, evenementenkalender en links naar andere toeristische websites waardoor er een complete en actuele website is. - Voor Uit-je Tent is de sponsorovereenkomst 2014 opgesteld. Daarnaast is samengewerkt in promotie uitingen zoals gids, kaart en advertenties waardoor het evenement en gebiedspromotie elkaar versterken. 		
<p>3. Verbetering van de samenwerking tussen ondernemers onderling en tussen gemeente(n) en ondernemers in de sector.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Overleg voeren met omliggende gemeenten. - Het platform Recreatie en Toerisme Noordoostpolder voortzetten. - Overleg voeren met de Vereniging Recreatieondernemers (RONOP). 	

Toelichting:

- Op 15 maart is de intentieovereenkomst toeristische samenwerking Urk-Noordoostpolder ondertekend door de portefeuillehouders met daarin gezamenlijk op te pakken acties. Ook met Steenwijkerland en de andere gemeenten in Flevoland is periodiek overleg gevoerd ten behoeve van kennisuitwisseling, kansen signaleren en gezamenlijke productontwikkeling. Tevens is een concept-convenant vrijetijdseconomie Flevoland opgesteld met daarin afspraken over samenwerking in Flevoland.
- In maart en oktober is het Toeristisch Platform Noordoostpolder georganiseerd. Doel: netwerken, kennis- en informatieuitwisseling tussen gemeente en ondernemers en ondernemers onderling. Hiervoor was veel animo, circa 45 ondernemers/stakeholders per bijeenkomst.
- Er heeft periodiek overleg plaats gevonden met toeristische ondernemersvertegenwoordiging RONOP. Gemeente is aanwezig geweest bij door RONOP georganiseerde (leden)vergaderingen.

4. Een meer samenhangend en kwalitatief hoogwaardig toeristisch-recreatief aanbod.

- Ontwikkelen van routes en voorzieningen.
- Ondernemers deel laten nemen aan en aanbieden van inspiratiesessies.
- Arrangementsontwikkeling door ondernemers en VVV stimuleren.

Toelichting:

- De markeringspalen vliegtuigwrakken zijn geplaatst. Hier wordt een nieuwe themafietsroute aan gekoppeld. Tevens is het haalbaarheidsonderzoek naar een wandelroutenetwerk uitgevoerd.
- Sessies die onder andere plaatsgevonden hebben zijn: dag van de Toeristische ambassadeur, hoteloverleg, netwerkbijeenkomsten (door Toerisme Flevoland) en het Toeristisch Platform.
- Door ondernemers zijn gedurende het jaar vele arrangementen ontwikkeld (ook in het kader van evenementen zoals Uit-je Tent). Gemeente heeft samen met Urk en andere partijen gewerkt aan de PMPC erfgoed.

Hoe meten we dat?

Indicator	Raming 2013	Werkelijk 2013
Besteding verblijfgasten en dagbezoekers in miljoenen euro's	28,11	Nog niet beschikbaar*
Werkgelegenheid m.b.t. verblijfgasten en dagbezoekers in aantallen fte's	370	Nog niet beschikbaar*
* Moet blijken uit monitor Toerisme en Recreatie Flevoland die in de loop van 2014 beschikbaar is.		

Wat zijn de kaders?

- Recreatievisie 2012-2016.
- Beleidskader Structuurvisie.
- Sociale Structuurvisie.
- Nota Toeristische Verblijfsaccommodaties Noordoostpolder.

Wat heeft het gekost?

Lasten

(in €)

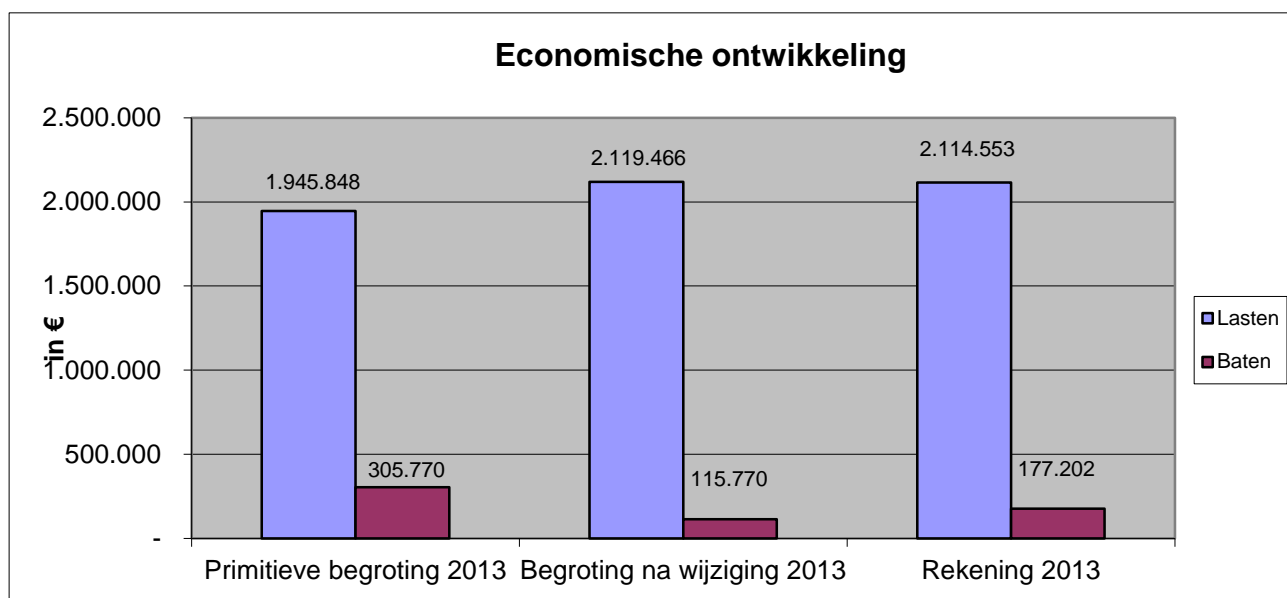
Product-groep	Programma Economische ontwikkeling	Rekening 2012	Primitieve begroting 2013	Begroting ná wijziging 2013	Rekening 2013
PIJLER 7: ECONOMISCHE ONTWIKKELING EN WERKGELEGENHEID					
SUBPIJLER 7A: WERK EN ECONOMIE IN DE GEMEENTE					
B3102	Bevorderen werkgelegenheid	1.384.123	1.333.818	1.363.976	1.409.172
		1.384.123	1.333.818	1.363.976	1.409.172
SUBPIJLER 7B: NUTSBEDRIJVEN					
B3301	Nutsbedrijven	20.830	20.095	20.856	16.720
		20.830	20.095	20.856	16.720
SUBPIJLER 7C: MARKTEN					
B3101	Markten	91.015	65.284	60.739	86.170
		91.015	65.284	60.739	86.170
SUBPIJLER 7D: RECREATIE EN TOERISME					
B5604	Recreatie en toerisme	902.646	508.425	672.115	599.671
B5605	Zuiderzeerland / Randmeer	19.312	18.226	1.780	2.820
		921.958	526.651	673.895	602.491
Totale lasten		2.417.926	1.945.848	2.119.466	2.114.553

Baten

(in €)

Product-groep	Programma Economische ontwikkeling	Rekening 2012	Primitieve begroting 2013	Begroting ná wijziging 2013	Rekening 2013
PIJLER 7: ECONOMISCHE ONTWIKKELING EN WERKGELEGENHEID					
SUBPIJLER 7A: WERK EN ECONOMIE IN DE GEMEENTE					
B3102	Bevorderen werkgelegenheid	197.400	276.588	86.588	90.796
		197.400	276.588	86.588	90.796
SUBPIJLER 7B: NUTSBEDRIJVEN					
B3301	Nutsbedrijven	-	-	-	-
		-	-	-	-
SUBPIJLER 7C: MARKTEN					
B3101	Markten	32.717	26.848	26.848	35.989
		32.717	26.848	26.848	35.989
SUBPIJLER 7D: RECREATIE EN TOERISME					
B5604	Recreatie en toerisme	144.868	2.334	2.334	50.417
B5605	Zuiderzeerland / Randmeer	-	-	-	-
		144.868	2.334	2.334	50.417
Totale baten		374.985	305.770	115.770	177.202

Grafische weergave lasten en baten programma 3:

Gerelateerde onttrekkingen aan reserves

Omschrijving	Geraamde onttrekking 2013	Gerealiseerde onttrekking 2013
(in €)		
Pijler 7: Economische ontwikkeling en werkgelegenheid		
Subpijler 7A: Werk en economie in de gemeente		
Acquisitie & accountmanagement / promotie & acquisitieplan / bevorderen economie (E001)	340.000	301.137
Glastuinbouw Luttelgeest (E001)	1.980	1.980
Gemeentelijk gebouwenbeheer (E001)	15.000	15.000
Masterplan revitalisering Luttelgeest NO (E001)	24.813	39
Overige gemeentelijke eigendommen (E001)	8.000	3.587
Nog uit te voeren werkzaamheden 2012: - Bevorderen economie (E268)	45.000	45.000
Schokkererf (E266)	18.436	18.436
Subpijler 7D: Recreatie		
Investeringsbudget Landelijk Gebied (E029)	120.676	100.564
Het grootste kampeerfestival van Nederland (E043)	44.573	44.573
Herinrichting Baanplein in Ens (E043)	25.000	11.370
Nog uit te voeren werkzaamheden 2012: - Toerisme (E268)	12.500	11.500
Totaal	655.978	553.186

Gerelateerde toevoegingen aan reserves

(in €)

Omschrijving	Geraamde toevoeging 2013	Gerealiseerde toevoeging 2013
Pijler 7: Economische ontwikkeling en werkgelegenheid		
Subpijler 7D: Recreatie		
Herinrichting Baanplein Ens (E043)	-	48.927
Totaal	-	48.927

Programma 4

Dienstverlening en besturen

Per programmadoelstelling en geplande investering wordt de status in de realisatie in 2013 aangegeven:

betekent: de doelstelling/investering is gerealiseerd.

betekent: de doelstelling/investering is in uitvoering en wordt gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is in uitvoering maar wordt niet gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is nog niet in uitvoering maar wordt wel gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is nog niet in uitvoering en wordt niet gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

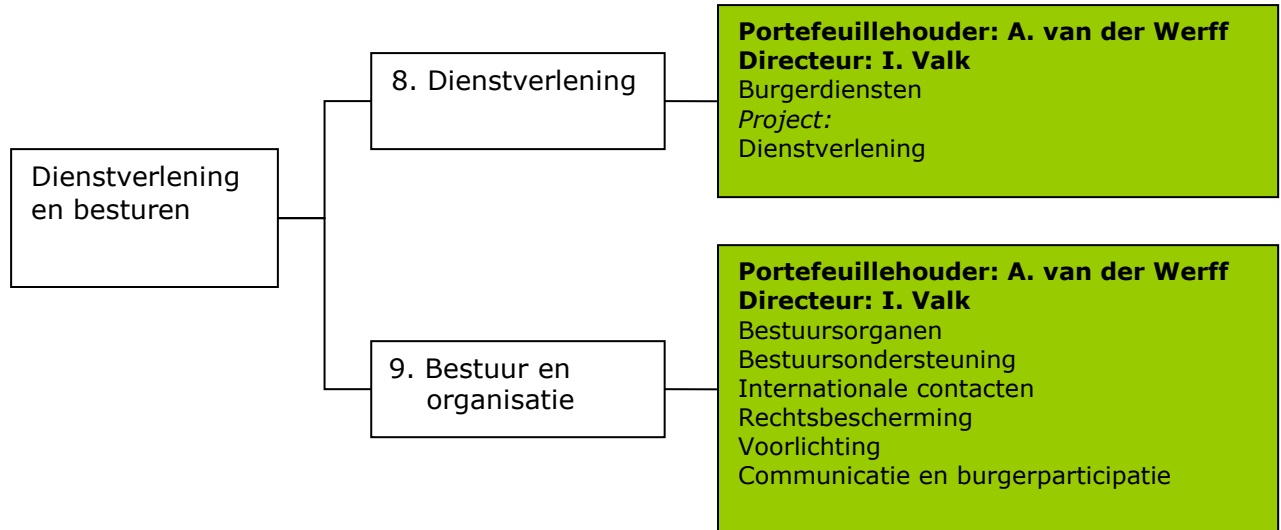
Programma 4 Dienstverlening en besturen

Raadscommissie : Bestuur, Financiën en Economische zaken (BFE)

Programma

Pijler

Subpijler/productgroep/projecten

Programmadoel

Het programma Dienstverlening en besturen streeft naar een verbeterde kwaliteit van de dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen. We willen de herkenbaarheid en transparantie van de gemeentelijke politiek vergroten door het verkleinen van de afstand tussen burger en bestuur en versterking van de burgerparticipatie. We willen dat de gemeente bekend staat als een gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is.

Pijler 8 Dienstverlening:

We streven naar verbetering van onze dienstverlening en het vergroten van de klanttevredenheid daarover.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- In 2015 kan de gemeente (potentieel) hét loket voor de overheid zijn. Het digitale kanaal Noordoostpolder.nl wordt een volwaardig kanaal voor dienstverlening en informatie (CP 2010-2014, nr. 37 + BP 2010-2013, nr. 40)
- Noordoostpolder heeft servicenormen vastgesteld, conform landelijke richtlijnen (BP 2013-2016, nr. 1340)

Programmadoelstellingen uit pijler 8:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. Klant krijgt het juiste antwoord ongeacht het toegangskanaal dat hij of zij kiest.	<ul style="list-style-type: none"> - Producten naar KCC brengen. - Ontwikkeling kanalen en sturing daarop. - Medewerkersportaal o.a. inzetten als kennisbank. 	
<u>Toelichting:</u> <ul style="list-style-type: none"> - Het overbrengen van producten naar het KCC is in 2013 gestagneerd. Reden hiervoor was de prioritering, de focus heeft in 2013 met name gelegen op de besluitvorming rondom Dimpact en de migratie van producten voor 1 januari 2014. - In de beleidsontwikkeling en de doorontwikkeling van het KCC wordt dit in 2014 nader uitgewerkt. - In 2013 is er besloten het lidmaatschap van Dimpact te beëindigen. In het laatste kwartaal is het medewerkerportaal van Dimpact vervangen door een klantcontactstelsel en productendienstencatalogus van andere leveranciers 		
2. Klantvragen in één keer afhandelen, bij voorkeur digitaal.	<ul style="list-style-type: none"> - Inzetten Medewerkersportaal voor registratie klantcontacten. - Optimale inzet en beheer digitaal loket. 	

Toelichting:

- In het klantcontactstelsysteem worden de klantcontacten geregistreerd.
- Een deel van het digitaal loket van de gemeente was opgenomen binnen de Dimpact-suite. Deze is eind 2013 vervangen.
- In 2013 is de door het Rijk verplichte DigiD assessment met succes doorlopen.

3. Een klantgerichte, transparante organisatie.

- Optimaliseren van een klantgerichte en communicatieve houding bij alle medewerkers.
- Periodieke rapportage en publicatie servicenormen.

Toelichting:

- De ontwikkeling van deze competenties is een doorlopend proces en vormt een onderdeel van de ontwikkeling van het KCC.

4. Eenmalig uitvragen van gegevens, vervolgens meervoudig gebruiken.

- Goede coördinatie van gegevensgebruik.

Toelichting:

- Er is sprake van periodiek overleg tussen de beheerders van de applicaties. Coördinatie, datadistributie en de kwaliteit van gegevens vormen onderdeel van de agenda. Door diverse koppelingen tussen applicaties wordt 'eenmalige uitvraag, meervoudig gebruik' gestimuleerd.

5. Een transparante werkwijze voor onze klanten

- Werken volgens vernieuwde kwaliteitshandvest en servicenormen.

Toelichting:

- Gemeente Noordoostpolder heeft het kwaliteitshandvest en servicenormen vastgesteld.

Hoe meten we dat?

Indicator	Raming 2013	Werkelijk 2013
- Klanttevredenheid balie (VNG benchmark, KTO balie)	7,7	7,4
- Klanttevredenheid telefonie (VNG benchmark, KTO telefonie)	7,7	7,4

Wat zijn de kaders?

- Landelijk dienstverleningsconcept Antwoord©
- Businessmodel Noordoostpolder
- Inrichtingsprincipes Klantcontactcentrum

Pijler 9 Bestuur en organisatie:

We streven naar een goede kwaliteit van het openbaar bestuur en het verkleinen van de afstand tussen burger en bestuur en we willen de bekendheid van de gemeente en de gemeentelijke politiek vergroten.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Door de inzet van Noordoostpolder.nl kan er beter worden geluisterd naar de samenleving (CP 2010-2014, nr. 36)
- Communiceren over activiteiten rondom de realisatie van stadshart Emmeloord (BP 2012-2015, nr. 1228)
- Ontwikkelen en uitvoeren meerjarig promotiecampagne met specifieke beloften op de terreinen wonen, werken en recreëren/winkelen; met een doelgroepgerichte benadering. En met een overkoepelende slogan die Noordoostpolder in één treffende zin profileert en/of een beeldmerk dat dit krachtig communiceert. Draagvlak binnen de bestuursdienst is een aandachtspunt. Medewerkers van de gemeente moeten een rol gaan vervullen als ambassadeurs van Noordoostpolder (BP 2010-2013, nr. 928)
- Evalueren van het promotieplatform (CP 2010-2014, nr. 32)
- Uitvoering geven aan recent vastgesteld beleidsplan voor bewonersparticipatie inclusief het instellen van een burgerpanel via Noordoostpolder.nl. Implementatie en uitvoering van het door de raad vastgestelde participatiebeleid binnen de organisatie (CP 2010-2014, nr. 16)
- Actief de mogelijkheden verkennen voor samenwerking met andere gemeenten/overheden waar aantoonbare efficiencyvoordeel mee te behalen is (CP 2010-2014, nr. 38)
- Overbrengen archief naar NLE (BP 2013-2016, nr. 1341)
- Overleggen met de gemeenteraad of er een heroriëntatie komt op het duale instrumentarium (CP 2010-2014, nr. 42)
- Realiseren extra griffieondersteuning en adequate vervanging griffier (BP 2013-2016, nr. 1342/1343)
- Inhuizing Bibliotheek en Carrefour (BP 2013-2016, nr. 1344)
- Verstrekken microkredieten (BP 2013-2016, nr. 1345)
- Traject Sezen (BP 2013-2016, nr. 1346)

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. Een transparante organisatie.	<i>Communicatie en onafhankelijke advisering:</i> <ul style="list-style-type: none">- Advisering door een onafhankelijke adviescommissie op ontvangen bezwaarschriften. De ambtelijke secretaris maakt deel uit van de adviescommissie.- Duidelijk communiceren over wat de gemeente doet en bereikt, onder andere via gemeentelijke publicaties in kranten, de website, persberichten, perscontacten.- Bevorderen van helder, ei-	

	<p>gentijds taalgebruik en verwoorden van boodschap in brieven en e-mails (zorgen dat de lezer weet bij wie hij terecht kan voor meer informatie).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bevorderen van schrijven van Raads- en collegevoorstellen volgens afgesproken formats en schrijftips, hanteren van helder en eigentijds taalgebruik. 	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De onderwerpen 2 t/m 4 maken deel uit van het reguliere takenpakket van Cluster Advies. De adviseurs zijn actief op het regelmatig communiceren met inwoners, bedrijven, instellingen en pers over wat de gemeente doet en bereikt. Ook het ondersteunen van de organisatie op het terrein van schriftelijke communicatie is een continu proces. Er wordt gecommuniceerd volgens de beschreven communicatiekanalen. Daar zijn social media kanalen aan toegevoegd. 		
<p>2. Actieve betrokkenheid van de burgers bij de gemeentelijke overheid en haar beleid.</p>	<p><i>Participatiebevordering:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Doorgaan met het aanbieden van mogelijkheden om input te leveren op het gemeentelijk beleid via het burgerpaneel. - Het instrument "Waar staat je gemeente" te gebruiken om de invloed van participatie te meten. - Nieuwe participatie-instrumenten als E-Participatie te ontwikkelen, implementeren en in te zetten. - In een zo vroeg mogelijk stadium burgers, bedrijven, instellingen en/of andere overheden bij het beleid te betrekken via het huidige participatiebeleid en de daarbij behorende toolkit met middelen. 	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Participatie maakt een vast onderdeel uit van het proces om beleid te ontwikkelen en/of uit te voeren. Vooraf worden afspraken gemaakt waarover welke partijen op welke manier betrokken worden, inclusief de manier van terugkoppelen. De sociale structuurvisie is daar een voorbeeld van. - Dit maakt het meten van de invloed van participatie achteraf mogelijk. Daar naast doet gemeente Noordoostpolder mee met een tweejaarlijkse benchmark 'Waar staat je gemeente'. De meting 'waar staat je gemeente' is wederom uit gevoerd in het najaar van 2013. - Er is een toolkit Participatie beschikbaar waar allerlei participatie-instrumenten onderdeel van uit maken; deze wordt actueel gehouden door continu nieuwe vormen en mogelijkheden toe te voegen. Van de gemeentelijke is een specifieke module E-Participatie hier onderdeel van. 		

<p>3. Een goede bekendheid geven aan de mogelijkheden van wonen, werken en recreëren in de Noordoostpolder.</p>	<p><i>Communicatie en gebiedspromotie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Verder ontwikkelen en uitvoeren van de gebiedspromotiecampagne (looptijd tot en met 2013). - Gemeente is trekker van het 'NoordoostpolderLab'. Dit Lab zet zich actief in voor gebiedspromotie. - Dit Lab bestaat sinds 2012 en bestaat naast interne gemeentelijke stakeholders uit externe partijen als BAN, StEP, Ronop, OVG en andere ondernemers - Het onderzoeken van de mogelijkheden om het NoordoostpolderLab om te vormen naar een Marketingfederatie. De deelnemers aan deze federatie hebben in het geval van een positieve uitkomst zowel strategische als financiële verantwoordelijkheid voor gebiedsontwikkeling Buitengewoon Noordoostpolder. - Communiceren over de realisatie van Stadshart Emmeloord, woon- en recreatiegebieden als Wellewaard en Emmelhage. 	
---	--	---

Toelichting:

- Op 19 januari 2012 is de gebiedspromotiecampagne Buitengewoon Noordoostpolder van start gegaan. De campagne versterkt bestaande evenementen als Tulpenfestival en Uit-je-Tent door bijdragen aan jaargidsen, persreis, etc. Ook nieuwe activiteiten vormen een onderdeel van de campagne zoals bijvoorbeeld het vliegerfestival dat in 2012 en 2013 heeft plaatsgevonden in Emmelhage. Drie werkgroepen, bestaande uit gemeente, inwoners, bedrijven en instellingen, ontwikkelen specifieke concepten rond de thema's wonen, werken en recreëren.
- De gesprekken met Toerisme Flevoland lopen om de gebiedspromotie over te nemen. Communicatie rondom de realisatie van Stadshart, Wellerwaard en Emmelhage is continu proces.

Hoe meten we dat?

Indicator / kengetallen	Raming 2013	Werkelijk 2013
Aantal bezwaarschriften op grond van AWB (excl. WOZ)	154	133
% geground verklaarde bezwaarschriften	4%	6%
% bezwaarschriften dat wordt afgedaan door de organisatie	60%	51%

Wat zijn de kaders?

- Participatiebeleid

Wat heeft het gekost?

Lasten

(in €)

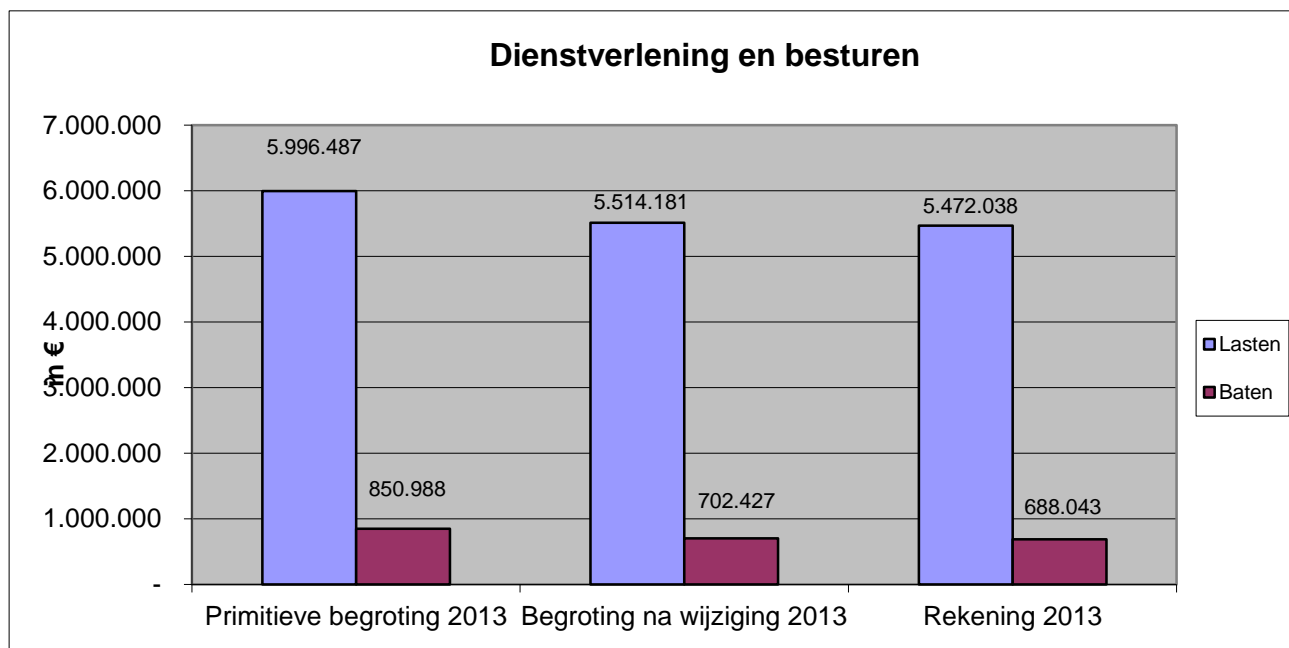
Product - groep	Programma Dienstverlening en besturen	Rekening	Primitieve begroting	Begroting nà wijzi- ging 2013	Rekening
		2012	2013		2013
PIJLER 8: DIENSTVERLENING					
B0031	Burgerdiensten	2.126.009	2.138.310	2.000.999	2.011.977
		2.126.009	2.138.310	2.000.999	2.011.977
PIJLER 9: BESTUUR EN ORGANISATIE					
B0011	Bestuursorganen	3.270.205	2.193.499	1.878.147	1.820.339
B0021	Bestuursondersteuning	1.129.894	1.114.565	1.082.396	1.180.637
B0022	Internationale contacten	82.440	100.083	157.878	124.883
B0023	Rechtsbescherming	231.490	256.027	254.621	227.373
B0025	Voorlichting	22.534	37.243	52.243	26.616
B0027	Public Relations	418.915	156.760	87.897	80.213
		5.155.478	3.858.177	3.513.182	3.460.061
Totale lasten		7.281.487	5.996.487	5.514.181	5.472.038

Baten

(in €)

Product- groep	Programma Dienstverlening en besturen	Rekening	Primitieve begroting	Begroting nà wijzi- ging 2013	Rekening
		2012	2013		2013
PIJLER 8: DIENSTVERLENING					
B0031	Burgerdiensten	725.701	838.625	682.507	657.300
		725.701	838.625	682.507	657.300
PIJLER 9: BESTUUR EN ORGANISATIE					
B0011	Bestuursorganen	15.471	-	-	2.346
B0021	Bestuursondersteuning	800	-	-	-
B0022	Internationale contacten	-	-	-	-
B0023	Rechtsbescherming	25.638	12.363	19.920	28.397
B0025	Voorlichting	-	-	-	-
B0027	Public Relations	-	-	-	-
		41.909	12.363	19.920	30.743
Totale baten		767.610	850.988	702.427	688.043

Grafische weergave lasten en baten programma 4:

Gerelateerde onttrekkingen aan reserves

(in €)

Omschrijving	Geraamde onttrekking 2013	Gerealiseerde onttrekking 2013
Pijler 8: Dienstverlening		
Project Dienstverlening (E001)	325.130	325.130
Kosteloos verstrekken identiteitskaarten (E001)	16.623	5.996
Pijler 9: Bestuur en organisatie		
Bestuurlijke samenwerking (E001)	10.000	10.000
Marketing (E001)	64.552	60.283
Communicatie handhaving (E001)	16.125	11.909
Arbeidsmarktcommunicatie (E001)	1.048	1.034
Veranderen huisstijl/symbolen en aanpassen modellen (E001)	3.449	3.449
Totaal	436.927	417.801

Programma 5

Financiën

Per programmadoelstelling en geplande investering wordt de status in de realisatie in 2013 aangegeven:

betekent: de doelstelling/investering is gerealiseerd.

betekent: de doelstelling/investering is in uitvoering en wordt gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is in uitvoering maar wordt niet gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is nog niet in uitvoering maar wordt wel gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

betekent: de doelstelling/investering is nog niet in uitvoering en wordt niet gerealiseerd binnen de gestelde termijn.

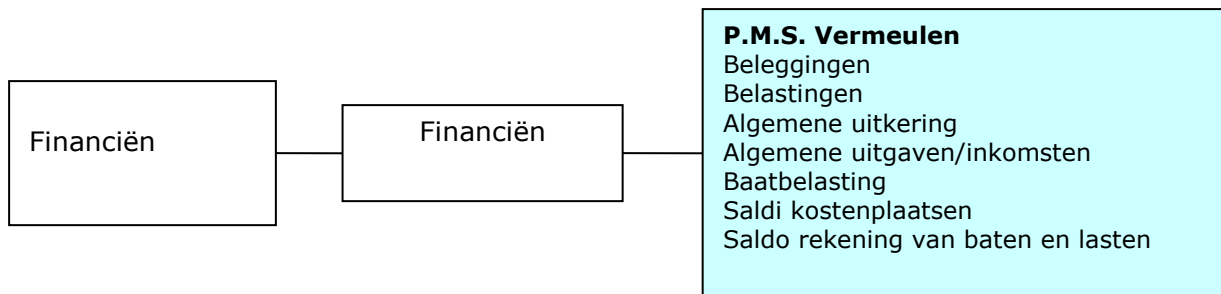
Programma 5 Financiën

Raadscommissie : Bestuur, Financiën en Economische zaken (BFE)

Programma

Pijler

Subpijler/productgroep/projecten

Programmadoel

Een gezond en evenwichtig financieel (meerjaren-)beleid ter financiering van de gemeentelijke uitgaven, het creëren van voldoende ruimte voor onvoorziene uitgaven en een verdeling van de lasten over de verschillende programma's op basis van deugdelijke onderbouwingen en grondslagen.

Pijler 10 Financiën:

1. We streven naar een financieringsstructuur van de gemeentelijke exploitatie en balans die duurzaam en solide is tegen zo laag mogelijke kosten.
2. Een toewijzing van de algemene middelen die past binnen het rijksbeleid en de prioritering van Noordoostpolder.
3. Het beleid ten aanzien van belastingen dient zowel ondersteunend te zijn aan de doelstellingen die gemeentebreed moeten worden bereikt en zowel billijk in omvang en druk voor burgers en bedrijven.

Speerpunten uit eerder vastgestelde documenten, de beleidsplanning 2013-2016 (BP) en overige specifieke aandachtspunten:

- Bezuinigingen fase II en fase III
- Nieuw kabinet/onzekerheid over het rijksbeleid in verband met verwachte aanvullende bezuinigingen
- Herijking gemeentefonds
- Schatkistbankieren
- Invoering van de Wet HOF per 1 januari 2013

Programmadoelstellingen uit pijler 10:

<u>Wat willen we bereiken?</u>	<u>Wat gaan we daarvoor doen?</u>	<u>Status</u>
1. Een structureel sluitende begroting en verantwoorde meerjarenramingen, die jaarlijks tijdig worden vastgesteld.	<ul style="list-style-type: none">- Het voorzieningenniveau voor onze inwoners wordt zoveel mogelijk op peil gehouden.- Het beheer en onderhoud in vervangings- en investeringsplannen dient financieel te zijn geregeld en opgenomen in de normale bedrijfsvoering.- Financieel vertalen van het in letterlijke en figuurlijke zin ruimte bieden aan ontwikkelingen in Noordoostpolder die elders in Nederland niet meer verantwoord in te passen zijn. Nieuwe investeringen / wensen worden afgewogen tegen bestaand beleid of er wordt gezocht naar extra inkomsten.- Als voorbereiding op de be-	

	<p>groting wordt jaarlijks een beleidsplanning vastgesteld.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het college en de gemeenteraad bereiden zich voor op de te verwachten bezuinigingen door bespaarmogelijkheden te inventariseren; hieruit wordt het definitieve pakket aan bezuinigingen gedestilleerd, mocht er daadwerkelijk bezuinigd moeten worden. 	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het huidige voorzieningenniveau in Noordoostpolder blijft globaal gezien op peil, ook na realisatie van de eerder ingezette bezuinigingen uit fase II en de bij de begroting 2013 aanvullend vastgestelde bezuinigingen fase III. Op een aantal terreinen worden wel versoeringen doorgevoerd. - Het beheer en onderhoud in vervangings- en investeringsplannen is financieel geregeld en opgenomen in de normale bedrijfsvoering. De middelen in de vorm van onderhoudsbudgetten en voorzieningen voor beheer en onderhoud waren en zijn toereikend voor realisatie van het vastgestelde beleid. Voor zover voorzieningen niet toereikend waren, is bijgestort. In het geval voorzieningen het benodigde budget overstegen, is het surplus vrijgevalen. - Van uit bestemmingsplannen, de reguliere begroting, reserves en subsidiemogelijkheden zijn ontwikkelingen in Noordoostpolder, die elders in Nederland niet meer verantwoord in te passen zijn, beoordeeld en waar mogelijk, gefaciliteerd daar waar deze aan de orde waren. 		
<p>2. De gemeentelijke middelen op een zorgvuldige en democratisch afgewogen wijze aanwenden en een behoorlijk beleid ten aanzien van belastingen die worden aangemerkt als algemene middelen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Jaarlijks wordt al het bestaande beleid plus voorgestane wijzigingen hierop samen met nieuwe inzichten en wet- en regelgeving integraal tegen elkaar afgewogen. - Het nieuwe beleid dat wordt gepresenteerd in de circulaires van het ministerie van BZK wordt onderzocht op relatie met de algemene uitkering. - De lasten die de doelstellingen en prioriteitstellingen genereren worden gewogen met het beleid in relatie tot tarieven en gewenst voorzieningenniveau. 	
<p>Toelichting:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het beleid van normaliseren en verbijzonderen is na het vaststellen van de bezuinigingen fase II verlaten. 		
<p>3. Een situatie waarin lasten van onverwachte gebeurtenissen kunnen worden opgevangen zonder dat dit ten koste gaat van de realisatie van de vastgestelde beleidsdoelen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - In de begroting is een budget opgenomen voor onvoorziene lasten. - Actuele ontwikkelingen kunnen nog relatief laat (september) worden opgenomen in de primitieve begroting. 	

	<ul style="list-style-type: none"> - De begroting wordt opgesteld op basis van de mei/junicirculaire. - Zorgen voor een goede weerstandscapaciteit, bestaand uit het budget Onvoorzien en een weerstandsvermogen dat solide is geborgd door diverse (bestemming)-reserves. 	
--	--	--

Toelichting:

- Noordoostpolder draagt zorg voor een goede weerstandscapaciteit, bestaande uit het budget onvoorzien en een weerstandsvermogen dat solide is geborgd door diverse (bestemming)reserves.
- In de huidige tijd van bezuinigingen en lage economische groei is er extra aandacht voor de weerstandscapaciteit die terug te vinden zal zijn in de nieuwe nota's weerstandsvermogen en risicomanagement en de reserves en voorzieningen die in maart 2013 door de gemeenteraad is behandeld.

4. Een adequate verdeling van niet-direct toegerekende lasten.

- De niet-direct toerekenbare lasten, zoals de lasten die voortvloeien uit de investeringen die zijn opgenomen voor de hulpkostenplaatsen en de wijzigingen die na het vaststellen van de primitieve begroting ontstaan en niet direct worden verdeeld, worden uiteindelijk bij de jaarrekening alsnog over de relevante programma's verdeeld.

Toelichting:

- Alle gerealiseerde lasten zijn over de relevante programma's verdeeld.

5. Een transparant beeld van de te realiseren en van de werkelijk gerealiseerde bezuinigingen.

- Het realiseren van de vastgestelde bezuinigingen wordt gemonitord. De stand van zaken wordt weergegeven in de Voor- en Najaarsrapportages.

Toelichting:

- De bezuinigingen zijn lopende het jaar gemonitord en in de voor- en najaarsrapportage is over de voortgang van de bezuinigingen gerapporteerd.

Hoe meten we dat?

Indicator	Raming 2013	Werkelijk 2013
Verwacht begrotingsresultaat	-€ 359	2,2 mln
Solvabiliteitsratio	0,70	0,62
Werkkapitaal	30 mln	28 mln

Wat zijn de kaders?

- Financiële beheersverordening.
- Nota Reserves en Voorzieningen 2013.
- Nota Waardering, activerings- en afschrijvingsbeleid 2013.
- Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2013.
- Treasurystatuut 2011.

Wat heeft het gekost?

Lasten

(in €)

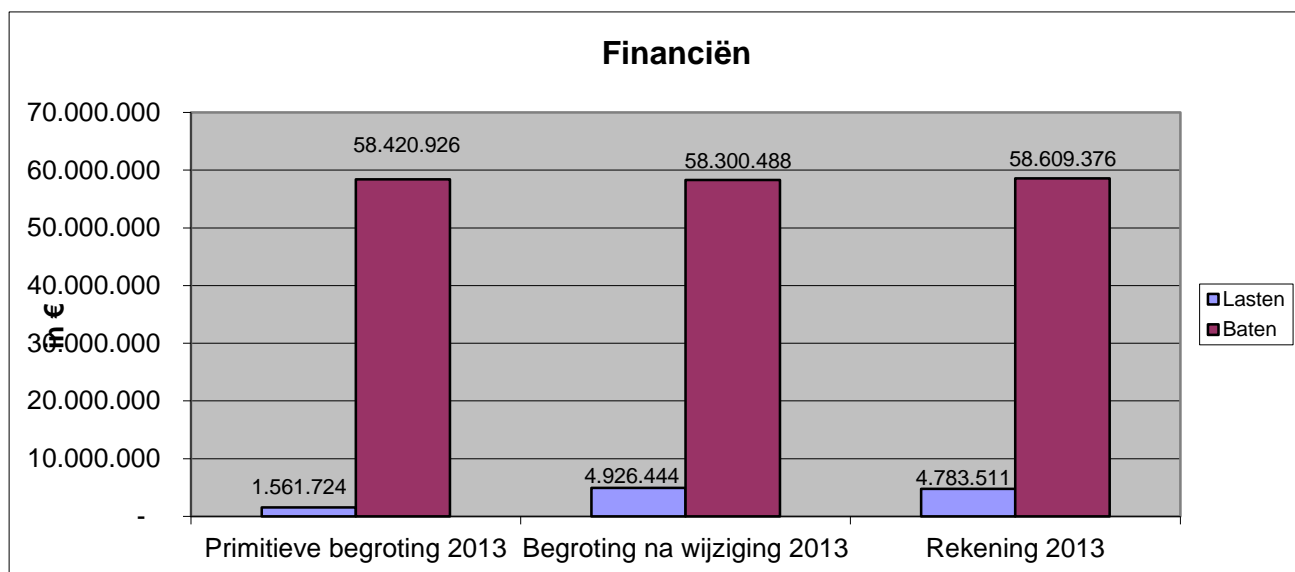
Product- groep	Programma Financiën	Rekening	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Rekening
		2012	2013	2013	2013
PIJLER 10: FINANCIËN					
B9131	Beleggingen	572.884	217.919	788.319	822.456
B9201	Belastingen	528.520	564.752	620.931	552.639
B9211	Algemene uitkering	4.374	5.508	5.604	3.944
B9221	Algemene uitgaven/inkomsten	692.694	921.257	177.698	231.357
B9341	Baatbelasting	-	-	-	-
B9901	Saldi kostenplaatsen	649.998	-147.712	3.333.892	3.173.115
B9921	Saldo rekening van baten en lasten	18.755	-	-	-
		2.467.225	1.561.724	4.926.444	4.783.511
Totale lasten		2.467.225	1.561.724	4.926.444	4.783.511

Baten

(in €)

Product- groep	Programma Financiën	Rekening	Primitieve Begroting	Begroting ná wijziging	Rekening
		2012	2013	2013	2013
PIJLER 10: FINANCIËN					
B9131	Beleggingen	4.868.651	3.671.839	4.403.861	4.404.623
B9201	Belastingen	9.185.645	9.357.201	9.272.201	9.267.818
B9211	Algemene uitkering	46.005.176	45.039.741	44.467.882	44.474.968
B9221	Algemene uitgaven/inkomsten	537.166	300.000	104.399	413.783
B9341	Baatbelasting	-	-	-	-
B9901	Saldi kostenplaatsen	151.529	52.145	52.145	48.184
B9921	Saldo rekening van baten en lasten	107.779	-	-	-
		60.855.946	58.420.926	58.300.488	58.609.376
Totale baten		60.855.946	58.420.926	58.300.488	58.609.376

Grafische weergave lasten en baten programma 5:

Gerelateerde onttrekkingen aan reserves

(in €)

Omschrijving	Geraamde onttrekking 2013	Gerealiseerde onttrekking 2013
Pijler 10: financiën		
<i>Verschuiving binnen reserves:</i>		
- Reserve beleidsplan (E001)	350.000	350.000
- Reserve onderhoud uitbreiding Tollebeek (E024)	171.850	171.850
- Reserve optimaliseren afvalwatersysteem (E244)	68.075	68.075
- Reserve transitiegelden Zuiderzeelijn (E245)	180.000	180.000
- Reserve nazorg bedrijventerrein Ecopark (E020)	62.307	62.307
<i>Vrijval resultaatbestemming:</i>		
- vrijval uit milieuprogramma (E268)	10.931	10.931
Het Nieuwe Werken (E001)	2.477.115	2.237.883
Uitbreiding FTE BOA drank- en horecawet (E001)	50.000	50.000
Arbeidsmarktcommunicatie (E001)	30.500	27.500
Cultuurplein (E001)	90.500	90.500
Reserve startersleningen (E265)	0	5.211
Afschrijving en batterijen elektrische dienstauto (E267)	2.275	2.248
Representatie personeel (E001)	15.000	10.000
Huisvesting werkplein (E001)	29.000	29.000
Resultaat vjr/njr/dec rapportage (E001)	91.127	91.127
Bestuursdienst (E001)	200.000	200.000
Dekking bovenformatieven (E001)	115.072	-
Bezuiniging Fase III (E001)	254.000	254.000
Kasschuif (E001)	300.000	300.000
Totaal	4.497.752	4.140.632

Gerelateerde toevoegingen aan reserves

(in €)

Omschrijving	Geraamde toevoeging 2013	Gerealiseerde toevoeging 2013
Pijler 10: financiën		
Extra opbrengst OZB (E001)	1.588.613	1.588.613
Bespaarde rente (E001)	645.360	645.360
Bespaarde rente (E020)	2.683	2.683
Bespaarde rente (E022)	99.962	99.962
Bespaarde rente (E024)	17.428	17.428
Bespaarde rente (E026)	118.794	118.794
Bespaarde rente (E030)	1.144	1.144
Bespaarde rente (E041)	11.469	11.469
Bespaarde rente (E043)	25.580	25.580
Bespaarde rente (E070)	496.980	496.980
Bespaarde rente (E071)	102.049	102.049
Bespaarde rente (E205)	7.414	7.414
Bespaarde rente (E240)	10.461	10.461
Bespaarde rente (E271)	4.913	4.913
Bespaarde rente (E272)	208	208
Bespaarde rente (E290)	5.307	5.307
Bespaarde rente (E308)	22.500	22.500
Reserve startersleningen (E265)	150.000	150.000
Reserve duurzaamheidslening (E273)	200.000	200.000
Reserve nationaal uitvoeringsprogramma (E033)	84.500	84.500
Reserve hardware (E275)	15.000	15.000
Vrijval reserve onderhoud en uitbreiding Tollebeek (E001)	150.000	150.000
Vrijval reserve Optimalisering afvalwatersysteem (E001)	68.075	68.075
Vrijval reserve Transitiegelden Zuyderzeelijn (E001)	180.000	180.000
Vrijval reserve Nazorg Ecopark (E001)	62.307	62.307
Totaal	4.070.747	4.070.747

Algemene dekkingsmiddelen

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Algemene dekkingsmiddelen zijn baten die niet specifiek kunnen worden toegerekend. Tot de algemene dekkingsmiddelen worden de onderstaande onderdelen gerekend:

- lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is;
- algemene uitkeringen van het Rijk;
- dividenden;
- saldo van de financieringsfunctie;
- overige algemene dekkingsmiddelen;
- onvoorzien/stelposten.

Een mogelijk saldo tussen de compensabele btw en de uitkering uit het BTW-compensatiefonds werd ook tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, maar een dergelijk verschil kwam alleen voor in de beginjaren van het bestaan van het BTW-compensatiefonds.

Lokale heffingen

Noordoostpolder kent de volgende niet bestedingsgebonden gemeentelijke heffingen:

(in €)

Omschrijving	Realisatie begrotingsjaar 2013	Raming begrotingsjaar ná wijziging 2013	Raming begrotingsjaar vóór wijziging 2013
Onroerende-zaakbelasting	8.884.370	8.877.000	8.937.000
Hondenbelasting	199.698	211.201	211.201
Toeristenbelasting	183.750	184.000	209.000

Algemene uitkering

De algemene uitkering wordt door het Rijk op grond van bepaalde verdeelsleutels toegerekend aan de gemeenten. De uit te keren bedragen worden in circulaire bekend gemaakt. Gemeenten hoeven niet specifiek verantwoording af te leggen over de algemene uitkeringen.

(in €)

Omschrijving	Realisatie Begrotingsjaar 2013	Raming begrotingsjaar ná wijziging 2013	Raming begrotingsjaar vóór wijziging 2012
Algemene uitkering	44.319.234	44.312.148	44.951.712

De gerealiseerde algemene uitkering bestaat uit de volgende componenten:

- de bijstelling van de algemene uitkering 2011 € 30.777
- de bijstelling van de algemene uitkering 2012 € 92.674
- ontvangen algemene uitkering 2013 € 44.195.783

Dividend

De volgende dividenden zijn dit jaar verantwoord:

(in €)

Omschrijving	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar ná wijziging	Raming begrotingsjaar vóór wijziging
Bank Nederlandse Gemeenten	29.287	29.287	22.600
Wadinko	35.000	35.000	-
Attero Holding	1.620	1.620	-
Enexis	24.732	24.732	30.000
Vitens	83.345	83.345	60.000
Verkoop Vennootschap B.V.	1.296	1.296	-
Huisvuilcentrale (HVC)	-	-	-
Totaal	175.280	175.280	112.600

Saldo financieringsfunctie

(in €)

Omschrijving	Realisatie begrotingsjaar 2013	Raming begrotingsjaar ná wijziging 2013	Raming begrotingsjaar vóór wijziging 2013
Baten	246.729	237.876	237.876
Lasten	-94.030	-51.029	-774.915
Saldo	152.699	186.847	-537.039

In de begroting wordt een berekening gemaakt van de boekwaarden van investeringen en grondexploitatie tegenover het eigen vermogen. Het saldo is het bedrag waarvan wordt aangenomen dat het gefinancierd moet worden. De rente over dit bedrag wordt als last in de begroting meegenomen. De boekwaarden zijn vrijwel altijd hoger dan het eigen vermogen, er wordt namelijk vanuit gegaan dat de investeringen die in een bepaald jaar in de begroting zijn opgenomen, ook dat jaar volledig worden uitgevoerd.

Doordat een aantal investeringen niet in het begrotingsjaar maar over een reeks van jaren is geprogrammeerd, wijkt de realisatie af van wat oorspronkelijk is geraamd. In 2013 is gebleken dat er externe financiering (het aangaan van langlopende geldleningen) benodigd was.

Het saldo van de financieringsfunctie is het saldo van de betaalde rente over aangegane leningen en rekening-courantsaldi (lasten) en de ontvangen rente over verstrekte leningen en rekening-courantsaldi (baten).

Overige algemene dekkingsmiddelen

De gemeente rekent rentelasten toe aan de diverse programma's, zodat die programma's een integraal beeld geven van de kosten die met de uitvoering gemoeid zijn. Zoals onder Saldo Financieringsfunctie is aangegeven, wordt het eigen vermogen ingezet voor het financieren van de uitgaven. Daarom wordt ook rente gecalculeerd over het eigen vermogen. Aangezien deze gecalculeerde rente over het eigen vermogen niet daadwerkelijk betaald hoeft te worden, vloeit deze terug als bate. Er zijn reserves waarbij de rente wordt toegevoegd aan desbetreffende reserve, er zijn ook reserves waarbij de rente niet wordt toegevoegd maar als algemene bate wordt verantwoord. Wanneer de toerekening van rente vrij is, wordt deze rente als algemeen dekkingsmiddel beschouwd.

Stelposten

In de begroting is een aantal stelposten opgenomen die hieronder in een tabel worden weergegeven.

(in €)

Omschrijving van de stelpost	Raming begrotingsjaar ná wijziging 2013	Raming begrotingsjaar vóór wijziging 2013
Stelpost Onvoorzien	-	250.000
Decentralisaties in het sociale domein	1.511	500.000
Stelpost kapitaallasten	-	-300.000
Kostenplaats Directie	-	-100.000
Saldo kostenplaatsen	-	-345.000
Straatreiniging	18.167	-
Afvalverwerking	66.149	-
Riolering	47	-
Begraafplaatsen	-	-
Bezuinigingstaakstelling sport	-	-45.000
Milieuprogramma 2011	700	-
Totaal	86.574	-40.000

De stelpost Onvoorzien wordt in een aparte bijlage in zowel de jaarrekening als het jaarverslag verder uitgesplitst; een bedrag met een minteken (-) is een bate-stelpost, de overige stelposten waren bedoeld voor het opvangen van diverse lasten op diverse producten.

Onvoorzien

In de primitieve begroting is, in programma 5 Financiën, een raming voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 250.000.

Hiervan is € 35.000 bestemd voor structurele en € 215.000 voor incidentele, onvoorziene uitgaven.

In het onderstaande overzicht is aangegeven waarvoor deze raming is ingezet.

(in €)

Gebruik van onvoorzien	Omschrijving	Realisatie begrotingsjaar 2013	Raming begrotingsjaar ná wijziging 2013	Raming begrotingsjaar vóór wijziging 2013
Programma 5	Primitieve raming			250.000
Programma 1	Bezoek koning Willem Alexander en koningin Maxima 19 juni 2013	44.544	45.000	-
Programma 2	Inzet crisismanager SPN	43.831	65.000	-
Programma 2	Groot onderhoud zwembad het Bosbad	75.000	75.000	-
Programma 4	Opkomstbevorderende maatregelen verkiezingen gemeenteraad 2014	10.000	10.000	-
Programma 4	Standpuntbepaling provinciale herindeling	18.691	20.000	-
Programma 5	Ten gunste van rekening resultaat	-	35.000	-
	Totaal onvoorzien	192.066	250.000	250.000

Paragrafen

Paragraaf

Lokale heffingen

LOKALE HEFFINGEN

Deze paragraaf bevat informatie over de gemeentelijke heffingen en het kwijscheldingsbeleid over 2013.

Omvang en samenstelling van het pakket gemeentelijke belastingen en overige heffingen

De OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing vormen samen het gemeentelijke woonlastenplaatje. Deze drie heffingen zijn goed voor 85% van de totale opbrengst aan gemeentelijke belastingen en heffingen.

Onderstaand overzicht geeft een totaalbeeld van de inkomsten van de lokale heffingen (belastingen en retributies) in de programmarekening 2012, de programmabegroting 2013 en de programmarekening 2013. Deze bedragen zijn exclusief de kwijschelding.

Samenstelling pakket gemeentelijke heffingen:

(in €)

Omschrijving	Werkelijke inkomsten 2012	Geraamde inkomsten 2013	Werkelijke inkomsten 2013
Hondenbelasting	208.314	211.201	199.698
Afvalstoffenheffing	4.545.899	4.561.855	4.563.844
Rioolheffing	3.325.927	3.340.001	3.347.079
OZB	8.771.631	8.877.000	8.884.370
Liggeld woonschepen	3.842	6.072	3.535
Leges burgerdiensten	720.500	676.625	651.419
Leges bouwen en wonen	1.322.008	750.000	705.197
Leges bestemmingsplan wijzigingen	119.998	122.552	128.953
Leges welstand	210.880	100.000	92.150
Overige leges	48.815	38.776	56.096
Lesgelden Muzisch Centrum	297.857	313.801	254.062
Begraafrechten	638.480	650.644	638.336
Marktgeden	28.124	23.925	28.690
Toeristenbelasting	205.701	184.000	183.750
Totaal	20.447.976	19.856.452	19.737.179

Inkomsten lokale heffingen

Onroerende- zaakbelastingen

De economische crisis raakt de onroerendgoedmarkt steeds harder. Vooral bij de courante niet-woningen leidt dit tot meer faillissementen en bedrijfsbeëindigingen. De leegstand bij deze categorie is het afgelopen jaar daardoor fors toegenomen. Hierdoor zijn de huurwaarden verder onder druk komen te staan. Dit heeft geleid tot lagere WOZ-waarden, welke de OZB opbrengsten negatief beïnvloeden. Bij de ramingen waren deze ontwikkelingen op de onroerendgoedmarkt nog niet in die mate voorzien. Bij de lente- en voorjaarsrapportage 2013 zijn daardoor de ramingen neerwaarts bijgesteld met een totaal bedrag van € 60.000. Bij de raming wordt verder geen rekening gehouden met oninbare posten. In de rekening zijn deze bedragen echter wel verwerkt.

Het overzicht van de totaal geraamde inkomsten ten opzichte van de gerealiseerde opbrengsten ziet er als volgt uit:

(in €)

Onroerende-zaakbelastingen	Raming	Rekening	Vershil
Eigenarenbelasting woning	4.801.000	4.807.328	6.328
Eigenarenbelasting niet-woning	2.481.000	2.484.730	3.730
Gebruikersbelasting niet-woning	1.595.000	1.592.312	-2.688
Totaal	8.877.000	8.884.370	7.370

Afvalstoffenheffing

Het beleid van de afvalstoffenheffing is gericht op het ophalen, verwerken en afvoeren van huishoudelijk afval, waarbij getracht wordt om door middel van gescheiden inzameling en gerichte voorlichting de afvalstroom zoveel mogelijk te beperken. De inzameling hiervan is uitbesteed aan HVC. Door een kleine areaaluitbreiding en minder leegstand is bij de voorjaarsrapportage 2013 voor de afvalstoffenheffing een bedrag van € 10.000,- bijgeraamd.

(in €)

Afvalstoffenheffing	Raming	Rekening	Vershil
	4.561.855	4.563.844	1.989

Rioolheffing

Voor de rioolheffing is een splitsing gemaakt in een rioolheffing voor woningen en een rioolheffing voor niet-woningen. Bij de rioolheffing voor niet-woningen is het waterverbruik bepalend voor de hoogte van de aanslag.

(in €)

Rioolheffing	Raming	Rekening	Vershil
Woningen	3.055.578	3.053.734	-1.844
Niet-woningen	284.423	293.345	8.922
Totaal	3.340.001	3.347.079	7.078

Hondenbelasting

Het aantal honden is gedaald. De daling is het directe gevolg van het feit dat de hondenbelasting met ingang van 1 januari 2014 is afgeschaft. Het laatste halfjaar van 2013 zijn beduidend minder aangiften binnengekomen dan in voorgaande jaren. De aandacht in de media over de afschaffing van de hondenbelasting heeft hier vermoedelijk toe bijgedragen.

(in €)

Hondenbelasting	Raming	Rekening	Vershil
Hondenbelasting	211.201	199.698	-11.503

Kwijtschelding

In 2013 zijn 1.251 kwijtscheldingsbesluiten genomen. Hiervan werden er 1.104 toegewezen en 147 afgewezen. Ten opzichte van vorig jaar is het aantal kwijtscheldingsverzoeken gelijk gebleven. In 2012 waren er 1.248 aanvragen binnengekomen. Het aantal toewijzingen ligt iets hoger waardoor ook het kwijtscheldingsbedrag in 2013 is toegenomen ten opzichte van 2012.

Van de toewijzingen hebben 666 belastingschuldigen automatisch kwijtschelding ontvangen. Deze groep wordt gevormd door belastingschuldigen die langdurig van een minimaal inkomen moeten rondkomen en die voorgaand jaar ook voor kwijtschelding in aanmerking kwamen. De controle op het verlenen van automatische kwijtschelding wordt

uitgevoerd middels bestandsvergelijking door de Stichting Inlichtingenbureau. Deze stichting is opgericht door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Tegen een genomen kwijtscheldingsbesluit kan de belastingschuldige bij het college in beroep komen. In 2013 werden er 6 beroepschriften ontvangen. Alle beroepschriften zijn ongegrond verklaard.

Om een volledig beeld te krijgen over het kwijtscheldingsverloop van de afgelopen twee jaar, zijn in het onderstaande overzicht ook de rekeningcijfers over 2012 opgenomen.

(in €)				
Kwijtschelding	Rekening 2012	Raming 2013	Rekening 2013	Vershil raming-rekening 2013
afvalstoffenheffing	245.607	245.000	251.648	-6.648
rioolrechten	192.361	195.000	199.095	-4.095
onroerende-zaakbelasting	-	2.500	3.882	-1.382
Totaal	437.968	442.500	454.625	-12.125

Tarieven en COELO ranglijst omliggende gemeenten

Bij de jaarrekening wordt in de paragraaf gemeentelijke heffingen jaarlijks ook een overzicht opgenomen van de tarieven in de omliggende gemeenten met daarbij het rangnummer toegekend door de COELO.

In het onderstaande overzicht zijn naast de tarieven van de gemeente Noordoostpolder, de tarieven opgenomen van vier omliggende gemeenten. Ten opzichte van 2012 is de gemeente Noordoostpolder op de COELO ranglijst verder gedaald van rangnummer 167 naar nummer 175.

Gemeente	Afvalstoffen éénpersoons-huishouden	Afvalstoffen meerpersoons-huishouden	Rioolheffing	OZB-woning	Totale woonlasten meerpp-huishouden	COELO-ranglijst*
Noordoostpolder	219	258	193	0,1439%	691	175
Urk	207	207	242	0,1373%	723	246
Dronten	270	270	141	0,1444%	717	231
Lelystad	227	268	69	0,1766%	641	85
Steenwijkerland	152	241	253	0,0975%	697	191

Bron: Coelo digitale atlas 2013. De bedragen voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de totale woonlasten zijn in euro's.

*Nummer 1 heeft de laagste woonlasten, nummer 430 de hoogste.

Toeristenbelasting

Voor het eerst is er bij de toeristenbelasting sprake van een daling van de opbrengst. Het aantal overnachtingen van arbeidsmigranten loopt terug. Bij de lenterapportage 2013 is een bedrag van € 25.000,- afgeraamd.

(in €)			
Toeristenbelasting	Raming	Rekening	Vershil
Toeristenbelasting	184.000	183.750	-250

Kostendekkendheid gemeentelijke belastingen en overige heffingen

Jaarlijks worden de belastingtarieven c.q. het tarievenbeleid in principe gelijktijdig met de programmabegroting vastgesteld. De formele vaststelling van de tarieven vindt plaats door het vaststellen van de belastingverordeningen.

Bij alle heffingen waar een relatie is tussen het gebruiken van een bepaalde voorziening / dienst en het betalen voor deze voorziening / dienst zijn kostendekkende tarieven het uitgangspunt van beleid.

Op basis van historie en uit het oogpunt van efficiëncy is bij de gemeente Noordoostpolder een situatie ontstaan, waarbij voor de beoordeling van de mate van kostendekkendheid de tarieven uit de legesverordening in enkele grote groepen van producten en diensten worden beoordeeld. Dit vindt aansluiting bij de producten en productgroepen in de programmabegroting.

Om inzicht te geven in de werkelijk gerealiseerde mate van kostendekkendheid is deze hieronder per belasting / retributie weergegeven, berekend op basis van de rekening 2013.

	Product-nummer	Soort belasting / retributie	Mate van dekking op basis van rekening 2013
1	P154	Hondenbelasting	algemeen dekkingsmiddel
2	P407	Afvalstoffenheffing	100% kostendekkend
3	P410	Rioolrechten	100% kostendekkend
4	P153	OZB	algemeen dekkingsmiddel
5	P386	Liggeld woonschepen	n.v.t.
6	P101	Leges burgerdiensten	47% kostendekkend
7	P250	Leges bouwen en wonen	38% kostendekkend
8	P253	Leges bestemmingsplan wijzigingen	Niet kostendekkend
9	P382	Leges welstand	88% kostendekkend
10	diversen	Overige leges	Niet kostendekkend
11	P653	Lesgelden Muzisch Centrum	10% kostendekkend
12	P451	Begraafrechten	100% kostendekkend
13	P412	Marktgeden	33% kostendekkend
14	P155	Toeristenbelasting	algemeen dekkingsmiddel

Paragraaf

Weerstandsvermogen

WEERSTANDSVERMOGEN

Inleiding

Het weerstandsvermogen is te definiëren als "het vermogen van de gemeente Noord-oostpolder om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde zijn taken te kunnen voortzetten". Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de gemeente beschikt / kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenraming.

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. In het Besluit begroting en verantwoording 2004 is opgenomen dat de gemeente dient aan te geven welke risico's spelen, welke capaciteit (middelen) beschikbaar is bij tegenvallers en ook wat het beleid is ten aanzien van de risico's, de capaciteit en de relatie tussen beide.

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Het gaat om die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden zoals de algemene reserve, maar ook de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves. Stille reserves zijn de meerwaarden van activa die weinig of geen boekwaarde hebben doch direct verkoopbaar zijn indien men dit zou willen.

Onderscheid kan worden gemaakt in incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Met het eerste wordt bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de uitvoering van het bestaande beleid. Met structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld, die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.

De risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn die risico's, die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico's (risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn) maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd. Voorbeelden van risico's die wel tot de paragraaf weerstandsvermogen behoren zijn bedrijfsrisico's en hangen vooral samen met de grondexploitatie, sociale structuur, grote projecten en openeinde regelingen.

In artikel 11 van het Besluit begroting en verantwoording wordt het belang aangegeven van het voeren van een risicomanagementbeleid. In 2013 is de nota weerstandsvermogen en risicomanagement herzien en vastgesteld. Middels deze herziene nota is bepaald welke instrumenten ingezet worden voor de financiering van de incidentele en structurele risico's. Deze risico's kwantificeren en daarmee een passende reserve te vormen is omstreden. Het gaat immers om schattingen en deze kunnen worden betwist. Voorsnog is hieronder de weerstandscapaciteit uitgelicht en zijn de risico's geïnventariseerd. Het gaat om een inventarisatie op hoofdlijnen. De inventarisatie krijgt voor het bepalen van het weerstandsvermogen zijn waarde als de risico's financieel worden vertaald en in relatie worden gebracht met de weerstandscapaciteit. Om verantwoord en onderbouwd een minimumniveau van de algemene reserve vast te kunnen stellen is er een risico-inventarisatie en -analyse gemaakt. De resultaten zijn meegenomen in deze paragraaf. Verder wordt verwezen naar de nota weerstandsvermogen en risicomanagement.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is als volgt opgebouwd:

- de opgenomen ruimte in de stelpost voor onvoorziene uitgaven;
- het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve;
- het overige deel van de algemene reserve, mits bij onttrekking aan de reserve tegelijkertijd middelen worden vrijgemaakt om het gemis aan bespaarde rente structureel op te kunnen vangen;
- de stille reserves, zijnde die activa waarvan de boekwaarde lager is dan de werkelijke waarde en die direct verkoopbaar zijn, de omvang hiervan is lastig te kwantificeren.
- de eventuele ruimte in de belastingcapaciteit.

Onvoorzien

In de begroting werd het budget voor onvoorzien betrokken in de beoordeling van de weerstandscapaciteit. Na afloop van een begrotingsjaar is dit budget niet meer relevant.

Reserves

Het eigen vermogen van Noordoostpolder is aan het einde van 2013 berekend op € 71,5 miljoen. Hierin zit een bedrag van € 16,0 miljoen als algemene reserve.

Het restant ad € 55,5 miljoen bestaat uit € 34,5 miljoen reserve, niet relevant ten behoeve van het beleidsplan, € 17,3 miljoen reserve beleidsplan en € 3,7 miljoen reserve bouwgrondexploitatie.

Inzet van deze reserves voor onverwachte tegenvallers is op zich mogelijk, ondanks dat een aantal van deze reserves zijn geormerkt. Aanwending voor een ander doel betekent wel dat het beleid op de desbetreffende beleidsterreinen dient te worden aangepast.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit is de ruimte om belastingen en heffingen te kunnen verhogen. Om die belastingcapaciteit te berekenen moet het rekestarief als uitgangspunt worden genomen. De ruimte die Noordoostpolder hier heeft is nihil.

Risico's

De risico's relevant voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico's - risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn - kunnen worden opgevangen door het afsluiten van verzekeringen of door het vormen van voorzieningen. Voorbeelden van risico's die opgevangen worden door het weerstandsvermogen zijn ondernemersrisico's (of bedrijfsrisico's) en hangen vooral samen met grondexploitatie, gebiedsuitbreiding, publiek - private samenwerking (PPS), sociale structuur (bij neergaande conjunctuur) en open-einde regelingen.

Het overzicht van de risico's is in twee hoofdstukken opgeknipt. Het eerste deel bevat een aantal risico's dat al langer bestaat en onderdeel uitmaakt van de reguliere bedrijfsvoering. Het tweede deel bevat de resultaten van de opgestelde risico-inventarisatie en -analyse.

1. Langer bestaande risico's die deel uitmaken van de normale bedrijfsvoering

Bouwgrondexploitatie

De exploitatie van de meeste complexen is een proces van meerdere jaren, waarbij diverse factoren van invloed zijn op het uiteindelijk resultaat. Voorbeelden van factoren die de gemeente niet in de hand heeft zijn:

- schommelingen in de rentestand waardoor oorspronkelijk berekende uitkomsten kunnen afwijken;
- extreem hoge aankoopkosten in verband met ontwikkelingen op de inkoopmarkt;

- milieuaspecten zoals kosten van bodemonderzoek en bodemverontreiniging;
- het onverkoopbaar raken van bouwgronden o.a. als gevolg van beperkende voorzieningen;
- vertraging bij de ontwikkeling van plannen bijvoorbeeld als gevolg van inspraak- en bezwarenprocedures.

De gemeente kan hier risico's lopen. Hierbij valt te denken aan de relatief lange(re) looptijd van de complexen Emmelhage (worden verderop in deze paragraaf toegelicht) en De Munt, beide complexen van forse omvang. Aan het einde van 2013 is de algemene reserve bouwgrondexploitatie (financiële buffer) € 3,7 miljoen.

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente participeert in enkele gemeenschappelijke regelingen. Dit brengt financiële risico's met zich mee, omdat het uitgavenbeleid door het bestuur van het samenwerkingsverband wordt bepaald en niet door een individuele gemeente of diens vertegenwoordiger, een en ander uiteraard binnen de kaders van het goedkeuringsrecht op de begroting door de deelnemende gemeenten.

De gemeente participeert in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Flevoland (GGD)
- Veiligheidsregio Flevoland
- IJsselmeergroep
- Omgevingsdienst Flevoland en Gooi-en Vechtstreek

De gemeente kan zijn zienswijze kenbaar maken op de ontwerpbegroting van bovenstaande gemeenschappelijke regelingen.

Deelnemingen

De gemeente heeft aandelen in een aantal vennootschappen en het risico dat daarbij wordt gelopen beperkt zich in principe tot het geld dat gemoeid was met de aanschaf van de aandelen. Met betrekking tot de Huisvuilcentrale Noord-Holland NV wordt dat risico verhoogd met een eventueel te lijden verlies.

Het netto resultaat na belastingen van HVC in 2013 is € 4,9 miljoen negatief. Volgens artikel 7 van de ballotageovereenkomst met HVC kan een negatief resultaat verhaald worden op de aandeelhouders. In het geval van Noordoostpolder betekent het dat het aandeel van 2,12% tot een claim op de gemeente Noordoostpolder van ongeveer €104.000 zou kunnen leiden. De raad van commissarissen stelt de aandeelhouders voor het negatieve nettoresultaat na belastingen van € 4,9 miljoen te onttrekken uit de overige reserve.

Dit betekent dat de HVC geen gebruik zal maken van bovenstaand artikel. Dit is voor de toekomst echter geen garantie. Mogelijk dat banken (BNG) HVC in de toekomst steviger kunnen aanspreken op deze claim. Dit risico dient ingecalculeerd te worden en in de programmabegroting te worden vermeld.

Claims (aansprakelijkheidsstellingen)

De gemeente wordt steeds vaker geconfronteerd met schadeclaims; ook landelijk gezien blijft het aantal claims stijgen. Uiteraard heeft onze gemeente een verzekering afgesloten tegen het aansprakelijkheidsrisico.

Voor vermogensschade geldt een verzekerde som van € 2.500.000 en een eigen risico van € 12.500 en voor personen- en zaakschade geldt een verzekerde som van € 5.000.000 en een eigen risico van € 5.000.

Daarnaast blijft de gemeente risico lopen in die gevallen waarbij de verzekering géén dekking geeft. Dit speelt zich met name af bij privaatrechtelijk handelen van de gemeente.

De gemeente loopt het risico om bij planologische procedures geconfronteerd te worden met claims tot schadevergoeding als bedoeld in artikel 49 van de Wet op de Ruimtelijke

Ordering (planschade). Dit heeft zeker financiële risico's tot gevolg, maar die zijn van tevoren moeilijk in te schatten. Beleid is dat hierover afspraken worden gemaakt met de initiatiefnemer.

Gemeentegaranties

Onze gemeente staat garant voor diverse geldleningen.

Voor het grootste deel van de waarborgen geldt dat de gemeente enkel een tertiaire achtervangfunctie vervult en dat bijvoorbeeld het Waarborgfonds Sociale Woningbouw eerst zal worden aangesproken. Naast de gewaarborgde leningen die via de WSW lopen zijn er ook een aantal leningen uitgegeven waarvoor de gemeente zelf garant staat. Het gaat daarbij ultimo 2013 om een beperkt aantal leningen: de financiering van de flat Toutenburgh en de borgtochtovereenkomsten verstrekt door het ZLF.

De nota geldleningen, gewaarborgde geldleningen en garantstellingen is in de raadsvergadering van 26 januari 2012 vastgesteld.

2. Risico-inventarisatie

Naast de reguliere risico's in de bedrijfsvoering is er een risico-inventarisatie opgesteld in verband met de gemeentelijke ambities voor de komende jaren in relatie tot de exploitatie en reservepositie. In deze paragraaf zijn voor de belangrijkste zaken met enige omvang, risico-inventarisaties en risicoanalyses gemaakt. Zaken die binnen aanvaardbare grenzen onderdeel vormen van het normale bedrijfsrisico van de gemeente zijn niet in deze paragraaf opgenomen.

De risico-inventarisatie en -analyse wordt gebruikt voor:

- Een betere beheersing van risico's
De risicoanalyse richt zich op het inzichtelijk maken van de belangrijkste risico's. Om deze risico's aan te pakken worden vervolgens maatregelen in kaart gebracht. Een éénmalige inventarisatie van de risico's is echter niet voldoende. Voor een betere beheersing van risico's zal de stap naar risicomanagement gezet moeten worden, waarbij de uitgevoerde risicoanalyse als eerste stap geldt.
- Het stellen van prioriteiten
Door het uitvoeren van een risicoanalyse ontstaat inzicht in de belangrijkste, meest risicovolle onderwerpen. Hierdoor kunnen vragen worden beantwoord als: aan welke onderdelen moet meer aandacht besteedt worden?
- Het ondersteunen van een beslissing
Het uitvoeren van een risicoanalyse kan helpen om te komen tot de keuze voor bijvoorbeeld een alternatief, een bepaalde contractvorm of een strategie.
- Het kwantitatief onderbouwen van de marges in een raming, planning of project
In dit geval wordt een risicoanalyse gebruikt om de haalbaarheid van de planning, de raming of het project aan te tonen. Daarnaast kan op basis van de risicoanalyse worden vastgesteld hoe groot de post onvoorzien zou moeten zijn. Dit is echter alleen mogelijk door het uitvoeren van een kwantitatieve risicoanalyse.

	Beleidsveld	Hoogte risico					Risico
		-/-	-	-/+	+	+/+	
1	Project Stadshart Emmeloord	X					Provast kan niet aan financiële verplichtingen voldoen/project on hold of stopgezet. Overige risico's uit risico-matrix.
2	Project Poldertoren		X				Onderhoudskosten vallen hoger uit dan begroot.
3	Project Wellerwaard			X			Vertraging in oplevering (onderdelen) leidt tot mislopen subsidie. De Waard kan overgebleven grond/zand niet afvoeren. Woningkavels worden niet verkocht.
4	Project Emmelhage			X			Er treedt vertraging op ten opzichte van de planning (sluiting grex per 1-1-2019) Er treedt een direct negatief financieel effect op (bijvoorbeeld daling grondwaarde)
5	Project Zuyderzeerland					X	Het "risico" wat er nu is, is dat de gebiedsgerichte samenwerking geen doorgang vindt. Als dit wel doorgang vindt zullen op dat moment de eventuele risico's in beeld worden gebracht, het is nu nog niet aan te geven wat die zijn en waar Noordoostpolder dan invloed op kan uitoefenen. De intentie is om samen met gemeente Steenwijkerland een uitvoeringsagenda af te spreken. Het gaat daarbij om projecten en initiatieven die gezamenlijk kunnen worden opgepakt, waarbij gezamenlijke uitvoering/gezamenlijk optrekken een meerwaarde (bijvoorbeeld financieel/tijd/verbinding) kan opleveren.
6	Project Dienstverlening			X			Veranderingen van de wet- en regelgeving kunnen van invloed zijn op de planning van het project.
7	Project Masterplan Sport					X	In november 2013 is de nieuwe- en verbouwde Bosbadhal opgeleverd.
8	Project MSB			X			Uitloop PAS (programmatische aanpak stikstof) heeft gevolgen in de zin van tijd en geld. Herziening bestemmingsplan Landelijk Gebied kan planschadetekosten met zich meebrengen. Veel projecten hebben een directe doorwerking op het project en vice versa. Risico dat versies niet op elkaar aansluiten. Vaststelling bestemmingsplan landelijk gebied na gemeenteraadsverkiezingen kan leiden tot een opnieuw ter discussie stellen van hetgeen in de structuurvisie is vastgesteld.

	Beleidsveld	Hoogte risico					Risico
		-/-	-	-/+	+	+/+	
9	WWB			X			De WWB is een open einde regeling. In 2013 is geen sprake geweest van overschrijding van het door het Rijk beschikbaar gestelde budget.
	WSW			X			De uitvoering van de Wsw door de GR IJsselmeergroep leidt in 2013 tot een beperkt verlies dat gedekt wordt uit de eigen middelen van de GR.
10	Ziekenhuis Emmeloord			X			Het negatieve eigen vermogen van het ziekenhuis heeft tot gevolg dat nog niet met de aflossing van de achtergestelde lening is begonnen.
11	Onderwijshuisvesting			X			Door decentralisatie buitenonderhoud van gemeente naar schoolbesturen voor PO en SVO.
12	Subsidiebeleid/verlening				X		Door invoering van subsidieregister is er meer inzicht in bestedingsdoelen van subsidie.
13	Bevolkingsgroei				X		Als gevolg van afnemende vraag en remmende bevolkingsgroei zijn voor de grondexploitaties van woningbouwlocaties voorzieningen getroffen.
14	WMO			X			De korting van 25% op de Begeleiding per 1 januari 2015, 40% op de huishoudelijke ondersteuning en het niet overhevelen van Persoonlijke Verzorging maakt minder vernieuwing en ontschotting mogelijk, waardoor keuzes in het voorzieningenniveau gemaakt moeten worden.
15	Zwembad Bosbad			X			Oplopende kosten voor onderhoud naarmate het gebouw ouder wordt.
16	Wegwerken achterstallig onderhoud in openbare ruimte		X				Het achterstallig onderhoud is in 2013 weggewerkt, echter het risico van opnieuw optreden van achterstallig onderhoud is reël aanwezig, door het minimale onderhoudsniveau gerelateerd aan de bezuinigingstaakstelling. Onvoorziene uitgaven als vorstschade en stormschade gaan leiden tot achterstallig onderhoud.
17	Achtervangregeling woningcorporatie				X		Voor het grootste deel van de waarborgen geldt dat de gemeente enkel een tertiaire achtervangfunctie vervult en dat bijvoorbeeld het Waarborgfonds Sociale Woningbouw eerst zal worden aangesproken.
18	Minimabeleid			X			Geringe overbesteding op Meedoen Chronisch zieken en onderuitputting op meedoen-jongeren.
19	Volksgezondheid			X			Beperkte invloed op de hoogte van de begroting GGD door benodigde regionale overeenstemming.
20	Onderwijsachterstandenbeleid		X				BDU wordt verlengd tot 1-1-2016.
21	Lokaal onderwijsbeleid		X				Invoering Passend Onderwijs in relatie tot decentralisatie jeugdzorg.
22	Jeugdbeleid			X			Preventieve maatregelen.
		X	X				Decentralisatie jeugdzorg en de eisen/bezuinigingen van het Rijk.
23	Inburgering					X	Gemeentelijke taak omvat nog uitsluitend handhaving inburgeringsverplichting overgangsrecht.

-/- = hoog risico, - = hoger dan gemiddeld risico, -/+ = gemiddeld risico, + = lager dan gemiddeld, +/+ = laag

Toelichting risico's

1. Project Stadshart Emmeloord

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Voor het project Emmeloord-Centrum is een risicomatrix opgesteld. Een groot risico, namelijk vernietiging van het bestemmingsplan door de Raad van State, is in 2013 getackeld. In januari 2014 heeft Provast gemeld dat het contract tussen Emmeloord Centrum C.V. en belegger Altera door de rechter is ontbonden. Het grootste en op dit moment sterk dreigende risico is dan ook als volgt:

- Stopzetting van het huidige plan (bijvoorbeeld door het niet kunnen voldoen aan financiële verplichtingen) door Provast.

Overige risico's hebben voornamelijk te maken met een mogelijke vertraging ten opzichte van de planning, wat leidt tot renteverlies.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Voor wat betreft stopzetting van het plan door Provast: de mogelijkheden om dit risico te beperken zijn beperkt. Een rechtszaak tegen Provast lijkt alsdan waarschijnlijk. Om de gevolgen te beperken is excellente juridische expertise ingehuurd via het advocatenkantoor Nauta Dutilh.

2. Project Poldertoren

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

In 2013 is er een einde gekomen aan de exploitatie van de Poldertoren. Het verlies is genomen en de huurders zijn vertrokken. In de begroting is ruimte opgenomen voor regulier en groot onderhoud.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Een risico is dat het onderhoud (veel) hoger uit zal vallen dan begroot, al is dit niet waarschijnlijk.

3. Project Wellerwaard

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

In de risicomatrix is een aantal risico's genoemd. Het grootste financiële risico is gelegen in teleurstellende grondverkoop. Nu moet aangetekend worden dat er in mei 2014 een nieuw gebiedsconcept / een nieuwe ontwikkelstrategie aan de raad wordt aangeboden, waarbij met minder woningen toch tot een sluitende exploitatie gekomen kan worden. Bij vaststelling hiervan zal het genoemde risico dan ook sterk beperkt worden.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Vertraging in oplevering (van onderdelen) kan leiden tot mislopen subsidie.

4 Project Emmelhage

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

De slechte woningmarkt heeft zijn invloed ook laten gelden in Emmelhage. De woningmarkt zat landelijk op slot, maar er komen langzaam aan tekenen van herstel. Door kleine aanpassingen in het woningbouwprogramma en het kavelaanbod, vooral het creëren van maatwerkoplossingen, is het project in 2013 met een positief resultaat afgesloten. Daarnaast heeft het besluit van college, in 2012, om de focus te leggen op de afronding van fase 1 en het verschuiven van de einddatum van de GREX naar 1-1-2019, iets meer lucht gegeven in de gewenste kavelluitgifte per jaar.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Uit de risico-analyse blijkt dat zich 2 voornamelijk effecten kunnen voordoen.

- Er vindt een vertraging plaats ten opzichte van de planning (sluiting grex per 1-1-2019). De vertragingskosten van 1 jaar bedragen circa € 250.000,-.
- Er vindt een direct negatief financieel effect plaats (bijvoorbeeld daling grondwaarde). Dit financiële effect gaat ten koste van het resultaat.

De grondexploitatie van Emmelhage kan het ingeschatte risico van € 767.500 zelf opvangen.

5 Project Zuyderzeerland

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Op basis van gedane onderzoeken en het huidige economische klimaat hebben onder andere gemeente Steenwijkerland en gemeente Noordoostpolder geconcludeerd dat momenteel een nieuwe vaarverbinding (een groot interprovinciaal project) niet realistisch is. Tegelijkertijd zien beide gemeenten wel kansen voor samenwerking op intergemeentelijk niveau. Beide colleges hebben op 3 april 2012 besloten deze kansen intergemeentelijk te willen oppakken. In 2012 en 2013 zijn de kansen op ambtelijk niveau verkend en is de verkennende notitie voor gebiedsgerichte samenwerking Steenwijkerland – Noordoostpolder opgesteld. In deze notitie is onder andere een overzicht opgenomen van projecten en initiatieven die gezamenlijk kunnen worden opgepakt, waarbij gezamenlijke uitvoering/gezamenlijk optrekken een meerwaarde (bijvoorbeeld financieel/tijd/verbinding) kan opleveren. Deze verkenning is door het college enthousiast ontvangen. De intentie is om samen met gemeente Steenwijkerland een uitvoeringsagenda af te spreken.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Het "risico" wat er nu is, is dat de gebiedsgerichte samenwerking geen doorgang vindt. Als dit wel doorgang vindt zullen op dat moment de eventuele risico's in beeld worden gebracht. Het is nu nog niet aan te geven wat die zijn en waar Noordoostpolder dan invloed op kan uitoefenen.

6 Project dienstverlening

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Veranderingen in wet- en regelgeving kunnen van invloed zijn op de planning van het project Dienstverlening. Ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving worden gemonitord. Het project en de doelstellingen zullen in 2014 opnieuw beschreven worden.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Bij uitloop van de planning zullen er opnieuw financiële middelen ter beschikking moeten worden gesteld. Per jaar wordt er € 275.000 geïnvesteerd in het project, dit loopt tot medio 2014. Het nieuwe projectplan moet uitwijzen welke financiële middelen er de komende jaren nodig zijn.

7 Project Masterplan Sport

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

In november 2013 is de nieuw- en verbouwde Bosbadhal opgeleverd. Hiermee zijn alle risico's met betrekking tot het bouwproces vervallen. De realisatie is binnen de daarvoor beschikbare middelen gebleven en daarmee is het risico dat de exploitatie niet rond komt beperkt. In 2014 volgt de definitieve financiële afwikkeling van het project.

8 Project MSB

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

8.1. De ontwikkelingen op het gebied van PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) en de juridische alternatieven zijn nauwlettend gevolgd. Dit heeft nog geen oplossing geboden van het probleem. Inmiddels is duidelijk dat de termijn waarbinnen (vanwege het recht op het heffen van leges) tijdig een bestemmingsplan Landelijk Gebied kan worden vastgesteld, zal worden overschreden.

Om dit risico te voorkomen zullen via bestuurlijke weg of, ingeval dat niet lukt, door het opstellen van een beheersverordening passende maatregelen worden genomen.

8.2. Het project verkeerde het afgelopen jaar niet in het stadium om onderzoek naar planschade te doen. Dit zal plaatsvinden op het relevante moment: in de periode van het opstellen van het voorontwerpbestemmingsplan.

8.3. De structuurvisie is inmiddels vastgesteld. Door een nauwe samenwerking met alle beleidsvelden is zowel inhoudelijk als procesmatig een uitstekende afstemming verkregen. Dit wordt ook nagestreefd in het kader van bestemmingsplan landelijk gebied.

8.4. De structuurvisie is (met algehele stemmen) gewijzigd vastgesteld. Het is derhalve niet te verwachten dat met betrekking tot de inhoud van de structuurvisie een aardverschuiving zal plaatsvinden. De nadere discussie omtrent de veehouderijen, die bij amendement door de raad is afgedwongen, zal plaatsvinden in de nieuwe raadssamenstelling. Dit om te voorkomen dat hieromtrent twee keer de discussie gevoerd wordt.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

8.1.a. Het opstellen van het bestemmingsplan, zonder dat duidelijkheid is over de stikstofgebruiksruimte danwel een juridische oplossing van het probleem, brengt het risico, zo niet de zekerheid, mee dat de procedure van het bestemmingsplan vastloopt met alle financiële (circa €200.000) gevolgen van dien. Kwestie van monitoren ingevolge risicobeperking 8.1.

8.1.b. Wachten op bedoelde duidelijkheid brengt het risico (en inmiddels ook de zekerheid) met zich mee dat na mei 2016 geen leges (circa €500.000 per jaar) meer mag worden geheven voor vergunningen in het landelijke gebied. Rechtvaardigt maatregelen ingevolge risicobeperking 8.1.

8.2. Planschade kan, gezien de kwantiteit, grote financiële gevolgen (€10.000.000) met zich meebrengen voor de gemeente. Rechtvaardigt maatregel ingevolge risicobeperking 8.2. Zo'n extreme uitkomst van de planschadeanalyse zou zondermeer leiden tot wijziging van het plan.

8.3. Als de gemeente geen samenhangende visie uitdraagt zou ze ongeloofwaardig worden en daarbij het risico lopen op vernietiging van besluiten bij eventuele beleidsbeslissingen/procedures. Dit brengt geen financiële gevolgen maar wel imago-schade met zich mee.

8.4. Gewijzigde standpunten van een nieuwe raad kunnen in tijd (een half jaar à een jaar vertraging) en geld (€50.000) consequenties hebben. Aanleiding hiervoor zouden kunnen zijn de zienswijzen tegen het ontwerpbestemmingsplan Landelijk Gebied. Deze kunnen standpunten opleveren, die afwijken van hetgeen, daarvoor in de Structuurvisie is vastgelegd. Een dergelijk bedrag kan geen (beslissende) invloed hebben op de politieke besluitvorming. De vertraging kan dat wellicht wel.

9 WWB en WSW

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

De gemeente streeft ernaar om de ontwikkeling van het lokale WWB bestand gelijk te laten verlopen met landelijke ontwikkeling van het WWB bestand. In 2013 is dit gelukt en daarmee zijn de risico's beperkt. Er is ingezet op handhaving aan de poort, re-integratie, handhaving op rechtmatigheid en doelmatigheid (meewerken aan re-integratie) en de werkgeversbenadering.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Bij de uitvoering van de Wsw ontstaan problemen doordat de deelnemende gemeenten minder re-integratieopdrachten verstrekken aan Concern voor Werk. Deze opdrachten zijn nodig om de tekorten binnen de Wsw op te vangen maar gemeenten hebben te maken met een dalend participatiebudget en minder mogelijkheden om re-integratietrajecten in te kopen.

In 2013 zijn de gevolgen nog op te vangen binnen de Gemeenschappelijke regeling. Voor de toekomst gaan de risico's hier wel toenemen.

10 Ziekenhuis Emmeloord

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

De reserve voor aflossing van de lening is opgeheven. Het risico is niet beperkter maar ook niet groter geworden.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Wij monitoren op grond van bespreking van de jaarcijfers en periodiek overleg met de directie van het ziekenhuis.

11 Onderwijshuisvesting

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Er wordt gewerkt met een Financieel Kader onderwijshuisvesting. Op basis van een raadsnotie wordt dit jaarlijks door de raad vastgesteld. De rijksbezuiniging 2014 (landelijk € 250 mln) is verwerkt. Dit leidt lokaal tot een vermindering van de investeringsruimte met circa € 8-12 mln. De egaliseringsreserve wordt actiever ingezet en lijkt bij de huidige plannen, in 2030 te zijn geslonken tot € 0.

De doordecentralisatie buitenonderhoud van gemeente naar schoolbesturen voor PO en SVO maakt de inzet van "onderhoudsgelden" ten behoeve van vervangende bouw als alternatief voor het daadwerkelijk onderhoud lastiger. De normatieve benadering van rijkswege bij dezen onderhoudsgelden wordt meer direct zichtbaar in de vorm van een tekort in de bouw. Wel wordt dit geld sterker geclaimd ten behoeve van "vervangende bouw". Immers door vervangende bouw hoeven de schoolbesturen de eerste 10 jaren minder te investeren in onderhoud. Een frictie treedt hier naar voren op in de komende 10 jaren, als de schoolbesturen nog geen reserves hebben opgebouwd.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Toenemende druk van schoolbesturen op "vervangende bouw" en lage eigen inzet van "onderhoudsgelden van de kant van schoolbesturen".

12 Subsidiebeleid/-verlening

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Invoering van subsidieregister, vaste formats en checklist bij verlening c.q. vaststelling van subsidies heeft grip op het proces vergroot.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Financiële claims en bezwaar- c.q. beroepsprocedures. Door afnemende subsidiebudgetten komt uitvoering van gesubsidieerde taken door maatschappelijke organisaties in de knel.

13 Bevolkingsgroei

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Als gevolg van afnemende vraag en remmende bevolkingsgroei zijn voor de grondexploitaties van woningbouwlocaties voorzieningen getroffen.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Wanneer woningbouwprogramma niet in lijn is met de daadwerkelijke groei, ontstaan tekorten op de lopende grondexploitaties en zijn negatieve effecten te verwachten op de lokale woningmarkt (oplopende aantallen te koop staande woningen, leegstand, etc).

14 WMO

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

In de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is een compensatieverplichting opgenomen die gemeenten verplicht om mensen met beperkingen te compenseren zodat zij mee kunnen doen aan de samenleving. Verder is er sprake van een openeinde regeling. Dit betekent dat als het budget niet toereikend is, mensen toch gecompenseerd moeten worden voor de beperkingen die zij hebben. Er is een managementrapportage ontwikkeld om de uitgaven en inkomsten te kunnen monitoren. Op basis hiervan kunnen beleidsinterventies plaatsvinden. Het doel is om binnen het beschikbare Wmo-budget te blijven.

Het risico voor de nieuwe taken die onder de Wmo komen te vallen wordt beperkt door met maatschappelijke organisaties in gesprek te gaan over de mogelijkheden van samenwerking en ontschotting waardoor een acceptabel voorzieningenniveau in stand gehouden kan worden.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Het gevolg van de kortingen op de budgetten is dat er keuzes in het voorzieningenniveau gemaakt moeten worden. Dit kan een versobering betekenen.

Het gevolg van een overschrijding van het budget is dat dit ten laste wordt gebracht van de reserve sociaal domein. Een structurele overschrijding van het budget moet voorkomen worden.

15 Zwembad Bosbad

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Het Bosbad streeft naar een doelmatige en efficiënte bedrijfsvoering. De afgelopen 4 jaar heeft het zwembad een positief exploitatieresultaat gehad. Door de komende jaren alert te blijven op wijzigingen in wet- en regelgeving en andere ontwikkelingen wordt hier verder op gestuurd. Aandachtspunt hierbij zijn de oplopende kosten voor onderhoud. Het binnenzwembad is over 10 jaar toe aan een grote renovatie en vanaf 2016 zal groot onderhoud nodig zijn. Hiervoor zijn geen middelen in de begroting opgenomen. In het kader van de bezuinigingstaakstelling op sport is een voorstel het buitenbad te sluiten, hiertoe is nog geen definitieve keuze gemaakt.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

De initiële begroting van 2014 van het zwembad liet een beperkt positief resultaat zien. De verhoging van de waterschapslasten door nieuwe regelgeving doet dit resultaat afnemen. In de begroting zijn nog mogelijkheden om nadelen als deze op te vangen dat betekent echter wel dat dit ten koste kan gaan van iets anders. Deze afwegingen zullen telkens gemaakt moeten worden. Risico op onverwachte uitgave voor onderhoud worden groter naarmate het gebouw ouder wordt.

16 Wegwerken achterstallig onderhoud in openbare ruimte

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Integraal beheer van de openbare ruimte met jaarlijkse inspecties, het uitvoeren van klein- en groot onderhoud, update beheersystemen maken efficiënt en effectief beheer mogelijk. Verdergaande bezuinigingen met ingang van 2015 zetten dit flink onder druk.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Met ingang van 2015 e.v. kunnen onvoorziene zaken, zoals vorst- en stormschade niet meer binnen de reguliere budgetten worden opgevangen. Hiervoor zullen dan aanvullende middelen beschikbaar moeten worden gesteld om de veiligheid te garanderen en achterstallig onderhoud te voorkomen.

17 Achtervangregeling woningcorporatie

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Voor het grootste deel van de waarborgen geldt dat de gemeente enkel een tertiaire achtervangfunctie vervult en dat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw eerst zal worden aangesproken.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Door landelijke ontwikkelingen, de omvang van de benodigde investeringen in relatie tot de verdien capaciteit van de woningcorporatie moet aanspraak gemaakt worden op de tertiaire borgstelling van de gemeente in het kader van de WSW-borging. Als aanspraak wordt gemaakt op de achtervangregeling, kost dit de gemeente geld. Daarnaast heeft het consequenties voor de investeringsmogelijkheden van de corporatie.

18 Minimabeleid

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Met betrekking tot de wettelijk gemeentelijke schuldhelpverlening is in 2013 het beleidsplan vastgesteld. Daarin staan de beleidskaders voor de komende 4 jaar. Nadruk op preventie (voorkomen van situaties van problematische schulden) en nadruk op ondersteuning van cliënten na afloop van schuldentraject.

De meedoen-regelingen zullen komend jaar herzien moeten worden omdat deze gebaseerd zijn op de categoriale bijzondere bijstand. Deze vorm van bijzondere bijstand vervalt mogelijk.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Schuldhelpverlening is een openeind-regeling waardoor eventuele overschrijding van budgetten kunnen optreden.

19 Volksgezondheid

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Op de eerste plaats is er door de constructie van de GR een beperkte invloed op de begroting van de GGD Flevoland en daarmee op het daadwerkelijk realiseren van bezuinigingen. Door het verwerven van steun voor (bezuinigings)maatregelen bij andere gemeenten kan dit risico enigszins worden verminderd. Het afblazen van de fusie met GGD Gooi- en Vechtstreek vergroot daarentegen weer het financieel risico. De jeugdgezondheidszorg 0 – 4 jaar en de plustaken worden bekostigd uit de Brede Doeluitkering Centrum voor Jeugd en Gezin. Het Rijk heeft hierop niet bezuinigd.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Voor de GGD Flevoland bestaat het risico dat het kostenniveau na de doorgevoerde bezuinigingstaakstelling nog onvoldoende is aangepast aan de lagere bijdragen. De prognose is wel dat de begroting 2014 per saldo neutraal gaat verlopen. De taken van het CJG kunnen worden uitgevoerd binnen het beschikbare Rijksbudget.

20 Onderwijsachterstandenbeleid

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

Op dit moment ontvangt de gemeente jaarlijks een Brede Doeluitkering (BDU) van het Rijk voor de bestrijding van onderwijsachterstanden. Het gaat om een bedrag van ruim € 800.000. Het Rijk heeft besloten om deze BDU te verlengen tot 1 januari 2016. De Stichting Peuterspeelzalen Noordoostpolder (SPN) ontvangt een groot deel van deze BDU voor de uitvoering van voorschoolse educatie en peuterspeelzaalwerk. SPN heeft financiële problemen. Om het risico te beperken is een crisismanager ingezet. Op dit moment wordt gewerkt aan toekomstbestendige scenario's voor de uitvoering van de voorschoolse educatie, een wettelijke taak van de gemeente.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Het risico is afhankelijk van de financiële ontwikkeling van de Stichting en de ontwikkeling van de BDU na 1-1-2016.

21 Lokaal onderwijsbeleid

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

De invoering Passend Onderwijs vormt een risico. De regie voor Passend Onderwijs ligt bij de samenwerkingsverbanden onderwijs. Er is een relatie met het leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting, de relatie met de voorgenomen expertise bundeling en de relatie met het CJG en de decentralisatie van de jeugdzorg zijn aandachtspunten. In het op overeenstemming gericht overleg ondersteuningsplan (OOGO OP) worden afspraken gemaakt over de genoemde onderwerpen. Helderheid in ieders verantwoordelijkheid (onderwijs en gemeente) is vereist.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Vooralsnog zijn hier geen financiële risico's.

22 Jeugdbeleid

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

De decentralisatie van de jeugdzorg gaat gepaard met grote bezuinigingen en steeds zwaardere eisen van het Rijk, terwijl het aantal kinderen/gezinnen dat een beroep doet op jeugdzorg niet afneemt.

Er wordt ingezet op voldoende preventieve maatregelen en andere werkwijzen zodat zwaardere zorg kan worden voorkomen. Eventuele interne bezuinigingen op het preventieve jeugdbeleid zijn derhalve niet gewenst en vormen een direct risico, zowel financieel als maatschappelijk.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Het gevolg van de kortingen op de budgetten is dat er keuzes gemaakt zullen moeten worden. Dit speelt vanaf 1-1-2015.

23 Inburgering

Wat is/wordt er aangedaan om het risico te beperken?

In beeld brengen van de situatie van de inburgeraars die op grond van het overgangsrecht nog door de gemeente gehandhaafd moeten worden op hun inburgeringsplicht. Daaruit blijkt dat ongeveer 87 inburgeraars nog gehandhaafd worden. Naar ongeveer de helft daarvan wordt nader onderzoek gedaan omtrent hun capaci-

teit om het inburgeringsdiploma te behalen. Ingeval de capaciteiten daartoe niet toereikend blijkt te zijn zal traject van ontheffing ingezet worden.

Kan er redelijkerwijs geschat worden wat het gevolg van het zich voordoen van het risico is?

Voor uitvoeringskosten handhaving ontvangt de gemeente geen rijksmiddelen meer. In 2013 is eenmalig een extra uitkering daarvoor ontvangen van circa €35.000

3. Inventarisatieresultaten

De resultaten van risico-inventarisatie en -analyse worden opgeknipt in een drietal onderdelen, te weten:

1. Risico's die feitelijk geen risico's zijn, maar het gevolg van keuzes;
2. Risico's die onderdeel van besluitvorming uitmaken/uitmaakten en "geaccepteerd" zijn of worden;
3. Risico's die geheel buiten de gemeentelijke invloedssfeer liggen.

1. Risico's die geen feitelijke risico's zijn, maar het gevolg van keuzes

Ten aanzien van deze risico's is er sprake van keuzes. Op het moment dat een keuze wordt gemaakt is bekend wat het doel is, wat daar voor gedaan moet worden en wat dat gaat kosten. Tevens is veelal exact bekend wat de betreffende risico's zijn en deze worden inherent aan de besluitvorming aanvaardbaar geacht en geaccepteerd.

Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Achterstallig onderhoud in en aan de openbare ruimte
De uitkomst voor de diverse onderdelen van de openbare ruimte zijn bekend.
- Onderwijshuisvesting
Toenemende druk van schoolbesturen op "vervangende bouw" en lage eigen inzet van "onderhoudsgelden van de kant van schoolbesturen".
- Subsidiebeleid/-verlening
Mogelijk hogere financiële claims met langere looptijd van gesubsidieerde instellingen. Meer bezwaar en beroepsprocedures in verband met al dan niet rechtmatige aanspraak op subsidie.

2. Risico's die onderdeel van besluitvorming uitmaken/uitmaakten en "geaccepteerd" zijn of worden

Anders dan bij het vorige punt is hier sprake van daadwerkelijke risico's, waarop de gemeente in mindere mate invloed kan uitoefenen. Aard en omvang van de risico's kunnen redelijkerwijs worden geschat en/of er bestaat een vrijheid of mogelijk is hier het beleid/beheer (gedeeltelijk) op aan te passen. Denk hierbij aan de WWB en de WMO.

Het gaat om de volgende onderwerpen:

- Project Wellerwaard
- Achtervangregeling woningcorporatie
- Minimabeleid
- Volksgezondheid
- Onderwijsachterstandenbeleid
- Lokaal onderwijsbeleid
- Jeugdbeleid

- Inburgering
- Wet Werk en Bijstand
Aanpassingen door het rijk van de hoogte van het budget van de WWB hoeven niet per definitie opgevangen te kunnen worden door aanpassing van het beleid. Dit wil niet zeggen dat er in het geheel geen mogelijkheden zijn.
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Hier geldt hetzelfde als bij de WWB. Er is vrijheid op onderdelen van beleid, maar bij het terugdringen van het budget zal dit niet eenvoudig uit te leggen zijn aan de afnemers die dit treft. Besluitvorming hierover zal daarom lastig zijn.

3. Risico's die buiten de gemeentelijke invloedssfeer liggen

Bij deze zaken kan gesteld worden dat de gemeente in het gunstigste geval haar best kan doen om de risico's of de gevolgen daarvan te beperken, maar feitelijk geen invloed heeft.

Het gaat om de volgende zaken:

- Project Emmelhage.
De wereldwijde economische crisis heeft geleid tot een verslechterde woningmarkt en stagnerende huizenverkopen. Hier heeft ook Emmelhage last van. Er worden minder kavels verkocht dan oorspronkelijk de bedoeling was. De gemeente kan goede randvoorwaarden scheppen en proberen de gemeente en Emmelhage zo goed mogelijk te promoten, echter haar invloed is op dit moment beperkt.
- Bevolkingsgroei.
Naast de bovenstaande economische crisis (die zijn invloed heeft op het aantal nieuwbouwwoningen) zorgen demografische ontwikkelingen voor een stagnerende bevolkingsgroei. Ook hier heeft gemeente weinig invloed op.
- Dr. J.H. Jansencentrum Emmeloord.
De gemeente kan haar best doen om er voor te zorgen dat het dr. J.H. Jansencentrum in Emmeloord zo goed mogelijk wordt gefaciliteerd. Feit is dat ook de gemeente geen deel uitmaakt van het ziekenhuisbestuur en ook geen verplichte verwijsbrieven kan uitschrijven voor patiënten in te worden behandeld/ opgenomen in het ziekenhuis te Emmeloord.

Paragraaf

Onderhoud kapitaalgoederen

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Inleiding

De gemeente beheert het grootste deel van de openbare ruimte. Deze ruimte is bedoeld om verschillende functies mogelijk te maken, zoals verkeer, wonen, werken en recreëren. Daarom bestaat de openbare ruimte uit een aantal kapitaalgoederen, zoals wegen, bruggen, steigers, watergangen, riolering, groenvoorzieningen, verlichting, sportaccommodaties en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen moeten onderhouden worden. Gezien het blijvende karakter van de kapitaalgoederen is dat een taak waar doorlopend budgettaire middelen voor nodig zijn. Enerzijds voor het reguliere beheer van de kapitaalgoederen (structureel een bedrag per jaar) en anderzijds voor periodieke vervanging en renovatie/groot onderhoud (eens per x aantal jaren één groot bedrag). Bij dit laatste gaat het meestal om hoge bedragen die eens per vele jaren nodig zijn.

In de beleidsplannen (volgens artikel 18 Financiële Verordening gemeente Noordoostpolder) legt de raad de gewenste onderhoudsniveaus voor de verschillende kapitaalgoederen vast. Deze beleidsplannen vormen daarmee de basis voor de budgettaire keuzes die nodig zijn om het gewenste onderhoud uit te kunnen voeren.

Het gaat daarbij niet uitsluitend om de hoogte van de budgetten, maar ook om de systematiek (zoals structureel of incidenteel budget, keuze voor wel of niet activeren van investeringen, keuze voor het wel of niet instellen van een financiële voorziening of reserve, etc.).

In deze paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' van de jaarlijkse begroting worden vervolgens de ontwikkelingen van de diverse kapitaalgoederen beschreven, ten opzichte van de beleidsplannen. Daarbij worden tevens de keuzes beschreven die voor dat begrotingsjaar gemaakt worden over de beschikbaarstelling van financiële middelen voor de uitvoering van de beleidsplannen.

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is verwoord dat de goederen die de gemeente heeft ook op een minimum niveau moeten worden onderhouden, waarbij achterstallig onderhoud moet worden voorkomen.

In de afgelopen jaren is het achterstallig onderhoud weggewerkt. Het is vanzelfsprekend dat de structurele budgetten op orde moeten zijn om niet opnieuw achterstallig onderhoud op te lopen.

Het is noodzakelijk om dit ingezette beleid te continueren om te voorkomen dat er opnieuw onderuitputting optreedt.

In 2013 zijn de kapitaalgoederen beheerd op het kwaliteitsniveau, zoals de raad heeft vastgesteld. Er was in 2013 geen sprake van achterstallig onderhoud.

Heel bepalend in dit kader is de uitwerking van de bezuinigingen op het onderhoud van de openbare ruimte en mogelijk verdere ingrepen als gevolg van toekomstige Rijksbezuinigingen.

Wanneer dit laatste zijn weerslag heeft op het onderhoud aan de openbare ruimte, gaat het onderhoudsniveau beneden het minimum niveau C en leidt dit tot achterstallig onderhoud en dus kapitaalvernietiging (onderuitputting). Op dat moment kan het wettelijk aansprakelijkheidsminimum niet worden gegarandeerd.

Beleidsplan Openbare Ruimte

In 2013 is de keuzenota met de raad besproken, waarin keuzes over diverse onderdelen van de openbare ruimte zijn gemaakt. De door de raad gemaakte keuzes zijn verwerkt in het beleidsplan openbare ruimte dat eind 2013 als ontwerp ter visie heeft gelegen.

In februari 2014 zal het beleidsplan aan de raad worden aangeboden ter besluitvorming. Het beleidsplan openbare ruimte geeft de integrale kwaliteitskaders aan voor de verschillende onderdelen in de openbare ruimte en is de vervanger van de sectorale beleidsnota's, zoals die hierna zijn genoemd.

Openbaar groen

In het Groenbeleidsplan 2010-2014 staat het beleid voor de groenvoorzieningen in de gemeente Noordoostpolder. Het plan bevat een visie op het groen en vormt daarmee de basis voor maatregelen op gebied van inrichting, beheer, behoud en gebruik van het groen. Het Groenbeleidsplan gaat over alle groene elementen; plantsoenen, gazons, bossen, begraafplaatsen, speelplaatsen en sportvelden.

Bij de vaststelling van het Groenbeleidsplan is gekozen voor een lager onderhoudsniveau (niveau C) en het omvormen van onderhoud intensieve groenvakken. Het Groenbeleidsplan wordt uitgewerkt in een aantal concept beheerplannen. Met deze beheerplannen worden de beleidskeuzes uit het Groenbeleidsplan vertaald naar concrete beheermaatregelen. Na de vaststelling van het beleidsplan openbare ruimte worden de beheerplannen afgerond en geïmplementeerd.

Speelplaatsen

Voor de speelplaatsen dient nader beleid geformuleerd te worden om invulling te geven aan de bezuinigingsopgave. Begin 2014 wordt hier nadere invulling aangegeven. In de tussenliggende tijd worden de aanwezige voorzieningen beheerd conform de eisen uit het Besluit attractie- en speeltoestellen.

Begraven

Het beleidsplan begraven is in januari 2013 vastgesteld. In het beleidsplan zijn de kaders vastgelegd voor het begraven, investeringen, beheren van begraafplaatsen.

Op basis van het beleidsplan wordt een beheersplan opgesteld.

In 2013 is de uitbreiding van de begraafplaats in Emmeloord gerealiseerd. In 2014 zullen de asfaltpaden worden aangelegd en een deel van de groene inrichting.

Wegen

Voor het beheer van de gemeentelijke verhardingen van wegen, straten en pleinen, heeft de gemeenteraad het 'Wegenbeleidsplan Noordoostpolder 2008-2011' vastgesteld.

In dit plan is gekozen voor een kwaliteits(beheer)niveau per wegtype.

Verhardingen in de centra zijn vastgesteld op kwaliteitsniveau 'basis' en de overige wegen zijn op kwaliteitsniveau 'laag' vastgesteld. In het plan zijn ook de financiële consequenties voor de uitvoering beschreven. Bij de vaststelling van het wegenbeleidsplan is tevens besloten om een voorziening in te stellen om de fluctuerende lasten van groot onderhoud gelijkmatig over de jaren in de begroting te kunnen spreiden.

Dit plan wordt jaarlijks vertaald naar een uitvoeringsplan voor dat jaar. Voor 2013 is ook een uitvoeringsplan opgesteld en gerealiseerd.

Openbare verlichting

In het beleidsplan 'Verlichtingsplan 2008-2012' staan de door de raad gemaakte keuzes voor het beheer van de openbare verlichting. Gekozen is voor een preventieve onderhoudssystematiek i.p.v. correctief. Daarnaast is in het plan geanticipeerd op de te verwachten grootschalige vervanging van de huidige lichtmasten. Verder is vastgesteld op welke soort straten/gebieden wel en geen openbare verlichting wordt gerealiseerd en in hoeverre daarbij aan de gangbare normen zal worden voldaan. Tot slot is gekozen om bij vervanging van bestaande verlichtingsapparatuur, terugverdienbare energiebesparende maatregelen toe te passen en om niet-verhaalbare schades te gaan declareren.

Vanaf 2013 komt de vervangingsgolf van lichtmasten op gang. Hiervoor zijn structurele middelen in de beleidsplanning opgenomen.

Bebording en bewegwijzering

De gemeenteraad heeft het beleidsplan 'Verkeersbordenplan Noordoostpolder 2009-2013' vastgesteld. Hierin staat het beleid voor het plaatsen en verwijderen van verkeersborden. De aanpassing van de bewegwijzering is door de wijziging op landelijk niveau van de ANWB naar de NBD flink vertraagd. Aanpassing wordt voorzien in 2014.

Bruggen, duikers en steigers

In 2011 is het beleidsplan Civiele kunstwerken (2011-2014) door de raad vastgesteld. Daarbij is besloten om jaarlijks, bij het bestemming van het jaarrekeningresultaat, te bepalen of er gereserveerd wordt voor toekomstige vervanging van bruggen. Ondanks de bezuinigingen op het onderhoud van de bruggen als gevolg van de bezuinigings-taakstelling fase II, zijn de financiële middelen tot 2014 voor onderhoud en vervanging van civiele kunstwerken op orde. Voor de toekomstige vervanging en groot onderhoud na 2014 is jaarlijks € 430.000 extra geraamd (Beleidsplanning 2013-2016, nr. 1308). Voor de Marknesserbrug zijn een aantal varianten onderzocht t.a.v. onderhoud of vervanging.

In februari 2014 heeft de raad ingestemd met de realisering van variant 2A+.

De onderhouds- en vervangingsactiviteiten voortkomend uit het beleidsplan Civiele kunstwerken zijn voorbereiding en/of uitvoering.

De verkeersbruggen in het buitengebied blijven een belangrijk punt van aandacht. Na het verrichte groot-onderhoud in de periode 2008-2011 is opnieuw bij een aantal bruggen herstelwerk in verband met verdergaande betonaantasting noodzakelijk in de komende periode.

Bij de vaststelling van het beleidsplan is in 2011 door de raad besloten om jaarlijks een afweging te maken om bij een positief resultaat van de jaarrekening een dotatie aan de reserve bruggen te doen. Dit om een vervangingsreserve te voeden voor toekomstige vervanging. Bij de besteding van het jaarrekeningresultaat 2012 is geen dotatie aan de reserve bruggen gedaan.

Stedelijk water

Het onderhoudsbeeld van het stedelijk water is door de raad vastgelegd in het 'Beeldkwaliteitplan stedelijk waterbeheer'. De inhoud van dat plan is vertaald naar bestekken en onderhoudsmethodieken.

Op basis van dat plan is tussen gemeente Noordoostpolder en waterschap Zuiderzeeland een maatwerkovereenkomst voor het beheer en onderhoud gesloten.

Riolering

Op grond van de Wet milieubeheer (artikel 4.22 en 4.23) heeft de gemeente de wettelijke verplichting om te beschikken over een geldend gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) is in juni 2012 door de raad vastgesteld. In het vGRP wordt onder andere getoetst in hoeverre de bestaande gemeentelijke rioleringsstelsels voldoen aan de hiervoor voorgeschreven doelen en functionele eisen. De kosten van het beheer van de riolering worden gedekt door de inkomsten uit de rioolheffing. Het nieuwe vGRP voorziet ook in beleid inzake de invulling van de zorgplichten voor hemelwater en grondwater.

Jaarlijks wordt een uitvoeringsplan door het college vastgesteld.

Gemeentelijke (openbare) gebouwen

Op 20 april 2010 heeft de gemeenteraad ingestemd met het "Gemeentelijk Gebouwen Plan 2010 t/m 2019". In dit plan zijn onder meer de onderhoudsniveaus en de daarbij behorende kosten voor het groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen opgenomen. Voor het groot onderhoud aan de gemeentelijke (openbare) gebouwen wordt gewerkt met een voorziening.

In het "Gemeentelijk Gebouwen Plan 2010 -2019" is abusievelijk de indexatie niet meegenomen. Ook zorgt het sterk verouderende gebouwenbestand voor de nodige fluctuaties in de onderhoudskosten. De bouwkundige staat van de (openbare) gebouwen wordt opgenomen en de gevolgen hiervan worden verwerkt in het gebouwenbeheersysteem. Tot 2015 levert dit vanwege de huidige economische omstandigheden nog geen problemen op, daarna is in de beleidsplanning 2013-2016 een extra aanvulling geraamd van

€ 60.000 per jaar ingaande 2016. De informatie is belangrijke input voor een nieuw gebouwenplan.

De onderhoudscontracten lopen nu 2 jaar. Komend jaar is het dan ook weer tijd voor een evaluatie en indien noodzakelijk een nieuwe aanbesteding.

Per 2012 is het onderhoud aan de gebouwen op Werelderfgoed Schokland ondergebracht bij cluster IB en WB. In 2012 is ook het achterstallige onderhoud grotendeels weggevoerd en in 2013 zijn nog enkele kleine afrondende werkzaamheden uitgevoerd. Voor het onderhoud wordt jaarlijks een dotatie in een voorziening gedaan. Ook deze voorziening wordt onderbouwd door een actueel beheerplan en meegenomen in de herziening van het gemeentelijk gebouwenplan.

Het gebouwenbestand is in 2013 uitgebreid met de nieuwe Bosbadhal. Daarnaast zijn de bestaande Bosbadhal en het gemeentehuis verbouwd. Bij deze werkzaamheden is zoveel mogelijk de aansluiting gezocht bij het onderhoud om de kosten in de toekomst zo laag mogelijk te houden. De PWA hal is gesloopt en de Poldertoren wordt beheerd zoals de gemeenteraad heeft besloten. Alle wijzigingen en consequenties worden meegenomen in de herziening van het gemeentelijk gebouwenplan.

Er wordt veel aandacht besteed aan het voorkomen en bestrijden van legionella. De tapwaterinstallaties van alle sporthallen zijn aangepast aan de geldende richtlijnen die volgen uit wet- en regelgeving. Het voorkomen en bestrijden van legionella zal ook de komende tijd de nodige menskracht en financiële middelen vragen. Het legionellabeleid is in concept gereed en zal in 2014 worden vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe wij als gemeente onze wettelijke (zorg)plicht invullen.

Het gebeurt steeds meer dat schoolgebouwen hun onderwijsfunctie verliezen en terug komen in beheer bij de gemeente. In 2014 gaan we plannen maken over hoe hier mee om te gaan.

Sportaccommodaties

De sportaccommodaties die onderhouden worden door de gemeente, zijn integraal onderdeel van het "Gemeentelijk Gebouwen Plan".

Schoolgebouwen

De Meerjarenonderhoudsplanning (MOP) Onderwijsgebouwen is actueel.

De reservering van de benodigde middelen aan de reserve vindt plaats via het Financieel kader huisvesting onderwijs. De reserve wordt gevoed ten laste van de vastgestelde inkomsten voor de onderwijshuisvesting. De toekenning aan de schoolbesturen vindt plaats via het jaarprogramma huisvesting onderwijs. De benodigde middelen voor de onderhoudsactiviteiten in de periode 2013-2032 bedragen jaarlijks gemiddeld € 1.250.000.

Op rijksniveau bestaat het voornemen om het buitenonderhoud door te decentraliseren naar de schoolbesturen. Dit met ingang van 2015. Naar alle waarschijnlijkheid betekent dit een uitname van gelden uit het gemeentefonds en rechtstreekse doorsluiting naar de schoolbesturen. Uiteraard vervalt als tegenhanger de onderhoudsverplichting voor de onderwijsaccommodaties van de kant van de gemeente.

Naast de actualisering is in de voorgaande jaren werk gemaakt van inventarisatie en aanbrengen van valbeveiliging op de daken van de onderwijsaccommodaties. Het laatste realisatietraject heeft dit jaar (2013) plaatsgevonden.

Verder is in 2011 een budget (€ 300.000) ten laste van de onderhoudsreserve beschikbaar gesteld voor asbestsanering van 4 schoolgebouwen. In deze gebouwen was sprake van beschadigd asbest en asbestpuin. Alle onderwijsaccommodaties die vóór 1994 zijn gebouwd en bij onderwijs in gebruik zijn, zijn geïnventariseerd op asbest. Dit onder ver-

antwoordelijkheid en op kosten van de schoolbesturen. Het huisvestingsprogramma 2013 stelt voor om het restantbudget (ca. €45.000) beschikbaar te stellen om schoolbesturen een bijdrage te verstrekken van 20% van de kosten voor preventieve vervanging van asbesthoudende toepassingen met een urgentieklasse 3.

Sinds 1 januari 2005 komt het onderhoud van de gebouwen binnen het voortgezet onderwijs niet meer voor rekening van de gemeente. Per 2015 zouden de stelsels voor het primair -en voortgezet onderwijs identiek zijn en zou het onderhoud van zowel het voortgezet onderwijs als van het primair onderwijs niet meer voor rekening van de gemeente komen.

Omschrijving kapitaalgoederenbeheer	Beleids- en beheerplan	Vastgesteld in jaar	Te actualiseren per
Wegen	Ja	2007	2014
Stedelijk water	Ja	2009	n.v.t.
Bruggen en steigers	Ja	2011	2014
Riolering	Ja	2012	2016
Groenvoorzieningen	Ja	2010	2014
Speelplaatsen	Ja	2006	2014
Openbare verlichting	Ja	2008	2014
Openbare gebouwen	Ja	2010	2014
Schoollocaties	Ja	2009	2014
Buitensportaccommodaties	Nee	n.v.t.	n.v.t.
Begraafplaatsen	Ja	2012	2022

Omschrijving kapitaalgoederenbeheer in meerjarenramingen	In de begroting opgenomen	Storting in voorziening	Storting toereikend?
Wegen	Ja	Ja	Ja
Stedelijk water	Nee	Nee	n.v.t.
Bruggen en steigers	Ja	Nee	n.v.t.
Riolering	Ja	Ja	Ja
Groenvoorzieningen	Ja	Nee	n.v.t.
Speelplaatsen	Ja	Nee	n.v.t.
Openbare verlichting	Ja	Nee	n.v.t.
Openbare gebouwen	Ja	Ja	Ja
Schoollocaties	Ja	Ja	Ja
Buitensportaccommodaties	Ja	Nee	n.v.t.
Begraafplaatsen	Ja	Nee	n.v.t.

Paragraaf

Financiering

FINANCIERING

Algemene ontwikkelingen

De financieringsparagraaf bevat informatie over het financieringsgedrag van de gemeente. In het kader van de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) zijn regels vastgesteld, die van kracht zijn voor het beheersen van financiële risico's op aangetrokken en uitgezette middelen- c.q. het risicomanagement.

De wet FIDO is een raamwerk, dat de risico's in het financieringsbeleid van overheden binnen de perken moet houden en tegelijkertijd flexibiliteit en transparantie in de financieringsstructuur mogelijk maakt

Deze financieringsparagraaf zal informatie geven over de algemene ontwikkelingen en de concrete beleidsplannen omtrent het risicobeheer, de gemeentefinanciering en het kasbeheer.

Risicobeheer

Het kernonderdeel van de financieringsparagraaf is wel het risico profiel. Onder risico's worden hier verstaan:

- renterisico
- koersrisico
- kredietrisico
- intern liquiditeitsrisico
- valutarisico

Renterisico

In naleving van de wet FIDO wordt ieder jaar het renterisicopercentage gerapporteerd. Het gaat hierbij om het renterisico van het gehele openbare lichaam, inclusief de bedrijven en andere takken van dienst. Deze staat wordt jaarlijks als onderdeel van de financieringsparagraaf opgenomen.

Berekening Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Indien een leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld gelijkmatig in de tijd verspreid zijn.

De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Onderstaand overzicht geeft de berekening van de renterisiconorm weer.

Berekening renterisiconorm	(x € 1.000)
Begrotingstotaal 2013	106.641
Percentage regeling	20%
Renterisiconorm	21.328

Variabelen Renterisico(norm)	2013
Renteherzieningen	0
Aflossingen	0
Renterisico	0
Renterisiconorm	21.328
Ruimte onder renterisiconorm	21.328
Overschrijding renterisiconorm	0

Voor 2013 vallen we binnen het te herfinancieren bedrag (de renterisiconorm).

Berekening kasgeldlimiet

De gemiddelde netto vlottende schuld mag de kasgeldlimiet -dit is het maximaal toegestane netto vlottende schuld- niet overschrijden; hiermee wordt voorkomen dat het totaal aan korte schulden van een gemeente bepaalde grenzen overschrijdt. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar. Het gaat bij de berekening van de liquiditeitspositie om het gehele openbare lichaam, inclusief bedrijven en andere takken van dienst.

De limietberekeningen moeten per kwartaal opgesteld worden voor het signaleren van overschrijdingen. Als in drie achtereenvolgende kwartaalrapportages de kasgeldlimiet wordt overschreden dient de toezichthouder daarvan op de hoogte te worden gesteld.

KASGELDLIMIET PER 31-12-2013	(x € 1.000)
Kasgeldlimiet	
Omvang begroting per 1 januari 2013	106.641
Kasgeldlimiet in procenten van de grondslag	8,50%
Kasgeldlimiet in bedrag	9.064

Berekening kasgeldlimiet primitieve begroting 2013

(x € 1.000)

	BUDGET		REALISATIE			
	Jaar	Kwartaal				Jaar
		1: jan- mrt	2: apr- jun	3: jul- sep	4: okt- dec	
Vlottende schuld						
Opgenomen gelden < 1 jaar		1.333	3.000	2.000	0	1.583
Schuld in rekening-courant		10.048	6.572	9.147	8.793	8.640
Gestorte gelden door derden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld		0	0	0	0	0
Totaal vlottende schuld	0	11.381	9.572	11.147	8.793	10.223
Vlottende middelen						
Uitgeleende gelden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Contante gelden in kas		0	0	0	0	0
Tegoeden in rekening-courant		219	264	286	297	267
Overige uitstaande gelden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Totaal vlottende middelen	0	219	264	286	297	267
Toets kasgeldlimiet						
Totaal netto vlottende schuld	0	11.162	9.308	10.861	8.496	9.956
Toegestane kasgeldlimiet	9.064	9.064	9.064	9.064	9.064	9.064
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	9.064	-2.098	-244	-1.797	568	-892

De aanpassing van de wet FIDO per 1 januari 2009 staat de gemeente toe de kasgeldlimiet te overschrijden voor een maximale periode van 3 achtereenvolgende kwartalen mits de overschrijding daarna wordt opgeheven door consolidatie.

Gezien de huidige marktsituatie waarbij het kortgeld tegen zeer lage rentetarieven verkrijgbaar is, is maximaal gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

Met ingang van september 2013 zijn langlopende leningen aangetrokken waardoor de kasgeldlimiet in het 4^e kwartaal niet meer overschreden wordt.

Als bij de berekening van de kasgeldlimiet per kwartaal rekening wordt gehouden met de aangepaste begroting wordt de kasgeldlimiet in het 2^e en 4^e kwartaal niet overschreden. (zie onderstaande tabel)

Berekening kasgeldlimiet inclusief begrotingsaanpassingen 2013

(x € 1.000)

	BUDGET		REALISATIE			
	Jaar	Kwartaal				Jaar
		1: jan- mrt	2: apr- jun	3: jul- sep	4: okt- dec	
Vlottende schuld						
Opgenomen gelden < 1 jaar		1.333	3.000	2.000	0	1.583
Schuld in rekening-courant		10.048	6.572	9.147	8.793	8.640
Gestorte gelden door derden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld		0	0	0	0	0
Totaal vlottende schuld	0	11.381	9.572	11.147	8.793	10.223
Vlottende middelen						
Uitgeleende gelden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Contante gelden in kas		0	0	0	0	0
Tegoeden in rekening-courant		219	264	286	297	267
Overige uitstaande gelden < 1 jaar		0	0	0	0	0
Totaal vlottende middelen	0	219	264	286	297	267

Toets kasgeldlimiet						
Totaal netto vlottende schuld	0	11.162	9.308	10.861	8.496	9.956
Toegestane kasgeldlimiet		10.196	10.004	10.112	8.919	9.783
Ruimte (+) / Overschrijding (-)		-966	696	-749	423	-173

Koersrisico

De gemeente Noordoostpolder heeft per 31-12-2013 de volgende leningen uitstaan:

	Boekwaarde
1. lening aan de FlevoMeer bibliotheek	€ 473.000
2. lening aan St. Nieuwland	€ 40.000
3. lening aan Enexis	€ 45.378
4. lening aan Vitens N.V.	€ 1.136.691
5. lening aan IJsselmeerziekenhuizen	€ 2.400.000
6. lening aan St. MFC Tollebeek	€ 720.000
7. lening aan vordering op Enexis B.V.	€ 183.598
8. lening aan Verkoop Vennootschap B.V.	€ 172.798
9. lening aan Stichting Stimuleringsfonds nederlandse gemeenten (SVn) startersleningen	€ 394.411
10. lening aan Bosbad B.V.	€ 163.488
Totaal per 31 december 2013	€ 5.729.364

Ter beperking van het koersrisico's op uitzetting uit hoofde van de treasuryfunctie zijn uitsluitend de volgende beleggingsinstrumenten toegestaan: rekening courant, spaarrekening, daggeld, deposito, onderhandse geldlening, commercial paper, certificate of deposit, obligatie, medium note en garantieproduct.

De rentepercentages die gehanteerd worden voor de leningen aan de bibliotheek, Enexis en de IJsselmeerziekenhuizen zijn respectievelijk 4,75%, 9% en 4,42%. Wat de rente van de achtergestelde lening aan Vitens N.V. betreft ontvangt de gemeente over het niet afgeloste deel van de hoofdsom een rentepercentage wat overeenkomst met het gemiddelde rentepercentage over 10-jaars Nederlandse staatslening, over de 5 voorafgaande kalenderjaren, vermeerderd met 1%. Voor 2013 komt het gemiddelde rentepercentage uit op 3,81%. Door de verkoop van de aandelen Essent aan RWE hebben de aandeelhouders de lening van Essent aan Enexis overgenomen.

Voor de gemeente Noordoostpolder gaat het om een bedrag van € 388.796. Deze lening is opgebouwd uit 4 tranches met looptijden van 3 tot 10 jaar en verschillende rentepercentages. Het gewogen gemiddelde rente percentage voor alle tranches van de lening bedraagt 4,65%. De eerste tranche is voor een bedrag van € 97.199 in 2012 afgelost. De tweede tranche is vervroegd afgelost op 30 september 2013. Hierbij ging het om een bedrag van € 107.999 In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties gegeven aan RWE. Voor de gemeente Noordoostpolder gaat het om een bedrag van € 172.798,11.

Het koersrisico dat de gemeente loopt is zeer beperkt aangezien deze uitzettingen geen fluctuerende rente opleveren, die boven de huidige rentestand liggen.

Tevens neemt de gemeente voor een bedrag van € 80.661 deel in het aandelenkapitaal van bedrijven.

Langlopende leningen

De gemeente Noordoostpolder heeft per 31-12-2013 de volgende leningen opgenomen:

1. lening BNG looptijd 30 jaar	€	4.000.000
2. lening BNG looptijd 1 jaar	€	2.500.000
3. lening BNG looptijd 1 jaar	€	<u>4.000.000</u>
Totaal per 31 december 2013	€	10.500.000

Kredietrisico

Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van treasury gelden een aantal richtlijnen voor de minimale kredietwaardigheid van de partijen waar de gemeente middelen kan uitzetten. Bij het uitzetten van middelen uit hoofde van treasury gelden de volgende uitgangspunten:

1. Uitzettingen vinden uitsluitend plaats bij:
 - a. Nederlandse overheden en andere publiekrechtelijke instellingen uit een van de landen van de Europese Unie met minimaal een AA-rating afgegeven door ten minste twee ratingbureau's.
 - b. Financiële instellingen met ten minste een AA-rating van een van de volgende erkende rating-bureaus: Moody's, Standard and Poors of Fitch IBCA.
2. Teneinde kredietrisico's te verminderen:
 - a. Wordt maximaal € 7 miljoen van de middelen met een looptijd korter dan één jaar uitgezet bij één individuele financiële instelling als bedoeld onder lid 1b met een rating lager dan AAA, doch tenminste met een AA-rating.
 - b. Wordt maximaal € 5 miljoen van de middelen met een looptijd van één jaar of langer uitgezet bij één individuele financiële instelling als bedoeld onder lid 1b met een rating lager dan AAA, doch ten minste met een AA-rating.
 - c. Is het uitzetten van middelen met een looptijd van 5 jaar of langer aan instellingen als bedoeld onder lid 1b beperkt tot instellingen met minimaal een AA rating.
 - d. Indien de som van alle uitgezette middelen € 5 miljoen overschrijdt, mag het aandeel bij instellingen met een AA-rating het bedrag van € 5 miljoen niet overschrijden.

Intern liquiditeitsrisico

Interne liquiditeitsrisico's worden beperkt door de financieringsactiviteiten te baseren op een korte termijn liquiditeitenplanning (looptijd tot 1 jaar), alsmede een meerjarige liquiditeitenplanning met een looptijd van minimaal 4 jaar. Om een goed inzicht te krijgen welke vaste geldlening afgesloten moet worden en hoeveel moet worden geleend en met welke looptijd, moet de informatievoorziening hieromtrent verder worden verbeterd. Het vaststellen van de financieringsbehoefte ten aanzien van lopende projecten blijft moeilijk. Door het bijhouden van een liquiditeitenplanning worden inzichten verkregen in ontvangsten en uitgaven.

Valutarisico

Valutarisico's worden uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in de geldeenheid die in Nederland van toepassing is.

Gemeentefinanciering

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van de gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte. Het saldo onder genoemde langlopende leningen bestaat uit leningen sociale zaken en opgenomen geldleningen.

Financieringspositie

(x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2013	Werkelijk 2013
Vaste activa:		
Immateriële vaste activa	-	-
Materiële vaste activa	52.832	58.576
Financiële vaste activa	<u>9.483</u>	<u>8.519</u>
Totale investeringen vaste activa	62.315	67.095
Financiering:		
Reserves	76.992	69.320
Voorzieningen	<u>11.156</u>	<u>9.523</u>
Totaal reserves en voorzieningen	88.148	78.843
Langlopende geldleningen	2.260	12.396

Kasbeheer

Het kasbeheer bestaat uit saldo- en liquiditeitenbeheer en het beheer van de geldstromen inzake debiteuren en crediteuren. Er wordt op toegezien dat de liquiditeitspositie van voldoende omvang is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen.

Het betalingsverkeer wordt zoveel mogelijk elektronisch uitgevoerd door de NV Bank Nederlandse Gemeenten. Voor kashandelingen is een plaatselijke bank ingeschakeld.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld-, kasgeldleningen en kredietlimieten op rekening courant. Alvorens middelen worden aangehouden of uitgezet met een looptijd van korter dan 1 jaar, wordt bij minimaal drie instellingen offertes opgevraagd.

Het kasbeheer bestaat naast het liquiditeitenbeheer tevens uit het beheer van de geldstromen inzake debiteuren en crediteuren. Het debiteurenbeheer omvat het zorgdragen voor een tijdige ontvangst van betalingen. De betaaltermijn van uitgaande facturen bedraagt 30 dagen na dagtekening van de factuur, tenzij bij verordening anders is bepaald. Wanneer debiteuren niet tijdig aan hun verplichtingen voldoen zal de gemeente maatregelen nemen binnen de publiekrechtelijke (bijv. invorderingswet) en privaatrechtelijke (burgerlijk wetboek) geldende mogelijkheden. De betaaltermijn van inkomende facturen is eveneens 30 dagen na de dagtekening van de factuur, tenzij er redenen zijn om daarvan af te wijken. De inning van belastingdebiteuren geschiedt zoveel mogelijk door middel van automatische incasso, waar van meer dan 80% van de belastingdebiteuren gebruik maakt.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren voor decentrale overheden vindt zijn wettelijke basis in de wet Financiering decentrale overheden (Fido).

Nadat de Tweede Kamer het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren op 4 juli 2013 heeft aangenomen, heeft de Eerste Kamer op 10 december 2013 met het wetsvoorstel ingestemd. De wetwijziging is op 13 december 2013 in het Staatsblad gepubliceerd. De wet is op 15 december 2013 van kracht geworden.

Voor decentrale overheden betekent schatkistbankieren dat zij al hun overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale

overheden. Vanzelfsprekend blijven decentrale overheden volledig vrij in de besteding van hun middelen zonder dat het Agentschap daar enige vorm van toezicht op uitoefent of kan uitoefenen.

Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Iedere euro die decentrale overheden aanhouden in de schatkist, vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk. Dat het Rijk (het Agentschap) minder hoeft te financieren op de markt vertaalt zich direct in een lagere staatsschuld. Een ander belangrijk gevolg van deelname aan schatkistbankieren is een verdere vermindering van de beleggingsrisico's waaraan decentrale overheden worden blootgesteld.

Paragraaf

Bedrijfsvoering

BEDRIJFSVOERING

U wordt geïnformeerd over een aantal bedrijfsvoeringaspecten.

Personeel en Organisatie

Algemeen

In 2013 heeft de geplande verbouwing van het gemeentehuis plaatsgevonden. Het betreft de kantooromgeving die verbouwd is en ingericht op activiteitgericht werken. Daarnaast is er klimaatbeheersing aangebracht in zowel de kantooromgeving als de vergaderen bestuursvleugel. Het eerste verbouwde deel is in augustus 2013 in gebruik genomen, het tweede deel in december 2013. Hiermee zijn via het project alle randvoorwaarden gecreëerd voor Het Nieuwe Werken en wordt vanaf 2014 gewerkt volgens dit concept. In maart 2014 zal er een Open Huis georganiseerd worden voor alle belangstellenden en verder staat 2014 in het teken van evaluatie en nazorg.

Organisatie

Organisatieontwikkeling

In april 2013 is besloten tot een wijziging van de organisatiestructuur en de benoeming van twee directeuren als Gemeentesecretaris/directeur en Algemeen directeur/locogemeentesecretaris voor de duur van 15 maanden. Dit met als doel om continuïteit in de bedrijfsvoering te realiseren evenals een kleiner en slagvaardiger directieteam. Door het meer strategisch gaan sturen van de directie, worden verantwoordelijkheden lager in de organisatie gelegd. Het middenmanagement gaat zelfstandiger opereren en krijgt meer verantwoordelijkheid. De nieuwe directie heeft in samenwerking met de managers een nieuwe visie op organiseren geformuleerd als gespreksagenda met de medewerkers. Ontwikkelingen zoals passend organiseren, digitalisering, decentralisaties van taken en verdergaande samenwerkingen zijn hierin meegenomen.

Specifiek met betrekking tot passend organiseren heeft een van de directeuren en een aantal managers en medewerkers leergangen gevolgd op dit vlak. Daarnaast is de organisatie begeleid bij het passend werken en organiseren, vooral bij lopende projecten binnen het sociale domein, het opstellen van een nieuw dienstverleningsconcept en via casuïstiekbesprekingen van college- en directieleden.

Kwaliteitszorg

Op basis van de pijlers in de Nota Integrale Kwaliteitszorg zijn door middel van de inzet van de LEAN methodiek verschillende procesverbeteringen uitgerold in de organisatie.

213a onderzoeken

In april 2013 is conform planning de benchmark publiekszaken uitgevoerd als 213a-onderzoek. De deelname aan de benchmark heeft als doel om de gemeentelijke dienstverlening van het KCC te monitoren en op basis van de resultaten eventueel te verbeteren. De kwaliteit van de dienstverlening en de klanttevredenheid is gemeten. Uit de rapportage blijkt dat het totaaloordeel van klanten die het KCC (lees: de balie) in april 2013 bezochten een 7,8 is. De tevredenheid over het telefonisch contact wordt in de gemeente Noordoostpolder beoordeeld met het cijfer 7,4.

Personeel

Het samenwerkingsverband op het gebied van HRM in de polder loopt alweer enige jaren. Deze samenwerking heeft als doel voordelen te bieden op het gebied van kostenbeheersing, kwaliteitsverbetering, positionering en efficiëncy. Ook in 2013 waren er een aantal projecten binnen dit samenwerkingsverband:

SWiF (SamenWerken in Flevoland)

Inmiddels heeft SWiF gestalte gekregen door de oprichting van de site www.samenwerkeninflevoland.nl. Hier worden interne vacatures, opdrachten en projecten uitgewisseld tussen de verschillende deelnemende organisaties. Bovendien is het een platform voor medewerkers om kennis uit te wisselen. De intranetsite krijgt steeds meer bekendheid. Er is daarom besloten de site verder door te ontwikkelen en tevens open te stellen voor alle werkzoekenden, zodat ook de inhuur van externen (gemeentemarktplaats) begin 2014 geïntegreerd kan worden in SWiF. Hiermee ontstaat er de mogelijkheid om ons als gemeente direct via deze site te profileren.

Bezuinigingen bestuursdienst

In 2013 is verder bezuinigd op de bestuursdienst conform taakstelling bestuursdienst fase II. Ten opzichte van 2012 liep de taakstelling op van € 1 mln naar € 1,6 mln plus een extra taakstelling van € 120.000 vanwege de overgang naar de RUD. Daarnaast is gestart met invulling geven aan de extra taakstelling opgelegd voor de periode 2014 – 2017. De consequenties van alle bezuinigingen worden steeds meer merkbaar: de flexibiliteit is drastisch verlaagd en de directie en het management moeten steeds meer (her) prioriteren. Nieuwe initiatieven zijn alleen mogelijk wanneer andere activiteiten stopgezet of opgeschort worden.

Juridische zaken

Gebruik van mediationvaardigheden bij bezwaren

Sinds 2010 worden mediationvaardigheden bij bezwaren ingezet. Dit in het kader van de pilot bij vier clusters: vergunningen, handhaving, Werk en inkomen en uitvoering Publieksdiensten (WMO). Er is indertijd voor deze clusters gekozen op basis van het aantal bezwaarschriften. Uit het evaluatieonderzoek blijkt dat, van het totaal aantal ingediende bezwaarschriften, 37% is ingetrokken naar aanleiding van een rond-de-tafel-gesprek.

Klachten

In de klachtenregeling heeft de informele wijze van klachtbehandeling een prominente plaats. Mede door inzet van mediationvaardigheden streeft de gemeente naar een voortvarende behandeling van een klacht. Het aantal klachten op jaarbasis is de afgelopen jaren redelijk stabiel, terwijl we een forse toename zien van het aantal WOB-verzoeken.

Project Andere Overheid / Dienstverlening

In 2007 is gemeente Noordoostpolder toegetreden tot de coöperatieve vereniging Dimpact. Hiermee heeft de gemeente de eerste stappen gezet om een nieuw gemeentelijk front-office in te richten. Het lidmaatschap van Dimpact heeft de gemeente de afgelopen jaren ondersteund om o.a. het digitaal loket voor burgers in te richten. Eind 2012 is de samenwerking binnen Dimpact geëvalueerd. Eén van de redenen voor deze evaluatie betrof de ingezette koers van Dimpact en de organisatieontwikkeling binnen Noordoostpolder. In onderling overleg tussen Dimpact en gemeente Noordoostpolder is geconcludeerd dat de beide organisaties een andere koers zijn gaan varen. De raad heeft daarop besloten om het lidmaatschap van Dimpact te beëindigen om zelf weer regie te nemen over onze digitale dienstverlening. In 2013 is tevens gestart met digitalisering van de post en archief en het zaakgericht werken, dit zal onze dienstverlening versterken.

Paragraaf

Verbonden partijen

VERBONDEN PARTIJEN

Deze paragraaf gaat in op de partijen waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Het gaat hierbij om deelnemingen in vennootschappen en gemeenschappelijke regelingen; "verbonden" belangen in stichtingen en verenigingen komen bij Noordoostpolder niet voor. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die verloren kunnen gaan in geval van faillissement of financiële problemen bij de verbonden partij of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Wanneer er alleen sprake is van een financieel of een bestuurlijk belang, is er geen sprake van een "verbonden partij".

De informatie in de paragraaf geeft inzicht in doelstellingen, activiteiten en financiële positie van de verbonden partijen. Onder financieel resultaat wordt verstaan het resultaat van het lichaam als geheel en dus niet het aandeel daarin van Noordoostpolder.

De gemeente participeerde in 2013 in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- GR Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Flevoland 2008
- GR Veiligheidsregio Flevoland 2008
- GR IJsselmeergroep (met uitvoeringsbedrijf Concern voor Werk)
- GR Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek

De gemeenteraad heeft een besluit tot participatie in de volgende gemeenschappelijke regeling genomen, waarschijnlijk wordt dit in de loop van 2014 geëffectueerd:

- GR Nieuw Land Erfgoedcentrum

De gemeente nam deel in het maatschappelijk kapitaal van:

- Bank Nederlandse Gemeenten NV
- Vitens NV
- Wadinko NV
- Huisvuilcentrale Noordholland NV
- Enexis Holding NV
- Attero Holding NV
- Voormalig Essent NV; als gevolg van de verkoop nu als aandeelhouder in:
 - Vordering op Enexis BV
 - Verkoop Vennootschap BV
 - Publiek Belang Electriciteitsproductie BV
 - CBL Vennootschap BV
 - Claim Staat Vennootschap BV
- Technofonds Flevoland BV

In de volgende twee tabellen staan enkele kerngegevens van de verbonden partijen genoemd, die daarna worden toegelicht.

Gemeenschappelijke regeling	Participanten	Balanstotaal	Eigen vermogen	Financieel resultaat*
Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Flevoland 2008	Alle Flevolandse gemeenten	€ 17.060.757	€ 4.356.912	€ 226.865
Veiligheidsregio Flevoland 2008	Alle Flevolandse gemeenten	€ 21.887.663	€ 6.250.460	€ 580.104
IJsselmeergroep	Gemeenten Lelystad, Noord-oostpolder, Urk en Zeewolde	€ 4.585.000	€ 1.429.000	€ 20.000
Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek	Gemeenten Almere, Blaricum, Bussum, Dronten, Hilversum, Huizen, Laren, Lelystad, Muiden, Naarden, Noordoostpolder, Urk, Weesp, Wijdemeeren en Zeewolde, Provincies Flevoland en Noord-Holland	Er is geen jaarrekening 2012 opgesteld, alleen een verantwoording van de opstartkosten.	€ 814.000 (het financieel resultaat is toegevoegd aan de reserves)	€ 814.000 (dit is het saldo tussen de bijdragen van de deelnemers en de werkelijke opstartkosten in 2012)

Deelneming in	Participatie %	Balanstotaal	Eigen vermogen	Financieel resultaat*
Bank Nederlandse Gemeenten NV	0,0350	€ 131.183.000.000	€ 2.918.000.000	€ 283.000.000
Vitens NV	0,5613	€ 1.711.800.000	€ 438.300.000	€ 39.300.000
Wadinko NV	2,9300	€ 55.134.844	€ 55.016.325	€ 6.292.765
Huisvuilcentrale Noordholland NV	1,8730	€ 1.030.485.000	€ 63.178.000	(€ 4.940.000)
Enexis Holding NV	0,0216	€ 6.264.900.000	€ 3.370.100.000	€ 239.100.000
Attero Holding NV	0,0216	€ 774.326.000	€ 274.000.000	€ 8.100.000
Vordering op Enexis BV	0,0216	€ 1.367.385.142	€ 94.168	(€ 3.707)
Verkoop Vennootschap BV	0,0216	€ 446.287.299	€ 415.900.000	€ 5.900.000
Publiek Belang Electriciteitsproductie BV	0,0216	€ 1.789.710	€ 1.634.000	(€ 61.272)
CBL Vennootschap BV	0,0216	\$ 9.922.999	\$ 129	(\$ 126.738)
Claim Staat vennootschap BV	0,0216	€ 68.267	€ 66.482	(€ 14.896)
Technofonds Flevoland BV	2,5000	€ 10.329.770	€ 10.213.361	€ 349.439

* Verlies wordt (tussen haakjes) vermeld.

** De bedragen zijn afkomstig uit de jaarstukken 2012 of 2013 (BNG NV, Vitens NV, HVC NV, Enexis Holding NV)

Toelichting per verbonden partij.

GR Gemeenschappelijke GezondheidsDienst Flevoland 2008

Het doel van deze verbonden partij is een sterke en efficiënte gezondheidsdienst die belast is met de organisatie en de coördinatie van de uitvoering van de openbare gezondheidszorg. De wethouders van de deelnemende gemeenten die belast zijn met de portefeuille gezondheidszorg, zijn lid van het algemeen bestuur.

De deelnemers betalen elk een jaarlijkse bijdrage in de kosten van de GR. Het belangrijkste financiële risico dat de deelnemers in de GR lopen is een bijdrage in een eventueel exploitatietekort. Wanneer de GR zou worden opgeheven wordt een eventueel overblijvend tekort eveneens gedragen door de deelnemende gemeenten.

De GGD Flevoland werkt samen met de GGD Gooi- en Vechtstreek.

GR Veiligheidsregio Flevoland 2008

Het doel van deze verbonden partij is een efficiënte en sterke regionale voorbereiding op en samenwerking tijdens rampen en grootschalige calamiteiten tussen de direct verantwoordelijke organisaties, te weten de Regionale Brandweer, Politie en de deelnemende gemeenten. Namens de deelnemende gemeenten is de GR verantwoordelijk voor de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing en beheer van de gemeenschappelijke meldkamer. De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR) valt onder de verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio maar is organisatorisch ondergebracht bij de GGD Flevoland 2008.

Het bestuur van de GR bestaat uit de burgemeesters van de zes gemeenten in Flevoland.

De deelnemers betalen elk een jaarlijkse bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling. Het belangrijkste financiële risico dat de deelnemers in de GR lopen is een bijdrage in een eventueel exploitatietekort. Wanneer de GR zou worden opgeheven wordt een eventueel overblijvend tekort eveneens gedragen door de deelnemende gemeenten.

De GR werkt nauw samen met de Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek.

Vanaf 1 januari 2014 zijn de brandweertaken formeel belegd bij de Veiligheidsregio's en niet langer bij gemeenten. Hiermee vervalt het recht op compensatie van btw waardoor de gemeentelijke bijdrage zal gaan stijgen; de gemeenten worden daarvoor gecompenseerd.

GR IJsselmeergroep

Deze verbonden partij voert de Wet Sociale Werkvoorziening uit. De GR heeft een werkmaatschappij waar de feitelijke uitvoering van de WSW is ondergebracht: Concern voor Werk NV.

Twee wethouders van de gemeente hebben zitting in het bestuur.

Jaarlijks wordt een bijdrage in het exploitatietekort van de GR verleend. Het belangrijkste financiële risico dat de deelnemers in de GR lopen is een bijdrage in een eventueel exploitatietekort. Wanneer de GR zou worden opgeheven wordt een eventueel overblijvend tekort eveneens gedragen door de deelnemende gemeenten.

Op 1 januari 2015 wordt de Participatiewet ingevoerd. De instroom in de WSW stopt per 1 januari 2015. De Huidige WSW'ers behouden hun rechten en plichten. De Participatiewet betekent ook een forse bezuiniging op het gebundelde reïntegratiebudget (samenvoeging Sw budget en reïntegratiebudget WWB).

Bij ongewijzigd beleid zal de GR vanaf 2015 te maken krijgen met forse tekorten. In 2013 en 2014 wordt door de partijen (gemeenten en Concern voor Werk) onderzocht hoe de tekorten beperkt kunnen worden.

GR Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek

Deze GR voert vanaf 1 januari 2013 taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving uit het omgevingsrecht uit. Deelname is wettelijk verplicht op basis van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO). Doel is om te komen tot kwaliteitsverbetering.

De taken die voorheen werden uitgevoerd door de GR Milieusamenwerking Flevoland, zijn ondergebracht bij de Omgevingsdienst.

De bijdragen van de deelnemers zijn gebaseerd op de budgetten die de deelnemers in 2011 in hun begrotingen hadden opgenomen voor de overgedragen taken, verhoogd met een vaste opslag voor overhead.

GR Nieuw Land Erfgoedcentrum

Deze GR beheert de collecties en bescheiden uit de archiefbewaarplaatsen van de deelnemers.

Deelnemers zijn het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, de provincie Flevoland, de gemeenten Lelystad, Urk, Dronten en Zeewolde, het waterschap Zuiderzeeland, de stichting Nieuw Land en de Stichting voor het Bevolkingsonderzoek in de drooggelegde Zuiderzeepolders.

Reden van aansluiting bij deze GR zijn primair de eisen die in de Archiefwet 1995 worden gesteld aan het bewaren van archieven die ouder zijn dan 20 jaar. Wanneer de gemeente zelfstandig wil voldoen aan de eisen van de archiefwet, moet eerst fors geïnvesteerd worden in het verbeteren van de bestaande archiefbewaarplaats en het inrichten van een aparte bezoekersruimte. Ook moet er een eigen archivaris worden aangesteld.

De meerwaarde van het aansluiten bij deze GR is dat zij al het grootste deel van het archief over het ontstaan en de eerste jaren van de "Noordoostelijke Polder" tot het oprichten van de gemeente Noordoostpolder in beheer heeft en de collectie door de aansluiting completer wordt en beter raadpleegbaar.

Vrijwel gelijktijdig met de raadsvergadering waarin het besluit tot aansluiting bij deze GR zou worden genomen, werd bericht ontvangen dat het NLE zich wil bezinnen op deelname aan toekomstige culturele/recreatieve projecten.

De deelname van Noordoostpolder heeft nadrukkelijk uitsluitend tot doel om te voldoen aan de archiefwettelijke taken. Voorkomen moet worden via een GR deelgenoot te worden in ontwikkelingen waar geen behoefte aan is en waarvan de mogelijke financiële consequenties niet te overzien zijn.

Om toch uitvoering te kunnen geven aan het genomen raadsbesluit en te kunnen voldoen aan de archiefwettelijke eisen, is in 2013 een DienstVerleningsOvereenkomst (DVO) afgesloten waarmee voldaan wordt aan de eisen uit de Archiefwet. Deze DVO is in 2014 met een jaar verlengd.

Naar verwachting komt er in 2014 duidelijkheid over een nieuwe GR en kan daarna worden besloten tot definitieve aansluiting bij de GR (en de wijze waarop).

De bijdrage aan deze GR wordt berekend op basis van het aantal inwoners.

Eigen vermogen:	€	344.219	Jaarrekening 2012, incl. resultaat 2012
Financieel resultaat:	€	(86.143)	Verlies, jaarrekening 2012

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) NV

De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De BNG biedt financiële dienstverlening, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren.

Overheden en andere instellingen in de publieke sector zijn aandeelhouder van deze bank. Jaarlijks wijst het college van Burgemeester en Wethouders een vertegenwoordiger aan voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Noordoostpolder bezit 19.656 van de 55.690.720 aandelen BNG (0,035%). Gemeenten, provincies en de staat zijn de eigenaars/aandeelhouders van de BNG; het werkterrein van de bank is beperkt tot overheden en overheidsgerelateerde instanties. De bank bezit de hoogst mogelijke status die door kredietbeoordelaars kan worden toegekend. De risico's voor de gemeente worden dan ook als zeer klein geschat en beperken zich tot de nominale waarde van het aandelenbezit en de eventueel aan de bank uitgeleende middelen. De waarde waarvoor het aandelenpakket op de balans is opgenomen is € 49.140. Een hoge status betekent niet dat er voortdurend een stabiele winst en daaraan gerelateerde dividenduitkering gerealiseerd kan worden. De zorgen over de Europese schulden-crisis zijn weliswaar afgenomen maar zeker niet verdwenen; de marktomstandigheden blijven moeilijk waardoor het resultaat van de bank onder druk staat. Daarnaast zal de bank moeten voldoen aan de nieuwe eisen die een maximum stellen aan de verhouding tussen eigen vermogen en balanstotaal. In 2011 heeft de bank een plan opgesteld om aan de minimumeis van het Baselse Comité voor Banktoezicht te voldoen en uiterlijk 2017 het vermogen te versterken. De noodzakelijke groei van het eigen vermogen zal voornamelijk opgebracht moeten worden door een groter deel van de winst in te houden. Het dividendpercentage bedraagt daarom slechts 25% van de winst.

Vitens NV

Vitens voorziet in de behoefte aan drinkwater en industriewater binnen en buiten het distributiegebied en beheert de waterketen. Betrokken zijn gemeenten in het verzorgingsgebied en de provincies Flevoland, Friesland, Overijssel, Gelderland en Utrecht. De gemeente heeft stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Noordoostpolder bezit 32.430 van de 5.777.247 (0,5613%) gewone aandelen. Het risico van de gemeente is beperkt tot de nominale waarde van het aandelenbezit plus het bedrag dat als achtergestelde lening aan Vitens is verstrekt. Het bedrag waarvoor de aandelen in de balans zijn gewaardeerd is € 4.765; het restant van de lening bedroeg op 31 december 2013 € 1.136.691. Aangezien Vitens een monopolie op waterlevering via een vast netwerk heeft in haar verzorgingsgebied en inwoners en bedrijven altijd water nodig blijven hebben, wordt het financiële risico als zeer klein geschat.

Wadinko NV

Wadinko NV neemt langdurig deel in nieuwe of bestaande kansrijke ondernemingen in de regio Overijssel, Noordoostpolder en Zuidwest Drenthe. De deelname bestaat uit de inbreng van kapitaal, kennis en managementondersteuning.

Betrokken zijn de gemeenten die aandeelhouder waren van de voormalige Waterleiding Maatschappij Overijssel en de provincie Overijssel. Jaarlijks wijst het college van Burgemeester en Wethouders een vertegenwoordiger aan voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

De gemeente bezit 70 (2,93%) van de 2.389 aandelen. Het risico dat de gemeente zou kunnen lopen, namelijk het verminderen van of zelfs het tenietgaan van de waarde van

deze aandelen, is daarmee nihil. Gezien de doelstellingen van Wadinko worden er geen dividendopbrengsten geraamd.

In 2016 gaan de aandeelhouders hun deelname in Wadinko evalueren (zoals in 2010).

Huisvuilcentrale Noordholland NV (HVC)

HVC is een samenwerkingsverband van gemeenten en waterschappen, dat actief is op het gebied van afvalinzameling, -scheiding en -recycling, compostering, afval- en slibverbranding en de opwekking en benutting van duurzame energie uit biomassastromen en andere bronnen.

48 gemeenten in Flevoland, Friesland, Noord- en Zuid-Holland (eventueel in de vorm van een daarmee gelijk te stellen gemeenschappelijke regeling) en 6 waterschappen uit Noord- en Zuid-Holland en Gelderland zijn betrokken bij deze NV. Jaarlijks wijst het college van Burgemeester en Wethouders een vertegenwoordiger aan voor de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

HVC voert op basis van een dienstverleningsovereenkomst taken uit waarvoor via jaarlijks vastgestelde tarieven wordt betaald. De aandeelhouders ontvangen een zogenaamde garantstellingsprovisie omdat zij garant staan voor (een deel van) de leningen die HVC heeft afgesloten. De gemeente bezit 62 (1,873%) van de 3.311 aandelen, die voor € 2.813 op de balans zijn geactiveerd.

HVC heeft in totaal 3.311 aandelen uitgegeven, waarvan 2.914 aandelen A (voor aandeelhouders die garant staan voor de financieringsverplichtingen inzake afvalactiviteiten en 397 aandelen B voor aandeelhouders die garant staan voor slibverwerkingsactiviteiten, deze laatste zijn de aangesloten waterschappen).

In verband met de financiële positie van HVC is in de aandeelhoudersvergadering van december 2012 besloten om de garantstelling voor leningen voor bijna alle activiteiten van HVC te laten gelden, tot een maximum van € 670 miljoen (bedoeld voor (her)financieringen van vervangingsinvesteringen en modificaties aan bestaande activa). Over de financiering van nieuwe investeringen vindt aparte besluitvorming plaats. Ten aanzien van duurzame energie geldt dat de financiële resultaten van nieuwe projecten op het gebied van duurzame energie die niet zijn verbonden met afvalbeheer, alleen gelden voor de aandeelhouders die daarin participeren.

Garantstellingsbedrag	€	12.577.277	Garantstelling op basis van 62 aandelen A, na toepassing ballotageovereenkomst, jaarrekening 2012
-----------------------	---	------------	---

Het resultaat over 2013 bedraagt € 4,9 miljoen negatief. Het hierin begrepen resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening is € 7,8 miljoen positief. Het totale negatieve resultaat werd in belangrijke mate gevormd door een gewijzigde afschrijvingsmethodiek, eenmalige afwaarderingen en reorganisatievoorziening, effecten brand bio-energiecentrale e.a. en belastingeffect normalisaties. De raad van commissarissen stelt voor het negatieve nettoresultaat na belastingen van € 4,9 miljoen te onttrekken aan de overige reserves.

Het risico bestaat dat de aandeelhouders van HVC gevraagd worden om een tekort op de exploitatie aan te vullen naar rato van het aandelenpercentage. Deze bepaling is opgenomen in de ballotageovereenkomst (artikel 7). Bij blijvend slechte resultaten en eventuele druk vanuit financiers is dit verzoek op enig moment mogelijk. Noordoostpolder acht deze stap niet opportuun. Bezuinigingen, herziening van de leningenportefeuille en een investeringsstop bieden op basis van de door HVC gepresenteerde cijfers, voldoende soelaas.

Daarnaast staan de aandeelhouders garant voor de leningen van HVC. Voordat HVC niet meer aan haar aflossingsverplichtingen kan voldoen, zal zij waarschijnlijk eerst een be-

roep doen op het hiervoor genoemde artikel 7 van de ballotageovereenkomst. In een dergelijk geval zullen er waarschijnlijk ook aanvullende bijdragen gedaan moeten worden door de aandeelhouders om HVC de kans te geven de zaken weer op orde te krijgen, bijvoorbeeld door overname van leningen of bijstorting in het aandelenkapitaal.

Vooralsnog is de verwachting van HVC dat het ingezette ombuigingsprogramma, de investeringstop en het eventueel oprekken van aflossingstermijnen van leningen afdoende zijn om daarmee in 2015 weer in de zwarte cijfers te komen.

De gemeente Noordoostpolder heeft 2,1 % van de aandelen en heeft daarmee beperkte invloed. Het is van belang om HVC kritisch te blijven volgen en hen deelgenoot te maken van onze zorgen.

HVC heeft, op verzoek van de Flevolands gemeenten, de strategie en de haal –en houdbaarheid van de meerjarenprognose, in het licht van de landelijke hergebruikdoelstelling van 65%, extern getoetst. Het massaal scheiden van herbruikbare afvalstromen heeft (financiële) consequenties voor de hoeveelheid te verbranden restafval. Het onderzoek concludeert dat vollast van de verbrandingsovens tot 2020 goed te realiseren is. Het gekozen scenario zal leiden tot minder restafval en recycling tot hogere inkomsten. Het benodigd deel brandbaar afval, om de verbrandingsovens 100% te vullen, zal uit het buitenland worden gehaald, tegen veel lagere tarieven. Het gevolg hiervan is dat de prijs die aandeelhoudende gemeenten moeten betalen voor het verbranden van afval, zullen gaan stijgen, terwijl er minder restafval wordt aangeleverd door aandeelhoudende gemeenten. HVC stelt dat, door een lagere aanvoer van restafval tegen een hoger tarief, de kosten niet zullen gaan stijgen voor gemeenten ten opzichte van nu. Het versneld afschrijven van verbrandingslijnen is volgens HVC geen zinvolle optie.

HVC wil een belangrijke rol spelen op het gebied van gescheiden inzameling en het nuttig toepassen van de materiaalstromen. De landelijke doelstellingen op het gebied van gescheiden inzameling zijn recent verhoogd naar 65%. Om dit doel te behalen zijn fundamentele veranderingen noodzakelijk in de wijze van inzamelen. HVC ziet een maatwerk aanpak en een grondstoffenplan voor iedere aandeelhoudende gemeente. Investerings hiervoor vallen onder de collectiviteit van garantstelling

Enexis Holding NV

Enexis Holding NV is verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhoud en het beheer van de transport- en distributienetten voor elektriciteit (kabels en leidingen) en gas (buizen en leidingen) en daaraan gelieerde activiteiten (met name meetdiensten, openbare verlichting, verhuur van middenspanningsinstallaties en de aanleg en het beheer van particuliere energiedistributienetten).

Provincies en gemeenten zijn de enige aandeelhouders in de NV en behartigen daarmee de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

Het nominaal aandelenkapitaal van deze vennootschap bedraagt € 149.682.196, verdeeld over evenzoveel aandelen waarvan Noordoostpolder er 32.331 (0,0216%) bezit. Op grond van de wet (art 2:81 BW) zijn de verplichtingen en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders in totaliteit jegens Enexis Holding beperkt tot de nominale waarde van dit aandelenpakket. De waarde waarvoor deze aandelen op de balans staan is € 20.045. Het risico dat de gemeente met deze deelneming loopt, wordt als klein beoordeeld.

Enexis Holding opereert onder toezicht van de Energiekamer.

Attero Holding NV

Het aandeelhouderschap van Attero is een gevolg van de verkoop van Essent in 2009. Attero (Essent Milieu) maakte geen onderdeel uit van de verkoop van Essent en het bedrijf werd verzelfstandigd met dezelfde aandeelhouders als bij Essent.

Attero verzorgt de grootschalige verwerking van huishoudelijk, organisch en mineraal afval. Vanuit haar maatschappelijke verantwoordelijkheid besteedt zij alle aandacht aan mogelijkheden voor hergebruik, aan de opwekking van duurzame energie uit afvalstromen en aan milieubewust beheer van stortplaatsen.

De provincies en gemeenten behartigen met hun aandeelhouderschap de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders. Het aantal uitgegeven aandelen (van € 0,01) bedraagt 149.682.196, waarvan Noord-oostpolder er 32.331 (0,0216%) bezit. Op grond van de wet (art 2:81 BW) zijn de verplichtingen en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders in totaliteit beperkt tot de nominale waarde van deze aandelen. De waarde van dit aandelenkapitaal op de balans is € 3.880.

Bij de verkoop van Essent waren de aandeelhouders al tot de conclusie gekomen dat een participatie in Attero niet tot hun strategische activiteiten behoorde. Er was op dat moment echter te weinig belangstelling voor het bedrijf. In 2012 is onderzocht of een positie van het bedrijf als publiek dienstverlener met uitsluitend gemeentelijke aandeelhouders mogelijk zou zijn. Hoewel veel gemeenten belangstelling voor deze optie toonden, heeft uiteindelijk een onvoldoende aantal ook daadwerkelijk aangegeven in dit model te zullen participeren. Hierna is het proces dat moest uitmonden in de verkoop van Attero, weer opgestart met als resultaat dat de aandeelhouderscommissie van Attero Holding in december 2013 berichtte dat er overeenstemming is bereikt met Waterland Private Equity Investments voor een overname ad. € 170 miljoen. In 2014 vindt nader overleg met de aandeelhouders plaats.

Het financieel resultaat was lager dan in 2011 als gevolg van verslechterde marktomstandigheden en extra afschrijvingen op de boekwaarde bij het bedrijfsonderdeel Bio-energie en Mineraal.

Essent NV

Essent NV was de houdstermaatschappij van een aantal groepsmaatschappijen in Nederland, Duitsland en België die zich bezighielden met het opwekken, transporteren en leveren van energie en het verrichten van milieudiensten (afvalverwerking).

Aandeelhouders van Essent waren gemeenten en provincies in Nederland. In september 2009 is Essent (op een voor de gemeente, financieel gezien, achteraf zeer gunstig moment) verkocht aan de Duitse energieonderneming RWE. Hierbij zijn een aantal nieuwe vennootschappen opgericht die direct te maken hebben met de afwikkeling van de verkoop; het gaat daarbij om de volgende vennootschappen:

- Vordering op Enexis BV

Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) heeft Essent indertijd, vóór de verkoop aan RWE, het netwerkbedrijf afgesplitst en de gas- en elektriciteitsnetten overgedragen (aan Enexis). Omdat Enexis over onvoldoende middelen beschikte om de koopprijs te kunnen betalen verschaftte Essent tegelijkertijd een lening aan Enexis. Aangezien het niet mogelijk was om de lening mee te verkopen aan RWE of extern te financieren is deze (als vordering) overgedragen aan de aandeelhouders.

Op het moment van overdracht bedroeg de vordering € 1,8 miljard. De aflossing van deze vordering is vastgelegd in een leningsovereenkomst, bestaande uit verschillende

looptijden (tot en met 10 jaar) en rentepercentages. Het gemiddelde rentepercentage dat op de lening wordt vergoed, bedraagt 4,65%.

Op basis van de aanwijzing van de minister van economische zaken kan een deelbedrag van € 350 miljoen onder bepaalde voorwaarden geconverteerd worden naar eigen vermogen van Enexis.

De provincies en gemeenten behartigen met hun aandeelhouderschap de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

De vordering op Enexis is vastgelegd in een leningovereenkomst bestaande uit vier tranches (3, 5, 7 en 10 jaar), de eerste tranche verviel in 2012. De eerstvolgende tranche vervalt op 30 september 2014, daarna op 30 september 2016 en de laatste op 30 september 2019. Enexis mag, onder voorwaarden, de tweede en derde tranche vervroegd aflossen en de derde tranche converteren in eigen vermogen van Enexis Holding NV.

Het risico voor de aandeelhouders beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000) plus de waarde van de leningen aan Vordering op Enexis BV. De boekwaarde van de aandelen op de balans is € 4. De boekwaarde van de leningen was op 31 december 2013 € 183.598.

Noordoostpolder bezit 432 van de in totaal 2.000.000 aandelen (0,0216 %).

Vordering op Enexis BV loopt beheerste risico's op Enexis Holding voor de niet-tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis Holding.

- Verkoop Vennootschap BV

In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties gegeven aan RWE. Het overgrote merendeel van deze garanties is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan deze deelneming, die vanaf het moment van oprichting dus ook aansprakelijk is, mochten een of meer van deze garanties onjuist blijken te zijn.

Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening zal worden aangehouden (in jargon: in *escrow* zal worden gestort). Buiten het bedrag dat in *escrow* zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet verder aansprakelijk voor inbreuken op garanties.

Daarmee is de functie van Verkoop Vennootschap dus tweërlei. Als vennootschap die vrijwel alle garanties onder de verkoopovereenkomst heeft overgenomen van de verkopende aandeelhouders zal zij eventuele garantieclaimprocedures voeren tegen RWE. Daarnaast treedt Verkoop Vennootschap op als vertegenwoordiger van de verkopende aandeelhouders met betrekking tot het geven van instructies aan de *escrow agent* voor wat betreft het beheer van het bedrag dat in *escrow* wordt gestort.

De provincies en gemeenten behartigen met hun aandeelhouderschap de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

Het risico voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000) plus het bedrag van de vordering op Verkoop Vennootschap BV. De waarde van de aandelen op de balans is € 4; de boekwaarde van de vordering was per 31 december 2013 € 172.798.

Noordoostpolder bezit 432 van de 2.000.000 (0,0216 %) geplaatste en volgestorte aandelen.

De looptijd van Verkoop Vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims onder deze escrow kunnen worden ingediend en afgewikkeld. Op het beheerde geld wordt een rentevergoeding ontvangen. Deze rente wordt in eerste instantie aangewend als werkkapitaal voor de afwikkeling van de verkoop van Essent.

Er is sprake van een claim vennootschapsbelasting en daarnaast kan RWE tot een periode van 6 jaar na de verkoop claims indienen voor inbreuken op de vrijwaringen en garanties die zijn afgegeven door de verkopende aandeelhouders. Een eventueel overschot op het einde komt geheel ten goede aan de verkopende aandeelhouders (provincies en gemeenten).

- Publiek Belang Electriciteitsproductie BV

Tijdens van het verkoopproces van Essent aan RWE in 2009 bepaalde de rechter dat Essent haar economische belang van 50% in NV Elektricitieits Productiemaatschappij Zuid-Nederland EPZ ("EPZ") niet mocht meeverkopen aan RWE. EPZ is eigenaar van een kernenergiecentrale (Borssele), een kolen- en biomassacentrale en een windmolenpark. Dit eigendom werd ondergebracht in Publiek Belang Electriciteitsproductie BV.

In juli 2011 stemden de aandeelhouders PBE in met een overeenkomst tussen RWE en Delta (de andere aandeelhouder van EPZ) waarna het 50% belang verkocht kon worden aan RWE.

Na deze verkoop resteren nog een beperkt aantal rechten en plichten in PBE zoals die zijn vastgelegd bij de verkoop en in het convenant met het rijk over de borging publieke belangen kerncentrale Borssele. Dit convenant is in werking getreden op het moment van de verkoop en geldt tot de sluitingsdatum van de kerncentrale (voorzien in 2034). PBE heeft gedurende 8 jaar een positie richting de nieuwe eigenaren van de kerncentrale.

De provincies en gemeenten behartigen met hun aandeelhouderschap de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

Het aantal uitgegeven aandelen (van € 0,01) van deze vennootschap bedraagt 149.682.196 waarvan Noordoostpolder er 32.331 (0,0216%) bezit. Op grond van de wet (art 2:81 BW) zijn de verplichtingen en daarmee de aansprakelijkheid van de aandeelhouders in totaliteit beperkt tot de nominale waarde van de aandelen.

Na de verkoop van EPZ in 2011 is de waarde van deze aandelen op de balans teruggebracht tot 0.

- CBL Vennootschap BV

CBL's (Cross Border Lease) zijn lange termijn lease contracten, waaronder (indirecte) dochterbedrijven van Enexis B.V. gebruiks- en vergelijkbare rechten op bepaalde bedrijfsactiva met een lange economische levensduur, langdurig hebben overgedragen aan Amerikaanse investeerders (Lease), of aan specifiek daartoe door die investeerders opgerichte Amerikaanse trusts. Vervolgens worden die activa voor een kortere periode teruggehuurd (Sublease) van de Amerikaanse investeerders c.q. trusts. Aan het einde van de betreffende terughuurperioden hebben de betrokken vennootschappen het recht om, onder bepaalde voorwaarden, de rechten in de activa van de Amerikaanse investeerders en/of trusts tegen een bij het aangaan van de oorspronkelijke transactie vastgestelde prijs terug te kopen (terugkoopoptie). Als de terugkoopoptie wordt uitgeoefend is de verwachting, dat de bedragen die als gevolg daarvan betaald moeten worden, kunnen worden voldaan uit de opbrengst van de financiële instrumenten die met het oog daarop zijn gekocht bij het aangaan van de transacties, of uit later verworven vervangende financiële instrumenten.

Het kan zijn dat CBL's (na goed overleg) vervroegd beëindigd moeten worden, als zich bepaalde, in de contracten gedefinieerde gebeurtenissen, voordoen. Als zich een onvrijwillige vervroegde beëindiging zou voordoen, kunnen de betreffende Enexis CBL ven-

nootschappen, en daarmee ook Enexis B.V. en Essent N.V. (Essent N.V. onder de werking van de kruisgarantiestructuur), aansprakelijk gesteld worden voor de betaling van beëindigingvergoedingen en andere gerelateerde schadeloosstellingen en financieringskosten aan de Amerikaanse investeerders en/of andere betrokken CBL partijen. Enexis kan de door haar gemaakte kosten voor zowel vrijwillige als onvrijwillige vervroegde beëindigingen terugvorderen bij het CBL fonds.

Het CBL Fonds is een bankrekening (in jargon: Escrow) waarop een adequaat bedrag aan voorziening wordt aangehouden voor de nog af te wikkelen CBL's. De functie van de CBL Vennootschap is dat zij de verkopende aandeelhouders vertegenwoordigt als medebeheerder (naast RWE AG, Enexis Holding N.V. en Essent N.V.) van het CBL Fonds en in eventuele andere relevante CBL-aangelegenheden fungeert als "doorgeefluik" voor betalingen namens aandeelhouders in en uit het CBL Fonds.

Voor zover na beëindiging van alle CBL's (dit kan nog jaren in beslag nemen) en de betaling uit het CBL Fonds van voortijdige beëindigingsvergoedingen nog geld overblijft in het CBL Fonds, wordt het resterende bedrag weer in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en de verkopende aandeelhouders.

Deelname in de Vennootschap was een noodzakelijke randvoorwaarde voor de maximalisatie van de verkoopopbrengst van Essent en een optimale (financiële) risico-afdekking voor eventuele aansprakelijkheid van de publieke aandeelhouders

De provincies en gemeenten behartigen met hun aandeelhouderschap de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt zich tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000). Noordoostpolder bezit 432 van de 2.000.000 (0,0216%) uitgegeven aandelen. De waarde van deze aandelen op de balans is € 4.

In 2011 is het grootste deel van de cross-border leasecontracten beëindigd. De verdere looptijd van de vennootschap is afhankelijk van de doorlooptijd van de nog resterende openstaande contracten en de claims die onder deze *escrow* kunnen worden ingediend en afgewikkeld. Op het beheerde geld wordt een rentevergoeding toegevoegd aan het fonds. Een eventueel overschot in het fonds komt op het einde voor 50% ten goede aan de verkopende aandeelhouders. Het financiële resultaat in 2012 was met name het gevolg van lage renteopbrengsten.

- Claim Staat Vennootschap BV

In februari 2008 zijn Essent NV en Essent Nederland BV, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de splitsingswetgeving onverbindend zijn. Als gevolg van deze, in de ogen van Essent, onverbindende splitsingswetgeving (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing) lijden haar aandeelhouders schade.

Inmiddels heeft de Rechtbank te 's-Gravenhage de vordering van Essent en Essent Nederland afgewezen. Essent en Essent Nederland zijn tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. Vanwege praktische moeilijkheden met betrekking tot de overdracht van deze procedure aan de Verkopende Aandeelhouders, is in de SPA bepaald dat de procedure over de vraag of (delen van) de splitsingswetgeving onverbindend zijn door Essent en Essent Nederland zal worden gevoerd. Essent en Essent Nederland hebben echter wel de eventuele schadevergoedingsvordering op de Staat der Nederlanden die zou kunnen voortvloeien uit deze procedure, gecedeerd aan de Claim Staat Vennootschap (zodat deze vordering niet achterblijft binnen de Essent groep).

Deelname in de Claim Staat Vennootschap was een noodzakelijke randvoorwaarde voor de maximalisatie van de verkoopopbrengst van Essent en een optimale (financiële) risico-afdekking voor eventuele aansprakelijkheid van de publieke aandeelhouders. Het spreekt voor zich dat het voor de aandeelhouders (en ook voor RWE) eenvoudiger, beter en goedkoper is om gezamenlijk via de Claim Staat Vennootschap te procederen dan dit ieder voor zich te moeten doen (met alle kosten en moeilijkheden die met de onderlinge afstemming dan gepaard zouden gaan).

De provincies en gemeenten behartigen met hun aandeelhouderschap de publieke belangen. Zij kunnen deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders.

Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000), (0,0216%). Op de balans staan deze aandelen gewaardeerd op € 4.

De looptijd van de vennootschap is afhankelijk van de uitspraak in de gerechtelijke procedure. Een eventuele schadevergoeding komt geheel ten goede aan de verkopende aandeelhouders.

Technofonds Flevoland BV

Het Technofonds Flevoland verstrekt risicodragend kapitaal in de vorm van leningen en aandelenkapitaal aan (door)startende ondernemingen binnen Flevoland ter bevordering van technologische en innovatieve ontwikkelingen. Het is een revolverend fonds, dat wil zeggen dat de middelen die vrijkomen door bijvoorbeeld verkoop van participaties of aflossing van leningen, opnieuw binnen het fonds worden uitgezet.

De gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Urk en Noordoostpolder en de Ontwikkeling Maatschappij Flevoland (=provincie Flevoland) zijn bij dit fonds betrokken. De directie van het fonds wordt gevoerd door Management MKB Fonds Flevoland BV. Iedere gemeente en de OMFL heeft zitting in de raad van commissarissen die uit 5 leden bestaat.

Een exploitatietekort wordt ten laste gebracht van de agioreserve van het Technofonds. Eventueel resterende tekorten komen volgens een bepaalde verdeelsleutel ten laste van de deelnemende gemeenten en de OMFL. De gemeente bezit 2,5 % van de aandelen. Verleende steun valt binnen de minimum-grenzen die volgens de Europese regels zijn gesteld aan staatssteun. Verleende achtergestelde geldleningen zijn tevens marktconform.

Het Technofonds is in eerste instantie opgezet als "venture capital fund" voor het doorgeven van EPD (Europese) subsidie in de vorm van risicodragend kapitaal. De middelen worden ook verkregen uit leningen van o.a. het ministerie van Economische Zaken en deelnemingen van de aangesloten gemeenten en de OMFL.

Het risico voor de gemeente beperkt zich tot de aan het Technofonds verstrekte middelen waarvoor geen waarde in de balans is opgenomen.

In de jaarrekening van 2012 werd aangegeven dat het totale voor participaties beschikbare kapitaal medio 2013 naar verwachting zal zijn uitgezet.

Paragraaf

Grondbeleid

Het gemeentelijke grondbeleid 2013

De beleidskaders voor het gemeentelijk grondbeleid staan in de Nota Grondbeleid. In 2009 is de laatste nota Grondbeleid, 'Op de voorgrond', behandeld en vastgesteld.

De ambities van het gemeentelijk grondbeleid zijn drieledig:

1. Intervenieren in kwalitatief maatschappelijk gewenst ruimtegebruik;
2. De regie hebben op de ruimtelijke ontwikkeling met het grondbeleid;
3. Per situatie de keuze te hebben over het in te zetten instrumentarium, zodat adequaat gehandeld kan worden met het oog op de beleidsdoelstellingen van de gemeente. Zodanig dat er een gezonde financiële bedrijfsvoering is binnen grondzaken van de gemeente Noordoostpolder.

Het doel van het grondbeleid is hiermee een bijdrage te leveren aan de gemeentelijke doelstellingen met het oog op:

- een goede ruimtelijke ordening en volkshuisvesting;
- een - sociaal en economisch - goed functionerende gemeente;
- de ontwikkeling van een goed en gezond vestigingsklimaat voor burgers en bedrijven.

Om deze doelen te ondersteunen voert de gemeente, waar mogelijk en noodzakelijk, een actief grondbeleid. Het grondbeleid stelt ons in staat regie te voeren over gemeentelijke beleidsdoelstellingen. Dit gebeurt met name op het gebied van wonen en ruimtelijke ontwikkeling (programma 3).

Actieve en passieve grondexploitaties

Een grondexploitatie is een middel om ruimtelijke plannen financieel in beeld te brengen en te managen. Ruimtelijke plannen moeten financieel uitvoerbaar en economisch rendabel zijn. De plannen worden daarvoor financieel vertaald in grondexploitaties, die in principe 'sluitend' moeten zijn.

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen passieve en actieve grondexploitaties, waarbij de gronden van passieve nog niet in exploitatie zijn genomen (NNIEGG) en de gronden van actieve grondexploitaties wel (IEGG).

De 15 per 1-1-2014 actieve grondexploitaties/IEGG's zijn:

Complexnaam	Cpl-nr	Functie	Bruto-plangebied	Vaststelling	Verwachte einddatum
Emmelhage-Oost	11A	Woningbouw	672.130 m2	2006	2022
De Munt II fase 2	34	Bedr.terrein	470.000 m2	2007	2026
De Munt II fase 1	38	Bedr.terrein	340.000 m2	2003	2024
Bedr.terrein Ens (vanaf 2009)	40	Bedr.terrein	140.000 m2	2009	2023
Bedrijventerrein dorpen	41	Bedr.terrein	68.918 m2	1999	2021
Bedrijventerrein Ens	42	Bedr.terrein	34.301 m2	2004	2022
Bedrijventerrein Creil	43	Bedr.terrein	81.002 m2	2006	2021
Ens Zuidoost	65	Woningbouw	100.000 m2	2011	2026
Uitbreiding Bant fase 1	67-1	Woningbouw	47.068 m2	2007	2021
Uitbreiding Espel	68	Woningbouw	96.355 m2	2006	2021
Uitbreiding Rutten	69	Woningbouw	77.630 m2	2002	2015
Uitbreiding Creil Oost 2 ^e fase	71	Woningbouw	46.000 m2	2009	2022
Uitbreiding Luttelgeest Zuid	72	Woningbouw	96.872 m2	2005	2020
Stadshart Emmeloord	80	Winkels en woningbouw	project-ontwikkelaar	2008	2017
Wellerwaard	82	Woningbouw en recreatie	712.669 m2	2010	2027

De 6 per 1-1-2014 passieve grondexploitaties/NNIEGG's zijn:

Complexnaam	Complex-nummer	Functie	Bruto plangebied
Ruwe gronden	1	Strategische gronden	219.280 m ²
Emmelhage Voorzieningen-knoop	11B	Woningbouw	133.665 m ²
De Munt III Euro	32	Bedrijventerrein	790.115 m ²
Toekomstig bedrijventerrein Marknesse	46	Bedrijventerrein	197.000 m ²
Uitbreiding Kraggenburg West	66	Woningbouw	114.000 m ²
Uitbreiding Bant fase 2	67-2	Woningbouw	40.718 m ²

Grondverwerving

In 2013 zijn enkele gronden aangekocht in verband met het beter ontsluiten van de Wel-lerwaard.

Gronduitgifte

Het gronduitgiftebeleid vormt het sluitstuk van actief grondbeleid. Via gronduitgifte wordt gekomen tot planvorming en planrealisatie. De voorwaarden voor gronduitgifte zijn vastgelegd in het optie- en uitgiftebeleid en de algemene voorwaarden. De meest voorkomende vorm is uitgifte in eigendom. Ook in het uitgifteproces geldt als uitgangspunt een marktconforme grondprijs gebaseerd op jaarlijks vast te stellen grondprijzen. De berekening daarvan gebeurt op basis van marktprijzen en via de methode van residuele grondwaardeberekening.

Voor woningbouw Kraggenburg zal de gemeenteraad worden voorgesteld de gronden te onttrekken aan de exploitatie en het stellig voornemen uit te spreken deze gronden niet meer beschikbaar te houden voor woningbouw. Dit zal in 2014 aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Particuliere exploitatie

In de praktijk komt het voor dat particulieren of marktpartijen grond in bezit hebben, waarop zij de (door de gemeente gewenste) bestemming zelf willen realiseren. In Marknesse, Emmeloord en Kraggenburg is hier sprake van en moeten de betreffende ontwikkelaars een bijdrage leveren aan de gemeente voor de plankosten en de kosten van aanleg van de openbare voorzieningen. Hierover wordt overleg gevoerd op basis van de kostenverhaalmogelijkheden van de Wet ruimtelijke ordening en specifiek binnen de Grondexploitatiewet. Met de invoering van deze wet is het kostenverhaal bij particuliere grondexploitatie effectiever en efficiënter. De wet verplicht de gemeente om exploitatie- en plankosten te verhalen. Daarnaast is het ook mogelijk om zogenaamde locatie-eisen te stellen aan de grondeigenaren (aanwijzing gronden voor sociale woningbouw en particulier opdrachtgeverschap alsmede eisen ten aanzien van de kwaliteit van de inrichting van de openbare ruimte). In de nota Grondbeleid is dit ook als uitgangspunt opgenomen.

Nieuw vastgestelde en vast te stellen grondexploitaties

In 2013 zijn geen nieuwe grondexploitaties vastgesteld. Door de huidige, slechte, markt-omstandigheden wordt nader overleg gevoerd óf er nog nieuwe bestemmingsplannen (uitbreiding) moeten worden gemaakt en zo ja, of deze geheel of gedeeltelijk moeten worden gemaakt voor de grond die de gemeente in eigendom heeft. In de nota 'Strategische grondvoorraad' die door de raad in september 2012 is vastgesteld is per grondexploitatie hier uitgebreid op ingegaan.

Nota Bovenwijkse Voorzieningen

Met de in begin 2010 vastgestelde 'Nota bovenwijkse voorzieningen' is een nieuwe wijze van fondsafdracht ingevoerd ten laste van de actieve grondexploitaties. Er vindt geen standaard afdracht meer plaats, maar een met aan de bovenwijkse voorzieningen gerelateerde afdracht. In het kader van de nieuwe structuurvisie is een herijking van genoemde nota noodzakelijk.

Financiële positie 2013 (boekwaarde en mutaties)

Om een actief grondbeleid te kunnen voeren is een gezonde financiële positie van Grondzaken noodzakelijk. Jaarlijks wordt hiervan verslag gedaan in het jaarverslag van Grondzaken (herzieningen). In september 2012 is de nota 'Strategische grondvoorraad' door de gemeenteraad vastgesteld. Deze nota was noodzakelijk, omdat veel complexen (grondexploitaties) een steeds slechter financieel vooruitzicht kregen.

De oorzaak hiervan ligt bij de economische situatie waarin de BV Nederland zich momenteel bevindt. Er was (wederom) sprake van een recessie en het consumentenvertrouwen was op een dieptepunt aanbeland. Het lijkt erop dat 2014 een licht herstel zal laten zien. De financiële positie van Grondzaken wordt mede bepaald door de boekwaarde en de winstverwachting van de actieve complexen. Daarvan kan het volgende overzicht gegeven worden voor het jaar 2013:

Mutaties 2013 (x € 1 miljoen)

Kosten/-opbrengstenpost	Kosten	Opbrengsten	Toelichting
Verwerving	0,25		
Slopen/saneren	Nvt		
Renteverlies	1,0		
Bouwrijp maken	1,3		
Woonrijp maken (voltooien)	0,7		
Overige kosten	0,2		
(Tussentijdse) winstneming	Nvt		
Grondverkoop		1,6	
Subsidies		Nvt	
Overige opbrengsten		0,5	incl. huren/pachten
Plankosten	0,8		
Vorbereiding, toezicht uitvoering	0,4		
Fondsafdrachten	0,1		

Prognose resultaten naar actieve grondexploitatie

Per 1 januari 2014 zijn, onderverdeeld naar cluster (woningbouw Emmeloord, woningbouw dorpen, bedrijventerreinen Emmeloord, bedrijventerreinen dorpen) de volgende grondexploitaties (nog) operationeel met daaraan gekoppeld een geschat risicoprofiel (* = laag; *** = hoog):

Grondexploitaties woningbouw Emmeloord (x € 1 miljoen)

Complex(nummer)	Boekwaarde 31-12-2013	Verwacht eindresultaat (Netto Contante Waarde)	Einddatum looptijd	Risicoprofiel
11A Emmelhage-Oost	+2,6	+9,8	2022	*
TOTAAL	+2,6	+9,8		

Grondexploitaties woningbouw dorpen (x € 1 miljoen)

Complex(nummer)	Boekwaarde 31-12-2013	Verwacht eindresultaat (Netto Contante Waarde)	Einddatum looptijd	Risicoprofiel
65 Ens Zuid-Oost	-2,5	+0,2	2026	***
67-1 Bant Zuid-Oost	-0,8	+0,03	2021	**
68 Espel	-0,2	+0,45	2021	**
69 Rutten	+0,14	+0,17	2015	*
71 Creil	-0,25	+0,25	2022	**
72 Luttelgeest	+0,63	+0,67	2020	*
TOTAAL	-2,98	+1,77		

Grondexploitaties bedrijventerreinen Emmeloord + overig (x € 1 miljoen)

Complex(nummer)	Boekwaarde 31-12-2013	Verwacht eindresultaat (Netto Contante Waarde)	Einddatum looptijd	Risicoprofiel
34 De Munt II-2	-7,5	+0,3	2026	***
38 De Munt II-1	-6,3	+0,6	2024	***
80 Stadshart- Emmeloord	-8,4	0	2017	***
82 Wellerwaard	-9,5	+0,7	2027	***
TOTAAL	-31,7	+1,6		

Grondexploitaties bedrijventerreinen dorpen (x € 1 miljoen)

Complex(nummer)	Boekwaarde 31-12-2013	Verwacht eindresultaat (Netto Contante Waarde)	Einddatum looptijd	Risicoprofiel
40 Bedr.terrein Ens (vanaf 2009)	-0,7	+0,2	2023	**
41 Bedr.terr. dorpen	+0,1	+1,6	2021	*
42 Bedr.terr. Ens	-0,2	+0,4	2022	**
43 Bedr.terr. Creil	-0,6	+0,4	2021	**
TOTAAL	-1,4	+2,6		

Deze grondexploitaties zijn geactualiseerd naar de stand van 31 december 2013. Naast de herziening van de grondexploitaties op het gebied van kosten en opbrengsten is dit jaar weer extra aandacht besteed aan de wijze van registreren en verantwoorden, conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Toelichting per grondexploitatieGrondexploitaties woningbouw Emmeloord

Het verwachte eindresultaat ligt hoger dan vorig jaar (1,1 miljoen). Dit komt voornamelijk doordat in complex 11A (Emmelhage) de verkoop van kavels iets hoger lag dan de prognose en de kosten lager dan geprognostiseerd.

Risico

De risico's van de grondexploitaties 'woningbouw Emmeloord' zijn laag.

Grondexploitaties woningbouw dorpen

Het verwachte eindresultaat ligt nagenoeg gelijk aan dat van vorig jaar. Hierbij dient ook te worden aangetekend dat voor het complex Ens Zuid-Oost in 2012 een voorziening is getroffen van € 2.000.000. De getroffen voorziening vloeit voort uit de in 2012 vastgestelde nota 'Strategische grondvoorraad'. De verwachting is dat een gedeelte van de kavel maar wordt ontwikkeld voor woningbouw en de rest van de kavel wordt verkocht als agrarische grond.

Risico

De risico's van de grondexploitaties 'woningbouw dorpen' zijn beheersbaar.

Grondexploitaties bedrijventerreinen Emmeloord

Het verwachte eindresultaat is hoger dan vorig jaar. Dit wordt veroorzaakt door de reeds getroffen voorzieningen, maar ook door het aanpassen van het interne rentepercentage (van 4,9% naar 4%). Hierdoor is het renteverlies in totaliteit lager geworden. Neemt niet weg dat de verkopen nog steeds achterblijven bij de verwachtingen. Dit is wel een punt van zorg. Indien dat nog enkele jaren zo blijft is het onvermijdelijk dat opnieuw extra voorzieningen getroffen moeten worden.

Risico

Voor beide complexen van de Munt II geldt dat er forse negatieve boekwaarden staan, die in de (nabije) toekomst verlaagd moeten worden met grondverkoop. Aangezien dit een onzekere factor is en forse rentelasten met zich meebrengt voor beide complexen, zijn tot en met 2012 voor 'De Munt II fase 1' € 2.000.000 en voor 'De Munt II fase 2' € 1.750.000 aan voorzieningen getroffen.

Voor Stadshart Emmeloord geldt dat risico's in 2103 gestegen zijn door negatieve ontwikkelingen bij de projectontwikkelaar. Hierop is de risicomatrix aangepast door een hoger bedrag als risico op te nemen (€ 2,7 miljoen; was € 1,9 miljoen).

Voor Wellerwaard wordt gekeken of de huidig geplande woningen nog wel haalbaar zijn. In de loop van 2014 wordt mogelijk een nieuwe visie op de Wellerwaard aan de gemeenteraad voorgelegd. Bij de totstandkoming van de jaarrekening is uitgegaan van het huidige plan.

Grondexploitaties bedrijventerreinen dorpen

Het verwachte eindresultaat ligt gelijk aan vorig jaar.

Risico

De risico's zijn niet groter of kleiner geworden ten opzichte van vorig jaar. Ook hier geldt dat er gekeken moet worden naar de prognoses/ambities van grondverkoop. Dit kan (forse) financiële gevolgen hebben voor de complexen.

Resultaat passieve grondexploitaties/nog niet in exploitatie genomen gronden (NNIEGG)

Bij de jaarrekening zijn complexen waarvoor nog geen grondexploitatie is vastgesteld afzonderlijk gegroepeerd als NNIEGG. De totale boekwaarde van deze gronden betrof per 31-12-2013 circa € 25,3 miljoen kapitaalschuld. Een afname van de kapitaalschuld met € 0,3 miljoen ten opzichte van 31-12-2012 (toen € 25,6 miljoen). De oorzaak is gelegen in het feit dat geen rentetoevoeging meer plaatsvindt aan NNIEGG's. Door verpachting en andere opbrengsten is de kapitaalschuld verlaagd in vergelijking met het voorgaande jaar.

Complexnaam	Complexnummer	Functie	Toelichting	Verwachte startdatum
Ruwe gronden	1	Strategische gronden		n.n.b.
Emmelhage-Voorzieningenknoop fase 2	11B	Voorzieningen + woningbouw	Vorbereidingen worden in 2014 getroffen	2019
De Munt III Euro	32	Bedrijventerrein	Bedrijventerrein na De Munt II	2015
Toekomstig bedrijventerrein Marknesse	46	Bedrijventerrein	Bestemmingsplan in eindfase	2014
Uitbreiding Kraggenburg West	66	Woningbouw	Wordt niet ontwikkeld, maar verkocht met agrarische bestemming	n.v.t.
Uitbreiding Bant fase 2	67-2	Woningbouw	Bestemmingsplan in 2010 onherroepelijk	n.v.t.

Voor een groot aantal complexen zijn reeds in 2012 (extra) voorzieningen getroffen. Deze zijn noodzakelijk, omdat het langer duurt dan voorzien dat deze complexen in exploitatie worden genomen of het duurt langer om de beschikbare grond te verkopen. Hoe langer het in exploitatie nemen duurt, des te moeilijker wordt het om dan nog voldoende inkomsten te verkrijgen om het complex 'sluitend' te krijgen.

Uitgangspunt voor de berekening van de marktwaarde van een NNIEGG is de marktwaarde van de huidige bestemming of de verwachte marktwaarde van de beoogde toekomstige bestemming. In de in 2012 vastgestelde nota 'Strategische grondvoorraad' zijn voor (bijna) alle NNIEGG's (extra) voorzieningen getroffen, waardoor de meeste NNIEGG's op agrarische waarde zijn gezet (boekwaarde +/- getroffen voorziening). Door deze getroffen voorzieningen is het niet meer noodzakelijk om de marktwaarde te bepalen door middel van (onafhankelijke) taxaties.

Alleen voor De Munt III (complex 32) en het toekomstige bedrijventerrein Marknesse (complex 46) zijn begin 2014 taxaties uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de marktwaarde van deze terreinen hoger is de boekwaarde per 31-12-2013.

Grondexploitatieovereenkomsten

Door de (nieuwe) Wet ruimtelijke ordening en de hierin opgenomen grondexploitatiewet, zijn gemeenten verplicht om de kosten van grondexploitatie te verhalen op de ontwikkelende grondeigenaren. De gemeente heeft de volgende anterieure grondexploitatieovereenkomsten gesloten:

Complexnaam	Complex-nummer	Ontwikkelaar	Grondexploitatie-overeenkomst	Verwachte einddatum
Marknesse fase 3	1	Megahome	2009	2015
Greenery	152	Ballast-Nedam	2010	2015
Zuidakker-Zuidwend	153	Mercatus	2010	2016

De eventuele saldi op de complexen komen ten laste of ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Bij complex 153 dient de gemeente ook kosten te maken. Deze kosten worden gedekt uit het 'Gemeentelijk RioleringsPlan' en de 'Reserve Bovenwijkse Voorzieningen'.

Af te sluiten complexen

Met het Ingenieursbureau zijn werkafspraken gemaakt over de afsluiting van complexen. Deze zijn mede gebaseerd op het Handboek Grondzaken. De hoofdregel daarbij is dat het complex wordt afgesloten na afloop van het eerste volle kalenderjaar na de ondertekeningdatum van het proces verbaal van oplevering van voltooiing van de laatste fase binnen het complex. Ten aanzien van de nazorg wordt bij het afsluiten van het complex geld gereserveerd. Dit bedrag wordt per complex afzonderlijk bepaald.

In 2013 is het volgende complex afgesloten:

- complex 16 Schoollocaties Emmeloord.

Naar verwachting worden per 1-1-2015 de volgende complexen afgesloten:

- Uitbreiding Kraggenburg (complex 66) en
- Uitbreiding Rutten (complex 69).

Winstneming

Systematiek van winstneming

Als grondslag voor waardering en resultaatbepaling is in de nota Grondbeleid, 'Op de voorgrond', opgenomen dat winsten uit de grondexploitatie slechts worden genomen indien en voor zover deze met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Het beleid is om terughoudend om te gaan met het tussentijds nemen van winst. Alle gronden binnen het complex dienen nagenoeg of geheel te zijn uitgegeven zodat er geen risico's meer zijn aan de opbrengstenkant van de exploitatie. Daarnaast dient de kostenkant van de exploitatie een goed beeld te geven van de nog te maken kosten. Daarbij wordt rekening gehouden met kostenstijgingen, welke gedurende de resterende looptijd van de exploitatie kunnen optreden.

Vanaf 2004 is in de Paragraaf Grondbeleid binnen de jaarrekening expliciet de systematiek weergegeven van de bestemming van de vrijval uit de winstneming:

- a. Inzichtelijk is gemaakt wat de werkelijke reserve is en hoe hoog het weerstandsvermogen zou moeten zijn;
- b. De winst die uit de complexen van de bouwgrondexploitatie vrijvalt, hetzij tussentijdse winstneming, hetzij winstneming bij afsluiting van complexen, wordt toegevoegd aan de Reserve Grondexploitatie;

- c. Uitgangspunt is daarbij dat de winsttoevoegingen plaats vinden totdat minimaal het niveau van het benodigde weerstandsvermogen is bereikt.

Tussentijdse winstneming

In 2013 heeft geen tussentijdse winstneming plaatsgevonden. Een gemeente moet op grond van artikel 16 van het BBV in de paragraaf grondbeleid de randvoorwaarden en uitgangspunten van het tussentijds winstnemen vastleggen.

De laatste nota Grondbeleid is in de raadsvergadering van september 2009 vastgesteld. Hierin staat dat een tussentijdse winstneming alleen raadzaam is onder bepaalde voorwaarden. Bij een meerjarig project (grondexploitatie) kan een tussentijdse winstneming alleen plaatsvinden als:

- Er geen overwegende onzekerheid over de totale omvang van het project is;
- Er geen overwegende onzekerheden bestaan over de ontvangst van de overeengekomen bedragen (o.a. verkoopopbrengsten);
- De nog te maken vervaardigingskosten en de mate van de voortgang van het project op verantwoorde wijze kunnen worden bepaald;
- De vergelijking van de werkelijke kosten met de voorcalculatie per fase van het project mogelijk is.

Algemene risicovoorziening grondexploitaties: Weerstandsvermogen

Door ervoor te zorgen dat Grondzaken zelf een toereikende financiële buffer heeft of krijgt kan een reserve/buffer binnen de Algemene Dienst achterwege blijven.

Genoemde financiële reserve is enerzijds een voorwaarde om een adequaat en actief grondbeleid te kunnen voeren. Anderzijds zijn aan het voeren van actief grondbeleid financiële risico's verbonden: dit maakt het beschikken over voldoende financiële reserve noodzakelijk. Risico's (in de regel door externe factoren ingegeven) zijn in algemene zin gelegen binnen zowel de reeds in exploitatie genomen complexen als binnen de nog niet in exploitatie genomen complexen. Daarbij zijn de risico's bij laatstgenoemde groep complexen het grootst.

In de Nota Grondbeleid is opgenomen dat het risico bij strategische aankopen bestaat uit de aankoopprijs minus de verkoopprijs, indien de functiewijziging zoals die verwacht was geen doorgang vindt. In de vorming van de risicobuffer wordt met dit risico rekening gehouden. Dit betekent dat bij benadering bepaald wordt wat het verschil tussen aankoopprijs en verkoopprijs maximaal bedraagt. Uiteraard zal dit niet in alle gevallen uitkomen en daarom is het streven een buffer van 50% van dit verschil te creëren. Deze methode is toegepast bij de in complex 1 'Ruwe Gronden' opgenomen.

Alle lopende/vastgestelde grondexploitaties, inclusief die exploitaties waarvoor de opzet op korte termijn zal worden vastgesteld, zijn meegenomen in de zogenoemde 'Monte-Carlo-Simulatie'. De input voor de simulatie zijn de herzieningen per 1-1-2014. Hiervan is een afzonderlijke rapportage beschikbaar.

De afgelopen jaren vallen de verkopen van de in de in exploitatie genomen gronden (fors) tegen. Dit heeft gevolgen voor de in exploitatie genomen gronden, maar ook voor de niet in exploitatie genomen gronden. Voor deze laatste categorie geldt over het algemeen dat zij pas in exploitatie wordt genomen als een ander complex (nagenoeg) is afgerond.

Aangezien over het algemeen een (forse) negatieve boekwaarde moet worden terugverdiend, wordt het door deze tegenvallende verkopen steeds moeilijker en is het in een aantal gevallen niet meer mogelijk om deze boekwaarden terug te verdienen. Voor het eerst moest Grondzaken in 2011 financiële steun vragen en ontvangen van de Algemene Dienst, omdat de financiële reserves van Grondzaken niet meer toereikend is om de te treffen voorzieningen uit te kunnen voeren.

In 2012 is de nota 'Strategische Grondvoorraad' vastgesteld waarin voor een groot aantal grondexploitaties (extra) voorzieningen zijn getroffen. Hiermee is voorlopig het financiële risico bij Grondzaken fors beperkt.

Uitleg gekozen systematiek

De 'Monte-Carlo-Simulatie' is de meest vergaande risicoanalyse om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen. De meest eenvoudige analyse is de gevoeligheidsanalyse: onderzocht wordt hoe gevoelig het resultaat is voor de verandering van één bepaalde parameter.

Een scenarioanalyse houdt rekening met het feit dat verandering van een bepaalde parameter ook gevolgen heeft voor andere parameters, die vervolgens samen weer invloed hebben op het resultaat. Grootste nadeel van deze methode is dat over het algemeen niet waarschijnlijk is dat alle waarden tegelijkertijd negatief of allemaal tegelijk positief zijn.

De 'Monte-Carlo-Simulatie' komt tegemoet aan de nadelen van de scenarioanalyse. Het begrip risico wordt gekwantificeerd: $Risico = kans \times gevolg$. Bij de simulatie worden kansverdeling toegekend aan waarden waar een zeker risico wordt verwacht.

Vervolgens wordt er binnen de aangegeven bandbreedte 1.000 tot 10.000 keer een waarde gekozen voor elke parameter binnen de kansverdeling. Dit levert ook zoveel keer een waarde op voor het totale resultaat. Er ontstaat op deze manier een kansverdeling voor het eindresultaat. In de praktijk wordt vervolgens voor de vereiste risicobuffer vaak een dekkingpercentage van 90% aangehouden: met 90% zekerheid is het eindresultaat niet slechter dan een bepaalde waarde die als weerstandscapaciteit wordt aangewezen.

Bij de simulatie zijn enkele parameters aangepast in verband met het huidige economische klimaat. In 2010 en 2011 is nog uitgegaan van een gemiddelde opbrengstenstijging van 1% (woningbouw en bedrijventerreinen), maar in 2012 en 2013 is dat verlaagd naar 0%.

Hoogte van de benodigde buffer

Berekend weerstandsvermogen (methodiek 'Monte-Carlo-Simulatie') in exploitatie genomen gronden	€	0	
Ruwe gronden complex 1 (50%-regel)	€	0	
Nog niet in exploitatie genomen gronden (50%-regel)	€	0	
Stadshart Emmeloord (risicoanalyse)	€	2.683.760	
Wellerwaard (risicoanalyse)	€	897.500	
Berekend weerstandsvermogen			€ 3.581.260
Toenemende verkeersdruk Stadshart Emmeloord (raadsbesluit 26 mei 2011)			€ 730.000
Totaal benodigde risicobuffer (afgerond):			€ 4.311.260
Opbouw beschikbare reserve			
Algemene Reserve Grondexploitatie stand per 1-1-2013	€	3.693.231	
Toevoeging bestemming resultaat 2013 (voorstel)	€	600.000	
Toevoeging 2013 (van complex 90)	€	40.648	
Onttrekking ivm afsluiten complex 16 Schoollocaties	- €	19.894	
Stand per 1 januari 2014			€ 4.313.985

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de Reserve Grondexploitatie toereikend is voor de noodzakelijk aan te houden buffer.

Er gaat nog meer op de kosten gelet worden dan voorheen. Investerings (bijvoorbeeld bouwrijpmaken van de grond) worden pas gedaan als daar ook daadwerkelijk (grond) verkopen tegenover staan.

Vanaf 2008 is Emmeloord Centrum (Stadshart Emmeloord) in de grondexploitatie terecht gekomen. Het is immers vanaf deze tijd exploitatie van grond. De grondexploitatie Emmeloord Centrum laat een voorzienbaar tekort zien van € 946.593. Ter grootte van dit voorzienbare tekort op eindwaarde is een voorziening getroffen ten laste van de reserve grondexploitatie.

Daarnaast is in het weerstandsvermogen nog een extra bedrag opgenomen van € 2.683.760 in verband met de (financiële) onzekerheid van het project (risicoanalyse).

Het project Wellerwaard is in 2010 overgeheveld naar Grondzaken en kent ook de nodige financiële risico's aan de opbrengstenkant (verkoop woningbouwkavels). Er heerst momenteel een weinig florissant economisch klimaat, waardoor verkoop van woningbouwkavels kan achterblijven bij de al aangepaste prognoses. Uit de risicoanalyse is gebleken dat een bedrag van € 897.500 in het weerstandsvermogen moet worden opgenomen om de risico's af te dekken. Tevens is er een voorziening van € 1.000.000 getroffen.

Daarnaast speelt nog een aantal andere factoren een rol:

- De economische situatie sinds 2008. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan producenten- en consumentenvertrouwen en aangescherpte regels ten aanzien van hypotheekverstrekkingen;
- Het treffen van diverse voorzieningen bij grondexploitaties waarbij bleek dat deze zonder deze voorziening niet minimaal kostendekkend sloten;
- Met ingang van de programmabegroting 2009 wordt geen rente meer toegevoegd aan de reserve grondexploitatie;
- De interne rekenrente voor Grondzaken is sinds 2010 hoger dan voor de Algemene Dienst.

Grondexploitaties met een negatief financieel resultaat moeten aanspraak doen op de 'Reserve Grondexploitatie'. Ook reeds ingenomen grondposities kunnen door taxatie/herwaardering afgewaardeerd worden, waardoor een voorziening ten laste van de 'Reserve Grondexploitatie' dient te worden getroffen.

Paragraaf

Handhaving

HANDHAVING

Inleiding

Handhaving heeft betrekking op activiteiten die bedoeld zijn om naleving van rechtsregels te bevorderen. Rechtsregels waarbij de gemeente een wettelijke handhavingstaak heeft, kunnen voortkomen uit landelijke regelgeving zoals bouwtechnische eisen of uit gemeentelijke regelgeving, zoals bijvoorbeeld de algemene plaatselijk verordening of bestemmingsplannen.

Om naleving te bereiken heeft de gemeente verschillende middelen tot haar beschikking. Via gerichte communicatie kan voorkomen worden dat overtredingen ontstaan. Daarnaast proberen toezichthouders door herkenbare aanwezigheid, informatieoverdracht, het maken van afspraken en het geven van aanwijzingen te bereiken dat overtredingen worden voorkomen of ongedaan worden gemaakt. In het uiterste geval kan de gemeente een dwangsom opleggen, bestuursdwang toepassen of een bestuurlijke boete opleggen. Daarnaast kan de gemeente in bepaalde gevallen ook privaatrechtelijke handhaving toepassen.

Handhaving is een gemeentelijke basistaak die gezien moet worden als een afzonderlijke discipline, waar specifieke kennis en kunde voor nodig is. Doordat handhaving beschouwd moet worden als een vak ligt het in de rede om alle handhavingprocessen van de gemeente zoveel mogelijk te bundelen in een organisatieonderdeel. In Noordoostpolder is dat vanaf 2005 het geval.

Hoewel handhaving beschouwd wordt als een vakdiscipline, waarvan het logisch is om het organisatorisch te concentreren in een organisatieonderdeel, snijdt het in de begroting dwars door verschillende programma's heen. Handhaving is in begrotingstermen geen programma, geen productgroep, noch een product. Een afzonderlijk programma of programmadeel voor handhaving vergt een behoorlijke vergaande wijziging van de begrotingssystematiek. Om toch meer inzicht te krijgen op de manier waarop het verankerd is in deze programmabegroting, is er voor gekozen om een paragraaf te wijden aan dit onderwerp.

Deze paragraaf is als volgt opgebouwd. Allereerst wordt de visie op handhaven in de gemeente Noordoostpolder beschreven. Daarna volgt een toelichting op de handhavingsorganisatie van de gemeente Noordoostpolder. Vervolgens wordt ingegaan op de handhavingsbeleidscyclus en de wijze waarop handhaving is terug te vinden in de programmabegroting.

Visie op handhaven

In de visie op handhaving van de gemeente Noordoostpolder, treden een aantal onderwerpen op de voorgrond, namelijk een eenduidige sturing- en verantwoordingskolom, preventie, integraal werken en burgergericht werken. Hieronder worden deze onderwerpen nader toegelicht.

Eenduidige sturings- en verantwoordingskolom

Voor handhaving wordt gestreefd naar een eenduidige sturings- en verantwoordingskolom. Deze kolom begint er mee dat handhavingstaken in de programmabegroting in onderlinge samenhang opgenomen worden, zodat de gemeenteraad een integrale afweging kan maken over de inzet van middelen. Vervolgens is het van belang dat er voor handhaving binnen het college een coördinerend wethouder aanwezig is, dat er een integraal handhavingbeleidsplan en een handhavingsuitvoeringsprogramma wordt gemaakt en dat er een organisatieonderdeel is waar alle handhavingstaken in gebundeld zijn.

Preventie

De nadruk ligt op het voorkomen van overtredingen en wanneer sprake is van een overtreding, voorkomen dat repressieve middelen nodig zijn om de overtreding ongedaan te maken. Naast communicatie en voorlichting hebben herkenbaarheid en aanwezigheid van de gemeente in de fysieke leefomgeving een preventieve werking.

Integraal werken

Handhavingsacties worden op elkaar afgestemd en bij controles in het veld wordt niet alleen naar het eigen terrein gekeken maar ook naar eventuele ongeregeldheden op andere werkterreinen die vervolgens gerapporteerd worden aan de betreffende handhavers. Ook de organisatie is zodanig ingericht dat integraal werken daardoor beter mogelijk is. Door integraal werken wordt capaciteit efficiënter ingezet en krijgen ondernemers minder controlemomenten.

Burgergericht

Handhaving maakt het niet in alle gevallen mogelijk om een gevoel van klantentevredenheid over te brengen. Een gevoel van klanttevredenheid wordt zoveel mogelijk bevorderd door: handhavingbesluiten duidelijk en goed te motiveren, korte doorlooptermijnen, overleg te voeren voordat repressieve middelen worden toegepast, burgers te informeren over regels, regels en voorwaarden aan vergunningen eenduidig te maken en gelijke gevallen gelijk te behandelen.

Handhavingorganisatie Noordoostpolder

Hieronder wordt antwoord gegeven op de vraag welke handhavingstaken zijn samengebracht in een organisatieonderdeel, welke taken zijn uitbesteed en welke ontwikkelingen hebben geleid tot de huidige vorm en omvang.

Een organisatieonderdeel voor handhavingstaken

Het merendeel van de gemeentelijke handhavingstaken is ondergebracht in één organisatieonderdeel, het cluster handhaving. Het cluster is belast met de handhaving van het omgevingsrecht, Wet kinderopvang, Wet OKE, de wet tijdelijk huisverbod en de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Het cluster bestaat uit een 'frontoffice' en een 'backoffice'. De frontoffice bestaat uit bouwinspecteurs, allroundtoezichthouders en BOA's. De backoffice wordt bemand door een aantal juristen en een beleidsmedewerker die zich onder andere bezig houdt met communicatieactiviteiten.

Zwaartepunt bij omgevingsrecht

Het omgevingsrecht is qua omvang, uitgedrukt in uren en budget, het grootste bestanddeel. Handhavingstaken die geschaard kunnen worden onder 'omgevingsrecht' zijn: bouwen en slopen zonder of in afwijking van een vergunning, gebruik in strijd met het bestemmingsplan en brandveiligheidsvoorschriften, naleving milieuvoorschriften en toepassen bouwmaterialen in strijd met het besluit Bodemkwaliteit.

Uitbesteed aan externe organisaties

Een aantal taken zijn uitbesteed aan externe organisaties. Het gaat om de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV), Concern voor werk en de GGD.

De provincies Flevoland en Noord-Holland, en de Flevolandse gemeenten plus de gemeenten uit de Gooi en Vechtstreek hebben op 11 juni 2012 de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) opgericht. Daarmee volgen de partijen de landelijke lijn om de kwaliteit van de uitvoering van milieuvergunning, milieutoezicht en handhaving te verhogen. Dat gebeurt door medewerkers van vergunningverlening en milieuhandhavers van de zeventien deelnemers onder één dak te huisvesten. Daardoor wordt de dienstverlening op het gebied van milieu aan zowel bedrijfsleven als burgers makkelijker. Ook krijgen zo alle bedrijven in het gebied een gelijke behandeling en gelijke kansen op ontwikkeling. Voor hen blijft dat er maar één loket is voor vragen en vergunningen

gen: het eigen gemeentehuis. Door kennis en expertise te bundelen binnen één organisatie kunnen de samenwerkende overheden ook beter reageren op een milieuwet- en -regelgeving die steeds complexer wordt. Op 1 januari 2013 is de OFGV van start gegaan.

De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek vormt zich door het samengaan van de uitvoeringstaken op het gebied van het omgevingsrecht van de gemeenten en provincies. Alle partijen brengen minimaal het basistakenpakket onder bij de omgevingsdienst. Veel partijen brengen een aantal extra taken in. De provincie Flevoland brengt naast het basistakenpakket een omvangrijk pakket extra taken in.

De taken concentreren zich rondom de wettelijke taken van vergunningverlening en handhaving in de fysieke leefomgeving (WABO-taken). In beginsel betreffen het vooral milieutaken. Het is niet uit te sluiten dat in de toekomst meerdere deelnemers besluiten om de inbreng en het takenpakket uit te breiden.

Voor de aanpak van kleine ergernissen (APV-gedragingen) worden toezichthouders ingehuurd via Concern voor werk. De aanpak via Concern voor Werk staat bekend als het "Preventieteam Emmeloord". Het Preventieteam is niet bevoegd om boetes op te leggen. Het preventieteam spreekt burgers aan en deelt voor bepaalde overtredingen gele kaarten uit. Daarnaast beschikt de gemeente over twee volwaardige BOA's die in staat zijn om boetes op te leggen.

De GGD voert het toezicht uit op de naleving van de kwaliteitseisen uit de Wet op de kinderopvang en de wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie. Volgens een wettelijk vastgestelde controlefrequentie worden kinderopvangverblijven, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus, gastouders, en peuterspeelzalen bezocht voor een controle. De wet verplicht de gemeente om de GGD in te zetten voor de toezichttaken. De bestuursrechtelijke handhaving wordt uitgevoerd door de backoffice van het cluster handhaving.

Handhavingstekort

De VROM-inspectie heeft in 2002 en 2005 een onderzoek verricht naar de uitvoering van VROM-taken. Beide keren trekt de VROM-inspectie de conclusie dat het uitvoeringsniveau van de aanpak van illegale bouw, het toezicht op sloopwerken en asbestregelgeving, het besluit bodemkwaliteit en toezicht op de kwaliteit van de bestaande woningruimtevoorraad onvoldoende is. Tot medio 2007 bestond de handhavingorganisatie op het vlak van omgevingsrecht uit twee bouwinspecteurs en de gemeenschappelijke regeling voor het milieutoezicht.

Investering in handhavingorganisatie

In het collegeprogramma 2006 – 2010 is vanaf 2008 € 100.000,- beschikbaar gesteld om het handhavingstekort te verminderen. Deze investering heeft het mogelijk gemaakt om de allroundtoezichthouder te introduceren en de backoffice te versterken. Medio 2008 is in het kader van de overdracht van brandweertaken naar de veiligheidsregio besloten om het toezicht op de naleving van brandveiligheidsvoorschriften te integreren in het toezichtmodel met allroundtoezichthouders. Door slim prioriteren en integraal werken kan met dit nieuwe toezichtmodel, met weinig capaciteit, toch een acceptabel uitvoeringsniveau van de wettelijke toezichttaken bereikt worden en kan flexibel ingespeeld worden op wisselende prioriteiten.

Handhavingsbeleidscyclus

De uitvoering van handhavingstaken die vallen onder de noemer 'omgevingsrecht' worden uitgevoerd op basis van een beleidscyclus. Het werken op basis van een beleidscyclus is verplicht op basis van de kwaliteitscriteria van de WABO.

De beleidscyclus, ook wel 'de BIG-8' genoemd ziet er als volgt uit: Elke twee jaar wordt een risicoanalyse gemaakt. De resultaten van deze risicoanalyse worden vertaald naar een jaarlijks handavingsuitvoeringsprogramma, waarin staat welke handavingstaken de gemeente het komende jaar uitvoert en welke capaciteit daar mee is gemoeid. Na afloop van het jaar wordt een jaarverslag gemaakt waarin verantwoording wordt afgelegd over de uitvoering van het jaarprogramma.

Belangrijk onderdeel in de beleidscyclus is dat naleefgedrag gemonitord wordt. Kennis over het naleefgedrag is van belang bij het bepalen van prioriteiten. Wanneer het naleefgedrag goed is zijn de risico's lager en kan een lagere prioriteit toegekend worden.

Handhaving in de programmabegroting

Handhaving zit in verschillende programma's en binnen de programma's in verschillende pijlers van de programmabegroting verwerkt. Onderstaande tabel geeft een overzicht van hoe handhaving is opgenomen in de verschillende programma's en welke baten en lasten er mee gemoeid zijn.

(bedragen in €)

Handhaving 2013	Materieel budget	Urentoerekening	Totaal
Lasten			
Programma 1 Fysieke leefomgeving			
Productgroep:			
- B1401 Openbare orde en veiligheid	17.090	347.440	364.530
- B8223 Bouw- en woningtoezicht	1.250	543.586	544.836
- B8101 Ruimtelijke Ordening	0	152.204	152.204
- B7231 Milieu	520.444	85.427	605.871
- B1201 Brandweer	0	135.646	135.646
- B1202 Rampenbestrijding	0	1.365	1.365
- B7211 Reiniging	0	75.693	75.693
- B5501 Natuurbescherming	0	1.911	1.911
Programma 2 Sociale leefbaarheid			
Productgroep:			
- B6501 Kinderopvang	98.203	80.241	178.444
- B6502 Peuterspeelzaalwerk	0	2.820	2.820
Programma 4 Dienstverlening en besturen			
Productgroep:			
- B0021 Bestuursondersteuning	11.909	17.832	29.741
- B0023 Rechtsbescherming	0	7.642	7.642
Programma 5 Financien			
Productgroep:			
- B9901 Saldi kostenplaatsen	0	5.277	5.277
Totaal lasten	648.896	1.457.084	2.105.980
Baten			
Programma 1 Fysieke leefomgeving			
Productgroep:			
- B1401 Openbare orde en veiligheid	-20.870	0	-20.870
- B8223 Bouw- en woningtoezicht	-10.000		-10.000
Totaal Baten	-30.870	0	-30.870
Totaal	618.026	1.457.084	2.075.110

Jaarrekening

2013

Balans

per

31 december 2013

Balans per 31 december 2013

(bedragen in €)

ACTIVA	Ultimo 2013	Ultimo 2012
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio		
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling		
Materiële vaste activa	58.575.576	52.831.546
- Investerings met een economisch nut		
- gronden uitgegeven in erfpacht	38.790	38.790
- overige investeringen met een economisch nut	58.536.786	52.792.756
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut		
Financiële vaste activa	8.519.340	9.410.338
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	80.661	80.661
- gemeenschappelijke regelingen		
- overige verbonden partijen		
- Leningen aan:		
- woningbouwcorporaties		
- deelnemingen		
- overige verbonden partijen	1.182.070	1.324.156
- Overige langlopende leningen u/g	7.256.609	8.005.521
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden		
Totaal vaste activa	67.094.916	62.241.884
Vlottende activa		
Voorraden	37.810.333	37.098.273
- Grond- en hulpstoffen:		
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	12.890.633	13.166.720
- overige grond- en hulpstoffen		
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	24.919.700	23.931.553
- Gereed product en handelsgoederen		
- Vooruitbetalingen		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.383.697	1.993.224
- Vorderingen op openbare lichamen	174.366	226.030
- Verstrekte kasgeldleningen		
- Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen	254.378	72.917
- Overige vorderingen	954.953	1.694.277
- Overige uitzettingen		
Liquide middelen	296.149	1.276.717
- Banksaldi	296.149	1.276.717
Overlopende activa	9.332.462	7.867.564
Totaal vlottende activa	48.822.641	48.235.778
Totaal generaal	115.917.557	110.477.662

PASSIVA	Ultimo 2013	Ultimo 2012
Vaste passiva		
Eigen vermogen	71.555.452	74.748.419
- Algemene reserve	16.010.746	10.010.746
- Bestemmingsreserves:		
- voor egalisatie van tarieven	855.432	1.488.415
- overige bestemmingsreserves	52.453.740	65.493.321
- Nog te bestemmen resultaat 2013	2.235.534	-2.244.063
Voorzieningen	9.523.163	11.156.129
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.890.130	3.835.160
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	5.633.033	7.320.969
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	12.396.255	2.259.932
- Obligatieleningen		
- Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen		
- binnenlandse bedrijven		
- overige binnenlandse sectoren	12.385.826	2.250.078
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
- Waarborgsommen	10.429	9.854
- Verplichtingen uit hoofde van financial-lease overeenkomsten		
Totaal vaste passiva	93.474.870	88.164.480
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	14.793.460	13.108.935
- Kasgeldleningen		
- Bank- en girosaldi	8.880.925	8.121.656
- Overige schulden	5.912.535	4.987.279
Overlopende passiva	7.649.227	9.204.247
Totaal vlottende passiva	22.442.687	22.313.182
Totaal generaal	115.917.557	110.477.662
Gewaarborgde geldleningen	92.221.195	98.813.961

Programmarekening

2013

Programmarekening 2013

Omschrijving programma	Raming begrotingsjaar vóór wijziging			Raming begrotingsjaar ná wijziging			Realisatie begrotingsjaar		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
01 Fysieke leefomgeving	26.214.368	44.884.305	(18.669.937)	17.884.528	38.357.021	(20.472.493)	16.538.647	35.902.550	(19.363.903)
02 Sociale leefbaarheid	19.990.436	52.019.580	(32.029.144)	21.344.688	53.924.528	(32.579.840)	21.362.049	52.295.635	(30.933.586)
03 Economische ontwikkeling	305.770	1.945.848	(1.640.078)	115.770	2.119.466	(2.003.696)	177.202	2.114.553	(1.937.351)
04 Dienstverlening en besturen	850.988	5.996.487	(5.145.499)	702.427	5.514.181	(4.811.754)	688.043	5.472.038	(4.783.995)
05 Financiën	3.721.537	536.809	3.184.728	4.302.983	4.788.882	(485.899)	4.600.315	4.689.481	(89.166)
Subtotaal programma's	51.083.099	105.383.029	(54.299.930)	44.350.396	104.704.078	(60.353.682)	43.366.256	100.474.257	(57.108.001)
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	9.357.201	-	9.357.201	9.272.201	-	9.272.201	9.267.818	-	9.267.818
Algemene uitkeringen	44.951.712	-	44.951.712	44.312.148	-	44.312.148	44.319.234	-	44.319.234
Dividend	112.600	-	112.600	175.280	-	175.280	175.280	-	175.280
Saldo financieringsfunctie	237.876	774.915	(537.039)	237.876	51.029	186.847	246.729	94.030	152.699
Overige algemene dekkingsmiddelen	40.000	-	40.000	-	86.533	(86.533)	-	-	-
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	54.699.389	774.915	53.924.474	53.997.505	137.562	53.859.943	54.009.061	94.030	53.915.031
Onvoorzien	-	250.000	(250.000)	-	-	-	-	-	-
Resultaat vóór bestemming	105.782.488	106.407.944	(625.456)	98.347.901	104.841.640	(6.493.739)	97.375.317	100.568.287	(3.192.970)
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
01 Fysieke leefomgeving	1.281.118	306.677	974.441	4.062.398	962.560	3.099.838	3.694.295	1.054.096	2.640.199
02 Sociale leefbaarheid	1.895.436	1.246.765	648.671	4.901.885	3.027.894	1.873.991	5.163.118	3.366.758	1.796.360
03 Economische ontwikkeling	812.500	-	812.500	655.978	-	655.978	553.186	48.927	504.259
04 Dienstverlening en besturen	394.123	-	394.123	436.927	-	436.927	417.801	-	417.801
05 Financiën	884.072	3.088.351	(2.204.279)	4.497.752	4.070.747	427.005	4.140.632	4.070.747	69.885
Subtotaal mutaties reserves	5.267.249	4.641.793	625.456	14.554.940	8.061.201	6.493.739	13.969.032	8.540.528	5.428.504
Resultaat ná bestemming	111.049.737	111.049.737	-	112.902.841	112.902.841	-	111.344.349	109.108.815	2.235.534

**Grondslagen voor
waardering
en
resultaatbepaling**

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden verantwoord in het jaar waarin het recht op het ontvangen van dividend ontstaat.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegelden en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten drie jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (in casu de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht (netto-methode); in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het jaar volgend op het jaar van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Bedrijfsgebouwen	15-60
Vervoermiddelen	3-20
Machines, apparaten en installaties	5-20
Overige materiële vaste activa waaronder:	
Inventarissen	5-25
Automatisering	5-15

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

In overeenstemming met de op 18 december 2008 door de gemeenteraad vastgestelde nota activerings- en afschrijvingsbeleid worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken niet geactiveerd. In de toelichting op artikel 59 BBV en door de commissie BBV is de voorkeur uitgesproken activa met een maatschappelijk nut niet te activeren.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Daar waar noodzakelijk geacht is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken.

Vlottende activa

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel lagere marktwaarde.

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de verkrijgings- of vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Verliezen worden genomen zodra deze bekend zijn. Indien noodzakelijk worden ter zake voorzieningen gevormd en in de balans opgenomen.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid betreffende debiteuren is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs en zijn volledig ter beschikking van de gemeente.

Vlottende passiva

Reserves

De (bestemmings)reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd op basis van actuariële berekeningen.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag, is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De waardering van overlopende passiva geschiedt tegen nominale waarde. De niet bestede middelen van uitkeringen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel worden als vooruit ontvangen middelen op de balans verantwoord onder de overlopende passiva. De besteding van deze middelen vindt op een later tijdstip plaats.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans en in de bijlage nadere informatie opgenomen.

Toelichting

op de

balans

per

31 december 2013

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa zijn niet aanwezig.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 31-12-2013	Boekwaarde per 31-12-2012
In erfpacht uitgegeven gronden	38.790	38.790
Overige investeringen met economisch nut	58.536.786	52.792.756
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	-	-
Totaal	58.575.576	52.831.546

De overige investeringen met economisch nut bestaan uit:

	Boekwaarde per 31-12-2013	Boekwaarde per 31-12-2012
Gronden en terreinen	3.461.601	3.467.760
Woonruimten	-	-
Bedrijfsgebouwen	42.336.447	38.438.245
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.300.576	3.002.981
Vervoersmiddelen	978.406	1.135.401
Machines, apparaten en installaties	2.680.899	1.040.225
Overige materiële vaste activa	5.778.857	5.708.144
Totaal	58.536.786	52.792.756

Het verloop in detail van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut is als volgt:

	Boekwaarde 1-1-2013	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2013
Gronden en terreinen	3.467.760	-	-	6.159	-	-	3.461.601
Woonruimten	-	-	-	-	-	-	0
(Bedrijfs)gebouwen	38.438.245	5.818.326	-	1.917.189	2.935	-	42.336.447
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.002.981	416.583	-	118.988	-	-	3.300.576
Vervoermiddelen	1.135.401	87.012	-	244.007	-	-	978.406
Machines, apparaten en installaties	1.040.225	1.786.240	-	145.566	-	-	2.680.899
Overige materiële vaste activa	5.708.144	1.055.590	-	984.877	-	-	5.778.857
Totaal	52.792.756	9.163.751	-	3.416.786	2.935	-	58.536.786

Afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen en desinvesteringen hebben in het verslagjaar 2013 niet plaatsgevonden.

De meest in het oog springende investeringen in het jaar 2013 zijn:

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2013	Cumulatief ten laste van krediet
<u>Bedrijfsgebouwen</u>			
Uitbreiding St. Josephschool	1.147.546	529.363	629.363
Bosbadhal bouwkosten	5.478.714	3.073.493	5.158.113
Bosbadhal W&E installaties	1.951.717	1.326.739	1.901.710
<u>Machines, apparaten en installaties</u>			
inrichting werkplekken gemeentehuis	520.113	508.527	508.527
Klimaatinstallatie gemeentehuis	843.383	843.383	843.383
Energievoorziening Gemeentehuis	260.000	252.331	260.000
<u>Overige materiële vaste activa</u>			
Vervanging hardware automatisering 2013	264.925	264.287	264.287
Vervanging software automatisering 2013	466.330	411.360	411.360
Totaal	<u>10.932.728</u>	<u>7.209.483</u>	<u>9.976.743</u>

Een overzicht van alle investeringskredieten en bijbehorende kosten in 2013 is opgenomen in bijlage I.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2013 wordt in het onderstaande overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 01-01-2013	Investe- ringen/ verstrek- kingen	Aflossingen / afschrijvin- gen	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2013
Kapitaalverstrekkingen aan:					
- deelnemingen	80.661	-	-	-	80.661
Leningen aan:					
- overige verbonden partijen	1.324.156	-	142.086	-	1.182.070
Overige langlopende leningen:					
- langlopende leningen	4.120.459	200.000	167.575	-	4.152.884
- startersleningen	431.083	33.863	70.535	-	394.411
- voorziening langlopende leningen	172.798-	-	-	-	172.798-
- Vordering sociale zaken	4.918.762	659.743	450.105	514.000	4.614.400
- Voorzieningen debiteuren soza	1.312.568-	-	-	436.399	1.748.967-
- leningen fietsregeling	20.583	18.020	21.924	-	16.679
Totaal	<u>9.410.338</u>	<u>911.626</u>	<u>852.225</u>	<u>950.399</u>	<u>8.519.340</u>

Noordoostpolder neemt, uit hoofde van haar functie als overheid, deel in het aandelenkapitaal van een aantal ondernemingen. Deze ondernemingen zijn vermeld in de paragraaf Verbonden Partijen van het jaarverslag. Sommige deelnemingen vertegenwoordigen een balanswaarde, zoals de deelnemingen in de Bank Nederlandse Gemeenten NV, Vitens NV, Huisvuilcentrale Noord-Holland NV (HVC), Enexis NV, Attero Holding NV en een aantal bedrijven dat werd opgericht bij de aandelenverkoop Essent BV.

De leningen aan overige verbonden partijen betreffen achtergestelde geldleningen aan Vitens NV (€ 1.278.778) en Enexis BV (€ 45.378). De aard van de achtergestelde lening aan Vitens is dat deze lening achtergesteld is bij alle huidige en toekomstige concurrente en preferente vorderingen op Vitens. De aard van de achtergestelde lening aan Enexis BV is dat deze achtergestelde lening is achtergesteld bij alle bestaande of toekomstige, al dan niet opeisbare, schuldverplichtingen.

De overige langlopende leningen zijn verstrekt aan partijen zoals het IJsselmeerziekenhuis, de Flevomeer Bibliotheek en Enexis BV. Deze laatste lening is ontstaan als een gevolg van de verkoop van Essent aan RWE. De lening aan stichting IJsselmeerziekenhuizen is achtergesteld op de vordering van de ING Bank op de stichting IJsselmeerziekenhuizen. De lening glastuinbouw ad € 40.000 is achtergesteld bij alle overige vorderingen wat inhoudt dat bij faillissement of ontbinding van de rechtspersoon de lening pas betaalbaar wordt gesteld als preferente en concurrente crediteuren volledig zijn betaald.

Ten aanzien van de startersleningen heeft een herrubricering plaatsgevonden met betrekking tot de vergelijkende cijfers. De post is gesplitst in de daadwerkelijke verstrekte startersleningen, die zijn opgenomen onder de financiële vaste activa, en de rekening-courantverhouding met SVn die onder de vlottende activa is meegenomen.

In 2013 zijn nieuwe leningen verstrekt ten behoeve van de verbouw van de FlevoMeer bibliotheek (€ 200.000) en ten behoeve van starters op de woningmarkt (€ 33.862,50).

De leningen sociale zaken bestaan uit verstrekte leenbijstand en vorderingen tot verhaal. De vorderingen betreffende de leenbijstand Besluit Zelfstandigen en de besluiten IOAW en IOAZ worden voor 75% gedeclareerd bij het Rijk. De aflossing op deze leningen wordt voor 75% aan het Rijk afgedragen. De leningen ABW en de verhaalsvorderingen worden ten gunste van de gemeente afgelost. Dit houdt in dat de bedragen die niet afgelost worden, voor rekening van de gemeente komen.

De terugbetalingsverplichting aan het Rijk is verantwoord onder de categorie "vaste schulden met een looptijd van 1 jaar of langer".

Uit ervaring blijkt dat niet alle leningen sociale zaken volwaardig zijn. Voorzichtigheidshalve is een voorziening gevormd voor dit risico.

Vanaf 2012 zijn de verstrekte leningen inzake het fietsplan van de gemeente op de balans geplaatst. Dit houdt in dat medewerkers die vast in dienst zijn bij de gemeente de mogelijkheid wordt geboden bovenwettelijke vakantie-uren, vrij opneembare adv-uren of nettosalaris in te leveren voor de aanschaf van een fiets.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De voorraden bestaan uit:

						2013	2012
Grond- en hulpstoffen							
- niet in exploitatie genomen bouwgronden						25.320.633	25.596.720
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie							
- bouwgronden in exploitatie						33.431.293	32.456.146
Voorziening GREX verlieslatende complexen						-20.941.593	-20.954.593
					Totaal	37.810.333	37.098.273

In de onderstaande tabel wordt het verloop van de nog niet in exploitatie genomen bouwgronden gespecificeerd:

	Boekwaarde 01-01-2013	Investering	Boekwaarde 31-12-2013	Vz verlies- latend complex	Boekwaarde per m2
Cpl 1 Ruwe gronden	2.284.150	-147.457	2.136.693	1.340.000	9,72
Cpl 11B Emmelh vz-knooppnt	1.496.733	-3.687	1.493.046	500.000	11,17
Cpl 32 BT EURO (De Munt III)	14.066.409	-134.683	13.931.726	5.750.000	17,62
Cpl 46 BT Marknesse	3.485.175	11.332	3.496.507	1.210.000	17,65
Cpl 66 Uitbr Kraggenburg	3.323.977	-1.592	3.322.385	2.525.000	29,14
Cpl 67-2 Uitbr Bant fase 2	940.276	-	940.276	1.105.000	23,09
Totaal	25.596.720	-276.087	25.320.633	12.430.000	

Nadere toelichting

Algemeen: met ingang van 2012 vindt conform de richtlijnen BBV (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten) op de Nog Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG's) geen rentetoerekening meer plaats.

Cpl 1 Ruwe gronden:

In de raadsvergadering van 20 september 2012 is besloten om voor een aantal ruwe gronden voor een bedrag van € 1.340.000 voorzieningen te treffen.

De (des)investering op het complex ruwe gronden betreft het saldo van pachtopbrengsten en verkoop gronden en gemaakte kosten in 2013.

Cpl 11B Emmelhage vz-knooppunt:

Behalve een kleine opbrengst huren/pachten geen mutaties in 2013. In 2011 is reeds een verliesvoorziening van € 500.000 getroffen.

Cpl 32 Toekomstig bedrijventerrein Euro (De Munt III):

Naast de huur/pacht-opbrengsten (€ 146.650) zijn er nauwelijks plan- en voorbereidingskosten gemaakt in 2013. In de raadsvergadering van 20 september 2012 is besloten een aanvullende verliesvoorziening te treffen van € 750.000 waarmee de totale verliesvoorziening van dit complex komt op € 5.750.000.

Cpl 46 Bedrijventerrein Marknesse:

Ten behoeve van dit complex is reeds een verliesvoorziening van € 1.100.000. Hierbij is in de raadsvergadering van 20 september 2012 een aanvullende voorziening getroffen van € 110.000. De plan- en voorbereidingskosten bedroegen in 2013 € 19.592. De huur/pachttopbrengsten zijn € 8.260.

Cpl 66 Uitbreiding Kraggenburg:

De huur/pachttopbrengsten (€ 4.400) dekken nagenoeg de plankosten en overige kosten af. De reeds getroffen verliesvoorziening voor dit complex bedraagt € 2.525.000.

Cpl 67-2 Uitbreiding Bant fase 2:

In totaal is er een verliesvoorziening getroffen van € 1.105.000 (€ 500.000 reeds getroffen in 2011, € 605.000 op basis van het raadsbesluit van 20 september 2012).

In de onderstaande tabel wordt het verloop van de wél in exploitatie genomen gronden gespecificeerd:

	Boek- waarde 01-01-2013	Investering	Boek- waarde 31-12-2013	Vz verlies- latend complex	Balans- waarde 31-12- 2013
Cpl 11A Emmelhage Oost	-2.172.199	-413.837	-2.586.036	-	-2.586.036
Cpl 16 Schoolloc Emmeloord	12.614	-12.614	-	-	-
Cpl 34 De Munt II fase 2	7.212.786	295.873	7.508.659	1.750.000	5.758.659
Cpl 38 De Munt II fase 1	6.178.487	115.634	6.294.121	2.000.000	4.294.121
Cpl 40 BT Ens	543.128	196.157	739.285	-	739.285
Cpl 41 BT Dorpen	-134.872	2.241	-132.631	-	-132.631
Cpl 42 BT uitbreiding Ens	222.211	11.653	233.864	-	233.864
Cpl 43 BT Creil	368.411	231.083	599.494	450.000	149.494
Cpl 65 Ens Zuid-Oost	2.453.574	17.488	2.471.062	2.000.000	471.062
Cpl 67-1 Uitbr Bant fase 1	680.264	89.230	769.494	-	769.494
Cpl 68 Uitbreiding Espel	279.167	-85.430	193.737	165.000	28.737
Cpl 69 Uitbreiding Valeriaan	-132.905	-5.988	-138.893	-	-138.893
Cpl 71 Uitbreiding Creil	234.832	12.516	247.348	200.000	47.348
Cpl 72 Uitbreiding Luttelgeest	-543.791	-89.614	-633.405	-	-633.405
Cpl 80 Stadshart Emmeloord	7.918.780	475.393	8.394.173	946.593	7.447.580
Cpl 82 Wellerwaard	9.335.659	135.362	9.471.021	1.000.000	8.471.021
Totaal	32.456.146	975.147	33.431.293	8.511.593	24.919.700

Nadere toelichting

Cpl 11A Emmelhage Oost:

In 2013 lagen de grondverkoop iets hoger dan is geschat. Van de 731 beschikbare kavels zijn er thans 549 verkocht. De verwachting is dat de verkoop van de laatste 182 kavels nog 5 à 6 jaar in beslag zal nemen.

Cpl 16 Schoollocaties Emmeloord:

Dit betreft de locaties 'Jansmalaan' en 'De Es'. In 2013 is de laatste fase woonrijpmaken gerealiseerd (€ 20.281). De getroffen voorziening is vrijgefallen (€ 13.000), daarnaast is er ten behoeve van dit complex € 19.894 onttrokken aan de reserve Grondexploitatie.

Cpl 34 De Munt II fase 2:

Tot en met het jaar 2011 zijn er al verliesvoorzieningen getroffen tot een totaalbedrag van € 1.250.000. Op basis van besluitvorming in de decemberrapportage 2012 is hier € 500.000 aan toegevoegd vanwege de achterblijvende verkoop van gronden. De lasten over 2013 betreffen met name de rentelasten.

Cpl 38 De Munt II fase 1:

Ook hier geldt dat de grondverkoop achterblijft bij de prognose. In totaal is er een verliesvoorziening van € 2.000.000 getroffen om dit verlies op te vangen. De verkopen in 2013 bedroegen in totaal € 92.456. De kosten van rente en overige kosten bedroegen € 208.090.

Cpl 40 Bedrijventerrein Ens:

Er dient nog zo'n 51.800 m² aan bouwgrond te worden verkocht. De kosten voor bouwrijpmaken, plankosten en voorbereiding en toezicht bedroegen in 2013 € 197.157.

Cpl 41 Bedrijventerreinen dorpen:

Dit complex bestaat al geruime tijd en omvat een verzameling van bedrijventerreinen in de dorpen rondom Emmeloord. De opbrengsten (rente) bedroegen in 2013 € 6.609. De lasten in 2013 bedroegen € 8.850.

Cpl 42 Uitbreiding bedrijventerrein Ens:

De verkoop van grond met betrekking tot dit complex loopt achter bij de prognose. Het complex kent echter nog steeds een positief eindresultaat. De rentelasten en overige kosten bedroegen in 2013 € 11.653.

Cpl 43 Bedrijventerrein Creil:

De verliesvoorziening ad € 450.000 is reeds in 2011 getroffen. De kosten voor bouwrijpmaken, plan en voorbereidingskosten bedroegen € 235.081.

Cpl 65 Ens Zuid-Oost:

Er is een verliesvoorziening ad € 2.000.000 getroffen voor dit complex met een plangebied van circa 10 ha.

Cpl 67-1 Uitbreiding Bant fase 1:

De toe te rekenen en gemaakte lasten met betrekking tot de rente, woonrijpmaken / voltooien, voorbereidingskosten en overige kosten bedroegen € 89.230.

Cpl 68 Uitbreiding Espel (Espelerpad):

Doordat fase 2 zeer waarschijnlijk niet wordt ontwikkeld is het treffen van een verliesvoorziening noodzakelijk geworden waarover de raad in september 2012 heeft besloten (€ 165.000). In 2013 is grond verkocht met een waarde van € 126.116. De overige opbrengsten huren en pachten bedroegen € 975. De lasten met betrekking tot rentelasten, voorbereiding en toezicht bedroegen € 41.661.

Cpl 69 Uitbreiding Rutten (Valeriaan):

Er is nog 1 kavel te koop van dit complex. Na verkoop van deze kavel kan dit complex worden afgesloten.

Cpl 71 Uitbreiding Creil (Oost):

Er is op basis van het raadsbesluit van 20 september 2012 een verliesvoorziening getroffen van € 200.000. De lasten met betrekking tot dit complex bedroegen in 2013 € 2.516.

Cpl 72 Uitbreiding Luttelgeest-Zuid:

De grondverkoop in 2013 bedroegen € 93.432. De rentebaten bedroegen € 26.646. Hier tegen over stonden de lasten van woonrijpmaken/voltooien en voorbereiding/toezicht van in totaal € 30.464.

Cpl 80 Stadshart Emmeloord:

De huuropbrengsten van de gemeentelijke bezittingen zijn als bate verantwoord op dit complex.

Cpl 82 Wellerwaard:

In 2010 heeft de gemeente € 5.000.000 ontvangen van het Rijk, met name ten behoeve van de aanleg/realisatie van de zwem- en natuurplas.

In 2013 heeft de gemeente een bijdrage van de provincie ontvangen van € 496.074. Het rijksaandeel en de gemeentelijke financiering bedroeg in 2013 € 1.325.354.

Eind 2012 is begonnen met de aanleg van de zwem- en natuurplas. De lasten 2013 (rentelasten, kosten bouwrijpmaken, plankosten, voorbereidings- en toezichtkosten) bedroegen € 1.956.790.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Tot deze uitzettingen behoren:

	Boekwaarde per 31-12-2013	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde per 31-12-2013	Balanswaarde per 31-12-2012
Vorderingen op openbare lichamen	174.366	-	174.366	226.030
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	254.378	-	254.378	72.917
Debiteuren algemeen	1.350.249	817.136	533.113	485.491
Debiteuren belastingen	605.493	191.074	414.419	1.201.365
Overige belastingen	7.421		7.421	7.421
Totaal	2.391.907	1.008.210	1.383.697	1.993.224

Ten aanzien van de startersleningen heeft een herrubricering plaatsgevonden met betrekking tot de vergelijkende cijfers. De post is gesplitst in de daadwerkelijke verstrekte startersleningen, die zijn opgenomen onder de financiële vaste activa, en de rekening-courantverhouding met SVn, die onder de vlottende activa is meegenomen.

Op de debiteuren belastingen heeft een afwaardering plaatsgevonden van € 191.074 als schatting van het bedrag dat vermoedelijk niet invorderbaar zal zijn.

In de voorziening debiteuren algemeen zijn de bedragen die als dwangsom zijn opgelegd ad € 607.441 opgenomen. De ontvangst van deze bedragen is vaak afhankelijk van te voeren rechtszaken. De vorderingen in deze zijn dan ook volledig in de voorziening ondergebracht. Daarnaast is voorziening van € 209.695 opgenomen voor algemene debiteuren die vermoedelijk niet invorderbaar zijn.

Op het moment van de start van de controle van de jaarrekening door de accountant (maart 2014) stond van de totale debiteurenvordering nog een bedrag open van € 1.659.300.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit:

	2013	2012
Girosaldi	261.616	193.445
Banksaldi	34.533	1.083.272
Totaal	296.149	1.276.717

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit:

	2013	2012
Terug te vorderen omzetbelasting	6.390.569	5.314.219
In 2013 betaalde bedragen die betrekking hebben op 2014	1.390.911	1.195.066
Nog te ontvangen bedragen 2013	1.389.983	1.248.962
Overige overlopende activa	160.999	109.317
Totaal	9.332.462	7.867.564

Nadere toelichting

De terug te vorderen omzetbelasting betreft met name een vordering inzake het BTW-compensatiefonds van € 6.390.569. Van dit bedrag is € 6.385.805 meegenomen in de aangifte van januari 2013, een bedrag van € 47.789 moet nog worden terugbetaald aan de belastingdienst middels een suppletieaangifte. De compensabele btw zal medio 2014 met de belastingdienst worden verrekend.

Verzekeringspremies, bijdragen Veiligheidsregio, DVO HVC, Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek, en GGD Flevoland en andere diensten die in 2013 door leveranciers zijn voorgefactureerd en betaald, zijn als overlopende activa op de balans geboekt zodat de kosten in het juiste boekjaar kunnen worden opgenomen; in 2013 gaat het om een bedrag van € 1.390.911.

De nog te factureren prestaties over het jaar 2013 (nog te ontvangen bedragen) bedragen in totaal € 1.389.103. Het betreft hier voornamelijk leges bouwvergunningen, toeristenbelasting, nog te ontvangen rente voor de leningen IJsselmeerziekenhuizen en Vitens, te ontvangen omzetbelasting en nog te ontvangen bedragen inzake de bouw van Sport Club Emmeloord.

Onder overige overlopende activa zijn vorderingen opgenomen met betrekking tot sociale zaken voor een bedrag van € 160.999.

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het Eigen Vermogen bestaat uit:

	2013	2012
Algemene reserves	16.010.746	10.010.746
Bestemmingsreserves		
- ten behoeve van egalisatie van tarieven	855.432	1.488.415
- overige bestemmingsreserves	52.453.740	65.493.321
Resultaat ná bestemming (nog te bestemmen resultaat)	2.235.534	-2.244.063
	71.555.452	74.748.419

Per reserve wordt het verloop in het jaar 2013 op de volgende bladzijde(n) weergegeven.

Naam van de reserve	Saldo 01-01-2013	Toe- voeging 2013	Ont- trekking 2013	Bestemming resultaat 2013	Saldo 31-12-2013
Algemene reserves					
E003 Saldireserve	1.588.231	2.244.063	2.244.063	-	1.588.231
E004 Eigen kapitaal	8.422.515	-	-	-	8.422.515
E310 Sociaal Domein	-	8.394.207	2.394.207	-	6.000.000
	10.010.746	10.638.270	4.638.270	-	16.010.746
Ten behoeve van egalisatie van tarieven					
E239 Afvalstoffenheffing	1.154.145	-	574.444	-	579.701
E242 Riolering	132.677	-	70.371	-	62.306
E247 Begraven	201.593	11.832	-	-	213.425
	1.488.415	11.832	644.815	-	855.432
Overige bestemmingsreserves					
E001 Beleidsplan	23.252.052	2.951.070	6.676.401	2.244.063-	17.282.658
E020 Nazorg bedrijventerrein Ecopark	59.624	2.683	62.307	-	-
E022 Algemene infrastructurele voorziening	2.221.375	188.980	3.927	-	2.406.428
E024 Onderhoud uitbreiding Tollebeek	387.288	17.428	171.850	-	232.866
E026 Vervanging bruggen	2.639.859	118.794	391.318	-	2.367.335
E029 Investeringsbudget Landelijk Gebied	3.040.258	-	542.349	-	2.497.909
E030 Acquisitie	25.422	1.144	-	-	26.566
E033 Nationaal Uitvoeringsprogramma	162.580	84.500	-	-	247.080
E041 Ontw fonds stimulering werkgelegenheid	254.871	11.469	-	-	266.340
E043 EU-co-fin phasing-out programma	568.453	74.508	325.614	-	317.346
E070 Huisvesting onderwijs	11.043.990	496.980	619.891	-	10.921.079
E071 Onderhoud onderwijsgebouwen	2.267.763	1.336.814	439.440	-	3.165.136
E072 Onderhoud MFC Tollebeek/ Nagele	12.000	12.000	-	-	24.000
E205 Onderwijsachterstanden exc groei	164.759	7.415	8.664	-	163.510
E237 WMO	4.193.305	-	4.193.305	-	-
E238 Wet Werk en Bijstand (WWB)	2.642.307	-	2.642.307	-	-
E240 Onderhoud/vervanging speelplaatsen	232.477	10.462	-	-	242.939
E244 Optimaliseren afvalwatersysteem	543.305	-	98.552	-	444.753
E245 Transitiegelden Zuiderzeelijn	4.020.323	-	357.291	-	3.663.032
E246 Achterstallig onderhoud openbare ruimte	477.802	-	-	-	477.802
E261 Achtergestelde lening IJsselmeerziekenh	874.369	-	359.132	-	515.237
E264 Nog uit te voeren werkzaamheden 2011	364.864	-	203.082	-	161.782
E265 Startersleningen	504.000	150.000	5.211	-	648.789
E266 Aankoop pand Schokkererf	350.279	-	18.436	-	331.843
E267 Duurzaam vervoer	16.636	-	2.248	-	14.388
E268 Nog uit te voeren wzh 2012	646.404	-	481.525	-	164.879
E269 Onderhoud wegen N50	-	420.424	-	-	420.424
E271 Restauratie monumenten	109.168	4.913	-	-	114.081
E272 Kerktorens	4.625	208	-	-	4.833
E273 Duurzaamheidslening	-	200.000	-	-	200.000
E274 Nog uit te voeren werkzaamheden 2013	-	699.622	-	-	699.622
E275 Hardware	-	15.000	-	-	15.000
E290 Exploitatie poldertoren	117.932	164.542	9.025	-	273.449
E301 Grondexploitatie	3.693.231	40.648	19.894	-	3.713.985
E306 Inburgering	102.000	-	102.000	-	-
E308 Beeldende Kunst en Cultuurbeleid	500.000	22.500	133.851	-	388.649
E309 VER gelden werelderfgoed Schokland	-	40.000	-	-	40.000
	65.493.321	7.072.104	17.867.620	2.244.063-	52.453.740
Totaal	76.992.482	17.722.206	23.150.705	2.244.063-	69.319.918

Hieronder worden de aard en reden van de reserves en de toevoegingen en onttrekkingen toegelicht.

Algemene reserves

De algemene reserve dient conform de nota reserves en voorzieningen 2013 een omvang te hebben van ten minste 15% van het begrotingsresultaat vóór resultaatbestemming en exclusief grondexploitatie.

E003 Saldireserve **€ 1.588.231**

Dit is een dekkingsreserve die in stand dient te worden gehouden aangezien de rente ervan ten gunste van de exploitatie komt als dekkingsmiddel. Deze reserve kan dus niet worden ingezet voor realisering van het beleidsplan. Indien uitgaven ten laste van deze reserve zouden worden gebracht, dan zullen de binnen de normale exploitatie wegvallende rentebaten moeten worden gecompenseerd door verlaging van algemene uitgaven dan wel verhoging van algemene inkomsten. Uitgangspunt is al jaren dat de saldireserve € 1,59 miljoen bevat. Het resultaat over 2012 is ten laste van de saldireserve gebracht en vervolgens weer aangevuld voor hetzelfde bedrag.

E004 Eigen kapitaal **€ 8.422.515**

Dit is een dekkingsreserve die in stand dient te worden gehouden aangezien de rente ervan ten gunste van de exploitatie komt als dekkingsmiddel. Deze reserve kan dus niet worden ingezet voor realisering van het beleidsplan. Indien uitgaven ten laste van deze reserve zouden worden gebracht, dan zullen de binnen de normale exploitatie wegvallende rentebaten moeten worden gecompenseerd door verlaging van algemene uitgaven dan wel verhoging van algemene inkomsten.

E310 Sociaal Domein **€ 6.000.000**

In de nota Reserves en Voorzieningen 2013 zijn de bestaande bestemmingsreserves WMO, WWB, Kinderopvang, Minimabeleid en Inburgering samengebracht in de nieuw gevormde reserve Sociaal Domein, als onderdeel van de algemene reserve.

Deze reserve Sociaal Domein is primair bedoeld om beperkt beheersbare, incidentele risico's op te kunnen vangen wanneer zij zich voordoen. Secundair kan de reserve worden aangewend voor het doen van beleidsmatig onderbouwde, incidentele investeringen ten behoeve van het Sociaal Domein.

De reserve Sociaal Domein wordt aangevuld met overschotten in het Sociaal Domein wanneer die zich voordoen en tot een maximum omvang van € 6.000.000.

De toevoegingen 2013 bestaat derhalve naast de samenvoegingen van genoemde reserves tot 1 reserve Sociaal Domein (€ 6.937.612 uit het resultaat op het gebied van de Wmo € 1.113.698 en het resultaat op het Participatiebudget/inkomensdeel € 342.897).

De uitgaven 2013 bedragen naast de vrijval (afoming) van € 741.470 ten gunste van het resultaat, welke in de bestemming van het rekeningsresultaat 2013 weer aan de reserve Sociaal Domein wordt toegevoegd (besluit raad), de onttrekking van € 300.000 (Wmo len-terapportage 2013), € 450.000 (Wmo najaarsrapportage 2013), € 500.000 (WWB najaarsrapportage), € 252.510 (Krachtig Noordoostpolder), € 89.401 (Minimabeleid), € 21.381 (volksgezondheid), € 23.000 (Vrouwencentrum), € 7.770 (Wmo adviesfunctie) en € 8.675 (Werkgeversbenadering).

Ten behoeve van egalisatie van tarieven

E239 Afvalstoffenheffing

€ 579.701

Deze egalisatiereserve is bedoeld voor het specifiek afzonderen van de resultaten op de productgroep reiniging/afvalverwerking.

Voeding vindt plaats door het positieve resultaat op het product afvalverwerking toe te voegen aan deze reserve.

Onttrekkingen vinden plaats door het negatieve resultaat op het product afvalverwerking te onttrekken aan deze reserve. Daarnaast heeft de gemeenteraad besloten het overschot op deze reserve in drie jaar tijd terug te geven aan de burgers (t/m 2014) als korting op de (H)ARO-aanslag.

De onttrekking betreft het exploitatietekort op het product Afvalverwerking (€ 100.071) en het onderzoek afvalinzameling (€ 5.686). Daarnaast bedroeg de korting die aan burgers is verleend op de (H)aro aanslag € 468.687.

E242 Riolering

€ 62.306

Deze egalisatiereserve is bedoeld om de exploitatiekosten met betrekking tot de riolering te egaliseren.

Voeding vindt plaats door het positieve resultaat op het product riolering toe te voegen aan deze reserve.

Onttrekkingen vinden plaats door het negatieve resultaat op het product riolering te onttrekken aan deze reserve.

De vermindering betreft het exploitatietekort op het product riolering ad € 70.371.

E247 Begraven

€ 213.425

Deze egalisatiereserve is bedoeld ten behoeve van de egalisatie van de lasten op het product begraven.

Voeding vindt plaats door het positieve resultaat op het product begraven toe te voegen aan deze reserve.

Onttrekkingen vinden plaats door het negatieve resultaat op het product begraven te onttrekken aan deze reserve.

De vermeerdering betreft het overschot op het product begraven van € 11.832.

Overige bestemmingsreserves

E001 Beleidsplan

€ 17.282.658

Deze reserve met een bestedingsfunctie is bedoeld ter dekking van incidentele lasten van (nieuw) beleid.

Voeding geschiedt door toevoeging van de bespaarde rente, rekeningsresultaten en via de begroting (incidenteel). Onttrekkingen vinden veelal plaats door vaststellingen van de beleidsplanning en door separate raadsvoorstellen.

De vermeerderingen betreffen de bespaarde rente ad € 645.360, de vrijval van diverse reserves gebaseerd op de besluitvorming bij de Nota Reserves en Voorzieningen 2013 zijnde:

- OAS (optimalisering watersystemen) € 68.075;
- Transitiegelden ZZL € 180.000;
- Nazorg Ecopark € 57.056;
- Nazorg Ecopark € 5.251 (rente);

- Uitbreiding & Onderhoud Tollebeek € 150.000.

Primitief zijn de volgende stortingen in de reserve beleidsplan geraamd en in de werkelijkheid ook gerealiseerd:

- Omgevingsdienst OFGV € 6.715;
- Opbrengsten vanuit OZB € 1.588.613;
- Fasering kosten parkeervoorzieningen Stadshart € 250.000.

De (voornaamste) verminderingen in 2013 betreffen: het rekeningsresultaat over 2012 € 2.244.063, vanuit de primitieve begroting 2013 € 254.000 (ID-kaarten), Beleidsplanning 1348a € 200.000, kasschuif € 300.000, acquisitie en accountmanagement € 301.137, project dienstverlening € 325.130

Daarnaast hebben er verminderingen plaatsgevonden op basis van diverse raadsbesluiten zoals: afwaardering boekwaarde Poldertoren € 398.066, project Het Nieuwe Werken € 2.237.883, project MER, Structuurvisie en Bestemmingsplan € 158.798, omvorming plantsoenen € 223.626, parkeerplaats Bosbadhal € 400.064, aanleg IBA-systemen € 190.000, duurzaamheidsleningen € 200.000 en startersleningen € 150.000. Voor het overige betroffen het onttrekkingen kleiner dan € 100.000.

E020 Nazorg bedrijventerrein Ecopark

€ -

Deze reserve is gevormd uit de afkoopsom ad € 51.999 ontvangen van een projectontwikkelaar voor het toekomstig onderhoud van de openbare voorzieningen van het Ecopark te Emmeloord. De nazorg is thans afgewikkeld en de kosten voor het onderhoud zijn in de reguliere onderhoudsbudgetten opgenomen. De totale vrijval bedraagt € 62.307 en is conform de nota reserves en voorzieningen 2013 en de voorjaarsrapportage 2013 ten gunste van de reserve Beleidsplan gebracht.

E022 Bovenwijkse Voorzieningen

€ 2.406.428

Deze reserve is gevormd om algemene en specifieke infrastructurele voorzieningen te kunnen dekken.

Voeding vindt plaats door rentetoevoeging en door een opslag op de grondprijs van specifieke grondexploitaties. Onttrekkingen vinden plaats op basis van specifieke besluitvorming van college en raad.

De vermeerdering betreft de fondsopslag vanuit de bouwgrondexploitatie vanwege de verkoop van een aantal m² (bouw)grond ad € 89.018 en een rentetoevoeging van € 99.962 over de balanswaarde per 1 januari.

De vermindering ad € 3.927 heeft betrekking op het GVVP 2013-2020.

E024 Beheer en onderhoud uitbreiding Tollebeek

€ 232.866

Deze reserve is gevormd uit de afkoopsom ontvangen van een projectontwikkelaar voor het toekomstig onderhoud (na voltooiing van het project) van de openbare voorzieningen in Tollebeek.

De verminderingen betreffen de kosten van onderhoud Tollebeek-West ad € 21.850 en de vrijval van € 150.000 ten gunste van de reserve Beleidsplan (nota reserves en voorzieningen 2013 en voorjaarsrapportage 2013).

De vermeerdering betreft de rentetoevoeging over de balanswaarde per 1 januari (€ 17.428).

E026 Vervanging bruggen**€ 2.367.335**

Deze reserve is bedoeld voor de realisatie van de toekomstige vervanging van bruggen in de Noordoostpolder.

De vermindering van € 391.318 betreft de vervangingskosten van bruggen in 2013.

De vermeerderingen betreffen de rentetoevoeging over de balanswaarde per 1 januari (€ 118.794).

E029 Investeringsbudget Landelijk Gebied**€ 2.497.909**

Deze reserve is gevormd om het inzicht te vergroten voor de realisatie van de projecten van het Investeringsbudget Landelijk Gebied. De cofinanciering van de Wellerwaard ad € 2,7 mln maakt nadrukkelijk deel uit van deze reserve en is ten minste voor dit deel beklemd.

De reserve wordt niet verder gevoed. De bespaarde rente wordt toegevoegd aan de exploitatie.

De verminderingen betreffen het project Erven in 't Groen ad € 15.360, recreatieplan Natuurmonumenten ad € 79.636 en overige kosten ad € 5.570. Daarnaast is € 441.785 onttrokken, zijnde het aandeel van de gemeente in de ontwikkeling van de recreatieve voorzieningen in de Wellerwaard.

E030 Acquisitie**€ 26.566**

Deze reserve is bedoeld om incidentele promotie en acquisitie te bekostigen in het kader van verkoop van bouwgronden.

De reserve wordt gevoed door toevoeging van de bespaarde rente. Onttrekkingen vinden plaats op basis van separate besluitvorming door college en raad.

De vermeerdering betreft de rentetoevoeging over de balanswaarde per 1 januari (€ 1.144).

E033 Nationaal Uitvoeringsprogramma (NUP)**€ 247.080**

Het NUP is ingericht om de kwaliteit van dienstverlening te handhaven en waar mogelijk te verbeteren. Gebruik van E-overheid is dan een must. Het leidt tot een compacte, efficiënte overheid. Dit betreft een voorfinanciering binnen het gemeentefonds waarmee gemeenten in staat zijn investeringen te doen in het kader van de implementatie van de E-overheid. Over de jaren 2011 tot en met 2015 komt deze mutatie budgettair neutraal uit voor gemeenten. De aanpassing van de toevoeging en uitname is vanwege KING en het BTW-aspect.

Uitgaven in het kader van het Nationaal Uitvoerings-Programma moeten voor separate besluitvorming aan college en raad worden voorgelegd.

De voeding in 2013 heeft plaatsgevonden vanuit de exploitatie (primitieve raming). Deze bedraagt voor 2013 € 84.500.

E041 Ontwikkelingsfonds stimulering werkgelegenheid**€ 266.340**

De reserve ontwikkelingsfonds stimulering werkgelegenheid is gevormd om de ontwikkeling van de werkgelegenheid te stimuleren.

De vermeerdering betreft de rentetoevoeging over de balanswaarde per 1 januari (€ 11.469).

E043 Eu- cofinanciering phasing-out programma € **317.346**

Deze reserve is bestemd als cofinanciering van Leader-projecten.

Voeding vindt plaats door toevoeging van de bespaarde rente. Onttrekkingen vinden plaats op basis van separate besluitvorming door college en raad.

De vermeerdering betreft de rentetoevoeging van € 25.581, berekend over de balanswaarde per 1 januari. Daarnaast is het restant co-financiering van de Herinrichting Baanplein Ens ad € 48.927 teruggevoerd in deze reserve.

De vermindering ad € 325.614 betreffen de uitgaven ten behoeve van 'Het grootste kampeerfestival van Nederland', Herinrichting Baanplein Ens, het project 'Dubbel Doel velden NOP', MFC De Akkers en Evenemententerrein Luttelgeest.

E070 Egalisatiereserve huisvesting onderwijs € **10.921.079**

Deze egalisatiereserve wordt gevoed door uit de algemene uitkering de bedragen voor onderwijshuisvesting te filteren. Hierop worden de uitgaven die zijn gedaan in het kader van onderwijshuisvesting in mindering gebracht. Er is een directe relatie met de geraamde uitgaven in het Financieel Kader Onderwijshuisvesting 2004-2009/2007-2015/2014-2032.

De vermeerdering betreft de rentetoevoeging van € 496.980 berekend over de balanswaarde per 1 januari.

De verminderingen betreffen het exploitatietekort op het product onderwijs huisvesting (€ 532.325) en uitgaven in het kader van de tijdelijke huisvesting St. Josephschool (€ 32.000), vergoeding voor de sportvelden VO (€ 42.583) en Onderwijs in beweging € 12.983.

E071 Onderhoud en aanpassen gebouwen primair en speciaal onderwijs € **3.165.136**

Deze reserve is gevormd om de lasten betreffende onderhoud en aanpassing van het financieel kader onderwijshuisvesting te kunnen dekken.

De vermeerdering betreft een dotatie vanuit de exploitatie van € 1.234.765 en de rentetoevoeging van € 102.049 over de balanswaarde per 1 januari.

De vermindering betreft investeringen in de onderwijshuisvesting, in totaal € 439.440

E072 Onderhoud MFC Tollebeek/ Nagele € **24.000**

In de primitieve begroting 2013 is opgenomen dat een reserve wordt gevormd voor het groot onderhoud van de MFC Tollebeek en MFC Nagele welke in 2011 zijn gebouwd.

Conform de programmabegroting 2013 heeft er een vermeerdering van € 12.000 plaatsgevonden.

E205 Onderwijsachterstanden exceptionele groei € **163.510**

Deze reserve is bedoeld om de lasten inzake het bestrijden van vroegtijdig schoolverlaten te dekken.

Voeding vindt plaats door toevoeging van de bespaarde rente. Onttrekkingen vinden plaats op basis van de nota Onderwijsachterstanden 2010-2014.

De vermeerderingen betreft de rentetoevoeging over de balanswaarde per 1 januari (€ 7.415).

De onttrekking heeft betrekking op de lasten over het jaar 2013 inzake de verzuimbepanking ad € 8.664.

E237 Wet Maatschappelijke Ondersteuning € -

Deze reserve is opgegaan in de reserve Sociaal Domein, separaat onderdeel van de algemene reserve.

E238 Wet Werk en Bijstand € -

Deze reserve is opgegaan in de reserve Sociaal Domein, separaat onderdeel van de algemene reserve.

E240 Onderhoud/vervanging speelplaatsen € 242.939

Deze reserve is bedoeld om toekomstige vervangingen van speelplaatsen c.q. speeltoestellen in de Noordoostpolder conform een vastgesteld vervangingsplan te dekken. Voeding vindt plaats door de bespaarde rente toe te voegen aan deze reserve.

De vermeerdering betreft de rentetoevoeging ad € 10.462, berekend over de balanswaarde per 1 januari.

E244 Optimaliseren afvalwatersysteem € 444.753

Deze reserve is gevormd om uitvoering te geven aan de uit te voeren bronmaatregelen aan de bestaande rioleringsstelsels.

Voeding heeft ineens plaatsgevonden. De bespaarde rente wordt toegevoegd aan de exploitatie.

Onttrekkingen vinden plaats via het vastgestelde vGRP.

De verminderingen 2013 betreffen de kosten van het OAS ad € 30.477 en de vrijval van € 68.075 ten gunste van de reserve Beleidsplan (nota reserves en voorzieningen 2013 en voorjaarsrapportage 2013).

E245 Transitiegelden Zuiderzeelijn € 3.663.032

Deze reserve is gevormd voor de bijdrage van de gemeente in de totale uitgaven die er gepland zijn naar aanleiding van het beschikbaar stellen door het Rijk van transitiegelden vanwege het niet doorgaan van het Zuyderzeelijn-project. De provincie Flevoland levert ook een bijdrage.

Voeding heeft ineens plaatsgevonden. De bespaarde rente wordt toegevoegd aan de exploitatie.

Onttrekkingen vinden plaats middels separate voorstellen die door de raad dienen te worden goedgekeurd en die binnen de voorwaarden van het convenant vallen.

De verminderingen 2013 betreffen de gemeentelijke cofinanciering aan goedgekeurde projecten ZZL en de vrijval van € 180.000 ten gunste van de reserve Beleidsplan (nota reserves en voorzieningen 2013 en voorjaarsrapportage 2013).

E246 Achterstallig onderhoud openbare ruimte € 477.802

Deze reserve is gevormd om uitvoering te geven aan het uitvoeringsplan achterstallig onderhoud in de openbare ruimte.

Voeding heeft ineens plaatsgevonden. Bespaarde rente wordt toegevoegd aan de exploitatie. Onttrekkingen vinden plaats op basis van het uitvoeringsplan achterstallig onderhoud in de openbare ruimte.

In 2013 hebben er geen onttrekkingen noch toevoegingen plaatsgevonden.

E261 Achtergestelde lening IJsselmeerziekenhuizen € **515.237**

Noordoostpolder heeft in 2006 aan de Stichting IJsselmeerziekenhuizen een achtergestelde 6%-geldlening verstrekt van € 2,4 miljoen. Gelet op de ontwikkelingen is een bestemmingsreserve achtergestelde lening IJsselmeerziekenhuizen gevormd van € 2,4 miljoen.

De verminderingen van in totaal € 359.132 hebben betrekking op de 'toekomst van de Poldertoren en de afwaardering van de boekwaarde van de Poldertoren' als onderdeel van het aangenomen amendement van de raad.

E264 Nog uit te voeren werkzaamheden 2011 € **161.782**

Deze reserve is ingesteld (decemberrapportage 2011) om budgetten die niet (of niet volledig) besteed zijn in enig jaar op een transparante wijze over te brengen naar een volgend begrotingsjaar.

De verminderingen van totaal € 203.082 betreffen de uitgaven op de producten Milieu (€ 3.082) en Jeugdbeleid (€ 200.000).

E265 Startersleningen € **648.789**

Deze reserve is ingesteld om het risico af te dekken dat de gemeente loopt door middel van het verstrekken van zogenoemde 'startersleningen'.

Voeding heeft ineens plaatsgevonden ten laste van de reserve Beleidsplan. De bespaarde rente wordt toegevoegd aan de exploitatie.

In 2013 is het beschikbare budget voor startersleningen met € 150.000 verhoogd tot € 654.000. In 2013 zijn de rentekosten ad € 5.211 onttrokken aan de reserve.

E266 Afschrijvingsreserve Schokkererf € **331.843**

In de decemberrapportage 2011 is deze reserve ingesteld om de afschrijvingslast van de aankoop van het Schokkererf te dekken.

Voeding heeft ineens plaatsgevonden. De bespaarde rente wordt toegevoegd aan de exploitatie.

De verminderingen 2013 hebben betrekking op de afschrijvingskosten (€ 18.436).

E267 Duurzaam vervoer € **14.388**

In de decemberrapportage 2011 is deze reserve ingesteld om de afschrijvingslast van de aanschaf van de elektrische auto te dekken evenals de leasetermijnen van de accu's. Voeding heeft ineens plaatsgevonden. Bespaarde rente wordt toegevoegd aan de exploitatie.

De vermindering van € 2.248 betreft dan ook kosten voor de elektrische auto (afschrijving, kosten laadpunt en accu).

E268 Nog uit te voeren werkzaamheden 2012 € **164.879**

Deze reserve is ingesteld (decemberrapportage 2011) om budgetten die niet (of niet volledig) besteed zijn in enig jaar op een transparante wijze over te brengen naar een volgend begrotingsjaar.

De vermindering betreft de aanwending van de uit 2012 overgebrachte budgetten naar 2013 voor een totaalbedrag van € 481.525.

E269 Onderhoud wegen N50 € **420.424**

Deze reserve is ingesteld bij de vaststelling van de Nota Reserves en Voorzieningen 2013 en dient om toekomstig (groot) onderhoud te kunnen dekken. Het betreft het (groot) onderhoud aan de in beheer en onderhoud overgedragen (delen van) wegen Oud Emmeloorderweg, Kamperzandweg en Zwartemeerweg.

E271 Restauratie monumenten € **114.081**

Deze reserve is bedoeld om uitgaven en inkomsten inzake restauratie van (gemeentelijke) monumenten te egaliseren.

Voeding vindt plaats door overschotten op het product Monumenten aan deze reserve te doteren. Bespaarde rente wordt toegevoegd aan deze reserve.

Onttrekkingen vinden plaats middels tekorten op het product Monumenten op te vangen.

De vermeerdering ad € 4.913 betreft de rentetoevoeging over de balanswaarde per 1 januari.

E272 Kerktorens € **4.833**

Uit de reserve kerktorens worden de subsidies gedekt die op basis van de "Subsidie-regeling groot onderhoud kerktorens" worden verstrekt.

Voeding vindt plaats door middel van het toevoegen van de bespaarde rente aan deze reserve.

Onttrekkingen vinden plaats op basis van de verstrekte subsidie.

De vermeerdering betreft de rentetoevoeging over de balanswaarde per 1 januari (€ 208).

E272 Duurzaamheidslening € **200.000**

Deze reserve is ingesteld om het risico af te dekken dat de gemeente loopt door middel van het verstrekken van zogenoemde 'duurzaamheidsleningen'.

Voeding heeft ineens plaatsgevonden ten laste van de reserve Beleidsplan. De bespaarde rente wordt toegevoegd aan de exploitatie.

E274 Nog uit te voeren werkzaamheden 2013 € **699.622**

Deze reserve is ingesteld (decemberrapportage 2013) om budgetten die niet (of niet volledig) besteed zijn in enig jaar op een transparante wijze over te brengen naar een volgend begrotingsjaar.

De vermeerdering betreft de overgebrachte budgetten naar 2014 voor een bedrag van € 699.622.

E275 Hardware € 15.000

In de decemberrapportage 2013 is deze afschrijvingsreserve ingesteld met als doel de afschrijvingslasten met betrekking tot specifieke hardware te kunnen dekken. Voeding heeft ineens plaatsgevonden. Onttrekking vinden plaats op basis van de afschrijvingslast per jaar van de specifieke hardware.

E290 Exploitatie Poldertoren € 273.449

Deze reserve is ingesteld met de bedoeling dat de exploitatie van de Poldertoren op termijn budgettair neutraal wordt geëxploiteerd, gebruikmakende van deze egalisatiereserve.

Voeding heeft ineens plaatsgevonden. Hierna wordt naast de toevoeging van de bespaarde rente exploitatieoverschotten/tekorten toegevoegd dan wel onttrokken aan deze reserve.

De vermeerdering ad € 164.542 betreft het exploitatieoverschot 2013, met name veroorzaakt door lagere kapitaallasten. De onttrekking ad € 9.025 betreft kosten met betrekking tot het onderzoek naar de toekomst Poldertoren.

E301 Algemene reserve grondexploitatie € 3.713.985

Deze bestemmingsreserve vormt de buffer voor verlieslatende grondexploitaties. Voeding vindt plaats ten laste van de algemene middelen op basis van een risico-analyse van de (bouw)grondcomplexen.

De toevoeging 2013 ad € 40.648 betreft het positieve saldo van complex X090 Niet complexgebonden complexen. De onttrekking is het tekort op complex X016 Schoollocaties Emmeloord. Dit complex (zie paragraaf grondbeleid) is afgesloten per 31 december 2013.

E306 Inburgering € -

Deze reserve is opgegaan in de reserve Sociaal Domein, separaat onderdeel van de algemene reserve.

E308 Beeldende Kunst en Cultuurbeleid € 388.649

Deze reserve is een samenvoeging van de reserves Kunstwerken Noordoostpolder en de reserve Kunstopdrachten Noordoostpolder.

Voeding vindt plaats middels de vastgestelde percentageregeling over de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut. Tevens wordt de bespaarde rente toegevoegd.

Onttrekkingen vinden plaats op basis van separate voorstellen.

De toevoeging in 2013 betreft de bespaarde rente ad € 22.500. De onttrekkingen betreffen Culturele visitekaartjes € 29.800, verankering kunstwerken € 30.525, frictiekosten met betrekking tot de kunstuitleen € 7.026 en de verlichting museum Nagele € 66.500.

E309 VER-gelden werelderfgoed Schokland € 40.000

De raad heeft bij wijziging van de begroting 2013 besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve. Het betreft de gelden met betrekking tot het PublieksParticipatiePlan en voortvloeiende uit het Convenant bestuurlijke afspraken Werelderfgoed Schokland en dient als cofinanciering van de activiteiten.

In 2013 zijn er VER-gelden ontvangen welke zijn toegevoegd aan deze bestemmingsreserve ad € 40.000.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

Naam van de voorziening	Saldo	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Saldo
	1-1-2013				31-12-2013
E511 Wegen, straten en pleinen	929.551	2.275.779	-	2.668.220	537.110
E531 Pensioenen wethouders	3.835.160	287.681	-	232.711	3.890.130
E601 Groot onderhoud gem. gebouwen	653.653	665.463	-	637.222	681.894
E700 Museum Schokland	82.510	58.297	-	18.405	122.402
E721 Onderhoud buitensportacc.	90.000	15.000	-	-	105.000
E800 Renovatie riolering	5.565.255	1.195.936	-	2.574.564	4.186.627
Totaal	11.156.129	4.498.156	-	6.131.122	9.523.163

In de kolom vrijval worden de bedragen opgenomen die ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen, in 2013 zijn geen bedragen uit de voorzieningen vrijgevallen. De aanwendingen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

E511 Onderhoud wegen, straten en pleinen € 537.110

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van een gelijkmatige verdeling van de onderhoudslasten van wegen, straten en pleinen over een aantal begrotingsjaren.

Vanuit de exploitatie is € 2.275.779 toegevoegd en zijn de onderhoudsuitgaven van € 2.668.220 direct ten laste van de voorziening gebracht.

E531 Pensioenen wethouders € 3.890.130

Deze voorziening is gevormd voor de pensioenrechten van huidige en ex-wethouders die op dit moment nog geen gebruik maken van de pensioenregeling. Deze voorziening is in 2001 ontstaan in verband met de wet APPA die wethouders de mogelijkheid biedt de opgebouwde rechten op te eisen bij de gemeente en bijvoorbeeld aan een andere pensioenverzekeraar over te dragen. Voorheen werden in de voorziening alleen de toekomstige pensioenen opgenomen, dus de pensioenen van de oud-wethouders die nog geen 65 jaar waren. Vanaf ultimo 2012 zijn alle huidige pensioengerechtigden ook meegenomen. De aanwendingen betreffen de uitbetalingen van pensioenen in 2013. Om de stand conform de nieuwste actuariële berekening te laten zijn is er een bedrag van € 287.681 toegevoegd aan de voorziening.

E601 Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen € 681.894

Deze voorziening is gevormd ten behoeve van een gelijkmatige verdeling van de lasten van groot onderhoud van de gemeentelijke gebouwen over een aantal begrotingsjaren. Vanuit de exploitatie is € 665.463 toegevoegd en zijn de onderhoudsuitgaven van € 637.222 direct ten laste van de voorziening geboekt.

E700 Onderhoud museum Schokland € 122.402

Deze voorziening is ten behoeve van een gelijkmatige verdeling van de onderhoudslasten van museum Schokland over een aantal begrotingsjaren.

De toevoeging betreft de vermeerdering van € 58.297 ten laste van de exploitatie en de onderhoudsuitgaven van € 18.402 komen direct ten laste van deze voorziening.

E721 Buitensportaccommodaties

€ 105.000

Deze voorziening is ten behoeve van een gelijkmatige verdeling van de onderhoudslasten van het eerste kunstgrasveld Ervenbos over een aantal begrotingsjaren.

Jaarlijks wordt vanaf 2007 € 15.000 in deze voorziening gestort om in 2019 het groot onderhoud uit te kunnen voeren aan de toplaag van het kunstgrasveld.

E800 Renovatie riolering

€ 4.186.627

Deze voorziening wordt gevoed uit opbrengsten uit het rioolrecht en dient voor het gestelde doel te worden aangewend. De toevoeging betreft de dotatie op basis van het vastgestelde Gemeentelijke Rioleringsplan ad € 1.195.936. Op basis van het GRP 2012-2016 welke in 2012 is vastgesteld en geldend is vanaf 1 januari 2013 waarin het GRP 2008-2011 is geïncorporeerd. De aanwending in 2013 bedraagt € 2.574.564.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	2013	2012
Langlopende geldleningen o/g	10.500.000	-
Onderhandse leningen:		
- overige binnenlandse sectoren	1.885.826	2.250.078
Waarborgsommen	10.429	9.854
Totaal	12.396.255	2.259.932

De onderhandse leningen betreffen de nog niet verrekenende terugbetalingsverplichtingen aan het rijk inzake de nog af te lossen leningen van debiteuren sociale zaken die zijn opgenomen onder de financiële vaste activa.

In 2013 zijn onderstaande leningen afgesloten bij BNG:

- Lening 40.108595 BNG ad € 4.000.000 is afgesloten op 26 september 2013 voor een looptijd van 30 jaar met een rentepercentage van 3,93% op jaarbasis.
- Deposit 342450 BNG ad € 2.500.000 is afgesloten op 30 oktober 2013 voor looptijd van 366 dagen met een rentepercentage van 0,51% op jaarbasis.
- Deposit 344883 BNG ad € 4.000.000 is afgesloten op 19 december 2013 voor een looptijd van 368 dagen met een rentepercentage van 0,7% op jaarbasis.

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de vaste schulden in 2013 aangegeven.

	Saldo 01-01-2013	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2013
Langlopende geld- lening o/g	-	10.500.000	-	10.500.000
Onderhandse leningen	2.250.078	-	364.252	1.885.826
Waarborgsommen	9.854	2.350	1.775	10.429
Totaal	2.259.932	10.502.350	366.027	12.396.255

De totale rentelast voor het jaar 2013 met betrekking tot de vaste schulden was € 45.019.

VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Netto vlottende schulden met een looptijd < 1 jaar	14.793.460	13.108.935
Overlopende passiva	7.649.227	9.204.247
Totaal	<u>22.442.687</u>	<u>22.313.182</u>

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Deze zogenoemde kortlopende schulden, bestaan uit:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Kasgeldleningen	-	-
Bank- en girosaldi	8.880.925	8.121.656
Overige schulden	5.912.535	4.987.279
Totaal	<u>14.793.460</u>	<u>13.108.935</u>

Onder de overige schulden zijn met name de crediteuren algemeen opgenomen. Het openstaand saldo crediteuren algemeen bedroeg € 5.879.829 aan het einde van 2013 (ultimo 2012 was dit saldo € 4.944.775).

Op het moment van de start van de controle van de jaarrekening 2013 door de accountant op 6 maart 2013 staat nog een bedrag van € 2.042 ten aanzien de crediteuren open. Dit in verband met een aantal creditnota's welke nog verrekend moeten worden.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Vooruit ontvangen bedragen	545.241	223.796
Nog te betalen bedragen	2.878.035	3.035.705
Vooruit ontvangen middelen van overheidsmiddelen msb	4.224.653	5.920.797
Nog af te dragen BTW	1.214	70
Overig	84	23.879
Totaal	<u>7.649.227</u>	<u>9.204.247</u>

De vooruit ontvangen bedragen betreffen met name vooruit ontvangen lesgelden voor het Muzisch Centrum ad € 139.319 en bedrag vooruit ontvangen algemene uitkering 2014 van € 341.332.

Nog te betalen bedragen hebben veelal betrekking op werkzaamheden en/of diensten die door diverse leveranciers in 2013, of in een incidenteel geval eerder, zijn uitgevoerd dan wel geleverd maar nog niet daadwerkelijk in 2013 in rekening zijn gebracht.

De meest in het oog springende bedragen betreffen het nog te betalen bedrag aan ministerie OC en W inzake de regeling binnenklimaat primair onderwijs, levering technische installatie, nog te betalen bedrag aan subsidies in het kader van de APR-regeling, te betalen loonbelasting en te betalen uitkeringen en bijdragen sociale zaken. Voor het overige betreffen het nog te betalen bedragen met een factuurbedrag van € 100.000 of kleiner.

De middelen (subsidies/bijdragen) met een specifiek bestedingsdoel die van Europese en Nederlandse overheidslichamen zijn ontvangen maar nog niet zijn besteed, worden als 'vooruit ontvangen middelen met een specifiek bestedingsdoel (msb)' op de balans opgenomen, onder de overlopende passiva.

Als deze middelen in volgende jaren worden besteed, worden deze uitgaven als last in de jaarrekening opgenomen met als bate een bedrag vanuit de 'vooruit ontvangen middelen'.

Middelen met een specifiek bestedingsdoel	Saldo per 01-01-2013	Vrijgevallen bedragen 2013	Toevoegingen 2013	Saldo per 31-12-2013
BDU-infra	355.606	190.289	152.683	318.000
ISV-2 Stedelijk wonen voor starters	192.284	-	5.414	197.698
BOS-impuls	18.052	-	-	18.052
RMC onderwijsachterstanden	4.057	4.057	-	-
RA afwikkeling oude vreemdelingenwet	155.120	155.120	-	-
Uitvoering wet Inburgering 2008	364.668	364.668	-	-
Onderwijs achterstandenbeleid	224.519	1.016.373	901.099	109.245
Verbetering binnenklimaat Primair Onderwijs	141.263	141.263	-	-
Wellerwaard	4.465.228	883.570	-	3.581.658
Totaal	5.920.797	2.755.340	1.059.196	4.224.653

BDU-infra

De BDU-infra betreft een bijdrage van de provincie Flevoland voor de voorbereiding en uitvoering van het verkeer- en vervoerbeleid en het verbeteren van bushaltevoorzieningen (toegankelijkheid en voorziening). Hiernaast is er subsidie verstrekt voor het busstation Marknesse in het kader van het realiseren van een aantal volwaardige OV knooppunten. De totale bestedingen bedroegen in 2013 € 190.289; de ontvangen BDU inclusief rente en toegerekende rente bedroeg € 152.683.

ISV-2 Stedelijk wonen voor starters

Het ISV-2 project Stedelijk wonen voor starters heeft betrekking op het weer woonbaar en verhuurbaar maken van woningen boven de winkels in de Lange Nering. In 2013 is de definitieve beschikking vanuit de provincie ontvangen is de restant subsidie ad € 5.414 ontvangen. Tevens is in deze beschikking de bevestiging ontvangen van de provincie dat het gehele bedrag ingezet mag worden voor het opknappen van het dorp Nagele.

BOS-impuls

De BOS-impuls-gelden betreft de tijdelijke stimuleringsregeling Buurt, Onderwijs en Sport. Deze regeling is erop gericht gemeenten te ondersteunen bij hun aanpak van achterstanden van jeugdigen van 4 tot 19 jaar op het gebied van gezondheid, welzijn, on-

derwijs, opvoeding, sport en bewegen. In totaal zijn er drie projecten toegekend door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor in totaal € 600.000. In 2012 zijn twee projecten met het ministerie afgerekend, van het derde project is nog geen vaststelling ontvangen. In totaal is er € 1.163.896 besteed van de totaal te besteden € 1.200.000. Rekening houdend met de 50% cofinanciering van de gemeente, dient € 18.052 terug betaald te worden.

RMC: regionaal meld- en coördinatiefunctie

Alle gemeenten in Nederland moeten voortijdig schoolverlaters tot 23 jaar registreren en ervoor zorgen dat zij via een passend traject (onderwijs, baan of een combinatie daarvan) alsnog een startkwalificatie kunnen behalen. Gemeenten participeren in een van de 39 RMC-regio's (RMC: regionaal meld- en coördinatiefunctie). Per regio coördineert één contactgemeente de melding en registratie van voortijdig schoolverlaters door scholen. De contactgemeente is de coördinator in een regionaal samenwerkingsverband van overheid, onderwijs, jeugdzorg, justitie en arbeid. Een deel van de kosten die in 2013 gemaakt zijn ten laste van het overlopend passief gebracht. Hierdoor is het saldo ultimo boekjaar nihil.

Regeling Afwikkeling nalatenschap oude vreemdelingenwet of Pardon-regeling

De Regeling Afwikkeling nalatenschap oude vreemdelingenwet of Pardon-regeling is bedoeld voor de bekostiging van de inburgering van personen die op grond van de Regeling Afwikkeling nalatenschap oude Vreemdelingenwet een reguliere verblijfsvergunning voor bepaalde tijd kregen. In 2013 heeft de definitieve afrekening plaatsgevonden.

Uitvoering wet inburgering 2008

De uitvoering wet inburgering is bevoorschot door het Rijk. Het vaste en variabele deel is in 2009 vastgesteld op basis van onder meer de prestatie-informatie verantwoord in de jaarrekening 2008. In 2013 heeft de definitieve afrekening plaatsgevonden.

Onderwijsachterstandenbeleid

De specifieke uitkering voor het OnderwijsAchterstandenBeleid dient te worden besteed aan voorschoolse educatie en/of schakelklassen om onderwijsachterstanden te bestrijden. Dit betreft een zogenoemde 'meeneemregeling', wat inhoudt dat de gelden verkregen in voorgaande jaren in een later jaar mogen worden besteed. In 2013 is een bedrag van € 1.016.373 hiervoor ingezet.

Verbetering binnenklimaat Primair Onderwijs

Het project Verbetering binnenklimaat scholen is in 2011 afgerond. De definitieve beschikking is in 2014 ontvangen en gehele bedrag is ultimo 2013 onder de nog te betalen bedragen opgenomen.

Wellerwaard

Op 18 september 2008 zijn er moties met het voorstel om € 165 mln. vrij te maken in de jaren 2009 - 2011 voor ruimtelijk economische knelpunten. Aanvullend heeft het kamerlid Van Heugten op 18 november 2008 een motie ingediend met daarin een toedeling van € 83,5 mln van deze € 165 mln aan 14 projecten. Beide moties zijn aangenomen. Eén van deze 14 projecten ligt in onze gemeente, namelijk gebiedsontwikkeling Wellerwaard. Via het gemeentefonds is in 2010 € 5.000.000 beschikbaar gesteld. Eén van de randvoorwaarden is dat mede-overheden voor tenminste een gelijkwaardig bedrag moeten investeren in het project. Noordoostpolder heeft reeds aan deze voorwaarde voldaan, de provincie heeft in januari 2012 hier uitsluitsel over gegeven en heeft het besluit genomen om een subsidie van maximaal 50% van de subsidiabele kosten te verstrekken tot een bedrag van maximaal € 2.500.000. In 2013 is er een bedrag ingezet van € 883.570.

WAARBORGEN EN GARANTIES

In een voetnoot aan de passivazijde van de balans zijn bedragen opgenomen voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen. Een specificatie hiervan is aanwezig in bijlage II Gewaarborgde geldleningen.

In het kader van de verleende borg- en garantstellingen is in 2013 geen beroep gedaan op Noordoostpolder als gevolg van verleende borg- en garantstellingen.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE LANGLOPENDE FINANCIËLE VERPLICHTINGEN EN RECHTEN

Noordoostpolder is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan financiële verplichtingen die niet uit de balans blijken.

Voor vakantiegeld en voor aan het einde van het jaar niet opgenomen verlofdagen is geen reservering opgenomen. Voor wachtgeldverplichtingen en werkloosheidsuitkeringen is eveneens geen voorziening gevormd.

Voor de uitvoering van de Wmo zijn met diverse zorgaanbieders langdurige contracten afgesloten. De contracten hebben onder meer betrekking op huishoudelijke ondersteuning, leerlingenvervoer en re-integratiediensten.

Met Eneco is een energiecontract afgesloten voor de jaar 2014 met een contractwaarde van € 183.000 per jaar.

Noordoostpolder bezit 62 (1,873%) van de Huisvuilcentrale Noordholland NV (HVC). HVC is een samenwerkingsverband van gemeenten en waterschappen, dat actief is op het gebied van afvalinzameling, -scheiding en -recycling, compostering, afval- en slibverbranding en de opwekking en benutting van duurzame energie uit biomassastromen en andere bronnen. In verband met de financiële positie van HVC is in de aandeelhoudersvergadering van december 2012 besloten om de garantstelling voor leningen voor bijna alle activiteiten van HVC te laten gelden, tot een maximum van € 670 miljoen (bedoeld voor (her)financieringen van vervangingsinvesteringen en modificaties aan bestaande activa). Op basis van het aantal aandelen (62) staat Noordoostpolder garant voor in totaal maximaal € 12.577.277, na toepassing van de ballotageovereenkomst.

Ten aanzien van onder meer huur en onderhoud van scanners, printers en servers, gebruik van software en de exploitatie van de horeca zijn meerjarige contracten afgesloten waaruit verplichtingen voortvloeien.

Toelichting

op

de

programmarekening

2013

Programma 1: Fysieke leefomgeving

	Realisatie begrotings- jaar	Raming be- grotingsjaar ná wijziging	Raming be- grotingsjaar vóór wijziging	Incidenteel gerealiseerd in het boek- jaar
Baten				
1A Groene & schone leefomgeving	8.989.693	9.128.431	9.214.890	1.118.725
2A Infrastructuur	921.307	612.910	291.976	745.148
2B Openbare orde en veiligheid	121.586	225.716	25.000	36.150
3A Bouwen	6.472.983	7.868.247	16.633.278	1.461.618
3B Wonen	33.078	49.224	49.224	332.654
Totale baten	16.538.647	17.884.528	26.214.368	3.694.295
Lasten				
1A Groene & schone leefomgeving	-12.643.341	-13.236.846	-12.810.617	-30.950
2A Infrastructuur	-8.729.656	-8.650.211	-8.780.998	-670.424
2B Openbare orde en veiligheid	-3.112.621	-3.119.920	-3.081.493	-28.821
3A Bouwen	-10.149.676	-11.986.001	-19.084.771	-288.901
3B Wonen	-1.222.712	-1.319.043	-1.126.426	-35.000
Totale lasten	-35.858.006	38.312.021	44.884.305	-1.054.096
Saldo (baten – lasten)	-19.319.359	-20.427.493	-18.669.937	
Onvoorzien				
-2B Openbare orde en veiligheid	-44.544	-45.000		
Resultaat vóór bestemming	-19.363.903	-20.472.493	-18.669.937	
Resultaatbestemming				
- toevoegingen aan reserves	-1.054.096	-962.560	-306.677	
- onttrekkingen aan reserves	3.694.295	4.062.398	1.281.118	
Resultaat ná bestemming	-16.723.704	-17.372.656	-17.695.496	

Belangrijkste verschillen tussen begroting ná wijziging en realisatie 2013:

Pijler 1: Groene & schone leefomgeving (+ € 455.000)

Natuurbescherming

Het positieve saldo op deze productgroep wordt veroorzaakt door een lagere urenrekening. Daarnaast zijn de ad hoc onderhoud- en de contributielasten lager dan wat in de begroting is geraamd.

Groenvoorzieningen

Door het kappen en het uitvoeren van uitdunningen is minder onderhoud gepleegd en is ook het budget voor aankoop beplanting onaangeroerd gebleven. Ook het omvormen heeft ertoe geleid dat de onderhoudslasten aan de plantsoenen lager zijn uitgevallen. Dit is structureel en is vanaf 2014 meegenomen in de bezuinigingstaakstelling. In 2013 is begonnen met de omvorming van alle dorpen. Hier is totaal 31.000 m² omgevormd naar gazon. Totaal is in onze gemeente nu 93.922 m² omgevormd en 6.344m² wordt door de bewoners zelf onderhouden. Van de provincie is een (niet geraamde) subsidie ontvangen ten behoeve van natuur- en landschapsbeheer.

Grachten en waterpartijen

Er heeft een lagere urenverantwoording plaatsgevonden vanuit de kostenplaatsen. Het vooraf ingecalculleerd aantal uren is achteraf niet ingezet voor product grachten en waterpartijen.

Reiniging en afval

De teruggave in de vorm van een eenmalige korting (€ 27 per huishouden) is lager uitgekomen dan waar in de begroting vanuit is gegaan. Daarnaast zijn er meer uren toegerekend vanuit de kostenplaats en zijn de inkomsten uit verkoop van afvalstromen (papier, glas, oud ijzer) nog verder onderuit gegaan. De marktprijzen van grondstoffen zijn historisch laag. Ook is er wederom minder papier ingezameld in Noordoostpolder. Verder zijn de kosten voor het verrichten van onderzoeken lager dan hiervoor is geraamd en is het budget gft-cocons (de verzamelcontainers voor groente-, fruit- en tuinafval) na ingebruikname van de ondergrondse containers niet besteed.

Het geld voor onderzoek risico's HVC zijn ingezet voor het extern onderzoek. Het onderzoek loopt nog door in 2014 en zal, naar verwachting, extern worden begeleid.

Alle Flevolandse gemeenten hebben het besluit genomen om hun gft-afval Europees aan te besteden. Er is afgesproken dat de kosten van deze Europese aanbesteding gezamenlijk worden gedeeld. Het beschikbare budget is in 2013 niet besteed en zal worden aangewend in 2014.

Het saldo op deze productgroep wordt vereffend via de egalisatiereserve afvalstoffenheffing.

Riolering

Twee gunstige aanbestedingen zijn geweest bij zowel het reinigen en inspecteren van de kolken als ook bij het reinigen en inspecteren van de hoofdrioleringen. Daarnaast was er een gunstige aanbesteding m.b.t. het vervangen van de kapotte kolken. In 2013 jaar zijn alle kolken gereinigd en geïnspecteerd (totaal ± 23.750 stuks). De hoofdrioleringen in Marknesse-Noord, Espel, Industrierrein Nagelerweg, Revelsant-Zuid en Centrum-Zuid zijn gereinigd en geïnspecteerd (± 55 kilometer). Tevens zijn 60 kolken vervangen naar aanleiding van de kolkeninspecties. In 2013 is minder ingehuurd door de intensievere samenwerking met de gemeente Urk. Ten slotte zijn de opbrengsten uit de riooltarieven iets hoger dan geraamd.

Milieu

Het positieve saldo op deze productgroep wordt vooral veroorzaakt door een lagere urenrekening. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) verzorgt vanaf 1 januari 2013 namens de provincies Flevoland en Noord-Holland en namens de gemeenten in zowel Flevoland als Gooi en Vechtstreek de door hun overgedragen milieutaken op het gebied van omgevingsvergunningen en toezicht en handhaving. Dat heeft ertoe geleid dat er in praktijk minder uren zijn toegerekend aan dit product dan waar in de begroting vanuit is gegaan.

Begraafplaatsen

De legesinkomsten uit begraafplaatsen vielen per saldo iets ongunstiger uit ten opzichte van de begroting. Steeds minder mensen kiezen voor de traditionele uitvaart. Daarnaast heeft er een hogere urenverrekening plaatsgevonden. Het saldo op het product begraven wordt verrekend via de egalisatiereserve begraven.

Pijler 2A: Infrastructuur (+ € 229.000)

Wegen, straten en pleinen

Bij het product bruggen is minder uitgegeven aan groot onderhoud. Dit is enerzijds veroorzaakt doordat een deel van een werk is doorgeschoven van 2013 naar 2014. Dit in verband met vertraging in vergunningverlening. Verder is in het beleidsplan al gesignaleerd dat er gemiddeld genomen over de huidige jaren een lagere investering nodig is voor het onderhoudsbudget. Dit wordt veroorzaakt doordat in de afgelopen jaren veel geïnvesteerd is in achterstallig onderhoud. Dit geeft nu tijdelijk een besparing in het

noodzakelijke onderhoud. In onze meerjarenbegroting wordt dit bedrag vanaf 2015 toegevoegd aan de reserve vervanging bruggen. Na de aanbesteding van de glasvezelverbinding tussen Kadoelerbrug en Nagelerbrug (project Glasvezelring Flevoland) is met de Provincie Flevoland een bijdrage in de onrendabele top overeengekomen. De onrendabele top is het verschil tussen de geraamde jaarlijkse kosten en de werkelijke jaarlijkse kosten na aanbesteding (First Mile Ventures).

Ten slotte zijn in 2013 minder brugbedieners ingehuurd door efficiëntere inhuur en minder ziekte.

Bij het product gladheidsbestrijding heeft door de zachte winter een lagere urentoerekening plaatsgevonden. In 2013 is een kleine trekker ingeruild die nog niet volledig was afgeschreven. De restantboekwaarde komt ten laste van de exploitatie.

Het positieve verschil op product openbare verlichting wordt veroorzaakt doordat meer schade kon worden verhaald via het waarborgfonds. Omdat dit de afgelopen jaren ook zo was, is het bedrag in de begroting vanaf 2014 structureel verhoogd.

Voor de straatreiniging zijn we zowel met een optimalisatie bezig als het verlagen van het kwaliteitsniveau, zoals vastgesteld in de BOR. Uiteindelijk moet dit resulteren in een bezuiniging, zodat we overeenkomen met de bedragen die in de BOR zijn aangegeven. Uiteindelijk hebben we 2014 nodig om dit verder uit te werken c.q. te implementeren. De positieve afwijking op product straatreiniging geeft aan dat we in de goede richting gaan!

Op product wegen, straten en pleinen zijn meer inkomsten verantwoord. Er zijn in 2013 veel nutsbeheerders aan het werk geweest waar leges voor zijn geïnd.

De gemeente gaat een nieuw contract aan voor wat betreft het beheer en onderhoud van Abri's in 2014. De bedoeling was om dit al in 2013 af te sluiten maar door omstandigheden is dat niet gebeurd. In de tussentijd is er niets aan onderhoud gebeurd en waren er ook geen schades in 2013. In 2014 komt een vervangingsplan voor duikers welke in de afgelopen jaren zijn geïnspecteerd en voor vervanging in aanmerking komen. Calamiteiten zijn er in 2013 niet geweest, maar er staan al wel duikers aan te komen uit de schouwen van de kantonniers. Door een gunstige aanbesteding is er in 2013 minder uitgegeven aan klein onderhoud bestratingen. Jaarlijks proberen we rekening te houden met onvoorziene zaken zoals calamiteiten (circa € 30.000), maar ook deze zijn uitgebleven in 2013. Vanuit het verkeersveiligheidslabel zijn in 2013 ook minder verzoeken geweest om de verkeerssituatie rondom een school te verbeteren. In 2014 komen daar wel een aantal projecten uit voort die voor infrastructurele maatregelen in aanmerking komen. Vanuit de wijkshouwen zijn in 2013 ook niet veel verzoeken gekomen om aanpassingen van de infrastructuur. In 2014 dienen die zich wel aan, bijvoorbeeld het aanbrengen van een plateau in de Nieuwlandenlaan. Door gunstige prijzen en het goede werk van de kantonniers zijn de werkzaamheden meegevallen in 2013. Wel hebben we op enkele plekken in het buitengebied een paar pilots gedraaid met type bermverharding en de tendens is dat er steeds meer aanvragen komen voor het aanbrengen van bermverharding.

Bij de beschikbare investeringskredieten zijn in 2013 niet geheel aangewend en dit heeft geleid tot een lager onttrekking uit de reserves. Het gaat om investeringen die over het boekjaar heenlopen en waarvan de besteding alsnog zal plaatsvinden in 2014.

Verkeer en vervoer

Een lagere urentoerekening en een hogere schade-uitkering via het waarborgfonds zijn onderdeel van dit positieve saldo. De gemeente is bezig met nieuwe contracten en aanpassingen in de bewegwijzering. Door wijzigingen in de wetgeving en onze lopende contracten wordt dit in 2014 afgerond. Maar hierdoor is er wel minder aan onderhoud uitgevoerd in 2013. Door een gunstige aanbesteding en een meevallend jaar voor wat betreft onderhoud en vervanging van verkeersborden is er in 2013 minder uitgegeven aan verkeersborden. In 2014 moet wel het beleid worden herzien.

Binnenhavens en waterwegen

Er zijn geen noemenswaardige afwijkingen op deze productgroep.

Waterkeringen

Een overschrijding op dit product wordt veroorzaakt door de niet geraamde besteksaanpassing als gevolg van loon- en prijscompensatie 2012/2013 en het afvoeren van baggerspecie Nagelertocht in verband met baggerwerk waterschap ZZL.

Pijler 2B: Openbare orde en veiligheid (- € 96.000)

Brandweer

Een hogere urentoerekening levert een negatief resultaat op bij het product brandweer.

Rampenbestrijding

In 2013 zijn minder opleidingskosten gerealiseerd dan primitief voorzien. Afgelopen jaar zijn drie Ovd's opgeleid via een verkorte opleiding. Daarnaast was het de bedoeling dat bevolkingszorg (vanuit de Veiligheidsregio) vanaf 1/1/14 operationeel zou zijn. Daar moeten nog mensen voor opgeleid worden. Dit schuift door naar 2014. De kosten die we verwachtten in 2013 worden naar alle waarschijnlijkheid in 2014 alsnog gemaakt. Ten slotte heeft er een lagere urentoerekening plaatsgevonden vanuit de kostenplaatsen.

Openbare orde en veiligheid

In 2013 is veel tijd besteed aan de overtredingen die veel overlast veroorzaken (de top twaalf overtredingen) en overtredingen die onder de BsB (bestuurlijke strafbeschikking) vallen. Aan de hand van deze bevoegdheid kunnen BOA's voor allerlei kleine overtredingen in de openbare ruimte geldboetes opleggen.

Pijler 3A: Bouwen (+ € 441.000)

Ruimtelijke ordening

Een lagere urentoerekening heeft plaatsgevonden. In tijden van recessie wordt er minder gebouwd waardoor de gemeente minder uren heeft besteed aan de bestemmingsplannen. Het beschikbare budget voor advisering bij bestemmingsplannen is grotendeels niet besteed. Ten slotte is er minder budget besteed aan milieumonitoring en is een niet geraamde bijdrage ontvangen ten behoeve van de monitoringsopdracht rugstreeppaden.

Op de investeringskredieten onder de productgroep ruimtelijke ordening is totaal een onderbesteding. De beschikbare bedragen zijn in 2013 niet geheel besteed. Dit heeft geleid tot een lagere onttrekking aan de reserves.

Bouw- en woningtoezicht

Als gevolg van de economische situatie zijn in 2013 minder kostbare aanvragen om omgevingsvergunningen, activiteit bouw, aangevraagd. Hierdoor zijn t.b.v. de begroting minder legesinkomsten ontvangen. Door deze crisis zijn de uitgaven op de welstandstoets minder geweest dan de raming. Bepaalde onderdelen van de welstandstoets op bouwplannen zijn uitbesteed aan het Oversticht. Ook een lagere urentoerekening naar deze productgroep is debet aan dit positieve saldo.

Bouwgrondexploitatie

De bouwgrondexploitatie zit budgettair neutraal in de gemeentelijke exploitatie. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Pijler 3B: Wonen (+ € 80.000)

Wonen

De onderschrijding op deze subpijler wordt grotendeels veroorzaakt door een lagere urentoerekening vanuit de kostenplaatsen en een onderbesteding van het werkbudget IGW.

Programma 2: Sociale leefbaarheid

(in €)

	Realisatie begrotings-jaar	Raming begrotings-jaar ná wijziging	Raming begrotings-jaar vóór wijziging	Incidenteel gerealiseerd in het boekjaar
Baten				
4A Leren in Noordoostpolder	1.253.886	1.031.860	1.001.598	1.071.050
5A Sport	399.669	449.883	449.858	949.819
5B Kunst, cultuur en bibliotheek	419.642	487.273	547.522	189.984
5C Cultureel erfgoed	309.785	332.171	212.304	104.828
6A Maatschappelijke participatie	13.121.523	13.328.887	12.526.398	2.847.437
6B Sociale werkvoorziening	5.857.544	5.714.614	5.252.756	-
Totale baten	21.362.049	21.344.688	19.990.436	5.163.118
Lasten				
4A Leren in Noordoostpolder	-6.888.571	-6.864.224	-6.474.350	-1.284.565
5A Sport	-5.366.194	-5.887.921	-5.801.359	-25.000
5B Kunst, cultuur en bibliotheek	-4.672.218	-4.820.546	-4.762.267	-
5C Cultureel erfgoed	-923.000	-907.943	-863.288	-99.727
6A Maatschappelijke participatie	-28.171.834	-29.260.381	-28.512.777	-1.957.466
6B Sociale werkvoorziening	-6.154.987	-6.043.513	-5.605.539	-
Totale lasten	-52.176.804	-53.784.528	-52.019.580	-3.366.758
Saldo (baten – lasten)	-30.814.755	-32.439.840	-32.029.144	
Onvoorzien				
- 4: Leren in Noordoostpolder	-43.831	-65.000	-	
- 5A: Sport	-75.000	-75.000	-	
Resultaat vóór bestemming	-30.933.586	-32.579.840	-32.029.144	
Resultaatbestemming				
- toevoegingen aan reserves	-3.366.758	-3.027.894	-1.246.765	
- onttrekkingen aan reserves	5.163.118	4.901.885	1.895.436	
Resultaat ná bestemming	-29.137.226	-30.705.849	-31.380.473	

Belangrijkste verschillen tussen begroting ná wijziging en realisatie begrotings-jaar 2013:

Subpijler 4A: Leren in Noordoostpolder (+ € 219.000)

Onderwijshuisvesting

De uitvoering van investeringen met betrekking tot het onderwijs(huisvestings)veld worden doorgaans over meerdere jaren verspreid.

De investeringen in onderhoud onderwijsgebouwen, asbestsaneringen en dakbeveiliging week in kleine mate af van de raming na wijziging van de begroting (€ 4.200).

De reguliere kosten van onderwijshuisvesting vielen ten opzichte van de raming na wijziging € 89.200 mee. In totaal werd er derhalve minder onttrokken aan de reserve onderwijshuisvesting dan oorspronkelijk van uit is gegaan.

Lokaal onderwijsbeleid

De provincie Flevoland heeft een bijdrage toegekend van € 64.189 voor het optimaliseren van de eerstelijns hulpverlening en de aansluiting van het lokale jeugdbeleid op de jeugdzorg. Deze subsidie valt binnen de doelstellingen van het Afsprakenkader gemeenten 2012-2015. De subsidie is ingezet voor de projecten "Overdracht is kracht" en "Sterk in de klas". In 2013 is een voorschot op de subsidie ontvangen van € 57.770 (90%). Noordoostpolder heeft de provinciale subsidie volledig ingezet voor de periode 1 april 2013 tot 1 april 2014 waardoor driekwart wordt verantwoord in 2013 en één kwart in 2014. De aanvullende uitgaven van Noordoostpolder voor jeugdbeleid bedroegen € 238.800.

De lasten met betrekking tot leerlingenvervoer zijn in 2013 € 60.800 lager dan geschat. Dit is inclusief de iets lagere baten leerlingenvervoer (eigen bijdragen).

Kinderopvangbeleid

De lasten voor handhaving en inspectie met betrekking tot de *kinderopvang* laten een tekort zien € 6.800 vanwege meer inspectiewerkzaamheden door de uitvoerende partij (Hulpverleningsdienst Flevoland).

Ten slotte vielen de kosten met betrekking tot de vergoedingen en subsidiering voor kinderopvang op medische indicatie ruim € 46.900 lager uit (minder aanvragen/ toekenningen).

Peuterspeelzaalwerk

In het kader van de Wet OntwikkelKansen door Educatie (Wet Oké) zijn de uitgaven ad € 155.000 gelijk aan de ontvangsten van het Rijk (via een decentralisatie-uitkering als onderdeel van de Algemene Uitkering). Daarnaast zijn de aanvullende, onvoorziene uitgaven met betrekking tot het peuterspeelzaalwerk € 43.830 in 2013.

Subpijler 5A: Sport (+ € 471.500)

Zwembad

Bosbad BV heeft in 2013 een subsidie ontvangen van € 585.600. Het andere deel van de subsidie ad € 59.412 is in overleg met Bosbad BV gestort in de gemeentelijke voorziening groot onderhoud zwembad Het Bosbad.

Sportaccommodaties

Ten behoeve van de nazorg van de voormalige vuilstortplaats – thans *golfbaan* - is een bijdrage van de provincie ontvangen van € 20.300.

De opbrengsten uit verhuur van *gymlokalen* viel ten opzichte van de raming € 12.800 lager uit. Hier stond ook lagere exploitatielasten tegenover, met name de energielasten (€ 14.800) vielen lager uit.

De kosten van onderhoud aan de *korfbal-hockey* velden en *atletiekbaan* vielen ruim € 7.000 lager uit dan aangenomen was en bedroegen in 2013 in totaal € 19.700.

De exploitatielasten van de *ijsbanen* in Noordoostpolder bedroegen in 2013 € 7.000. Dit is conform de ramingen in de primitieve programmabegroting 2013.

De exploitatie van de *sporthallen* kwam € 13.400 lager uit dan verwacht. Met name de opbrengsten uit reclameborden (door sloop PWA-hal en nieuwbouw Bosbadhal), de opbrengsten uit verhuur/pacht waren hier debet aan (€ 41.900). Daar tegen over stonden lagere onderhoudslasten (€ 8.000), lagere lasten met betrekking tot de vervanging en onderhoud inventaris (€ 30.900), lagere verzekeringspremies en belastingen (€ 8.700) en hogere energielasten (19.300).

De exploitatie van de (groene) *sportvelden* viel op de onderdelen onderhoud (€ 24.900), onroerende zaakbelasting (€ 1.350) en ontvangsten uit het gelegenheidstellen tot sportbeoefening (€ 8.800) mee. Nadelen waren er ten aanzien van het hogere energieverbruik (€ 9.175).

Door afstoting van enkele overtallige *tennisbanen* waren de onderhoudslasten € 12.900 dan geraamd. Als gevolg van de afstoting van de overtallige tennisbanen is er ook sprake van huurderiving (€ 5.900).

De bijdrage in het Europese POP-project *MFC De Akkers* heeft in 2013 conform de raming plaatsgevonden (€ 188.000). Eveneens heeft de betaling van de bijdrage aan het Europese POP-project *Multifunctioneel Evenemententerrein Luttelgeest* plaatsgevonden in 2013 (€ 67.700).

De lasten van de investering in de parkeerplaatsen rondom de nieuwe *Bosbadhal* bedroegen in 2013 € 571.750, zijnde € 28.510 lager dan geraamd. Het restantkrediet wordt meegenomen naar het jaar 2014 ten behoeve van de afronding van de werkzaamheden.

De lasten die met de sloop van de *PWA-hal* in 2013 waren gemoeid bedroegen € 53.300, met name door een gunstige aanbesteding. Het restantbudget ad € 67.500 wordt meegenomen in het totaaloverzicht met betrekking tot de nieuwbouw Bosbadhal. Het budget dat gereserveerd is voor de *waterberg* in het kader van Masterplan Sport – onderdeel binnensport- ad € 15.000 is in 2013 niet aangewend en zal in 2014 worden besteed.

De aanpassing van de kantoorruimte in het zwembad –als onderdeel van Masterplan Sport- is gedeeltelijk uitgevoerd. Het restantkrediet ad € 116.500 wordt voor dit doel in 2014 aangewend.

Sportstimulering

De lasten met betrekking tot de combinatiefunctionarissen, althans het deel dat is uitbesteed aan Carrefour, bedroegen € 253.865. Dit is € 24.500 hoger dan geraamd.

Subpijler 5B: Kunst, cultuur en bibliotheek (+ € 80.700)

Openbare bibliotheek

Conform de subsidiebeschikking 2013 heeft de FlevomeerBibliotheek Noordoostpolder een subsidie ontvangen van in totaal € 1.103.000. Daarnaast is vanwege onderbesteding van de verstrekte subsidie over 2012 een bedrag van € 3.714 teruggevorderd.

Theater 't Voorhuys

De subsidie aan theater 't Voorhuys is conform de subsidiebeschikking uitbetaald en bedroeg voor het jaar 2013 € 396.573.

Kunstzinnige vorming / kunst en cultuur

Naast een kleine afwijking op de materiele budgetten van *Beeldende Kunst* (€ 4.000) is er een onderschrijding van het aantal toegerekende uren van € 18.000.

Door de afname van het aantal leerlingen van het doorlopend *muziekonderwijs*, voor een deel te wijten aan de tariefsverhogingen en het kleinere aantal opgestarte cursussen op basis van het aantal inschrijvingen, zijn de inkomsten uit les gelden 2013 teruggelopen naar € 254.000. De geraamde inkomsten uit les gelden 2013 bedragen € 313.800 hetgeen een tegenvaller van ruim € 59.000. Tegenover de lagere inkomsten staan ook lagere kosten van inhuur personeel (zzp-ers en andere uitzendkrachten) zodat de kostentoe-rekening ook fors lager was (€ 72.000).

Het energieverbruik van het *muzisch centrum* over 2013 bleek ruim € 12.000 onder het normale verbruik te liggen, zodat hier een budgettair voordeel te noteren viel. Ook de kosten van adhoc-onderhoud en verzekeringspremies vielen lager uit (€ 10.700).

De incidentele subsidies aan diverse (culturele) initiatieven uit de samenwerking (*culturele visitekaartjes*) bedroegen in 2013 € 29.800.

De kosten voor de *verankering van de diverse kunstwerken* (13 bronzen beelden) in de openbare ruimte bedroegen in 2013 € 30.525.

Ten behoeve van de *binnenverlichting van het museum Nagele* is in 2013 een investeringssubsidie beschikbaar gesteld van € 66.500.

Subpijler 5C: Cultureel Erfgoed (- € 37.400)

Cultureel erfgoed

Voor het *werelderfgoed Schokland* is ten behoeve van het siteholderschapschokland een structureel budget opgenomen van in totaal € 67.500 per jaar. Dit budget is tevens bedoeld voor het stellen van kaders voor het beheer van het cultureel erfgoed, het actief uitdragen hiervan en het bepalen van de wijze waarop initiatieven op dit terrein al dan niet kunnen worden ondersteund met gemeentelijke subsidie. In bovengeschetst kader is in 2013 € 42.500 uitgegeven en € 19.000 overgeheveld naar het jaar 2014.

Daarnaast is via de beleidsplanning 2013-2016 een incidenteel budget beschikbaar gesteld van € 25.000 ten behoeve van het doen van nader onderzoek ter verschaffing van duidelijkheid omtrent aantastingen (verzakkingen) van het *rijksmonument Middelbuurt*. De lasten in 2013 bedroegen € 14.000, de overige € 11.000 budget is overgeheveld naar 2014 om dan te worden aangewend.

De totale kosten voor de uitvoering van de projecten genoemd in het plan van aanpak van de *uitvoeringsovereenkomst Werelderfgoed Schokland* (rijksnota Visie Erfgoed en Ruimte, kortweg VER) worden geschat op € 430.000. Hiervan komt € 40.000 ten laste van Noordoostpolder, € 40.000 komt ten laste van Stichting Flevolandschap en € 350.000 vanuit de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE). In 2013 is er in totaal aan kosten € 95.170 aan kosten verwerkt terwijl er € 112.500 van het RCE is ontvangen. Het overschot uit 2013 plus de reguliere verdeling van de te ontvangen middelen wordt in 2014 en 2015 ingezet.

Bij *oudheidkunde* is rekening gehouden met de uitbetaling van de subsidie aan commissie van der Lijn over de jaren 2012-2013 (€ 2.384). De overige kosten zoals het boekwerk over pioniersvrouwen, poldervrouwen toen en nu en publicatiekosten met betrekking tot het werelderfgoed bedroegen € 35.900. De verdeling van de interne uren viel € 17.800 lager uit, maar moet in combinatie met het product Museum Schokland worden beschouwd waar een overschrijding op de verdeling van de interne uren blijkt van € 31.410.

De verhuur van accommodaties viel in totaal € 20.870 lager uit dan oorspronkelijk geraamd. De voornaamste reden hiervoor is dat er conform de landelijke trend minder huwelijken worden gesloten. Daarnaast is er meer concurrentie gekomen met betrekking tot trouwlocaties binnen Noordoostpolder. Ook is de locatie Schokland minder beschikbaar geweest gedurende de herfst- en winterperiode in verband met exposities. Het aantal betalende bezoekers van het museum is stabiel gebleven, mede dankzij extra (jaar)activiteiten. Wel vindt er een verschuiving plaats van daadwerkelijk betalende bezoekers naar gebruikers van de museumjaarkaart waardoor per saldo de inkomsten iets zijn teruggelopen. Ten slotte heeft er een aanvullende dotatie ad € 32.676 aan de voorziening groot onderhoud *museum Schokland* plaatsgevonden in verband met het toekomstig verwacht groot onderhoud. De voorziening is door de extra storting op peil gebracht.

Subpijler 6A: Maatschappelijke participatie (+ € 881.200)

Volwasseneneducatie

Op het educatiebudget als onderdeel van het Participatiebudget is € 9.089 niet aangewend. Vanwege de verplichte besteding van het educatiebudget bij het ROC moet dit resterende bedrag terug worden betaald aan het Rijk. Deze verplichting tot terugbetaling is opgenomen als een Nog te betalen bedrag.

Re-integratiebeleid

De lasten WWB zijn in 2013 minder hoog uitgevallen dan oorspronkelijk geraamd. Deels veroorzaakt door opwaartse bijstellingen van het Rijksbudget door landelijk hoger volume bijstandsgerechtigden. De landelijke stijgende trend in het volume bijstandsgerechtigden hebben we gevolgd maar gemiddeld zit Noordoostpolder hier licht onder.

Uitstroombevordering

De uitgaven voor de uitstroombevordering zijn in 2013 lager uitgevallen dan oorspronkelijk geraamd. Klantmanagers zich meer gaan richten op het zelf coachen van klanten, zowel individueel als in groepsverband. Het resultaat op de uitstroombevordering ad € 370.000 vloeit via de resultaatbestemming per saldo naar de reserve Sociaal Domein.

Re-integratiebeleid inkomensvoorziening

Zowel ouderen als zelfstandigen blijken kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. De geraamde uitgaven 2013 weken nauwelijks af van de werkelijke uitgaven over 2013. De afwijking bedraagt € 13.000.

Armoedebeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is financieel gezien conform de begroting na wijziging uitgevoerd. De totale afwijking bedroeg € 5.400. De totale kwijtschelding op de afvalstoffenheffing 2013 bedroeg € 251.648, op de rioolheffing bedroeg € 199.095 en de kwijtschelding van de OZB € 3.882.

Vervoers- en woonvoorzieningen

De onderschrijding van de woonvoorzieningen in 2013 bedraagt in totaal € 47.800. De uitgaven met betrekking tot de woonvoorzieningen kunnen echter grillig verlopen, omdat het om grote uitgaven per voorziening kan gaan. De uitgaven voor de onroerende woonvoorzieningen zijn daarom moeilijk te schatten. Er moet rekening gehouden worden met de trend dat mensen langer thuis wonen en dat hierdoor de aanvragen voor mantelzorgwoningen kunnen stijgen.

De ingezette daling van het aantal vervoersvoorzieningen van Welzorg, waarvan scootmobielen het grootste aandeel in hebben, zal in de nabije toekomst stabiliseren. Dit komt doordat het inleveren van scootmobielen vanwege de nieuw ingevoerde eigen bijdrage al heeft plaatsgevonden in 2012 en 2013 en de scootmobielpool is opgezet. In 2013 is er echter nog sprake van een overschot van in totaal € 211.250. Er vindt een verschuiving plaats van meer individuele (auto)aanpassingen en minder regiotalaxivervoer omdat de gezinssituatie wordt bekeken en de economisch meest voordelige compenserende maatregel wordt getroffen. Uitgangspunt blijft echter dat de voorziening aansluit bij de vraag en behoefte van de cliënt en leidt tot het te bereiken resultaat.

Maatschappelijke zorg

De subsidie Coördinatie Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorg (CVTM) bedroeg in 2013 € 95.197. Het budget lag € 16.570 hoger. Daarnaast waren de uitgaven met betrekking tot de wijkgerichte benadering (met name subsidie collectieve diensten) € 64.950 lager dan geraamd. De oorzaak hiervan is de incidentele overheveling van het restantbudget 2012 naar 2013 ad € 40.000 welke onbenut is gebleven in 2013.

Er zijn in 2013 subsidies verstrekt aan diverse organisaties bijvoorbeeld ten behoeve van de bestrijding van huiselijk geweld, preventie huissuitzettingen, preventie ouderenmis-handeling, thuisbegeleiding, subsidie steunpunt mantelzorg, subsidiëring dagactiviteiten in het kader van de Wmo, coördinatie nazorg ex-gedetineerden, subsidie aan bureau Halt en winteropvang. Budgettair gezien zijn de verstrekte subsidies binnen de beschikbaar gestelde middelen gebleven.

De Stichting Wereldwinkel NOP heeft in het kader van ontwikkelingssamenwerking een subsidie over 2013 ontvangen van € 6.000.

Ouderenbeleid

De reguliere subsidie met betrekking tot het ouderenwerk, ouderenadviesing en senioradviesing bedraagt in 2013 € 449.636. Dit is € 24.680 lager dan oorspronkelijk geraamd.

Minderhedenbeleid

Er is € 10.000 ontvangen van het COA als vergoeding voor de maatschappelijke begeleiding asielzoekers. Hier was geen rekening mee gehouden. De uitgaven met betrekking tot de inburgering vallen budgettair gezien binnen het participatiebudget. De lasten over het jaar 2013 vielen ruim binnen het beschikbare budget (€ 37.100).

Het vrouwencentrum heeft een incidentele subsidie ontvangen van € 23.000, evenals het bureau voor gelijke behandeling Flevoland (€ 16.000) en vluchtelingenwerk Nederland € 35.000). Allen conform de geraamde bedragen binnen de programmabegroting.

Huishoudelijke ondersteuning

De inkomsten uit eigen bijdragen komen in 2013 ruim € 127.000 boven de geraamde inkomsten uit. De convenanten voor huishoudelijke ondersteuning hebben geleid tot beter beheersbare uitgaven voor deze ondersteuning. In totaal is de onderbesteding op de huishoudelijke ondersteuning € 191.323.

Sociaal cultureel werk

De subsidie voor het Jeugd- en Volwassenenwerk bedroeg in 2013 € 471.702, conform de raming.

In het kader van de subsidiëring Jeugdbeleid (€ 238.000) bleef er uiteindelijk € 92.114 aan voornamelijk urentoerekeningsbudget over, veroorzaakt door onderlinge verschuivingen van prioriteiten binnen het gehele sociale domein.

Subsidie vrijwilligers

De subsidie aan het vrijwilligerspunt Carrefour bedroeg in 2013 € 66.000. Verder werden er diverse (waarderings)subsidies verstrekt in het kader van de amateurkunst (€ 29.881), maatschappelijke zorg (€ 18.086) en vormingsactiviteiten (€ 22.799). Inclusief de urentoerekening bleef er € 11.875 aan budget over.

Volksgesondheid

De subsidie aan JGZ 0-4 uniformdeel, plusproducten CJG 2013, Zorgcoördinatie JGZ/AMW, bedroeg in totaal € 1.005.851. Daarnaast werd er subsidie verstrekt in het kader van de JGZ maatwerkdeel (€ 62.143) en werd een exploitatiebijdrage GGD verstrekt van € 799.846.

Er is een subsidie aan de GGD verstrekte ten behoeve van extra contactmomenten 15/16-jarigen van € 24.670. Tevens is er een subsidie ad € 21.381 aan St. Carrefour verstrekt ter bevordering van een gezonde leefstijl.

Subpijler 6B: Sociale werkvoorziening (+ € 31.400)

Sociale werkvoorziening

De gemeentelijke bijdrage bedroeg in 2013 in totaal € 318.580. Hierin zit de ontvangen bonus over 2010 verkregen door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid ad € 25.140 verwerkt. Exclusief de verrekenende bonus over 2010 was gerekend met een gemeentelijke bijdrage van € 320.000. De bijdrage verschilt echter per WSW-bedrijf en per jaar. De subsidie van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bedroeg over 2013 € 5.714.614 en is volledig doorverstrekt aan Concern voor Werk. Daarnaast is er een bonus ontvangen over 2011 met betrekking tot de kosten van begeleid werk ad € 26.160 en een tweetal aanvullende subsidies met betrekking tot de overdracht taakstelling 2013 (€ 91.359) en aanvullende subsidie 2013 (€ 37.868). Ook deze aanvullende subsidies zijn conform afspraken met Concern voor Werk doorverstrekt aan Concern voor Werk. Ten slotte is de verrekening over 2010 ad € 12.457 terugbetaald aan het Rijk en verrekend met Concern voor Werk.

Programma 3: Economische ontwikkeling

(in €)

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar ná wijziging	Raming begrotingsjaar vóór wijziging	Incidenteel gerealiseerd in het boekjaar
Baten				
7A Werk en economie in de gemeente	90.796	86.588	276.588	385.179
7B Nutsbedrijven	-	-	-	-
7C Markten	35.989	26.848	26.848	0
7D Recreatie	50.417	2.334	2.334	168.007
Totale baten	177.202	115.770	305.770	553.186
Lasten				
7A Werk en economie in de gemeente	-1.409.172	-1.363.976	-1.333.818	-
7B Nutsbedrijven	-16.720	-20.856	-20.095	-
7C Markten	-86.170	-60.739	-65.284	-
7D Recreatie	-602.491	-673.895	-526.651	-48.927
Totale lasten	-2.114.553	-2.119.466	-1.945.848	-48.927
Saldo (baten – lasten)	-1.937.351	-2.003.696	-1.640.078	
Onvoorzien	-	-	-	
Resultaat vóór bestemming	-1.937.351	-2.003.696	-1.640.078	
Resultaatbestemming				
- toevoegingen aan reserves	-48.927	-	-	
- onttrekkingen aan reserves	553.186	655.978	812.500	
Resultaat ná bestemming	-1.433.092	-1.347.718	-827.578	

Belangrijkste verschillen tussen begroting ná wijziging en realisatie begrotingsjaar 2013:

Subpijler 7A: Werk en economie in de gemeente (- € 41.000)

Bevorderen werkgelegenheid

Er zijn meer interne uren (€ 60.000) toegerekend aan het product Bevorderen economie, met name ten behoeve van de activiteiten gebiedspromotie en economisch beleid. De overige uitgaven op dit product, inclusief subsidies en acquisitie waren € 63.000 lager dan geraamd maar hetzelfde bedrag was nodig voor de gestegen uurtarieven van het team Bedrijven Dorpen en Wijken in verband met ziekte en inhuur. Vanwege de lagere uitgaven werd er € 39.000 minder onttrokken aan de reserve beleidsplan.

Op het incidentele budget voor de Revitalisering van Luttelgeest NO zijn minimale uitgaven gedaan, er bleef bijna € 25.000 beschikbaar voor volgende jaren. Per abuis was dit bedrag niet op de reguliere manier naar 2014 overgebracht en bleef daardoor als saldo zichtbaar. Het is nu de bedoeling om dit bedrag in de voorjaarsrapportage van 2014 op te nemen. Dit bedrag werd dus ook niet onttrokken aan de reserve beleidsplan.

De inkomsten uit huren, pachten en de verkoop van snippers groen waren iets hoger dan geraamd (€ 4.000); er werden meer interne uren toegerekend in verband met het formuleren van vastgoedbeleid (€ 12.000).

Subpijler 7B: Nutsbedrijven (+ € 4.000)

Nutsbedrijven

Het saldo op dit product werd volledig veroorzaakt doordat er wat minder interne uren zijn toegerekend voor overleg met nutsbedrijven (€ 4.000).

Subpijler 7C: Markten (- € 16.000)

Markten

De opbrengsten uit marktgelden, stroomgelden en verhuur van marktkramen waren € 9.000 hoger dan begroot. Een deel van deze extra inkomsten (€ 2.000) was bestemd voor de marktcommissie waarmee geen rekening was gehouden. Daarnaast waren de kosten van elektriciteit hoger (€ 5.000) dan geraamd en werden meer interne uren toegerekend (€ 22.000).

Subpijler 7D: Recreatie (+ € 119.500)

Recreatie en toerisme

De subsidie aan de VVV Noordoostpolder was conform de begroting, er werd een extra overgangssubsidie toegekend van € 23.000; samen met de overige uitgaven voor toerisme, zoals Uitje-tent, de toeristisch recreatieve kaart, een haalbaarheidsonderzoek voor een wandelnetwerk, het doorontwikkelen van de website van de VVV en de recreatielaan in Kraggenburg bleven deze uitgaven binnen het daarvoor vastgestelde budget. Het budget voor interne uren werd overschreden met € 25.000, o.a. in verband met het beleidsplan recreatie en toerisme.

De uitgaven voor het onderhoud van de afmeervoorzieningen recreatievaart waren, inclusief een correctie voor de wat lagere inkomsten uit liggelden, € 13.000 lager dan geraamd. Ook de uitgaven voor het onderhoud van de overige recreatieve voorzieningen (stranden, recreatieve fietspaden) waren lager dan geraamd, zowel voor interne uren (€ 10.000 lager) als voor uitbesteed onderhoud (€ 29.000); er werd geen zand aangevuld op de stranden.

Op de ramingen in het kader van de ILG (Investerings Landelijk Gebied) bleef een budget beschikbaar van € 20.000; het betrof ILG Boerenerven in het groen en het Recreatieplan Natuurmonumenten. Dit bedrag werd ook minder onttrokken aan de reserves. De herinrichting van het Baanplein in Ens is afgerond. De uitgaven die nog voor 2013 waren geraamd, vielen € 16.000 mee en er werd door de provincie meer subsidie aan de gemeente toegekend dan was berekend en geraamd voor 2013 (€ 49.000). Per saldo was er daardoor een toevoeging van € 37.557 aan de reserve Eu Phasing out in plaats van een geraamde onttrekking van € 25.000.

Programma 4: Dienstverlening en besturen

(in €)

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar ná wijziging	Raming begrotingsjaar vóór wijziging	Incidenteel gerealiseerd in het boekjaar
Baten				
8 Dienstverlening	657.300	682.507	838.625	325.130
9 Bestuur en organisatie	30.743	19.920	12.363	92.671
Totale baten	688.043	702.427	850.988	417.801
Lasten				
8 Dienstverlening	-2.011.977	-2.000.999	-2.138.310	
9 Bestuur en organisatie	-3.431.370	-3.483.182	-3.858.177	
Totale lasten	-5.443.347	-5.484.181	-5.996.487	
Saldo (baten – lasten)	-4.755.304	-4.781.754	-5.145.499	
Onvoorzien	-28.691	-30.000	-	
Resultaat vóór bestemming	-4.783.995	-4.811.754	-5.145.499	
Resultaatbestemming				
- toevoegingen aan reserves	-	-	-	
- onttrekkingen aan reserves	417.801	436.927	394.123	
Resultaat ná bestemming	-4.366.194	-4.374.827	-4.751.376	

Belangrijkste verschillen tussen begroting ná wijziging en realisatie begrotingsjaar 2013:

Pijler 8: Dienstverlening (- € 36.000)

Burgerdiensten

De ontvangen leges waren € 25.500 lager dan begroot, dit is voornamelijk toe te schrijven aan de uitgifte van reisdocumenten (per saldo € 27.500 minder opbrengsten). Daar staat tegenover dat de afdracht naar het Rijk ook € 21.500 lager was. Het saldo van deze lagere opbrengst is onttrokken aan de reserve identiteitskaarten.

In 2013 zijn minder kosten dan begroot gemaakt voor schrijf- en bureaubehoeften en relatiegeschenken (per saldo € 20.000 minder dan begroot).

Aan het project Dienstverlening werden meer interne uren toegerekend dan begroot (€ 77.066). In 2013 zijn meer uren gemaakt ten behoeve van het project Dienstverlening vanwege de uitfasering van Dimpact.

Pijler 9: Bestuur en organisatie (+ € 64.000)

Bestuursorganen

De dotatie aan de voorziening pensioen is € 26.000 meer dan begroot. Met de dotatie is het pensioen op het peil van de actuariële berekening per ultimo 2013 gebracht.

Voor ambtelijke ondersteuning van de raad en de raadscommissie werd € 15.000 minder toegerekend dan begroot was. De personele uitgaven van raad en college waren € 47.000 lager dan begroot. De directe uitgaven ten behoeve van raadscommissies en rekenkamer waren € 16.000, de oorzaak hiervan ligt onder andere in een lagere kosten qua advisering (€ 6.750), lagere declaraties voor commissievergoedingen (€ 5.250) en lagere kosten voor rekenkameronderzoeken (€ 3.000).

Bestuursondersteuning

Door meer toegerekende interne uren (€ 92.000) aan de productgroep is het werkelijke saldo hoger dan begroot.

Internationale contacten

Op deze productgroep bleef € 33.000 beschikbaar, hoofdzakelijk vanwege minder toegerekende interne uren.

Rechtsbescherming

De legesopbrengsten inzake vergunningen APV en bijzondere wetten waren € 8.000 hoger dan geraamd. Daarnaast zijn minder interne uren toegerekend (€ 24.000).

Voorlichting

De uitgaven waren € 26.000 lager dan begroot, dit komt doordat de kosten voor het gebruik van GVOP (Gemeenschappelijke Voorziening Officiële Publicaties) lager was dan begroot (€ 14.000). Dit is echter pas vanaf 1 januari 2014 van kracht is. Daarnaast zijn de advertentiekosten lager dan begroot (€ 7.000).

Public Relations

De uitgaven waren € 7.000 lager dan geraamd, dit komt door lagere representatiekosten.

Programma 5: Financiën

(in €)

	Realisatie begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar ná wijziging	Raming begrotingsjaar vóór wijziging	Incidenteel gerealiseerd in het boekjaar
Baten				
10 Financiën	58.609.376	58.287.188	58.420.926	404.158
Totale baten	58.609.376	58.287.188	58.420.926	404.158
Lasten				
10 Financiën	-4.783.510	-4.888.444	-1.312.073	-60.530
Totale lasten	-4.783.510	-4.888.444	-1.312.073	-60.530
Saldo (baten - lasten)	53.825.866	53.398.744	57.108.853	
Onvoorzien	0	-35.000	-250.000	
Resultaat vóór bestemming	53.825.866	53.363.744	56.858.853	
Resultaatbestemming				
- toevoegingen aan reserves	-4.070.748	-4.070.747	-3.088.351	
- onttrekkingen aan reserves	4.140.630	4.497.752	884.072	
Resultaat ná bestemming	53.895.748	53.790.749	54.654.574	

Belangrijkste verschillen tussen begroting ná wijziging en realisatie begrotingsjaar 2013:

Pijler 10: Financiën (+ € 462.000)

Belastingen

De economische crisis raakt de onroerendgoedmarkt steeds harder. Vooral bij de courante niet-woningen leidt dit tot meer faillissementen en bedrijfsbeëindigingen. De leegstand bij deze categorie is het afgelopen jaar daardoor fors toegenomen. Hierdoor zijn de huurwaarden verder onder druk komen te staan. Dit heeft geleid tot lagere WOZ-waarden, welke de OZB opbrengsten negatief beïnvloeden. Bij de ramingen waren deze ontwikkelingen op de onroerendgoedmarkt nog niet in die mate voorzien. Bij de voorjaarsrapportage 2013 zijn daardoor de ramingen neerwaarts bijgesteld met een totaal bedrag van € 60.000.

Voor het eerst is er bij de toeristenbelasting sprake van een daling van de opbrengst. Het aantal overnachtingen van arbeidsmigranten loopt terug. Bij de voorjaarsrapportage 2013 is reeds een bedrag van € 25.000 afgeraamd.

Het aantal geregistreerde honden is gedaald. De daling is het directe gevolg van het feit dat de hondenbelasting met ingang van 1 januari 2014 is afgeschaft. Het laatste halfjaar van 2013 zijn beduidend minder aangiftes binnengekomen dan in voorgaande jaren. De aandacht in de media over de afschaffing van de hondenbelasting heeft hier vermoedelijk toe bijgedragen.

Algemene uitkering

De inkomsten 2013 en verrekeningen oude jaren zijn bijgesteld conform de laatst bekende specificaties over het jaar 2013 en eerder, afkomstig van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en weken niet af van de werkelijke inkomsten.

Algemene uitgaven/inkomsten

Er is een slotuitkering uit de algemene reserve van de Gemeenschappelijke regeling Automatiseringscentrum Oost Nederland in liquidatie ontvangen van € 43.086. Er was gerekend met een ontvangst van € 42.330. Daarnaast is over 2011 een btw-suppletie ingediend en gehonoreerd van € 29.512. Er was gerekend met een suppletie van € 22.000.

Van de milieusamenwerking Flevoland is een bedrag van € 58.553 ontvangen in verband met het opgaan in de Regionale Uitvoerings Dienst. Deze ontvangst heeft pas eind 2013 plaatsgevonden zodat deze niet in de ramingen 2013 verwerkt is.

De OVO een onderlinge verzekering, opgericht vanuit de VNG, is per 1 januari 2013 qua verzekering overgegaan naar Centraal beheer. Aangezien de OVO een onderlinge verzekering was, waren alle deelnemende gemeenten ook automatisch "eigenaar" van het vermogen van de OVO. Toen de OVO werd opgeheven werd het vermogen van ettelijke miljoenen opgedeeld tussen de gemeenten naar rato van hun omvang. Voor Noordoostpolder resulteerde dit in een bedrag van € 49.188. Ook hier geldt dat deze ontvangst niet was voorzien in de ramingen vanwege de late berichtgeving hieromtrent.

Ten slotte viel een bedrag van ruim € 187.000 vrij vanwege –achteraf gezien-te hoog opgenomen balansposten op diverse producten. De oorzaak hiervan ligt in de btw-teruggaaf over de te maken kosten, uiteindelijk lagere lasten door onderhandelingen en/of uiteindelijk niet aangewende budgetten.

Saldo kostenplaatsen

Economische Categorie	Raming begrotingsjaar ná wijziging	Realisatie begrotingsjaar
<u>Lasten</u>		
<i>1. Salarissen en sociale lasten</i>		
1.1 Loonbetalingen en sociale premies	€ 20.319.207	€ 19.915.212
1.2 Sociale uitkeringen personeel	€ 225.765	€ 238.175
<i>2. Rente en afschrijving</i>		
2.1 Werkelijk betaalde rente	€ 50.807	€ 93.842
2.2 Toegerekende rente	€ 3.865.927	€ 3.865.893
2.3 Afschrijvingen	€ 3.407.047	€ 3.416.786
<i>3. Goederen en diensten</i>		
3.0 Personeel van derden	€ 3.007.595	€ 3.029.822
3.1 Energie	€ 215.107	€ 159.410
3.3.3 Overige aankopen	€ 9.950	€ 5.488
3.4.1 Betaalde belastingen	€ 33.353	€ 29.696
3.4.3 Aankopen niet duurzame goederen	€ 4.789.456	€ 4.577.932
<i>6. Verrekeningen</i>		
6.0 Reserveringen	€ 86.623	€ 86.623
6.1 Kapitaallasten	€ 1.247.537	€ 1.247.537
6.2 Overige verrekeningen van kostenplaatsen	<u>€ 6.496.434</u>	<u>€ 6.236.920</u>
	€ 43.754.808	€ 42.903.336
<u>Baten</u>		
<i>1. Salarissen en sociale lasten</i>		
1.1 Loonbetalingen en sociale premies	€ 383.859	€ 430.094
<i>2. Rente en afschrijvingen</i>		
2.1 Werkelijk ontvangen rente	€ 0	€ 8.865
<i>3. Goederen en diensten</i>		
3.4 Overige goederen en diensten	€ 10.145	€ 12.189
<i>4. Overdrachten</i>		
4.02 Belastingen op inkomen van gezinnen	€ 42.000	€ 42.841
<i>6. Verrekeningen</i>		
6.1 Kapitaallasten	€ 6.723.781	€ 6.733.520
6.2 Overige verrekeningen van kostenplaatsen	<u>€ 36.595.023</u>	<u>€ 35.675.827</u>
	€ 43.754.808	€ 42.903.336

De (hulp)kostenplaatsen zijn volledig doorbelast naar de producten. Deze doorbelastingen zijn niet in de bovenstaande opstelling meegenomen, omdat er dan sprake zou zijn van dubbeltellingen in verband met doorberekeningen tussen hulpkosten-plaatsen.

De uitgaven voor Sociale uitkeringen personeel hebben betrekking op voormalig personeel; deze uitgaven waren ruim € 12.000 hoger dan begroot.

De 'werkelijke betaalde rente' is begroot op basis van de middelen die nodig zijn voor het doen van investeringen. In werkelijkheid was het nodig om extra middelen aan te trekken waardoor de werkelijk betaalde rente hoger uitviel dan begroot. Het banksaldo van de gemeente was het gehele jaar een schuld aan de bank.

Het project Het Nieuwe werken levert per saldo een positief resultaat op van € 160.778 Dit resultaat wordt veroorzaakt door een hogere urentoerekening van € 73.069 en een onderschrijding van regulier budget van € 233.847.

De extra baten hebben betrekking op een veelheid van oorzaken, zoals kopieën voor derden, verkoop oud inventaris gemeentehuis en informatieverzorging van geo-gegevens.

Saldo rekening van baten en lasten

Het saldo betreft de vrijval van balansposten die als nog te betalen bedragen zijn opgenomen in 2012 op diverse producten welke in 2013 voor een deel tot betaling heeft geleid.

Analyse
begrotingsafwijking
en
begrotingsrechtmatigheid
2013

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 2013

Omschrijving programma	Raming begrotingsjaar ná wijziging			Realisatie begrotingsjaar			Begrotingsafwijking		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
01 Fysieke leefomgeving	17.884.528	38.357.021	(20.472.493)	16.538.647	35.902.550	(19.363.903)	(1.345.881)	2.454.471	1.108.590
02 Sociale leefbaarheid	21.344.688	53.924.528	(32.579.840)	21.362.049	52.295.635	(30.933.586)	17.361	1.628.893	1.646.254
03 Economische ontwikkeling	115.770	2.119.466	(2.003.696)	177.202	2.114.553	(1.937.351)	61.432	4.913	66.345
04 Dienstverlening en besturen	702.427	5.514.181	(4.811.754)	688.043	5.472.038	(4.783.995)	(14.384)	42.143	27.759
05 Financiën	58.300.488	4.926.444	53.374.044	58.609.376	4.783.511	53.825.865	308.888	142.933	451.821
Resultaat vóór bestemming	98.347.901	104.841.640	(6.493.739)	97.375.317	100.568.287	(3.192.970)	(972.584)	4.273.353	3.300.769
01 Fysieke leefomgeving	4.062.398	962.560	3.099.838	3.694.295	1.054.096	2.640.199	(368.103)	(91.536)	(459.639)
02 Sociale leefbaarheid	4.901.885	3.027.894	1.873.991	5.163.118	3.366.758	1.796.360	261.233	(338.864)	(77.631)
03 Economische ontwikkeling	655.978	-	655.978	553.186	48.927	504.259	(102.792)	(48.927)	(151.719)
04 Dienstverlening en besturen	436.927	-	436.927	417.801	-	417.801	(19.126)	-	(19.126)
05 Financiën	4.497.752	4.070.747	427.005	4.140.632	4.070.747	69.885	(357.120)	-	(357.120)
Subtotaal mutaties reserves	14.554.940	8.061.201	6.493.739	13.969.032	8.540.528	5.428.504	(585.908)	(479.327)	(1.065.235)
Resultaat ná bestemming			-			2.235.534			2.235.534

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend:	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidierегeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendeekkende omzet.	X	
Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen		X
Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.		
- geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar - geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	X
Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.		
- jaar van investeren - afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	X

Toelichting begrotingsrechtmatigheid

Binnen programma 1 t/m 5 is geen sprake van een zichtbare begrotingsoverschrijding.

Wet Normering Topinkomens

Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (hierna: WNT) van kracht geworden. De WNT vervangt de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (Wopt).

De wet normering topinkomens verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan 130 procent van het ministersalaris. Deze grens is de zogenoemde WNT-norm: € 228.599 (In 2013: € 187.340 salaris, € 8.069 onkostenvergoeding, € 33.190 pensioenbijdrage werkgever). De WNT-norm is tot stand gekomen nadat er in de voorafgaande jaren een toenemende maatschappelijke verontwaardiging was ontstaan over de hoge salarissen (en ontslagvergoedingen) voor openbare bestuurders.

De wijze van verantwoording van de WNT in de jaarrekening is vergelijkbaar met de Wopt. Een belangrijk verschil is wel dat uit hoofde van de WNT de bezoldiging van alle topfunctionarissen (volgens de wet: gemeentesecretaris en griffier) ook moet worden verantwoord als de norm niet is overschreden. Van overige medewerkers moet alleen een vermelding plaatsvinden bij overschrijding van de norm. Dit is overigens bij de gemeente Noordoostpolder niet van toepassing.

Functie	Griffier	Gemeentesecretaris a.i.	Gemeentesecretaris/ Algemeen directeur	Gemeentesecretaris/ Algemeen directeur
Naam	R.F. Wassink	C.M. Minnaert	I.J.W. Valk	E.G. de Vries
Beloning	€ 76.556	€ 88.500	€ 93.726	€ 94.890
Belastbare vaste en variabele kostenvergoeding	€ 2.557	Nvt	€ 5.170	€ 5.170
Voorziening ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	€ 12.804	Nvt	€ 15.723	€ 16.254
Duur en omvang van het dienstverband in het verslagjaar	36 uur per week gedurende het gehele jaar	Gemiddeld 20 uur per week tot en met 31 mei 2013 (betreft inhuur)	36 uur per week gedurende het gehele jaar (per 1 mei 2013 in deze functie benoemd)	36 uur per week gedurende het gehele jaar (per 1 mei 2013 in deze functie benoemd)
Beloning in het voorgaande jaar	€ 77.278	€ 124.475	€ 96.274	€ 102.640
Motivering voor de overschrijding van de maximale bezoldigingsnorm	Nvt	Nvt	Nvt	Nvt

De functie van gemeentesecretaris is vanaf 1 juni 2012 tot en met 30 april 2013 ingevuld door mevrouw C.M. Minnaert. Vanaf 1 mei 2013 zijn de heren I.J.W. Valk en E.G. de Vries benoemd in de combinatiefunctie van gemeentesecretaris/algemeen directeur.

Controleverklaring

2013

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de gemeenteraad van de gemeente Noordoostpolder

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2013 van de gemeente Noordoostpolder gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2013 en de programmarekening over 2013 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordoostpolder is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT), alsmede voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen en het Controleprotocol WNT van de Beleidsregels toepassing WNT.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Beleidsregels toepassing WNT inclusief het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De financiële rechtmatigheidscriteria zijn vastgesteld met het normenkader op 7 januari 2014. Operationalisering van het normenkader voor rechtmatigheid in de beheersorganisatie van de gemeente heeft plaatsgevonden.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2, lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door uw raad vastgesteld met uw controleverordening op grond van artikel 213 van de Gemeentewet.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeente Noordoostpolder een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2013 als van de activa en passiva per 31 december 2013 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en de Beleidsregels toepassing WNT.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen en het Controleprotocol WNT van de Beleidsregels toepassing WNT.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213, lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Utrecht, 16 juni 2014

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: ing. J.L. Wisse RA

Bijlage 1

Investeringsoverzicht

2013

Investeringsoverzicht 2013

INVESTERINGEN MET ECONOMISCH NUT

	(RESTANT) KREDIETEN	INVESTERING 2013
Energievoorziening Gemeentehuis	€ 252.331	€ 252.331
Ford Transit Zuid	€ 43.900	€ -
Software automatisering	€ 4.281	€ 4.244
St Joseph olp en meubilair	€ 12.927	€ 12.927
A.Schweitzer olp en meubilair	€ 3.847	€ 3.847
Vervanging gladheidsbestrijding	€ 36.349	€ 35.000
Hardware automatisering	€ 537	€ 463
Software automatisering	€ 17.267	€ 17.223
Vloerbedekking en stoffering HNW	€ 122.271	€ 122.254
Klimaatinstallatie HNW	€ 843.383	€ 843.383
Wireless accesspoints HNW	€ 52.272	€ 52.272
Inrichting werkplekken HNW	€ 520.113	€ 508.527
Bosbadhal bouwkosten	€ 3.394.093	€ 3.076.428
Bosbadhal W&E inst + sportvloer	€ 1.376.746	€ 1.326.739
Bosbadhal Scheidingswand	€ 89.838	€ 15.156
Bosbadhal inr en vloerafwerking	€ 587.572	€ 546.753
Renovatie onderkomens op begraafplaat- sen dorpen	€ 233.677	€ 233.280
Vervanging gladheidsbestrijding	€ 42.400	€ 32.815
Hardware automatisering	€ 1.225	€ 1.091
Software automatisering	€ 2.815	€ 2.238
De keerkring vervagende nieuwbouw	€ 100.000	€ 100.000
St. Joseph uitbr/aanpas hoofdgebouw	€ 529.363	€ 529.363
Ondergrondse huisvuilinzamelpunten	€ 139.105	€ 128.320
Dienstauto handhaving	€ 24.946	€ 19.197
Hardware automatisering	€ 264.925	€ 264.287
Software automatisering	€ 466.330	€ 411.360
Uitbreiding begraafplaats Emmeloord	€ 177.795	€ 183.303
Eben-Haëzerschool olp en meubilair	€ 13.593	€ 13.592
De optimist aanpassing gebouw	€ 24.410	€ 24.410
De optimist 1e inr olp en meub	€ 72.852	€ 72.852
De optimist 1e inr olp SO/VSO	€ 54.911	€ 54.911
Div scholen maatregelen frisse scholen	€ 40.485	€ 40.485
Software leerlingenadministratie MC	€ 76.989	€ 76.989
Vervanging Dimpactproducten	€ 101.198	€ 82.721
Aanschaf iPads	€ 40.000	€ 39.914
Trolleys HNW	€ 32.387	€ 32.387
Onderwijs in beweging po	€ 25.000	€ 862
Promotiemateriaal	€ 3.150	€ 418
Vervanging bestelauto	€ 16.287	€ -
Ondergrondse glascontainers	€ 15.052	€ 1.406
	<u>€ 9.856.622</u>	<u>€ 9.163.751</u>

Bijlage 2

Gewaarborgde geldleningen

2013

2. Oorspronkelijk bedrag van de lening	3. Doel van de lening	4. Naam van de geldnemer (geldgever)	Gevallen van gemeensch. waarborging van de geldlening		Datum en nummer van het		9. Jaar van verlening	10. Loop-tijd	11. Rente %	Restantbedrag van de lening aan het begin van het dienstjaar		14. Totaalbedrag van de gewone en buitengewone aflossing	Restantbedrag van de lening aan het einde van het dienstjaar	
			5. Namen van de andere borgens	6. Deel geldlening gewaarborgd door eigen gemeente	7. besluit	8. goedkeurings-besluit				12. totaal	13. waarvan door de gemeente gewaarborgd		15. totaal	16. waarvan door de gemeente gewaarborgd
€ 308.570,55	Financiering flat "Toutenburgh"	Woonzorg Nederland		100%	27-04-1978			40	7,88%	118.475,02	118.475,02	16.200,95	102.274,07	102.274,07
€ 5.612.807,49	Vervolg herfinanciering complex EV-2315	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	26-03-1987 no. 2535-4	11-5-2011	2011	20	4,26%	4.008.487,76	4.008.487,76	141.217,66	3.867.270,10	3.867.270,10
€ 581.746,24	Vervolg herfinanciering complex EV-2390	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	26-03-1987 no. 2535-4	11-5-2011	2011	20	4,49%	431.023,89	431.023,89	14.845,02	416.178,87	416.178,87
€ 2.119.153,61	Herfinanciering complex EV-2535	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	26-03-1987 no. 2535-4	12-8-2003	2004	30	4,550%	1.637.209,06	1.637.209,06	44.834,41	1.592.374,65	1.592.374,65
€ 654.804,85	Herfinanciering complex EVAT-310	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	26-03-1987 no. 2535-4	5-11-2003	2004	20	4,470%	630.300,72	630.300,72	0,00	630.300,72	630.300,72
€ 1.554.651,02	Vervolg herfinanciering complex EV-2316	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	26-03-1987 no. 2535-4	11-5-2011	2011	20	4,49%	1.144.972,68	1.144.972,68	39.434,34	1.105.538,34	1.105.538,34
€ 403.864,39	Vervolg herfinanciering complex EV-2471	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	26-03-1987 no. 2535-4	22-5-2001	2002	30	2,85%	273.837,03	273.837,03	10.352,73	263.484,30	263.484,30
€ 2.582.009,43	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	25-11-1993 no. 16260-3	22-5-2001	2003	31	6,08%	2.210.732,75	2.210.732,75	2.210.732,75	0,00	0,00
€ 2.155.956,59	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	25-11-1993 no. 16260-3	22-5-2001	2013	31	2,71%	-	-		2.155.956,59	2.155.956,59
€ 1.415.794,27	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	25-11-1993 no. 16260-3	22-5-2001	2003	34	6,08%	1.261.672,34	1.261.672,34	1.261.672,34	0,00	0,00
€ 1.238.934,02	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	25-11-1993 no. 16260-3	22-5-2001	2013	34	2,74%	-	-		1.238.934,02	1.238.934,02
€ 4.310.912,05	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	25-11-1993 no. 16260-3	11-5-2011	2010	14	3,21%	2.481.706,58	2.481.706,58	172.790,28	2.308.916,30	2.308.916,30
€ 4.310.912,05	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	25-11-1993 no. 16260-3		2005	19	4,90%	2.578.206,94	2.578.206,94	162.916,84	2.415.290,10	2.415.290,10
€ 1.705.759,83	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	25-11-1993 no. 16260-3		2010	10	5,81%	749.539,05	749.539,05	84.290,46	665.248,59	665.248,59
€ 6.126.486,70	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	25-11-1993 no. 16260-3	22-5-2001	2003	24	6,06%	4.207.197,18	4.207.197,18	4.207.197,18	0,00	0,00
€ 6.126.486,70	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	25-11-1993 no. 16260-3	22-5-2001	2003	24	2,54%				4.027.268,82	4.027.268,82
€ 7.000.000,00	herfinanciering div. complexen	Mercatus Nederlandsche Waterschapsbank N.V.	WSW	tertiaire achtervang	26-09-1995 no. 19317-2/3	25-10-2005	9	4,995%	7.000.000,00	7.000.000,00	0,00	7.000.000,00	7.000.000,00	
€ 8.000.000,00	herfinanciering div. complexen	Mercatus Nederlandsche Waterschapsbank N.V.	WSW	tertiaire achtervang	26-09-1995 no. 19317-2/3	25-10-2005	10	4,195%	8.000.000,00	8.000.000,00	0,00	8.000.000,00	8.000.000,00	
€ 10.000.000,00	herfinanciering div. complexen	Mercatus Nederlandsche Waterschapsbank N.V.	WSW	tertiaire achtervang	26-09-1995 no. 19317-2/3	25-10-2005	11	3,655%	10.000.000,00	10.000.000,00	0,00	10.000.000,00	10.000.000,00	
€ 3.559.000,00	herfinanciering complex Diemenhof	Stichting Woonzorg Nederland N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	26-09-1995 no. 19317-2/3	28-3-2006	20	3,93%	3.559.000,00	3.559.000,00	0,00	3.559.000,00	3.559.000,00	
€ 15.000.000,00	financiering div. complexen en nieuwbouw Tollebeek e.d.	Mercatus ABN AMRO N.V.	WSW	tertiaire achtervang	26-09-1995 no. 19317-2/3	27-2-2007	40	3,580%	15.000.000,00	15.000.000,00	0,00	15.000.000,00	15.000.000,00	
€ 10.000.000,00	financiering grond Emmelhage, ren. Bergenbuurt en nieuwbouw	Mercatus Nederlandsche Waterschapsbank N.V.	WSW	tertiaire achtervang	26-09-1995 no. 19317-2/3	27-11-2007	11	4,500%	10.000.000,00	10.000.000,00	0,00	10.000.000,00	10.000.000,00	
€ 3.097.471,62	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	26-09-1995 no. 19317-2/3	7-10-2008	10	4,740%	2.523.351,85	2.523.351,85	160.931,84	2.362.420,01	2.362.420,01	
€ 1.590.933,99	Herfinanciering diverse complexen woningwetwoningen	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	26-09-1995 no. 19317-2/3	7-10-2008	10	4,760%	1.452.552,76	1.452.552,76	38.807,81	1.413.744,95	1.413.744,95	
€ 5.000.000,00	financiering Parkflat, Abelenlaan Ankerpad, Bant Zuidwend/akker	Mercatus Rabobank, Nederland	WSW	tertiaire achtervang	26-09-1995 no. 19317-2/3	15-9-2009	4	3,540%	5.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00	0,00	0,00	
€ 5.000.000,00	financiering Parkflat, Abelenlaan Ankerpad, Bant Zuidwend/akker	Mercatus Rabobank, Nederland	WSW	tertiaire achtervang	26-09-1995 no. 19317-2/3	15-9-2009	5	3,770%	5.000.000,00	5.000.000,00	0,00	5.000.000,00	5.000.000,00	
€ 1.195.000,00	vervangende lening bouw 30 woon-eenheden Wijdeneshof De Zuidert	Stichting Woonzorg Nederland N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	26-09-1995 no. 19317-2/3	28-9-2010	20	3,80%	1.075.500,00	1.075.500,00	59.750,00	1.015.750,00	1.015.750,00	
€ 8.000.000,00	financiering prof. Lorentzstraat en Pasteur- en Picassohage/ herf div. comp	Mercatus N.V. Bank Ned. Gemeenten	WSW	tertiaire achtervang	26-09-1995 no. 19317-2/3	19-6-2012	2012	15	2,825%	8.000.000,00	8.000.000,00	435.678,86	7.564.321,14	7.564.321,14
€ 258.512,18	Borgtochtvereenkomst ZLF			100%	2011					220.433,96	220.433,96	45.130,18	175.303,78	175.303,78
€ 264.500,00	Borgtochtvereenkomst ZLF			100%	2012					249.761,68	249.761,68	32.883,90	216.877,78	216.877,78
€ 134.000,00	Borgtochtvereenkomst ZLF			100%	2013					-	-		124.741,98	124.741,98
€ 119.308.267,59	Totalen incl. dekking Waarborgfonds Sociale Woningbouw									98.813.961,24	98.813.961,24	14.139.667,55	92.221.195,10	92.221.195,10
€ 965.582,73	Totalen excl. dekking Waarborgfonds Sociale Woningbouw									588.670,66	588.670,66	94.215,03	619.197,61	619.197,61

Bijlage 3

Kasstromenoverzicht

2013

Kasstroomoverzicht

Een kasstromenoverzicht laat zien welke geldstromen feitelijk hebben plaatsgevonden in 2013. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De mutaties zijn berekend uit de resultaten en de balansmutaties die van invloed zijn op de kasstromen. De kasstromen zijn gesplitst naar operationele activiteiten, investeringsactiviteiten en financieringsactiviteiten.

De kasstromen hebben betrekking op het verslagjaar ongeacht het jaar van toerekening aan de resultaten of balans.

De netto kasstroom bestaat uit de netto mutatie tussen de liquide middelen in vergelijking met het vorig verslagjaar.

Ontvangen en betaalde interest zijn opgenomen onder de operationele activiteiten als onderdeel van het resultaat na bestemming.

De investeringen en desinvesteringen in gronden zijn opgenomen onder de investeringsactiviteiten.

	2013	2012
<u>Operationele activiteiten:</u>		
Resultaat na bestemming	€ 2.235.534	€ -2.244.063
Afschrijvingen	€ 3.416.786	€ 2.897.627
Afwaarderingen	€ 0	€ 2.936.616
Dotatie voorzieningen	€ 4.498.155	€ 10.917.678
Mutatie kortlopende vorderingen	€ 790.988	€ 1.027.394
Mutatie kortlopende schulden	€ 925.256	€ 915.193
Mutatie overlopende activa	€ -1.464.902	€ -898.097
Mutatie overlopende passiva	€ -1.555.019	€ -1.145.924
Aflossingen uitgeleende gelden	€ 1.732.090	€ 1.139.023
Vrijgekomen middelen	€ 10.578.888	€ 15.545.447
<u>Investeringsactiviteiten:</u>		
Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa	€ -9.163.751	€ -6.599.885
Investeringsactiviteiten in financiële vaste activa	€ -1.027.762	€ -710.633
Desinvesteringen materiële vaste activa	€ 2.935	€ 1.765.623
Investeringsactiviteiten in gronden	€ -699.060	€ -5.934.030
Inkomsten uit grondverkoop	€ 0	€ 7.923.102
Onttrokken middelen	€ -10.887.638	€ -3.555.823
<u>Financieringsactiviteiten:</u>		
Onttrekking aan voorzieningen	€ -6.144.122	€ -4.184.933
Onttrekking aan reserves	€ -5.423.288	€ -11.114.429
Aflossingen ontvangen leningen	€ -366.027	€ -109.827
Ontvangen leningen	€ 10.502.350	€ 2.705
Onttrokken middelen	€ -1.431.087	€ -15.406.484
Per saldo onttrokken middelen	€ -1.739.837	€ -3.416.860
	<u>eind 2013</u>	<u>eind 2012</u>
Banktegoeden	€ 296.149	€ 1.276.717
Bankschulden	€ -8.880.925	€ -8.121.656
	€ -8.584.776	€ -6.844.939

Bijlage 4

Single Information Single Audit

2013

Invoer van Sisa (Single Information Single Audit)

De gemeente hoeft niet meer voor iedere specifieke uitkering van het rijk of de provincie een aparte verantwoording (met accountantsverklaring) op te stellen maar kan daar de eigen jaarrekening voor gebruiken. De informatie die de subsidieverstrekker (Rijk of Provincie) nodig heeft wordt in een aparte bijlage opgenomen.

De regeling geldt niet voor Europese subsidies.

Met "single audit" wordt bedoeld dat de controle door de accountant plaatsvindt tijdens de reguliere controle van de jaarrekening.

Het model van de bijlage is door het CBS voorgeschreven. Dit heeft tot gevolg dat de lay-out van de bijlage afwijkt.

Overigens wordt de bijlage ook digitaal naar het CBS opgestuurd; het CBS zorgt daarna voor de verzending van de informatie naar de diverse ministeries en andere overheden die de informatie gebruiken voor het afrekenen van verstrekte subsidies en het berekenen van vervolgsubsidies.

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa		
I N D I C A T O R E N					
J&V	A1	Verzameluitkering Veiligheid & Justitie Regeling verzameluitkering Gemeenten	Besteding (jaar T)		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: A1 / 01</i>		
			€ 155.734		
BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (SiSa tussen mede-overheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C7C / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C7C / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C7C / 03</i>
			1 1508845	€ 0	€ 0

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2013 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa

I N D I C A T O R E N

<p>Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)</p> <p>Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C7C / 04</i></p>	<p>Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)</p> <p>Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C7C / 05</i></p>	<p>Toelichting afwijking</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C7C / 06</i></p>
<p>€ 0</p>	<p>€ 0</p>	<p>Het project Stedelijk Wonen voor starters in het centrum van Emmeloord is afgerond. De provincie heeft in haar brief van 28 augustus 2013 kenmerk 1508845 de subsidiebeschikking ISV-2 ten gunste van Nagele gewijzigd. Zij geeft aan dat Het Ontwikkelperspectief Nagele past binnen de doelstellingen van Stedelijke Vernieuwing, zoals geformuleerd in de Verordening Stedelijke Vernieuwing 2004 van de Provincie Flevoland en dat het project tevens een maatschappelijk belang nastreeft. De resterende gelden ad €197.698 mogen daarom worden ingezet voor het onderdeel Wonen zoals beschreven in de bijlage Programmakosten bij het Ontwikkelperspectief Nagele.</p>

			Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording Ja/Nee	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 08</i>	Afspraak Alleen in te vullen na afloop project
			1 1508845	Nee	0
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voor-schoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)
			<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03</i>
			€ 717.490	€ 298.883	€ 0
M&I	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03</i>
			1 1502592	€ 130.288	€ 0
			2 1261253	€ 60.000	€ 104.508
			3 1380123	€ 0	€ 0

<p>Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)</p> <p>Realisatie</p> <p>Alleen in te vullen na afloop project</p> <p><i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: C7C / 10</i></p>	<p>Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen)</p> <p>Toelichting afwijking</p> <p>Alleen in te vullen na afloop project</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C7C / 11</i></p>	
0	0	
<p>Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 04</i></p>		
€ 224.518		
<p>Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen</p> <p>Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 04</i></p>	<p>Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen</p> <p>Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 05</i></p>	
€ 0	€ 0	
€ 0	€ 0	
€ 0	€ 0	

			Kopie beschik- kingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 08</i>
			1 1502592	€ 130.288	€ 0
			2 1261253	€ 300.000	€ 156.301
			3 1380123	€ 82.729	€ 2.343
SZ W	G 1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeent e 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeen- tedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam waren bij een Open- baar lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwo- ners van uw ge- meente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrek- king als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T)	Het totaal aantal inwo- ners dat is uitgestroomd uit het werknemersbe- stand in (jaar T), uitge- drukt in arbeidsjaren	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de moge- lijke consequenties van een verkeerde keuze
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1 / 02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G1 / 03</i>
			0,00	0,00	Nee

<p>Toelichting</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 09</i></p>	<p>Eindverantwoording Ja/Nee</p> <p>Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 10</i></p>	
<p>Van de bestedingen heeft € 104.508 betrekking op het busstation Marknesse.</p>	<p>Nee</p>	
<p>Het nieuwe busstation aan het Oosteinde te Marknesse is gerealiseerd. De bij indicator E27B/03 vermelde bestedingen zijn meegenomen in de bestedingen bij beschikking 1502592 van indicator E27B/02.</p>	<p>Ja</p>	
<p>Nog niet volledig besteed</p>	<p>Nee</p>	

SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2012 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (T-1); inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G1A / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1A / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1A / 03</i>
		1	0171 (Noordoostpolder)	297,50	10,31
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2013 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 03</i>
			€ 9.443.799	€ 129.155	€ 429.022

<p>Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;</p> <p>inclusief deel openbaar lichaam</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1A / 04</i></p>	<p>Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren;</p> <p>inclusief deel openbaar lichaam</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1A / 05</i></p>	
<p>219,72</p>	<p>8,65</p>	
<p>Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)</p> <p>Gemeente</p> <p>I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 04</i></p>	<p>Besteding (jaar T) IOAZ</p> <p>Gemeente</p> <p>I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 05</i></p>	<p>Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)</p> <p>Gemeente</p> <p>I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)</p> <p style="text-align: right;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 06</i></p>
<p>€ 1.558</p>	<p>€ 27.311</p>	<p>€ 0</p>

<p>Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee</p> <p>Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze.</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2 / 10</i></p>		
Ja		
<p>Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i></p>	<p>Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i></p>	<p>Besteding (jaar T) Bob</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i></p>
€ 221.479	€ 173.975	€ 0

			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze. <i>Aard controle n.v.t.</i>
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3 / 09</i>
			€ 0	€ 0	Ja
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2013 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoordt hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen		
			Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering		
			Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/02		
			<i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: G5 / 753</i>		
			Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's
			De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/03 tot en met G5/07		
			Zie de toelichting in de invulwijzer voor hulp bij het invullen en de mogelijke consequenties van een verkeerde keuze <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G5 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 04</i>
			Ja	€ 1.744.254	€ 120.480

<p>Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget</p> <p style="text-align: center;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 05</i></p>	<p>Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's</p> <p style="text-align: center;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 06</i></p>	<p>Besteding (jaar T) Regelluw</p> <p>Dit onderdeel is uitsluitend van toepassing op gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk</p> <p style="text-align: center;"><i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 07</i></p>
€ 12.576	€ 0	€ 0

